

Consell General de les Valls

Acta Núm. 7/1993

**Sessió Ordinària del M.I. Consell General
- dies 2 i 3 de setembre de 1993 -**

El dia 2 de setembre de 1993, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall el M.I. Consell General, en Sessió Ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea, i amb l'ordre del dia següent:

- 1. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional.**
- 2. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada de la Justícia.**
- 3. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum.**
- 4. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Reglament del Consell General.**
- 5. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei de modificació de la Llei de creació de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.**
- 6. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei de Mesures Provisionals en matèria de Jocs d'Atzar.**
- 7. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei reguladora de les Ordinacions dins el marc de la Constitució.**
- 8. Examen i aprovació, si escau, del Projecte de Llei de modificació de les Tarifes Elèctriques de l'ens Forces Elèctriques d'Andorra per a l'any 1993.**
- 9. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada d'Educació.**

10. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei de creació de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

11. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei d'Expropiació.

12. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei d'Ordenació Farmacèutica.

13. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei sobre la Contaminació Atmosfèrica i Acústica.

14. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei d'Arrendaments de Finques Urbanes.

15. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada de la Nacionalitat.

Presideixen la sessió els MM.II. Srs. Jordi Farràs Forné i Josep Marsal Riba, Síndic General i Subsíndic General, respectivament, assistits pel Sr. Carles Santacreu Coma, Secretari General. Hi són presents els membres següents:

Per Canillo	Els MM.II. Srs. Josep Areny Fité i Enric Casadevall Medrano, la M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó Alcobé i el M.I. Sr. Miquel Naudí Casal.
Per Encamp	El M.I. Sr. Jordi Torres Alís, la M.I. Sra. Maria Reig Moles i els MM.II. Srs. Jordi Mas Torres i Gabriel Dalleres Codina.
Per Ordino	Els MM.II. Srs. Albert Pujal Trullà i Enric Dolsa Font, la M.I. Sra. Olga Adellach Coma i el M.I. Sr. Andreu Gaspà Picart.
Per La Massana	Els MM.II. Srs. Albert Gelabert Grau, Josep Garrallà Rossell, Daniel Armengol Mora i Guillem Areny Argelich.
Per Andorra la Vella	Els MM.II. Srs. Jaume Bartumeu Cassany, Miquel Armengol Pons, Robert Cassany Vila i Antoni Armengol Vila.
Per Sant Julià de Lòria	Els MM.II. Srs. Joan Santamaria Terré, Joan Pujal Areny, Ladislau Baró Solà i Pere Altimir Pintat.
Per Escaldes-Engordany	El M.I. Sr. Miquel Aleix Areny, la M.I. Sra. Nadia Aleix Tugas i els MM.II. Srs. Ramon Canut Bové i Antoni Jordi Areny.

Assisteix, també, el M.I. Sr. Oscar Ribas Reig, Cap de Govern, acompanyat dels MM.II. Srs. Josep Casal Casal, Modest Baró Moles, Joan Albert Montané Teixé, Josep Dalleres Codina i Xavier Espot Miró, de la M.I. Sra. Bibiana Rossa Torres i del M.I. Sr. Antoni Armengol Aleix, Ministres.

Després de comprovar els membres assistents a la reunió, el M.I. Sr. Síndic General en nom de l'Assemblea adreça unes paraules de benvinguda a la M.I. Sra. Nadia Aleix, felicitant-se per la seva presència avui a la Sala de Sessions i desitjant-li un ràpid restabliment després del greu accident que ha sofert.

A continuació el M.I. Sr. Síndic General declara oberta la sessió. Es un quart d'onze del matí.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Declaro oberta la sessió. Abans de llegir l'ordre del dia, em permetreu que faci una petita declaració:

Permeteu-me que abans d'entrar en l'ordre del dia de la present sessió, faci una breu reflexió sobre la transcendència de les matèries que ens disposem a analitzar, la qual, evidentment, no escapa a cap dels presents, tant per la seva complexitat tècnica com pel seu abast polític.

Sense menyscar per la importància de la resta de proposicions o projectes de llei que figuren en l'ordre del dia, quatre dels textos que avui se sotmeten a la consideració del Consell General són fonamentals, ja que formen part del conjunt de disposicions que és necessari adoptar per donar compliment a les previsions de la Constitució.

Per la redacció de la “Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional, de la Proposició de Llei Qualificada de la Justícia, de la Proposició de Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum i de la Proposició de Reglament del Consell General” ha calgut desplegar un treball molt important per part de les dues comissions que en tenien l'encàrrec, la Comissió Permanent i la Comissió Especial encarregada del Procés Constituent, i als seus membres adreço la més sincera felicitació per l'esforç realitzat, felicitació que faig extensiva a la resta de membres del Consell General perquè, em consta, han seguit aquest procés en estreta col.laboració amb aquells, cosa que ha permès arribar a la sessió d'avui amb un ampli marge d'acord respecte als textos presentats.

Manca, és cert, una d'aquestes lleis qualificades, la relativa a les competències i el sistema de finançament dels Comuns, que arribarà properament a aquesta taula. Espero que en la seva elaboració imperi el mateix esperit de consens que ha regnat durant el procés de redacció de les que avui s'examinaran. Confio que aquest esperit presidirà també la present sessió i ens permetrà aprovar aquests textos tan necessaris per a l'organització de la nova Andorra que neix amb la Constitució.

Vull manifestar també, que des del primer moment es va voler que les primeres lleis que aprovés el Consell General de l'era constitucional fossin les lleis qualificades previstes en les disposicions transitòries de la Constitució, aquest fet va fer que paral.lelament s'anessin acumulant, per a la seva aprovació, un conjunt de proposicions de llei que han anat acuradament elaborant les diverses comissions legislatives del Consell durant els 16 mesos que portem de legislatura.

El fet d'atapeir en una única sessió del Consell General l'aprovació de quinze lleis, moltes d'elles de transcendent importància, és un fet probablement poc corrent i susceptible de qualificar-se per una valoració superficial com excessiu o precipitat.

Res més lluny de la realitat, la sola lectura dels textos que avui veuen la llum posa de manifest, de manera indubtable, centenars d'hores de reflexió i discussió de tots els Consellers

Generals que han treballat de valent per enllestir, sense precipitació, els textos legislatius que avui el Ple del Consell General veu sotmesos a la seva consideració.

Per aquest motiu, vull, novament, manifestar-vos a tots vosaltres la meva felicitació. El vostre treball i la vostra dedicació s'ho mereixen.

Passarem, doncs, ara a iniciar l'ordre del dia.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sr. Síndic, gràcies.

Voldria fer una pregunta que potser està fora de l'ordre del dia, però m'agradaria que ens poguéu contestar com està prevista la ratificació per part dels Coprínceps de totes les lleis que puguem aprovar avui.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, en principi tenim previst de procedir en aquest cas per un sistema de correu personalitzat —per dir-ho d'alguna manera— perquè es puguin complir els terminis que fixa la pròpia Constitució, que són quinze dies des de l'aprovació de les lleis pel Consell.

És a dir que, vista la importància de les lleis que aprovem avui, per tenir abans aquesta seguretat de sanció i promulgació per part dels Coprínceps hem previst fer-ho amb un sistema personalitzat. És a dir que es desplaçaria un nunci.

Si no hi ha cap més pregunta, per no perdre més temps passariem al punt número 1 de l'ordre del dia: Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional, i després, tal com és procedent, passarem a analitzar les esmenes que s'han realitzat sobre aquesta llei qualificada.”

1. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional.

El Sr. Secretari General:

“La Comissió Especial encarregada del Procés Constituent, en la seva reunió del dia 30 de juliol d'enguany, va acordar portar a la consideració del Consell General, per al seu examen i aprovació, si escau, la següent:

Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional.

Exposició de motius.

El poble d'Andorra ha aprovat la seva Constitució com a norma suprema de l'ordenament jurídic, organitzadora del funcionament del seu Estat democràtic i obligatòria per als poders públics i per als ciutadans. I, per garantir aquesta supremacia i aquesta aplicabilitat, ha encarregat al Tribunal Constitucional les funcions d'ésser el garant dels mandats que conté.

Per això, el Tribunal Constitucional ocupa un lloc d'excepció en el marc de les institucions de l'Estat: li correspon decidir, en via jurisdiccional, de l'adequació a la Constitució de les lleis, dels tractats internacionals, de les competències que exerceixen tant l'Estat com els Comuns quan entrin en conflicte i de l'eficàcia dels drets fonamentals que estableix la pròpia Constitució. És, per tant, l'òrgan jurisdiccional que se situa en

el cim del control de l'ordenament jurídic si tenim present que aquest està encapçalat per la suprema llei constitucional.

Però, si aquestes funcions genèriques són pròpies de quasi tots els models de justícia constitucional, el cert és que cada sistema adopta regulacions diferents segons les necessitats exigides per la seva pròpia realitat socio-política. Aquest és el context en què s'ha d'emmarcar la present proposició de llei: adequar el màxim possible la institució del Tribunal Constitucional a la realitat andorrana, en la via, encara no conclosa, de la modernització de les seves institucions històriques dins un Estat democràtic contemporani. Amb aquesta finalitat, s'han determinat amb claredat les competències i els procediments que li corresponen i es refonen i se simplifiquen els diferents procediments i àmbits funcionals que li atorga la Constitució.

Així, en el primer objectiu sobre determinació de competències i tràmits processals, s'han distingit les competències de caràcter jurisdiccional d'aquelles altres que tenen caràcter governatiu intern. I, dins les primeres, s'han desglossat uns procediments (bàsicament els referits als conflictes) i refós uns altres (els que es refereixen al dictamen previ sol·licitat pels Coprínceps sobre lleis del Consell). Dins les segones, es crea un servei tècnic permanent que, malgrat que es troba subordinat funcionalment al Tribunal, des del punt de vista orgànic depèn de l'Administració General de l'Estat.

Quant a la limitació dels efectes polítics del paper del Tribunal, és el camp on s'han introduït majors novetats de caràcter precautori. En síntesi, aquestes novetats (gens usuals en els països europeus, però necessàries en el cas d'Andorra) es basen en la previsió d'una sèrie de mecanismes com els següents:

- Autovinculació del Tribunal als precedents que fixi ell mateix i necessitat de motivar totes les decisions.
- Aplicació dels mandats expressos de la Constitució i prohibició de les anomenades sentències interpretatives.
- Creació d'un règim disciplinari intern.
- Determinació dels efectes de les sentències i resolucions.
- Prohibició de realitzar judicis d'oportunitat política i de dirigir censures, felicitacions o recomanacions a la resta de poders públics.

Al últim, quant a la simplificació dels distints procediments, s'ha pretès eliminar tràmits innecessaris i dilatoris dels processos, unificant els terminis en allò que sigui possible i no oferint més que un recurs de súplica de caràcter urgent i no apel·lable.

Convé, però, efectuar alguns comentaris sobre el contingut dels diversos procediments i processos regulats en el text i destacar les seves línies essencials.

El recurs directe i el procés incidental.

Les notes més destacables d'aquests dos processos (clàssics a totes les jurisprudències constitucionals), a més del que s'ha indicat, és la possibilitat d'inadmissió per part del Tribunal: excepcional en el primer cas (supòsits de manca de legitimació, transcurs del termini, absència d'advocat, etc...) i amb caràcter discrecional en el segon, atès que el Tribunal, malgrat acomplir-se tots els requisits processals, pot decidir la inadmissibilitat. Per altra banda, el recurs incidental es planteja en termes restrictius, imposant al

Tribunal ordinari una sèrie d'exigències que demostrin no tant la "possibilitat" que la llei impugnada sigui inconstitucional, sinó, més aviat, la "seguretat" i el ple convenciment de l'esmentat tribunal ordinari sobre la inconstitucionalitat al·legada i l'aplicabilitat de la llei al fons del procés de què coneix.

El control previ de constitucionalitat dels tractats internacionals. Tampoc aquest procediment ofereix especials dificultats d'interpretació. Sorgeix, però, un problema que la Llei del Tribunal Constitucional no pot regular i que haurà de ser establerta en una llei distinta: es tracta del control previ dels acords internacionals conclusos pel Govern. Atès que la Constitució no estableix el moment de la ratificació definitiva d'aquests acords, pot succeir que el Govern els ratifiqui prèviament i després informi de la celebració d'aquests, que és l'única cosa que exigeix l'apartat 2 de l'article 64 de la Constitució. D'aquesta manera el control previ esdevindria impossible. Per això fóra bo que una llei fixés un termini previ a la ratificació definitiva dels acords internacionals del Govern perquè, durant aquest, es pogués efectuar el control de constitucionalitat.

El control previ de constitucionalitat de les lleis instat pels Coprínceps.

Com se sap, la Constitució recull aquest procediment en els articles 45.2, paràgraf segon, 46.1.e) i 98.b). Doncs bé, la Constitució de manera expressa únicament reserva a aquest tipus de control previ les lleis aprovades pel Consell General, però no els decrets legislatius. En efecte, l'article 45, com a actes obligats dels Coprínceps, es refereix a la sanció i promulgació de les lleis, segons l'article 63 de la mateixa Constitució. I l'article 63 de la Constitució diu textualment que "aprovada una llei pel Consell General, el Síndic General en donarà compte als Coprínceps perquè, entre els vuit i quinze dies següents, la sancionin, promulguin i n'ordenin la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra".

La conseqüència és clara: la sanció dels Coprínceps només és exigible per a les lleis del Consell, però no pas per a les normes que provenen del Govern. Ara bé, atès que tot el procediment de dictamen previ es troba regulat a la Constitució sobre la base del termini de sanció de les lleis, ocorre que resten exclosos d'aquestes les normes que procedeixen del Govern i, entre aquestes, els decrets legislatius.

Per altra banda, el procediment de dictamen previ sobre la constitucionalitat de les lleis del Consell General s'ha d'iniciar, en tots els supòsits, dins del termini que transcorre entre el vuitè i quinzenè dia després que siguin aprovades, perquè aquest és l'únic termini que la Constitució estableix amb caràcter general per a tots els supòsits de sanció. I aquí sorgeixen dues modalitats de dictamen previ, segons la pretensió del Copríncep o dels Coprínceps que ho hagin requerit: en un primer cas, el Copríncep pot sol·licitar el dictamen, no perquè el Tribunal declari la inconstitucionalitat de la llei sinó per cobrir el tràmit que li permet no sancionar-la (art. 45.2, paràgraf segon de la Constitució); en un segon supòsit, amb l'exclusiva pretensió que el Tribunal declari la inconstitucionalitat de la llei. Però, en ambdós casos, el dictamen és el mateix i, per tant, el procediment davant del Tribunal Constitucional també ho ha de ser.

Aquesta és la raó per la qual el projecte de llei unifica en un de sol els dos procediments amb idèntics tràmits qualsevulla que sigui la pretensió de qui demana el dictamen.

Els conflictes de competència.

Amb els conflictes de competència s'han realitzat simultàniament dues operacions: per una banda, la de separació entre els conflictes entre l'Estat Central i els Comuns i, per l'altra, la d'unificació dels diversos conflictes entre òrgans de l'Estat Central que es troben recollits en preceptes dispersos de la Constitució. I, de fet, com que en aquesta darrera també es feia referència als conflictes negatius, l'avantprojecte ha distingit en els dos procediments tant els conflictes positius com els negatius.

Quant als conflictes positius de competència entre Comuns i òrgans de l'Estat Central, l'avantprojecte recull la menció a les lleis qualificades que regulen les competències i atribucions financeres de les parròquies, com a normes que s'han de tenir en compte, juntament amb la Constitució, per determinar a qui correspon la competència en litigi. Aquesta previsió permet, encara que sigui només a aquests efectes, atorgar naturalesa "quasi-constitucional" a aquestes lleis qualificades, protegint així especialment els àmbits competencials de les parròquies que, en no trobar-se concretats i especificats en la Constitució, podrien ser limitats per actuacions concretes dels altres òrgans constitucionals. En el mateix ordre de coses i per raons de coherència sistemàtica amb la Constitució, l'avantprojecte diferencia entre el conflicte de competències que sorgeix com a conseqüència d'actes, resolucions o disposicions sense rang de llei i aquell altre que sorgeix com a conseqüència d'una llei o decret legislatiu: en aquest darrer supòsit, no ens trobem pròpiament davant un conflicte sinó davant una norma amb rang de llei que pot vulnerar la distribució de competències que la Constitució conté i, per tant, davant una possible llei inconstitucional: per això, el procés que correspon no és el propi del conflicte sinó el del recurs directe d'inconstitucionalitat, amb tots els seus requisits i conseqüències.

Pel que fa als conflictes entre els òrgans centrals de l'Estat, s'ha incorporat a un únic procediment el previst a l'article 46.1.g) de la Constitució, per entendre que, a part que aquest precepte es remet als articles 98 i 103, el conflicte és de naturalesa competencial, malgrat que el redactat constitucional contingui termes diferents.

A l'últim, quant a les modalitats de conflictes negatius s'ha efectuat una regulació força homogènia en els dos supòsits que s'han vingut contemplant, tant quan el conflicte afecti òrgans constitucionals com quan afecti drets subjectius dels particulars. En el cas d'òrgans constitucionals, no obstant, es diferencien les causes del conflicte en el cas de competències territorials respecte del de competències entre òrgans centrals. Si entren en joc les competències de les parròquies, el conflicte únicament es pot plantejar quan el no exercici de la competència d'un òrgan impedeixi a un altre l'exercici d'una competència que li és pròpia: per exemple, si el Comú no realitza el corresponent cens és obvi que s'està impeding la realització d'eleccions, o el sistema de control de nacionalitat, etc... Si, en canvi, es tracta de relacions entre òrgans centrals de l'Estat, la raó del conflicte ha de ser més àmplia: lesió de l'interès general i funcionament normal de les institucions, malgrat que sempre ha d'existir un mandat exprés de la Constitució o d'una llei qualificada que imposi una concreta obligació de fer.

També es protegeixen els drets individuals dels particulars enfront la inactivitat dels poders públics, tant en el cas de competències territorials com en el cas dels òrgans constitucionals centrals de l'Estat. Com és obvi, aquí la legitimació és més restringida atès que s'exigeix la titularitat d'un dret subjectiu.

El recurs d'empara.

També aquí existeixen novetats molt importants respecte a la regulació d'aquest tipus de recurs. Es fan jugar bàsicament dos preceptes de la Constitució: l'article 41 que preveu tant el recurs urgent i preferent davant de la jurisdicció ordinària com el d'empara, i l'article 102 que estableix els criteris de legitimació activa. Interpretats sistemàticament se'n deriven les següents característiques: la forma de protecció jurisdiccional dels drets correspon als tribunals ordinaris a través d'un procediment especial (art. 41.1 de la Constitució); només de forma excepcional seran protegits pel Tribunal Constitucional; llevat en el cas d'actes, resolucions o disposicions del Consell General sense força de llei, totes les reclamacions per lesió dels drets fonamentals han de realitzar-se prèviament davant de la jurisdicció ordinària; i, finalment, el Ministeri Fiscal es troba legitimat per interposar recurs d'empara per lesions al dret fonamental a la jurisdicció, és a dir, els drets contemplats a l'art. 10 de la Constitució.

Doncs bé, tenint en compte aquestes característiques i amb el fi de delimitar al màxim el possible abús d'aquest tipus de recurs, ha estat dissenyat d'acord amb el següent perfil:

1r. Es planteja literalment, no com un recurs contra l'òrgan públic que potencialment va lesionar en origen el dret fonamental, sinó com a recurs especial contra la segona sentència dictada en el procediment urgent i preferent per la jurisdicció ordinària. D'aquesta forma, s'eliminen de rel els dubtes que pugui haver sobre l'objecte del recurs, sobre les complexes qüestions de legitimació i sobre l'àmbit dels drets protegits. Només en cas de segona sentència desestimatòria (amb la qual cosa, tot sigui dit, el subjecte del dret ja ha gaudit d'una doble garantia davant de la jurisdicció ordinària) es podrà interposar recurs d'empara. D'aquesta manera, no només seran supòsits excepcionals sinó també residuals.

2n. Per als supòsits en què produeixi una lesió de caràcter jurisdiccional, fora del procediment urgent i preferent, el principi general és que no es pot interposar directament el recurs d'empara. Altrament, s'exigeixen dos requisits: esgotar els recursos ordinaris en defensa del dret lesionat i sol.licitar del Ministeri Fiscal que l'interposi. Només si el Ministeri Fiscal decideix interposar-lo, serà possible aquesta modalitat de recurs. Així resta tallada la possibilitat d'utilitzar el Tribunal Constitucional com a instància última contra qualsevol tipus de decisió en qualsevol tipus de procés ordinari al.legant lesió del dret a la jurisdicció i envaint el Tribunal Constitucional amb infinitat de qüestions que no li corresponen: càrrecs de direcció pública i altres supòsits.

Finalment, pel que fa a les disposicions transitòries, s'ha intentat simplificar en el primer acte de constitució del Tribunal tant el torn de substitució en els càrrecs de president i vice-president com la durada parcial dels primers mandats de magistrat.

Títol I. De la naturalesa del Tribunal Constitucional i de l'àmbit de les seves competències

Capítol I. De la naturalesa del Tribunal Constitucional

Article 1.

El Tribunal Constitucional, òrgan jurisdiccional col.legiat, és l'intendent suprem de la Constitució i en garanteix la jerarquia normativa superior sobre la resta de l'ordenament jurídic mitjançant resolucions i sentències dictades en els procediments i processos regulats per la present Llei Qualificada.

Article 2.

1. La jurisdicció del Tribunal Constitucional s'estén a tot el territori de l'Estat andorrà, és superior en el seu ordre i, en l'exercici de les seves competències determinades per la Constitució i aquesta Llei, les seves decisions vinculen als poders públics i als particulars i les seves sentències tenen el valor de cosa jutjada.

2. La doctrina interpretativa de la Constitució elaborada pel Tribunal i que serveixi de fonament a les seves sentències vincula també als diferents òrgans de la jurisdicció ordinària.

Article 3.

1. El Tribunal Constitucional està sotmès únicament a la Constitució i a la present Llei. Els precedents que el Tribunal estableixi constitueixen criteris interpretatius autovinculants, llevat que decideixi per majoria absoluta dels seus membres que han de ser modificats i ho expressi en forma motivada.

2. Als efectes de l'apartat anterior, es presumeix l'existència d'un precedent quan almenys dos supòsits idèntics hagin estat resolts amb la mateixa decisió i amb fonament en la mateixa doctrina.

Article 4.

1. Sens perjudici del que disposin les convencions i tractats internacionals vàlidament ratificats per Andorra, les resolucions i sentències del Tribunal Constitucional no són recurribles davant d'un altre òrgan jurisdiccional.

2. La jurisdicció del Tribunal Constitucional és preferent. Cap causa de què conegui pot ser substanciada simultàniament davant d'un altre òrgan jurisdiccional; en el supòsit que s'hagués iniciat un litigi davant d'un altre òrgan jurisdiccional ordinari i es plantegés la mateixa causa davant del Tribunal Constitucional, si aquest l'admet a tràmit, aquell cessa de conèixer-la.

Article 5.

Les resolucions i sentències del Tribunal Constitucional es dicten en nom del poble andorrà i són publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Capítol II. De les competències i funcions del Tribunal Constitucional

Secció primera. De les competències jurisdictionals del Tribunal

Article 6.

1. El Tribunal Constitucional d'Andorra té competència per a conèixer de:

1r. El procés directe de constitucionalitat contra lleis, decrets legislatius i Reglament del Consell General.

2n. El procés incidental d'inconstitucionalitat instat per la jurisdicció ordinària contra les normes esmentades en el paràgraf anterior.

3r. El procediment de control previ de constitucionalitat dels tractats internacionals.

4t. El procediment de dictamen previ d'adequació a la Constitució de les lleis instat pels Coprínceps.

5è. El conflicte de competències constitucionals entre el Consell General i el Govern, com a òrgans centrals de l'Estat, i els Comuns, com a òrgans de les Parròquies, o d'aquests darrers entre si.

6è. El conflicte positiu i negatiu de competències constitucionals entre els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern.

7è. El recurs d'empara.

Article 7.

1. Les resolucions i sentències del Tribunal Constitucional adoptades en el decurs d'un procediment o procés dels assenyalats a l'article anterior són sempre motivades.

2. La motivació de les resolucions i sentències que posin fi a un procediment o procés ha d'expressar amb claredat i precisió el contingut interpretatiu dels preceptes constitucionals aplicables i les raons del pronunciament sobre l'adequació a la Constitució de l'acte o norma objecte del litigi.

3. La resolució o sentència que posi fi a una causa admesa a tràmit no pot contenir pronunciaments diferents als plantejats per alguna de les parts en les seves respectives pretensions.

Article 8.

1. El Tribunal Constitucional, en pronunciar-se sobre la constitucionalitat de l'acte o norma impugnats, aplica la Constitució d'acord amb els mandats i valors que expressament s'hi contenen i decideix sobre llur validesa o nul.litat, sense efectuar judicis d'oportunitat sobre l'actuació dels restants poders públics.

2. Si, impugnada una norma jurídica general o alguns dels seus preceptes, hi hagués només una interpretació d'acord amb la Constitució i una altra o més contràries, en declara la inaplicabilitat provisional fins que l'òrgan que l'ha dictada en reperi els sentits inconstitucionals. La nova norma emesa subsana l'anterior, sens perjudici de seguir sotmesa al règim general de control de constitucionalitat.

Secció segona. De les funcions internes de govern i administració

Article 9.

Són funcions internes de govern i administració:

- a) Declarar les incompatibilitats originàries o sobrevingudes dels membres del Tribunal.
- b) Exercir la funció disciplinària sobre aquests.
- c) Constatar els supòsits de cessament dels magistrats i declarar l'existència d'incapacitació física d'acord amb el que disposa l'article 15.2 de la present Llei.
- d) Efectuar les comunicacions i, si és el cas, requeriments als òrgans amb competència per a això a fi que es procedeixi al nomenament de nous magistrats.
- e) Ordenar les actuacions de la força pública quan se n'hagi requerit l'assistència per a la protecció del mateix Tribunal o la realització d'algun tràmit relacionat amb les seves competències jurisdiccionals.

- f) Disposar l'organització i distribució de funcions de les persones al servei del Tribunal Constitucional.
- g) Instruir, si és el cas, els expedients disciplinaris per les faltes comeses per les persones esmentades en l'exercici de llurs càrrecs.
- h) Administrar el pressupost destinat al Tribunal.
- i) Dirigir informes al Consell General i al Govern sobre el funcionament i necessitats del Tribunal.
- j) Aprovar el reglament de funcionament intern.

Títol II. Composició del Tribunal i estatut jurídic dels seus membres

Article 10.

1. El Tribunal Constitucional es compon de quatre magistrats, designats un per cada Copríncep i dos pel Consell General d'entre persones majors de vint-i-cinc anys i amb experiència reconeguda i coneixements acreditats en el camp jurídic o institucional.
2. Els magistrats designats pel Consell General són elegits per majoria de tres cinquenes parts del nombre dels Consellers Generals de dret, en la forma que determini el Reglament de la Cambra.
3. En tots els casos, la designació d'un magistrat ha de contenir motivació suficient que avaluï la idoneïtat de la persona per al càrrec.
4. El nomenament dels magistrats constitucionals s'efectua pels Coprínceps i es publica en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 11.

Si, per raons de necessitat, fos nomenat com a magistrat una persona mancada de la nacionalitat andorrana posseirà durant el seu mandat l'estatut de nacionalitat de funció, en els termes previstos en la Llei Qualificada de la Nacionalitat.

Article 12.

El càrrec de magistrat constitucional és incompatible:

- a) Amb l'exercici de qualsevol altre càrrec públic adscrit a alguna de les institucions de l'Estat o de les Parròquies, sigui de naturalesa electiva, funcional o contractual.
- b) Amb l'exercici d'activitats de representació, gestió, assessorament o defensa d'interessos privats de tercers dins del territori d'Andorra.
- c) Amb qualsevol càrrec directiu en partits polítics, sindicats i associacions, siguin nacionals o estrangers.
- d) Amb qualsevol altra activitat que pugui posar en perill la independència i la imparcialitat en el compliment de les seves obligacions.

Article 13.

Durant l'exercici de llurs càrrecs, els magistrats constitucionals són independents i inamovibles i no poden ser sancionats si no és per alguna de les causes i en la forma determinades a la present Llei. Si se sentissin menyscabats en llur independència o

pertorbats en llurs funcions per l'acció de qualsevol òrgan públic o pels particulars, han de fer avinent el fet al president del Tribunal perquè aquest sol·liciti l'auxili de la jurisdicció ordinària en la reparació del menyscabament o pertorbació.

Article 14.

1. El mandat dels magistrats constitucionals és de vuit anys comptats a partir de la data de publicació del nomenament.
2. Segons el torn rotatori regulat per aquesta Llei, cada dos anys cessa un dels magistrats constitucionals i és substituït per un altre designat pel mateix òrgan que va elegir el cessant.
3. El magistrat constitucional que substitueixi un altre el cessament del qual s'hagi produït abans de la finalització del seu mandat, serà nomenat pel temps que resta de l'esmentat mandat.
4. Vacant un lloc de magistrat, l'òrgan designant ha de procedir a l'elecció del substitut en el termini màxim d'un mes.
5. Llevat allò que disposa l'apartat 3 del present article, cap magistrat constitucional pot ser reelegit per a un mandat consecutiu.

Article 15.

1. Els magistrats constitucionals cessen en el càrrec per finalització del temps de mandat, per renúncia voluntària, per defunció, per incórrer en alguna causa d'incapacitació personal o legal, per condemna penal per delictes dolós i per imposició pel mateix Tribunal d'una sanció disciplinària com a conseqüència d'una falta qualificada de molt greu.
2. Qualsevulla de les causes d'incapacitació a què es refereix l'apartat anterior és apreciada pel Ple del Tribunal i comunicada a l'òrgan designant del magistrat incurs en aquestes a fi que procedeixi a un nou nomenament. En tot cas, s'entén com a causa d'incapacitació física el no exercici de les funcions pròpies durant un termini superior a sis mesos consecutius.

Article 16.

Els magistrats constitucionals són responsables, civilment, penalment i disciplinàriament.

Article 17.

La responsabilitat civil i penal per accions o omissions comeses en l'exercici del seu càrrec se substancia davant el Tribunal Superior de Justícia d'acord amb les lleis substantives i processals que siguin d'aplicació als membres de la jurisdicció ordinària.

Article 18.

1. La responsabilitat disciplinària és exigida pel Tribunal Constitucional en Ple i per unanimitat del vot dels altres membres en els supòsits de faltes greus i molt greus. En el supòsit de faltes lleus, aquesta responsabilitat és exigida pel president del Tribunal o, si és el cas, pel vice-president.

2. Són faltes lleus:

- La manca de consideració i respecte als altres membres del Tribunal, al personal al seu servei i a les persones que compareguin en el procés, qualsevol que sigui el títol amb què ho facin.
- L'endarreriment imprudent en el compliment de les obligacions pròpies del càrrec.

3. Són faltes greus:

- L'incompliment del deure del secret de les deliberacions.
- La no motivació dels dictàmens presentats pels ponents.
- La negligència manifesta i reiterada en el despatx dels assumptes que li competeixen.
- Les manifestacions públiques de crítica o disconformitat amb les resolucions i sentències del Tribunal.
- Dirigir advertències, felicitacions o censures a la resta d'òrgans i poders de l'Estat.
- La inassistència no justificada a dues o més sessions del Ple del Tribunal o a dues o més sessions formalment convocades pel president.
- El menyscabament dels drets processals de qui siguin part en el procediment o procés.
- La comissió reiterada de faltes lleus la sanció de les quals no hagi prescrit.

4. Són faltes molt greus:

- L'incompliment de les incompatibilitats contingudes en la present Llei.
- L'abandonament, sense justificació, de la funció jurisdiccional que els correspon per més de dos mesos.
- La reiteració o reincidència en la comissió de faltes greus.

Article 19.

1. L'exercici de la funció disciplinària requereix sempre l'audiència i defensa de l'interessat a l'expedient instruït a l'efecte.

2. Les faltes lleus se sancionen amb reprensió verbal o escrita; les faltes greus amb suspensió de funcions i remuneració per un període no inferior a quinze dies ni superior a tres mesos; les faltes molt greus, amb el cessament definitiu en les funcions i càrrec.

3. Les sancions figuren en el corresponent llibre d'actes del Tribunal i són cancel·lades i es consideren prescrites si, en el cas de faltes lleus, transcorregué el termini de sis mesos sense que l'afectat incorregués en cap altra; en el cas de faltes greus, la cancel·lació és procedent en les mateixes condicions transcorregut el termini de dos anys.

4. Contra la sanció imposada sempre es pot interposar recurs contenciós-administratiu en una sola instància davant el Tribunal Superior de Justícia.

Article 20.

El càrrec de magistrat constitucional és remunerat amb càrrec al pressupost de l'Estat. La dita remuneració es compon d'una quantitat fixa anual igual per a tots els membres del Tribunal i d'una quantitat variable en funció del càrrec que s'ostenti, del nombre i durada de les sessions i del nombre de procediments i processos tramitats per cadascun d'ells. La Llei del Pressupost ha de preveure les partides destinades al funcionament del Tribunal i, mitjançant decret, el Govern ha d'especificar el règim de remuneracions dels magistrats.

Títol III. Del funcionament del Tribunal Constitucional

Capítol I. Dels òrgans del Tribunal i de llurs competències i funcions

Article 21.

El Tribunal Constitucional exerceix les seves competències jurisdiccionals i les seves funcions internes de govern i administració mitjançant el president, el vice-president, els magistrats ponents i el Ple del Tribunal.

Article 22.

1. El Ple del Tribunal, com a òrgan col·legiat, és l'òrgan superior del Tribunal Constitucional i està constituït pels quatre magistrats constitucionals.

2. No obstant allò que disposa l'apartat anterior, queda constituït amb tres magistrats quan exerceix la funció disciplinària o per absència d'un d'ells.

Article 23.

Correspon al Ple del Tribunal decidir jurisdiccionalment sobre:

- a) L'admissió a tràmit de totes les causes presentades, siguin o no d'obligat coneixement pel Tribunal, incloses aquelles que han estat presentades extemporàniament o els manquen els requisits de legitimació, postulació o formulació de l'acció i pretensió indispensables processalment.
- b) Tots els supòsits de decaïment de l'acció per incompareixença, renúncia, aplanament, caducitat o qualsevulla altra causa que posi fi al procediment o procés abans que finalitzi.
- c) Les recusacions interposades contra els magistrats constitucionals.
- d) Les inhibicions per al coneixement del cas plantejades per algun magistrat.
- e) Els recursos de súplica que s'interposin dins qualsevol procediment o procés.
- f) Les sentències, resolucions i dictàmens que resolguin el fons del procediment o procés.

Article 24.

Correspon al Ple del Tribunal decidir administrativament i governativament sobre:

- a) Els supòsits contemplats en els paràgrafs a) i c) de l'article 9 i apartat 2 de l'article 15 de la present Llei.
- b) Exercir la funció disciplinària en matèria de faltes greus i molt greus.

- c) Determinar els fons disponibles pels magistrats constitucionals indispensables per a l'exercici de llurs funcions.
- d) Resoldre els recursos administratius interns que s'interposin contra les decisions del president o, si és el cas, del vice-president.
- e) El contingut de la memòria anual dirigida al Consell General sobre la situació de la justícia constitucional a Andorra.
- f) L'aprovació del seu reglament de funcionament intern.
- g) La designació dels magistrats ponents d'acord amb allò que disposa aquesta Llei.

Article 25.

Correspon als magistrats ponents:

- a) La decisió i direcció de qualsevol procediment o procés la tramitació del qual li hagi correspost en tots els assumptes jurisdiccionals que no siguin competència del Ple.
- b) La proposta de dictamen motivat sobre la resolució o sentència que ha de ser aprovada pel Ple o, si és el cas, la redacció de la resolució o sentència que reflecteixi el pronunciament majoritari d'aquest.
- c) Decidir els empats que es produeixin en les votacions del Ple amb vot de qualitat en aquells assumptes la tramitació dels quals els hagi correspost.

Article 26.

1. El president és l'òrgan individual de direcció, govern i representació del Tribunal Constitucional.
2. El càrrec és exercit durant dos anys pel magistrat constitucional a qui correspongui segons l'origen del seu nomenament i el torn rotatori establert en la present Llei. En el cas de cessament anticipat del president com a magistrat constitucional, la presidència serà exercida pel magistrat del mateix origen que el substitueixi pel temps que resti fins al compliment dels dos anys de mandat.
3. El cessament en el càrrec de president i la presa de possessió es realitzaran davant del Ple del Tribunal en sessió única.

Article 27.

Correspon al president:

- a) Representar al Tribunal Constitucional davant les institucions públiques i privades.
- b) Fixar l'ordre del dia, convocar les sessions del Ple del Tribunal i dirigir-ne les deliberacions.
- c) Expedir les resolucions i sentències del Ple i ordenar-ne la publicació.
- d) Donar possessió del càrrec als magistrats constitucionals que siguin nomenats sota el seu mandat i fer constar el cessament quan aquest es produeixi.
- e) Exercir la direcció del personal al servei del Tribunal.
- f) Administrar el pressupost i autoritzar les despeses extraordinàries.

- g) Exercir l'autoritat sobre les forces d'ordre públic quan es trobin al servei del Tribunal.
- h) Elaborar la memòria anual del Tribunal per a la posterior aprovació pel Ple.
- i) Realitzar totes aquelles activitats que siguin necessàries per al bon govern i administració del Tribunal.

Article 28.

1. El vice-president del Tribunal Constitucional exerceix les funcions del president en casos d'impossibilitat física d'aquest o per delegació expressa.
2. Correspon el càrrec de vice-president al magistrat constitucional que, per l'origen del seu nomenament, ha d'ocupar la presidència en el següent mandat.
3. El cessament i la presa de possessió s'efectua en el mateix acte al qual es refereix l'article 26.3 d'aquesta Llei.

Capítol II. Del personal al servei del Tribunal

Article 29.

1. Els tràmits de gestió i execució materials de les competències pròpies del Tribunal són realitzats pels membres de l'oficina administrativa permanent que es troba al servei i sota la seva dependència.
2. Són càrrecs d'aquesta oficina:
 - El secretari del Tribunal.
 - L'oficial-lletrat.

Article 30.

1. El nomenament i estatut funcional d'aquests càrrecs es regeix per les normes reglamentàries del Govern, el qual determinarà el nombre de llocs que s'han de cobrir d'acord amb les necessitats del Tribunal. En qualsevol cas, les persones que ocupin el càrrec de secretari del Tribunal i d'oficial-lletrat hauran de ser titulades en Dret.
2. Correspon al reglament intern del Tribunal la divisió i regulació de les funcions de cadascun d'aquests càrrecs així com els supòsits d'exigència de responsabilitat disciplinària a totes les persones que es trobin al seu servei.
3. Sens perjudici de les facultats d'instrucció dels expedients disciplinaris que competeixen al president del Tribunal, correspon al Govern decidir sobre aquests administrativament.

Capítol III. Del règim de sessions i distribució de les causes

Article 31.

1. El Tribunal, com a òrgan col·legiat, actua en Ple constituït en Sala única.
2. Per adoptar vàlidament acords es requereix, almenys, la presència de tres magistrats constitucionals i, si es tractés d'assumptes jurisdiccionals, un d'ells haurà de ser el magistrat ponent.
3. Els acords s'adopten per majoria de vots i, si l'assumpte debatut és de naturalesa jurisdiccional, en cas d'empat, decideix el magistrat ponent amb vot de qualitat.

4. En els assumptes no jurisdiccionals, l'empat de vots impedeix l'adopció de l'acord.

Article 32.

1. Les deliberacions i les votacions no són públiques.

2. De cada sessió s'aixeca acta dels acords adoptats, sense ressenyar el contingut de les deliberacions. Als efectes de l'elaboració de l'acta esmentada, actua de secretari el vice-president del Tribunal o, si és el cas, el magistrat d'edat més jove.

3. En aquelles sessions en què el president ho consideri oportú, assistirà i elaborarà l'acta el secretari de l'oficina del Tribunal.

4. Les votacions s'efectuen mitjançant papereta escrita i en secret si així ho decideix el president del Tribunal o ho sol·liciten dos dels magistrats presents.

Article 33.

1. Les sessions ordinàries del Tribunal són convocades pel president, adjuntant l'ordre del dia, amb almenys set dies d'antelació i amb periodicitat mínima d'una cada dos mesos. En aquestes, es procedeix al repartiment dels assumptes ingressats en el Tribunal i a la deliberació i decisió sobre les causes pendents tant en llur fase de resolució com en la d'admissió.

2. Les sessions extraordinàries són convocades pel president, a iniciativa pròpia o a petició de dos magistrats, amb un mínim de tres dies d'antelació, quan raons de necessitat ho exigeixin. També es consideren sessions extraordinàries i poden adoptar-se vàlidament acords quan, sense haver-hi prèvia convocatòria, es trobin reunits la totalitat dels membres del Tribunal i així ho decideixin per unanimitat.

Article 34.

1. En cada sessió ordinària, mitjançant sorteig, es fa el repartiment entre els magistrats dels assumptes jurisdiccionals que han tingut entrada en el Tribunal i en els quals han de figurar com a ponents. El sorteig s'efectua insaculant cada magistrat un número, de l'ú al quatre, i, a continuació, es reparteixen successivament els assumptes segons l'ordre rigorós de registre.

2. Abans de procedir al seu repartiment, el Ple del Tribunal ha de qualificar la naturalesa de cada assumpte.

3. No obstant allò que s'indica a l'apartat primer d'aquest article, el Tribunal podrà decidir, en qualsevol moment de la tramitació, acumular varis assumptes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte. En aquests supòsits serà ponent el magistrat que es trobi coneixent de l'assumpte repartit en primer lloc.

4. Els assumptes no jurisdiccionals són tramitats pel president d'acord amb allò que disposa la present Llei i el Reglament del Tribunal Constitucional.

Títol IV. Dels procediments i processos constitucionals

Capítol I. Disposicions comunes a tots els procediments i processos

Article 35.

1. Els procediments i processos als quals es refereix l'art. 6 d'aquesta Llei s'inicien sempre a instància de part, la qual, llevat que es tracti del Ministeri Fiscal o d'un òrgan

jurisdiccional, és representada i defensada per un advocat inscrit en el Col·legi d'Advocats d'Andorra.

2. Sens perjudici dels drets processals de les parts, el Tribunal pot requerir d'ofici totes les actuacions que estimi necessàries per a la bona fi del procediment o procés.

Article 36.

1. Els procediments i processos constitucionals se substancien a la seu del Tribunal Constitucional, dins dels terminis assenyalats en la present Llei i s'inicien mitjançant escrit de demanda en el qual s'expressa:

- a) La identificació del demandant, legitimació activa i, si és el cas, la representació i postulació d'aquest.
- b) El relat de fets que han donat lloc, en el seu cas, a la lesió constitucional que s'al·legui, l'acte o norma contra o sobre el qual es planteja la demanda i la persona o òrgan als quals s'imputa la seva producció.
- c) Els fonaments jurídics en què es basa la pretensió.
- d) La determinació precisa de la pretensió que s'hi conté.

2. Amb l'escrit de demanda o de requeriment s'han d'acompanyar, si els hagués, els documents que acreditin els elements de fet que s'han al·legat així com, si és el cas, l'oferiment dels mitjans de prova que es considerin pertinents.

3. Els escrits de contestació de la part o parts demandades o afectades resten sotmesos al mateix règim processal que l'assenyalat per als demandants.

4. Si el Tribunal declara el decaïment de l'acció per incompareixença, desistiment o aplanament d'una de les parts al llarg del procés o procediment, això no impedeix la continuïtat de la seva tramitació inclosa la resolució final.

Article 37.

1. L'absència d'algun dels requisits determinats a l'article anterior donarà lloc a la inadmissibilitat de la demanda, sens perjudici que el Tribunal pugui requerir l'actor perquè, en un termini no superior a sis dies hàbils, subsani algun defecte de caràcter formal.

2. També s'escau la inadmissibilitat de la demanda per manifesta incompetència del Tribunal Constitucional i per tractar-se d'una causa que ha adquirit el caràcter de cosa jutjada.

Article 38.

L'admissió o inadmissió de l'escrit de demanda o requeriment és acordada mitjançant auto del Ple del Tribunal, escoltat l'informe del magistrat ponent. Contra l'auto d'inadmissió es podrà interposar recurs de súplica en el termini màxim de sis dies hàbils, comptat des de la data de recepció de la notificació. La resolució d'aquest recurs és inapel·lable.

Article 39.

1. Si el Tribunal, previ informe del magistrat ponent, entengués que la interposició de l'escrit de demanda o de requeriment és efectuada amb mala fe o de forma manifesta-

ment irraonable i temerària o persegueix, si és el cas, fins contraris a les funcions encomanades al Tribunal Constitucional, després de l'audiència del demandant i el seu advocat, determinarà les sancions que corresponguin a la gravetat del cas.

2. Les dites sancions, de caràcter pecuniari per al demandant, consistiran en una multa d'entre 100.000.- i 1.000.000.- de pessetes o l'equivalent segons el valor constant d'aquesta moneda. Si fos responsable l'advocat, pot ser inhabilitat per comparèixer davant del Tribunal Constitucional per un període de fins a dos anys.

3. Si, admesa la demanda, durant el transcurs del procediment o procés, s'advertissin actuacions d'alguna de les parts subsumibles en els supòsits anteriors, s'han de sancionar d'acord amb el previst en el precedent apartat.

4. Les sancions són immediatament executives i tenen naturalesa jurisdiccional. Contra aquestes no es pot interposar cap recurs.

Article 40.

1. El Tribunal en tota mena de procediment o procés dicta decisions en forma de providència, auto o sentència. La providència decideix sobre assumptes de tràmit que no incideixin sobre el fons de l'assumpte; l'auto implica una resolució que n'afecta directament o indirectament el fons; la sentència es dicta exclusivament en els processos constitucionals i té caràcter definitiu.

2. Les providències i sentències no són recurribles. Contra els autes, llevat el que contingui la resolució del procediment a què es refereix l'art. 68 d'aquesta Llei, es pot interposar el recurs de súplica davant del Ple en el termini de sis dies hàbils.

3. Si una de les parts entengués que una providència conté una decisió que incideix en el fons de l'assumpte, en el termini assenyalat en l'apartat anterior pot interposar recurs de súplica davant del Ple del Tribunal. Aquest ha de resoldre en forma d'auto i contra aquesta decisió no es pot interposar ulterior recurs.

Article 41.

1. És procedent la recusació o inhibició del magistrat ponent quan tingui interès directe i personal en l'assumpte o hagi estat titular de l'òrgan que va realitzar l'acte o va crear la norma objecte de la impugnació en el moment en què es van produir.

2. No s'escau en cap cas la recusació d'altres membres del Tribunal.

Article 42.

1. La Justícia constitucional és gratuïta. No obstant, les parts en el procés corren a càrrec dels costos materials que generin llurs pretensions, aitals com defensa i representació, documents que sol.licitin, auxili judicial, compareixença de testimonis a instància seva i, en general, totes aquelles despeses que es derivin de la gestió ordenada pel Tribunal atenent les seves peticions processals.

2. Sens perjudici d'allò que disposa l'apartat 2 de l'art. 39 d'aquesta Llei, es pot condemnar en costes a una de les parts de totes les despeses generades en el procés quan la pretensió sigui irraonable o temerària.

Article 43.

Els terminis determinats a la present Llei per a l'exercici de les diverses actuacions processals són d'obligat compliment per a les parts i per al Tribunal Constitucional. No obstant això, en supòsits de necessitat i sempre que aquests terminis no es trobin determinats per la Constitució, a iniciativa del magistrat ponent adoptada d'ofici o a instància de part, el Tribunal pot acordar reduir o ampliar la seva durada mitjançant auto motivat.

Capítol II. Dels processos d'inconstitucionalitat

Article 44.

1. En els processos d'inconstitucionalitat el Tribunal Constitucional enjudicia l'adequació a la Constitució de les lleis, dels decrets legislatius i del Reglament del Consell General, o d'alguns dels seus preceptes.
2. Aquests processos s'inicien per recurs directe, interposat per una cinquena part dels membres de dret del Consell General, el Cap de Govern o tres Comuns, o per escrit incidental plantejat per un tribunal de la jurisdicció ordinària.

Article 45.

1. Admesa a tràmit qualsevulla d'aquestes dues menes de procés i llevat que, per qualsevulla causa, es produeixi un decaïment en l'acció, el Tribunal Constitucional declara mitjançant sentència la constitucionalitat o inconstitucionalitat de la norma o normes impugnades.
2. La declaració d'inconstitucionalitat genera la nul.litat de la norma o normes impugnades.
3. La declaració de conformitat d'aquestes normes amb la Constitució impedeix el replantejament en el futur de qualsevulla mena de procés impugnatori d'aquelles que al.legui la lesió dels mateixos preceptes constitucionals.

Secció primera. Del recurs o procés directe d'inconstitucionalitat

Article 46.

1. El recurs o procés directe d'inconstitucionalitat contra lleis i decrets legislatius pot ser iniciat, en el termini de trenta dies naturals comptats des de la data de publicació de la norma, per una cinquena part dels membres de dret del Consell General, pel Cap de Govern i per tres Comuns.
2. El recurs dirigit contra els reglaments del Consell General únicament pot ser iniciat per una cinquena part dels seus membres de dret.

Article 47.

1. El procés comença amb la interposició de la demanda que ha de contenir els requisits enumerats a l'art. 36 d'aquesta Llei.
2. Si els demandants fossin tres o més Comuns han d'acompanyar, a més a més, certificació dels acords adoptats pels respectius òrgans col.legiats en els quals es contingui la decisió d'iniciar el procés impugnatori contra la norma de què es tracti.

3. En el supòsit contemplat a l'apartat anterior i en el de la impugnació per la cinquena part, almenys, dels membres del Consell la demanda ha de ser conjunta i compartida en tots els seus termes. Qualsevulla actuació dins del procés és imputable a tots els codemandants. El desistiment d'algun d'ells suposa decaïment en l'acció si es perdés el nombre de Comuns o Consellers exigint per interposar la demanda.

Article 48.

1. L'admissió de la demanda no suspèn la vigència de la norma impugnada.
2. Admesa a tràmit la demanda pel Tribunal Constitucional, el magistrat ponent, mitjançant providència, ha de donar trasllat d'una còpia d'aquella al president de l'òrgan que va dictar la norma impugnada i al Ministeri Fiscal perquè compareguin i la contestin en el termini màxim de quinze dies naturals.
3. Els escrits de contestació a la demanda han de formular les alegacions tant en fets com en fonaments jurídics que estimin pertinents; han de proposar, si és el cas, els mitjans provatoris i pràctica de la prova que per al seu interès convingui; i han d'acompanyar la documentació que acrediti les condicions de representació i postulació.
4. En cas d'aplanament conjunt per part del Ministeri Fiscal i de l'òrgan que va dictar la norma impugnada a totes les pretensions de la part demandant, el Tribunal, mitjançant sentència, declara la inconstitucionalitat de la dita norma sense més tràmits. En cas d'aplanament parcial, continua la causa si bé la sentència ha d'acollir, en els termes indicats, els efectes d'aquell.

Article 49.

1. Rebudes les contestacions a la demanda, el magistrat ponent obre a totes les parts, mitjançant providència, un termini comú de set dies naturals per a la formalització i la pràctica de la prova. El ponent admet les que consideri adequades a les pretensions de les parts i rebutja aquelles altres que estimi inadequades sense ulterior recurs, fixant les dates i formes de llur realització dins dels set dies naturals següents.
2. Practicada la prova, amb trasllat immediat de la causa a les parts, aquestes poden formular les seves conclusions definitives mitjançant escrit en un termini d'uns altres set dies hàbils.

Article 50.

Finalitzades les actuacions, el Tribunal dicta sentència dins dels quinze dies següents al del lliurament de conclusions per les parts i, en qualsevol cas, dins del termini màxim de dos mesos comptats des de la data de l'admissió del recurs.

Article 51.

La sentència del Tribunal es comunica a les parts i s'envia perquè sigui immediatament publicada en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, moment a partir del qual tindrà els efectes corresponents.

Article 52.

1. Les sentències estimatòries de la inconstitucionalitat de la totalitat o d'una part de les normes impugnades a través del procés regulat a aquesta secció, han de declarar llur

nul·litat radical i l'eliminació dels efectes que poguessin haver produït durant el seu període de vigència. Amb aquest fi, s'ha de publicar com a annex a la corresponent sentència la taula de vigència de les normes que havien estat derogades pels preceptes declarats inconstitucionals i s'ha d'obrir un termini no superior a quinze dies perquè els interessats puguin sol·licitar davant els poders públics ser reposats en la situació jurídica afectada per aitals preceptes.

2. No obstant allò que s'indica en el paràgraf anterior, no es poden modificar les situacions jurídiques creades per sentències fermes amb valor de cosa jutjada, llevat en els casos de retroactivitat positiva, ni aquelles altres que hagin suposat l'adquisició d'un dret subjectiu.

Secció segona. Del procés incidental d'inconstitucionalitat iniciat pels Tribunals ordinaris

Article 53.

En l'exercici de la seva funció jurisdiccional, els batlles, el Tribunal de Batlles, el Tribunal de Corts i el Tribunal Superior de Justícia d'Andorra es troben legitimats per sol·licitar l'obertura d'un procés incidental d'inconstitucionalitat contra lleis, decrets legislatius i normes amb força de llei, qualsevulla que sigui la data a partir de la qual són vigents.

Article 54.

1. És procedent la interposició de l'acció d'inconstitucionalitat davant del Tribunal Constitucional si, en qualsevulla fase d'un procés jurisdiccional ordinari, l'òrgan judicial que es troba coneixent d'aquest estima, d'ofici o a instància de part, que una de les normes mencionades a l'article anterior i d'imprescindible aplicació per a la solució de la causa principal o d'algun incident substanciat en aquesta és contrària a la Constitució.

2. La dita estimació d'inconstitucionalitat s'ha de fonamentar en la impossibilitat d'una interpretació de la norma o normes conforme a la Constitució, en el raonament i explicació del seu caràcter de norma imprescindible per a la solució de la causa principal o de l'incident de què es tracti i en la inexistència d'una resolució o sentència del Tribunal Constitucional que n'hagi declarat la constitucionalitat en els termes als quals es refereix l'art. 45.3 d'aquesta Llei.

3. Abans d'interposar l'escrit davant del Tribunal Constitucional que planteja l'acció esmentada a l'apartat 1 d'aquest article, l'òrgan judicial ha de consultar a les parts i al Ministeri Fiscal si fos present a la causa. Oïdes aquestes i sota la seva exclusiva responsabilitat, decideix sobre la interposició mitjançant auto. La decisió adoptada en aquest auto no és recurrible, sens perjudici que si és negativa, pugui ser replantejada la petició en instàncies successives si processalment n'hi hagués.

Article 55.

En el supòsit que la norma o normes aplicables estimades contràries a la Constitució fossin de vigència anterior a aquesta, l'òrgan judicial podrà optar entre la interposició de l'acció referida o declarar-les derogades en el moment processal oportú. En qualsevol cas, la declaració de derogació no suposa l'anul·lació de la norma pre-constitucional sinó la simple constatació motivada de la no-vigència.

Article 56.

1. Acordada la interposició de l'acció a la qual es refereixen els preceptes anteriors, l'òrgan judicial ha de formar peça separada amb les actuacions celebrades amb aquest objecte i elevar escrit al Tribunal Constitucional acompanyant aquesta peça i exposant els fonaments en què basa els seus dubtes sobre la constitucionalitat de la norma o normes, així com els preceptes constitucionals que entén vulnerats, juntament amb els requisits exigits a l'article 36 d'aquesta Llei.

2. La causa principal o, si és el cas, l'incident continuaran la seva tramitació fins arribar a la fase de dictar sentència o resolució en què es deturà la tramitació fins que el Tribunal Constitucional pronunciï el seu auto de resolució o la seva sentència. Si l'incident que ha donat lloc al procés d'inconstitucionalitat versés sobre nul·litat d'actuacions, no es pot dictar sentència a la causa principal fins que es produeixi el pronunciament constitucional.

Article 57.

1. Rebut l'escrit i la peça separada a la qual al·ludeix l'article anterior, el Tribunal Constitucional admet o inadmet l'acció d'inconstitucionalitat mitjançant auto motivat. Contra l'auto d'inadmissió es pot interposar el recurs de súplica al qual es refereix l'article 40.2 d'aquesta Llei.

2. Admesa l'acció i iniciat el procés incidental, hi són parts l'òrgan judicial que el promou, l'òrgan que va dictar la norma impugnada i el Ministeri Fiscal. Poden personar-se com a coadjuvants les parts presents en el procés judicial a quo.

3. Si la impugnació va dirigida contra normes pre-constitucionals, serà part el Consell General qualsevol que fos l'òrgan que en el seu moment les va dictar.

Article 58.

1. La substanciació del procés incidental fins arribar a la sentència segueix els mateixos tràmits que els assenyalats per al recurs directe d'inconstitucionalitat.

2. El pronunciament contingut en la sentència del Tribunal Constitucional vincula en els seus termes l'òrgan judicial que ha interposat l'acció. Queda exceptuat, però, per al present cas, el principi d'inaplicabilitat provisional de les sentències desestimatòries interpretatives que conté l'article 8.2 de la present Llei, les quals vinculen l'òrgan judicial accionant en el sentit interpretatiu que s'hi conté i a fi que pugui dictar sentència a la causa principal.

Article 59.

1. Les sentències desestimatòries de la inconstitucionalitat al·legada tenen els mateixos efectes que les dictades en el procés o recurs directe.

2. Les sentències que estimin la inconstitucionalitat parcial o total de les normes impugnades tenen efecte des de la data en què es publiquin en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Llevat en els supòsits d'aplicació retroactiva favorable, subsisteixen els efectes pendents originats per les dites normes abans de la seva anul·lació fins que no se'n dictin de noves que regulin les situacions jurídiques preexistents.

Capítol III. Del procediment previ de control de constitucionalitat dels tractats internacionals

Article 60.

Els tractats internacionals aprovats pel Consell General o conclusos pel Govern en els termes contemplats a l'article 64 de la Constitució, poden ser objecte de control de constitucionalitat pel Tribunal Constitucional a petició d'un o dels dos Coprínceps, d'una cinquena part dels membres de dret del Consell General o del Cap de Govern.

Article 61.

1. El procediment s'inicia mitjançant escrit de sol·licitud de dictamen de constitucionalitat i ha de ser presentat davant del Tribunal Constitucional, amb els requisits exigits en l'article 36 d'aquesta Llei, dins el termini comú comprès entre el vuitè i el quinzè dia que la Constitució atorga als Coprínceps per manifestar el consentiment de l'Estat.

2. La interposició de l'escrit davant del Tribunal Constitucional impedeix la ratificació del tractat fins al moment en què el Tribunal emeti el seu dictamen amb els efectes previstos a l'article 63 d'aquesta llei.

Article 62.

1. Admès l'escrit, el Tribunal Constitucional n'ha d'ordenar la tramitació preferent i donar trasllat immediat al Consell General o al Govern, segons si el tractat que s'ha de dictaminar és dels compresos en l'apartat 1 de l'article 64 de la Constitució o en l'apartat 2 de l'article 64 d'aquesta, perquè compareguin i contestin en el termini màxim de deu dies hàbils.

2. El magistrat ponent ha de recaptar tots els informes i documents que estimi necessaris per formular la seva proposta de dictamen que, en tot cas, ha de presentar al Ple del Tribunal en un termini màxim de quinze dies hàbils comptats des de la data d'entrada de l'escrit de contestació. El Tribunal emetrà el dictamen de constitucionalitat dins dels tres dies posteriors al de la formulació de l'esmentada proposta.

Article 63.

1. El dictamen ha de pronunciar-se sobre l'adequació a la Constitució de les estipulacions del tractat que hagin estat qüestionades.

2. Si tingués algun pronunciament d'inconstitucionalitat el tractat no pot ratificar-se. En aquest cas, el Tribunal ha d'indicar els preceptes constitucionals que resultin afectats i el contingut de la possible reforma per si fos procedent la previsió del paràgraf segon, apartat 2 de l'article 101 de la Constitució.

Capítol IV. Del procediment de dictamen previ sobre l'adequació a la Constitució de les lleis instat pels Coprínceps

Article 64.

Les previsions i atribucions competencials realitzades per la Constitució als articles 45.2, paràgraf segon, 46.1 e) i 98 b), en allò referit al dictamen previ d'inconstitucionalitat sobre les lleis, es desenvolupen mitjançant el procediment únic regulat en aquest capítol.

Article 65.

Les lleis aprovades pel Consell General a les quals es refereixen els articles 45.1 g) i 63 de la Constitució poden ser sotmeses per un o tots dos Coprínceps a control previ de

constitucionalitat, mitjançant escrit conjunt o individualitzat de requeriment de dictamen al Tribunal Constitucional.

Article 66.

1. La interposició de l'escrit ha de fer-se entre el vuitè i el quinzè dia del termini destinat a la sanció de les lleis tal com assenyala l'article 45.2 de la Constitució i amb els requisits establerts per l'article 36 d'aquesta Llei.

2. La interposició de l'escrit de requeriment de dictamen interromp el transcurs del termini de sanció.

Article 67.

Admès l'escrit pel Tribunal Constitucional, la tramitació posterior d'aquest procediment s'ha d'ajustar a allò que disposen els articles 48, apartats 2 i 3 i 49 d'aquesta Llei.

Article 68.

1. El dictamen emès pel Tribunal Constitucional, en forma d'aute, declara l'adequació o inadequació parcial o total de la llei a la Constitució d'acord amb les peticions fetes als escrits d'interposició.

2. Si cadascun dels Coprínceps hagués requerit dictamen individualitzadament, el pronunciament del Tribunal ha de recaure sobre totes i cadascuna de les pretensions dels requeridors en document únic.

3. Després de l'aprovació del dictamen, el Tribunal ho notifica a tots els òrgans que han intervingut en el procediment i ordena que es publiqui immediatament en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 69.

1. Si el procediment només hagués estat instat per un dels dos Coprínceps, la declaració del Tribunal favorable a la constitucionalitat total de la llei objecte del dictamen no impedeix que el requeridor pugui abstenir-se de sancionar la llei, en els termes del paràgraf segon de l'apartat 2 de l'article 45 de la Constitució.

2. Si el procediment hagués estat instat pels dos Coprínceps i la declaració del Tribunal fos igualment favorable a la constitucionalitat de la llei, aquesta ha de ser promulgada amb la sanció, almenys, d'un d'ells.

3. Si el Tribunal declarés la inconstitucionalitat parcial o total de la llei objecte del dictamen no és procedent la sanció de cap dels dos Coprínceps, sens perjudici d'allò que disposa el següent apartat.

4. En el supòsit d'inconstitucionalitat parcial de la llei, es presumeixen vàlids la resta dels seus preceptes. El Consell General pot demanar la sanció dels Coprínceps per als preceptes vàlids perquè siguin publicats com a llei.

Capítol V. Dels conflictes de competències entre els òrgans constitucionals de l'Estat

Secció primera. Dels conflictes de competències constitucionals entre el Consell General i el Govern i els Comuns o d'aquests entre si

Article 70.

1. Si els actes, resolucions o disposicions normatives del Consell General o del Govern envaïssin l'àmbit competencial reservat per la Constitució als Comuns, o si els Comuns exercissin competències, pròpies del Consell General, del Govern o d'un altre Comú, els òrgans afectats poden formalitzar conflicte de competències davant del Tribunal Constitucional.

2. És igualment procedent la formalització del conflicte, quan la inactivitat competencial d'algun dels òrgans centrals de l'Estat o dels Comuns impedeix, obstaculitza o lesiona a l'altra en l'exercici d'una competència que li és pròpia o vulnera algun dret subjectiu dels particulars.

3. En el cas que l'envaïment competencial s'atribuís a una llei del Consell General o a un decret legislatiu del Govern, el conflicte se substancia a través del procés d'inconstitucionalitat regulat al capítol II del títol II d'aquesta Llei en tots els seus extrems, inclòs el de la legitimació activa.

Article 71.

A l'efecte de determinar la naturalesa constitucional de les competències en litigi i de llur resolució, el Tribunal, a més de les previsions constitucionals, aplica allò que disposi la llei o lleis qualificades que delimiten les competències dels Comuns, determinen les seves facultats econòmiques i fiscals i asseguren les aportacions de l'Estat al pressupost comunal.

Article 72.

1. Llevat del supòsit previst en l'article 70.3 d'aquesta Llei, abans de procedir a la formalització del conflicte davant del Tribunal Constitucional, l'òrgan afectat per l'acte, resolució o disposició ha de requerir al seu titular perquè cessi en l'activitat que reputa invasora o anul·li aital resolució o disposició.

2. L'esmentat requeriment s'ha d'efectuar en el termini de quinze dies hàbils des que va tenir notificació o coneixement de l'acte, resolució o disposició. Si transcorreguts quinze dies hàbils més l'òrgan requerit no es pronuncïés, s'entén que la pretensió és desestimada.

Article 73.

1. El conflicte de competències s'inicia mitjançant la interposició d'un escrit de demanda davant del Tribunal Constitucional, dins del termini de vint dies hàbils comptats des del moment de la notificació de la desestimació expressa del requeriment o del transcurs del termini de la desestimació tàcita.

2. L'escrit, a més dels requisits generals establerts a l'article 36 d'aquesta Llei, ha d'acompanyar la documentació que acrediti haver-se realitzat el requeriment en els termes establerts en l'article anterior i contenir la petició expressa, si és el cas, que el Tribunal suspengui l'exercici de la competència impugnada.

Article 74.

El Tribunal Constitucional, a més de per les causes generals, pot inadmetre l'escrit de demanda:

- a) Per entendre que la competència en litigi no és de naturalesa constitucional.
- b) Perquè el conflicte ha de ser substanciat per altres vies processals diferents.
- c) Per haver-se pronunciat anteriorment sobre aquesta mateixa competència.

Article 75.

1. Admès l'escrit de demanda i rebuda la contestació, d'acord amb les normes generals de tramitació, el Tribunal, mitjançant aute, decideix sobre la suspensió dels efectes de l'acte, resolució o disposició impugnats.
2. És procedent en tot cas acordar la suspensió d'aquests efectes, quan, si es mantinguessin, es pogués causar perjudicis a l'altra part de difícil o impossible reparació o quan l'exercici de la competència pogués consumir-se al llarg del procés sense posterior continuïtat buidant de contingut l'objecte del litigi.

Article 76.

La sentència atribueix la competència litigiosa a alguna de les dues parts, amb determinació de la matèria i de la funció que comprèn i decideix sobre la validesa dels actes jurídics realitzats com a conseqüència de l'exercici de la dita competència. Les responsabilitats per danys, si n'hi hagués, són exigibles davant de la jurisdicció ordinària.

Article 77.

1. Els conflictes per inactivitat competencial es tramiten de conformitat amb allò que s'estableix a la secció present, quan el demandant sigui algun dels òrgans públics que hi són mencionats.
2. L'escrit de requeriment ha de sol·licitar de l'altre òrgan l'exercici de la competència. Quant a la resta, es regeixen per les mateixes normes.
3. A l'escrit d'interposició, s'ha de fer constar la connexió causal entre la inactivitat competencial al·legada i la impossibilitat d'exercici de la competència pròpia. Quant a la resta, es regeix per les mateixes normes.
4. Quan l'òrgan requerit per inactivitat competencial sigui un Comú, el Tribunal ha de tenir en compte, a més de la Constitució i les lleis qualificades a què es refereix l'article 70 d'aquesta Llei, les lleis que hagin transferit competències de titularitat estatal a les Parròquies.
5. La sentència atribueix la competència i n'ordena l'exercici, adoptant les mesures necessàries per al compliment de la seva decisió.

Article 78.

Quan el demandant sigui un particular, el conflicte es tramita d'acord amb les disposicions relatives als conflictes negatius de competències contemplades a la secció següent d'aquest capítol.

Secció segona. Dels conflictes de competències entre els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern

Article 79.

1. El conflicte positiu de competències o atribucions entre els òrgans centrals de l'Estat es planteja davant del Tribunal Constitucional quan un d'aquests entén que l'altre envaeix l'àmbit de competències que li és reconegut constitucionalment. Estan legítimats per interposar aquest conflicte positiu de competències els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern.

2. Es pot interposar un conflicte negatiu de competències o atribucions pel no exercici d'aquestes per qualsevol dels òrgans que s'acaben d'assenyalar. La legitimació activa correspon, a més dels òrgans esmentats, a les persones físiques i jurídiques que actuïn en defensa d'un dret subjectiu propi.

Article 80.

El conflicte positiu de competències se substancia en tots els tràmits d'acord amb allò que estableixen els articles 70, i 72 a 76 d'aquesta Llei.

Article 81.

1. Qualsevol dels òrgans constitucionals referits en aquesta secció pot requerir a un altre perquè exerceixi una atribució o competència que la Constitució li assigna.

2. És susceptible de requeriment el no exercici d'atribucions constitucionals que, per mandat exprés de la Constitució o per disposar-ho d'aquesta manera alguna llei qualificada, imposin als òrgans corresponents una obligació de fer i l'incompliment de la qual suposi una lesió a l'interès general o al funcionament normal de les institucions de l'Estat.

3. Sense perjudici de la responsabilitat política que origini, en cap cas pot ser objecte d'aquesta mena de requeriment el no exercici de facultats discrecionals ni el d'aquelles que exigeixin ser regulades per llei o decret legislatiu.

Article 82.

En allò que s'escaigui és d'aplicació al conflicte negatiu de competències formulat pels òrgans constitucionals de referència el que disposa la secció 1^a d'aquest capítol i, en particular, els articles 72, 73, 74 i 77, aquest darrer en els apartats 1, 2 i 5.

Article 83.

1. Quan una persona física o jurídica formulés una pretensió basada en l'existència d'un dret subjectiu propi davant un dels òrgans anteriorment mencionats i aquest declinés la seva competència per entendre que correspon a un altre d'entre aquests, ha de dirigir-se a aquest darrer reiterant la mateixa pretensió en un termini màxim de quinze dies hàbils comptats des del moment de la notificació de l'acord. Si el segon òrgan requerit es manifestés també incompetent, el sol·licitant pot interposar davant el Tribunal Constitucional el conflicte negatiu de competències.

2. No es pot declinar la competència per silenci. Si transcorregut un mes des de la presentació de la sol·licitud a què es refereix l'apartat anterior l'òrgan requerit no contestés, es presumeix que entén ser titular de la competència amb l'exercici del qual pot reconèixer o denegar el dret subjectiu que s'al·lega. Produït el silenci, resta expedita la via jurisdiccional ordinària contra l'òrgan que tàcitament ha admès la competència.

Article 84.

La formalització del conflicte davant el Tribunal ha de fer-se en el termini de quinze dies hàbils comptats des del moment de la notificació de l'acord negatiu del segon dels òrgans als quals fa referència l'apartat 1 de l'article anterior, mitjançant escrit en què es continguin els requisits generals exigits per l'article 36 d'aquesta Llei i la documentació que acrediti haver efectuat els requeriments a què es refereix l'article anterior.

Article 85.

La substanciació d'aquest procés s'efectua de conformitat amb les disposicions dels articles 70, i 72 a 76 d'aquesta Llei. La sentència del Tribunal Constitucional atribueix la competència a un dels òrgans requerits i obre la via perquè davant d'aquest es tornin a exposar les pretensions que en dret s'escaiguin, sens perjudici de les responsabilitats per danys que han de ser exigides davant la jurisdicció ordinària.

Capítol VI. Del recurs d'empara

Article 86.

Per mitjà del recurs o procés d'empara, el Tribunal Constitucional garanteix, com a instància jurisdiccional superior, els drets reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució, llevat del dret a què es refereix l'article 22 d'aquesta.

Article 87.

El recurs d'empara, llevat dels supòsits contemplats en els articles 96 i 97 d'aquesta Llei, s'interposa enfront sentències desestimatòries de la demanda dictades en última instància per la jurisdicció ordinària en el decurs del procediment urgent i preferent previst a l'article 41.1 de la Constitució.

Article 88.

1. Estan legitimats per interposar recurs d'empara constitucional qui hagin estat part demandant o coadjuvant d'aquesta en el procediment referit a l'article anterior.
2. Són part demandada i coadjuvant en el recurs d'empara qui hagin ostentat aquesta condició a la instància precedent.

Article 89.

1. La interposició del recurs d'empara s'efectua mitjançant escrit, dins el termini de quinze dies hàbils comptats des de la data de notificació de la sentència que s'impugna, d'acord amb les condicions generals exigides a l'article 36 d'aquesta Llei, demanant l'anul·lació de la dita sentència i, si és el cas, la suspensió dels seus efectes, i reiterant la pretensió de protecció jurisdiccional del dret la lesió del qual s'addueix en els mateixos termes formulats a la instància a quo.
2. No s'admet cap recurs d'empara que modifiqui el contingut de la pretensió de protecció del dret o drets plantejada en el procediment urgent i preferent anterior.

Article 90.

1. Presentat l'escrit esmentat a l'article anterior, el Tribunal Constitucional requereix a l'òrgan jurisdiccional la sentència del qual es recorre perquè li traslladi la causa en un termini de tres dies hàbils i nomena magistrat ponent.

2. A la vista de les actuacions, decideix mitjançant auto l'admissibilitat del recurs. Contra l'auto d'inadmissió es pot interposar el recurs de súplica esmentat a l'article 38 d'aquesta Llei.

Article 91.

1. Admès el recurs a tràmit, i després de pronunciar-se sobre la suspensió dels efectes de la sentència recorreguda si s'escaigués, el Tribunal trasllada aquest a la part demandada, als seus coadjuvants i al Ministeri Fiscal a fi que al·leguin allò que en dret s'escaigui en un termini no superior a quinze dies hàbils.

2. Rebudes les al·legacions, s'obre un nou termini de sis dies hàbils perquè les parts i el Ministeri Fiscal formulin llurs conclusions.

Article 92.

1. Sens perjudici d'allò que disposa l'article 35.2 d'aquesta Llei, el Tribunal considera fets provats els que figurin amb aital caràcter a la causa recorreguda.

2. El Tribunal dicta sentència dins el termini de dos mesos comptats des de la data d'admissió del recurs.

Article 93.

1. L'estimació del recurs pot ser total o parcial.

2. L'estimació total suposa l'anul·lació de la sentència recorreguda i de tots els efectes d'aquesta, la declaració d'haver-se lesionat un dret constitucional i la reposició del recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries que portin a aquest fi. Si la lesió del dret fos materialment irreparable, el Tribunal determina el tipus de responsabilitat en què ha incorregut el subjecte que va violar el dret, a fi que pugui ser exigida davant la jurisdicció ordinària.

3. L'estimació parcial es produeix quan el Tribunal considera vàlids algun o alguns dels pronunciaments continguts en la sentència recorreguda. En relació amb el dret que es considera lesionat són d'aplicació a l'estimació parcial els requisits continguts en l'apartat anterior.

4. La desestimació del recurs d'empara comporta la condemna en costes del recurrent.

Article 94.

Llevat allò que disposa l'article següent, les sentències dictades per la jurisdicció ordinària en la resta de procediments no són revisables pel Tribunal Constitucional i tenen naturalesa de cosa jutjada d'acord amb les lleis processals.

Article 95.

1. Si es produís vulneració d'algun dels drets recollits en l'article 10 de la Constitució en el decurs o amb motiu d'un procediment judicial o prejudicial, el subjecte afectat ha d'al·legar aquesta lesió en defensa del seu dret davant l'òrgan judicial ordinari pels mitjans i recursos que la legislació estableixi.

2. Esgotada sense èxit la via judicial ordinària en defensa del dret constitucional lesionat, en el termini de sis dies hàbils comptats dels del moment de la notificació de l'última resolució denegatòria, pot dirigir-se mitjançant escrit al Ministeri Fiscal perquè aquest

interposi recurs d'empara constitucional. S'ha d'adjuntar a aquest escrit còpia de les actuacions realitzades en defensa del dret i de les resolucions hagudes als procediments corresponents.

3. El Ministeri Fiscal ha de resoldre en els sis dies hàbils següents si, d'acord amb l'establert a l'article 102 c) de la Constitució, és procedent la interposició del recurs d'empara. Contra aquesta resolució no es pot interposar recurs.

4. Si la resolució fos positiva o estimatòria, el recurs d'empara ha de ser interposat dins del termini de vint dies hàbils comptats a partir de la darrera resolució denegatòria. A la formalització i tràmit de l'esmentat recurs actuen com a parts codemandants el Ministeri Fiscal i el subjecte del dret constitucional objecte d'aquest. La resta del procediment es regeix per allò que disposen els articles 92 a 94 d'aquesta Llei.

Article 96.

1. Les disposicions, resolucions i actes del Consell General que no tinguin caràcter de Llei i lesionin algun dels drets a què es refereix l'article 86 d'aquesta Llei, poden ser impugnats directament a través del procés d'empara pels subjectes afectats.

2. La interposició de l'escrit d'impugnació i sol·licitud d'empara constitucional ha d'efectuar-se en el termini de quinze dies hàbils comptats des de la data de notificació o, si és el cas, publicació de la disposició, resolució o acte i d'acord amb les condicions generals de l'article 36 d'aquesta Llei.

Article 97.

1. L'admissió o inadmissió a tràmit per part del Tribunal es regeix per les normes generals del procediment d'empara especificades en aquest capítol.

2. A la impugnació dels actes, resolucions i disposicions del Consell General s'inclou, si és el cas, el tràmit de recepció a prova.

3. La sentència que posi fi al procediment ha d'estimar o desestimar la pretensió, amb els pronunciaments generals en aquest darrer cas, previstos en l'article 95.2 d'aquesta Llei.

Disposició addicional.

Són d'aplicació supletòria als procediments i processos regulats en present Llei les normes processals reguladores dels processos jurisdiccionals ordinaris.

Disposició transitòria primera.

1. La sessió constitutiva del Tribunal Constitucional, després del nomenament dels quatre primers magistrats constitucionals en aplicació d'allò que disposa la Constitució i la present Llei, ha de ser convocada pel Síndic General i presidida pel magistrat electe de més edat dins dels quinze dies següents al que s'haguessin publicat els nomenaments de tots ells.

2. En aquesta sessió es farà un sorteig per determinar el nomenament del president del Tribunal i l'ordre de successió a la presidència, segons allò que estableix la Constitució. A aquests efectes, cada magistrat, mitjançant insaculació, extraurà una de les boles numerades de l'ú al quatre. El número obtingut per cadascun d'ells determina l'ordre successiu d'ocupació de la presidència segons l'origen del nomenament.

3. Seran proclamats president i vice-president els magistrats que hagin obtingut els números ú i dos.

Disposició transitòria segona.

1. Els magistrats elegits per al primer mandat del Tribunal Constitucional que hagin obtingut els números dos, tres i quatre a la insaculació a què es refereix la disposició anterior, a fi de complir les previsions constitucionals sobre el torn rotatori en els càrrecs, cessaran en llur mandat quan l'hagin exercit durant sis, quatre i dos anys, respectivament.

2. Els magistrats que hagin complert dos i quatre anys podran ser nomenats per a un mandat consecutiu posterior.

3. El Consell General, a efectes de la rotació indicada i de l'elecció del successor, tindrà en compte el número obtingut pels magistrats designats per aquest, de forma que en cada nova elecció el magistrat ocupi el lloc corresponent en el funcionament intern del Tribunal.

Disposició transitòria tercera.

Sense perjudici de la seva adscripció definitiva al règim general de funcionaris de l'Administració, la primera designació i nomenament dels titulars dels càrrecs de secretari i oficial-lletrat del Tribunal Constitucional, als que es refereix l'article 29 d'aquesta Llei, es farà mitjançant acord del Consell General."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Bé, gràcies Sr. Secretari. Passarem a llegir l'informe del Govern i les esmenes que s'han rebut, les esmenes individuals dels Srs. Consellers."

El Sr. Secretari General:

"La carta del Sr. Cap de Govern diu el següent:

Tinc l'honor de comunicar a la vostra M.I. Sria. que el Govern, d'acord amb el previst en l'article 68.2 del Reglament del Consell General, en la reunió del dia d'avui ha examinat la Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional que ens fou tramesa per carta de data 2 d'agost proppassat i ha acordat no fer-hi cap esmena."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Bé, ara les esmenes individuals dels Srs. Consellers."

El Sr. Secretari General:

"Els sotasignats, Miquel Armengol Pons, Robert Cassany Vila i Antoni Armengol Vila, Consellers Generals per la Parròquia d'Andorra la Vella, d'acord amb el que disposa l'article 68, apartat 2, del Reglament del Consell General i dins el termini establert a l'edecte de 2 d'agost del 1993, compareixem davant aquesta Sindicatura i,

Exposem:

Que en temps i forma formulem les ESMENES següents a la Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional, elaborada per la Comissió Especial encarregada del Procés constituent:

1^a de Supressió:

Consistent en que tant de l'exposició de motius —pàgines 6 i 7— com de l'Article 6, Paràgraf 1, Apartat 5è., se suprimeixin totes les referències a òrgans centrals" i els mots "central" o "centrals" referits als òrgans de l'Estat andorrà.

Motivació:

La nova estructura institucional que queda configurada a la Constitució no permet pas parlar d'òrgans "centrals" com a contraposició d'uns suposats òrgans "perifèrics". Convé únicament parlar d'òrgans de l'estat, sense adjectius qualificatius estranys al dret constitucional andorrà.

2^a de Supressió:

Consistent en suprimir el paràgraf e) de l'Article 9 i el paràgraf g) de l'Article 27 (pàgines 12 i 20 respectivament) que fan referència a un poder de comandament, per part del President del Tribunal Constitucional, de la força pública.

Motivació:

No sembla adient que el Tribunal Constitucional, màxim òrgan jurisdiccional de l'estat, hagi de tenir un comandament directe sobre les forces d'ordre públic.

Quan s'hagi de requerir l'assistència de la força pública per a la protecció del mateix Tribunal correspondrà als responsables de la policia andorrana "ordenar les actuacions" escaients i no pas al Tribunal o al seu President.

Mantenir el redactat de la proposició suposaria una clara contradicció amb el principi de la separació de poders. Mai un Tribunal Constitucional pot exercir funcions de comandament de la força pública.

3^a de Supressió:

Consistent en suprimir tot l'Article 39 de la Proposició de Llei, relatiu a la possibilitat atorgada al Tribunal de determinar i imposar, amb caràcter inapel.lable, sancions a les parts i als seus advocats quan "...entengués que la interposició de l'escrit de demanda o requeriment és efectuada amb mala fe o de forma manifestament irraonable i temerària o persegueix, si és el cas, fins contraris a les funcions encomanades al Tribunal Constitucional,..."

Motivació:

El Tribunal Constitucional és el màxim òrgan jurisdiccional però no ha de disposar d'uns poders extraordinaris de sanció del dret, constitucionalment reconegut als ciutadans i a les institucions de l'estat, d'acudir davant seu sol.licitant empara o modificació de determinades disposicions legislatives.

Mantenir el redactat proposat suposaria, a la pràctica, instaurar una barrera psicològica de temença d'una possible i inapel.lable sanció que vindria a invalidar un dret constitucionalment reconegut a acudir lliurement davant el Tribunal en defensa de drets i plantejaments institucionals.

D'altra banda, si el que es pretén és sancionar el plantejament d'accions irraonables o temeràries, l'article 42, en el seu paràgraf 2, ja estableix el procediment normal de la condemna en costes de totes les despeses generades en el procés.

Per tot el que, a la M.I. Sindicatura,

Sol·licitem:

Que vulgui rebre el present escrit i procedir a la seva tramitació legislativa d'acord amb el que disposa l'article 68.3 del Reglament del Consell General."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Analitzades aquestes esmenes per la Comissió Permanent, els pronunciaments de la Comissió són els següents."

El Sr. Secretari General:

"Quant a l'esmena número 1, el pronunciament de la Comissió és favorable, amb una matisació que seria: substituir les mencions que fan referència a "òrgans centrals, central o centrals" en els diferents llocs on figuren dins del text de la Llei, per "òrgans generals de l'Estat", perquè la Comissió va considerar que si es tractava d'una supressió pura i simple de la paraula "centrals", hi havia algun lloc on el text quedava amb una certa indefinició. En canvi, amb el qualificatiu de "generals", quedava clar en el text a quins òrgans es referia."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Demaniem als esmenants si amb aquesta matisació volen mantenir la seva esmena o la consideren raonable.

Si no hi ha cap observació per part de cap Sr. Conseller, es donaria per acceptada, per part d'aquesta Cambra, l'esmena amb la matisació que en fa la Comissió.

Passarem a la següent esmena."

El Sr. Secretari General:

"Quant a l'esmena número 2, hi ha un pronunciament favorable de la Comissió, pel que fa la supressió dels apartats de referència 9 e) i 27 g)."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Si no hi ha cap observació, es donaria per acceptada l'esmena. Acceptada l'esmena.

Passarem a l'esmena número 3."

El Sr. Secretari General:

"Quant a l'esmena número 3, també hi ha un pronunciament favorable de la Comissió pel que fa a la proposta de supressió de l'article 39."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Si no hi ha cap observació, es donaria per acceptada l'esmena. Acceptada l'esmena."

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

"Jo no accepto l'esmena i voldria que es mantingués l'article 39 i, en tot cas, si s'acceptés s'hauria de canviar el 42.2 ja que fa referència al 39. Al suprimir el 39, s'hauria de modificar també la redacció del 42.2."

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si ho entenc bé, el Sr. Aleix és favorable al manteniment de sancions i d'inhabilitació.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Els quatre companys de la Parròquia d'Escaldes estem d'acord amb el manteniment de l'article 39, tal com estava en el projecte de llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, potser el més operatiu seria que procedíssim a la votació de si s'accepta o no s'accepta l'esmena.

S'accepta per part del Sr. Josep Areny, del Sr. Enric Casadevall.. Un moment, un moment que el Sr. Secretari prepara...

El sí és a favor de l'esmena i el no, òbviament, a favor de la proposta que ha fet el Sr. Miquel Aleix.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“M'abstinc.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“No.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“No.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No.”

La M.I. Sra. Nàdia Aleix:

“No.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“No.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“No.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 21 vots a favor de l'esmena, sis en contra i una abstenció.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Pel que fa referència a l'observació addicional que ha fet el Sr. Miquel Aleix, en el moment d'ultimar la redacció els serveis de Secretaria la tindran en compte i corregiran l'apartat 2 en tot el que s'escaigui, i revisant la numeració si és adient.

Bé, llavors passàriem a l'última esmena presentada per un grup de Consellers.”

El Sr. Secretari General:

“L'esmena diu el següent:

El sotassignats, Jordi Torres Alís, Gabriel Dalleres Codina i Pere Altimir Pintat, Consellers Generals del Principat d'Andorra, desitgen formular, dins el termini establert per l'Edicte de Va M.I. Sria. de data 2 d'agost de 1993, i d'acord amb allò que disposa l'article 68 del Reglament del Consell General, l'esmena següent a la Proposició de Llei Qualificada del Tribunal Constitucional:

Esmena única: d'addició a l'article 35.

Es proposa afegir el paràgraf següent a l'apartat 1:

“La representació i defensa davant el Tribunal Constitucional dels interessos de l'Estat Andorrà correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic del Govern, sense perjudici que el Govern pugui contractar els serveis d'advocats lliberals, en casos determinats.”

Motivació:

Es considera convenient que el Govern pugui actuar per mitjà dels seus propis serveis jurídics.

En aquest cas, el pronunciament de la Comissió Permanent és favorable a l'acceptació d'aquesta esmena, amb una matisació que proposa suprimir la paraula lliberal, per entendre que l'advocacia ja comporta l'exercici lliberal de la professió i que seria redundant posar-hi la paraula.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap observació... S'acceptaria l'esmena.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Només voldria dir que tot i que accepto l'esmena, vull fer remarcar que la llei que hem de debatre després, que és la de la justícia, ja preveu en l'article 101 que la defensa en judici davant qualsevulla jurisdicció dels interessos de l'Estat correspon als advocats del Gabinet Jurídic del Govern.”

És a dir, que l'únic que farem és fer la Llei del Tribunal constitucional un pèl més llarga.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. Però la fem més completa també.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Bé, no és en base a aquesta esmena, que està aprovada, però voldria fer una pregunta sobre un parell d’inquietuds que tinc sobre el projecte de llei i dues consideracions.

La primera és que el projecte de llei que hem analitzat i que avui aprovarem és un projecte complex per la seva mateixa tècnica, i l’exposició de motius així ho demostra ja que és prou extensa i intenta explicar sintetitzadament tal com es fa. També és un text bastant reglamentista, segons la meva manera d’entendre, i això pot perjudicar més endavant en el moment d’aportar modificacions que, de ben segur, n’hi haurà.

La meva primera pregunta sobre l’articulat, és sobre l’article 33.1, perquè s’estableix un mínim de dos mesos entre sessions del Tribunal Constitucional. És a dir, que si no té matèria per a tractar, el Tribunal Constitucional que farà si es reuneixen cada dos mesos? No sé perquè s’hi ha de posar; em fa l’efecte que s’hauria de reunir quan realment hi ha matèria per reunir-se. No sé quina ha sigut l’opinió de la Comissió en aquest sentit.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, una cosa s’ha de tenir en compte: els terminis que fixa la Constitució a nivell de l’operativitat del Tribunal Constitucional són bastant ajustats.

Efectivament, la remarca que fa el Sr. Jordi Mas té gran part de raó; s’hagués pogut deixar-ho per al desenvolupament reglamentari del propi Tribunal Constitucional. Però vam creure adient de posar-hi una data perquè en tot cas, sobretot a l’inici, es preveu que hi pot haver una certa activitat d’aquest tribunal, que hi hagués un cert seguiment de les qüestions, com a mínim, ja regulades per llei. Ens ha semblat que dos mesos era un termini prudencial, que no és excessiu ni és lax.

Ara, reconec que l’observació és bastant ajustada, i la Comissió tampoc en faria una qüestió de principi, ni molt menys.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Si em permet, Sr. Síndic, tampoc he fet una esmena en aquest sentit, he preferit demanar-ho. El meu criteri seria, més aviat, de deixar els terminis oberts, tal com funcionen els tribunals, que quan tenen feina es reuneixen i treballen.

Si em permet, Sr. Síndic, passaria a la segona qüestió, que és sobre l’article 60. L’article 60 —tractats internacionals— diu que “els tractats internacionals aprovats pel Consell General o conclosos pel Govern en els termes contemplats a l’article 64 de la Constitució, poden ser objecte de constitucionalitat pel Tribunal Constitucional”. En canvi, l’article 101 de la Constitució parla de dictamen previ de constitucionalitat, i entenc que el dictamen hauria de ser abans de l’aprovació pel Consell. En canvi, en l’article es precisa que és després de l’aprovació del Consell General. Al meu entendre hauria de ser abans. No sé quines motivacions han tingut per fer-ho així.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El dictamen previ, si no vaig errat, intervé entre la ratificació del Consell i la sanció i promulgació per part dels Coprínceps. És en aquest espai d’una setmana que tenen opció a

demanar dictamen previ de constitucionalitat, si tenen dubtes, evidentment, sobre la constitucionalitat d'un tractat internacional.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“És a dir, és abans de la promulgació?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En el cas dels Coprínceps, la ratificació és a posteriori de la ratificació del Consell.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“És que la Constitució preveu que una cinquena part dels Consellers també poden demanar dictamen de constitucionalitat. Per tant, entenia que potser hi havia una mica d'incongruència en aquest sentit: si estava aprovat pel Consell, com és que ho podien tornar a demanar? Poden ser de l'oposició, evidentment.

És tot, Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sobre la primera observació que ha fet el Sr. Jordi Mas, els sembla als MM.II. Srs. Consellers que es pot recollir o la mantenim?”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Recordo, Sr. Síndic, que quan vam debatre per aquest article, s'hi va oposar perquè el Consell General, a partir de les noves eleccions al Parlament, es reunirà en sessions parlamentàries i vam considerar que, dins la reunió de les sessions parlamentàries —que hi haurà dues sessions parlamentàries— la funció del Tribunal Constitucional serà una mica, a part d'ara a l'inici, molt en funció del treball parlamentari, i que és per aquesta raó que també es va voler establir dins de la pròpia Llei del Tribunal Constitucional, un calendari per a les reunions del Tribunal Constitucional.

No crec que hi sobri ni que hi falti. És a dir, hi és i serà una mica en funció de com s'organitzi el propi tribunal i de la feina que tingui a debatre i a organitzar-se ell mateix l'assiduïtat de les seves reunions però, com a mínim, marca la voluntat de, ja que el Parlament es marca la voluntat de fer, durant l'any, dues sessions parlamentàries, com a mínim el Tribunal tingui marcat que, com a mínim, cada dos mesos faci reunions perquè així agiliti i entri a tràmit el màxim de les resolucions que pugui haver-hi de temes debatuts en el propi Parlament o en el Govern.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, penso que la Llei del Tribunal Constitucional és la llei més important que està a votació en aquest ordre del dia perquè no és una llei normal, per això és qualificada i, a més a més, és qui ha d'interpretar la Constitució.

Aleshores, el que trobo a faltar, Sr. Síndic, i vostè n'està al corrent, hi trobo a faltar altres coses, no ara sinó amb anterioritat. La primera és que crec que tota la resta de membres del Consell General que no han participat en fer aquesta Llei, com vostè sap i era el meu desig, penso que havíem d'haver pogut fer una reunió amb l'assessor, per posar tots els dubtes que teníem damunt de la taula.

Després, a mi em consta —i vostè em dirà si és veritat o no és veritat— que semblaria ser que hi ha un informe del Sr. Luchaire, que contradiu bastant aquesta llei que tenim avui damunt la taula. I després, abans d'ahir em van fer arribar aquests documents del Col·legi d'Advocats, que consten de quatre fulls, i que també posen molts dubtes sobre aquesta llei.

Aleshores voldria que això em fos contestat, i si l'informe aquest del Sr. Luchaire existeix, voldria saber per què la resta del Consell General, o almenys jo, no l'hem tingut.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, hi ha tres observacions.

La primera. Efectivament, és una llei complexa i reconec que, fins i tot, amb una lectura aprofundida per part d'un Sr. Conseller que no hagi seguit de prop els debats interns que hi ha hagut a la Comissió amb els Srs. assessors, se li faci difícil poder-ne veure la magnitud i totes les subtilitats; fins i tot diria que als membres de la mateixa Comissió algunes vegades se'ns ha fet difícil.

Sobre la segona part, efectivament la Comissió va demanar un informe al Sr. Luchaire, no sóc de l'opinió que diu el Sr. Dolsa. Va fer una sèrie d'observacions, algunes de les quals es van recollir, les més importants, però la valoració que feia el Sr. Luchaire, que és un especialista també en dret constitucional, era positiva sobre l'informe del projecte de llei que avui tenim al davant, que ha estat modificat també amb algunes observacions que va fer el Sr. Luchaire.

Aquests informes són interns de la Comissió. Si el Sr. Dolsa n'hagués volgut tenir còpia, només ho hagués hagut de demanar i els hi haguéssim pogut subministrar. Amb això no hi ha cap inconvenient.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, Sr. Síndic, penso que no els havíem d'haver demanat. Crec que la informació els Consellers, quan venen aquí, l'han de tenir tota i penso que ja s'havia d'haver enviat, perquè jo conec això del Sr. Luchaire de fa molt poc temps, quan el termini d'esmenes ja havia passat molt llargament. I una pregunta que no m'ha quedat contestada és perquè no es va fer una reunió amb l'assessor que ha redactat aquesta llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Ha estat difícil de contactar, vist el període de vacances, amb l'assessor constituent que tenim en aquest cas.

Quant a l'objecte de la segona part de l'exposició del Sr. Dolsa, reitero que no és una pràctica habitual, si no en fa una demanda un Sr. Conseller, que es lliurin els documents interns de la Comissió que han permès l'elaboració d'una llei, i això es fa a la Comissió Constituent, a la Comissió Permanent i a d'altres. A part que el Sr. Conseller amb causa en faci una demanda explícita i, en aquest cas, s'hi pot accedir sense cap mena de problema.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Voldria demanar si realment va fer un redactat alternatiu al projecte que tenia la Comissió fet pel seu assessor normal.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, el Sr. Luchaire es va prestar, fins i tot, a fer un redactat alternatiu. La Comissió va analitzar els dos documents i va preferir mantenir la primera opció, que era l’opció del Sr. Aparicio, esmenada en els apartats que semblava que el Sr. Luchaire hi introduïa elements interessants. Em consta que en dues o tres apreciacions de fons importants es van seguir les recomanacions del Sr. Luchaire.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“No ho entenc. No sé si la Comissió va estudiar l’informe que va fer el Sr. Luchaire o realment la proposició de llei que havia fet ell, perquè són coses ben diferents, o no? L’informe del Sr. Luchaire i un projecte de llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, es va demanar un informe al Sr. Luchaire i el Sr. Luchaire es va prestar a fer una redacció alternativa, que no se li havia demanat explícitament.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí, però es va tenir en compte també a la Comissió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, es va tenir en compte l’informe del Sr. Luchaire.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Per aclarir una mica aquest debat, els plantejaments que el Sr. Luchaire fa en el seu informe, que es va llegir a la Comissió —en canvi, de redactat alternatiu no n’he vist cap—, són diferents dels que inspiren la proposició de llei que avui tenim sobre de la taula. I simplement perquè estan basats en una concepció de com ha de funcionar el Tribunal Constitucional també una mica diferent.

El que passa és que nosaltres hem d’entendre que la Comissió va donar un mandat al tècnic que redactava de forma concreta el text que avui tenim al davant, un mandat perquè la llei reunís una sèrie de requisits; aquest mandat anava sobre tot dirigit a mirar de treure del Tribunal Constitucional tot el que fos possible del debat polític, o mirar de sostreure’l tot el que fos possible de l’erosió política.

El Tribunal Constitucional parla en forma de sentències; és, per tant, un òrgan jurisdiccional però, és clar, aquestes sentències tenen a la vegada una implicació política molt clara.

Per un costat, ha de dir quines lleis s’ajusten a la Constitució i quines no, quins òrgans tenen raó en un conflicte de competències i quins no en tenen. Per tant, encara que parli en forma de sentències sempre té una implicació política. Però, així i tot, la Comissió va entendre que, per una sèrie de raons molt donades a la peculiaritat del règim del nostre país, calia mirar de sostreure’l el màxim possible de l’erosió provocada pel debat polític. Calia donar-li unes normes molt estrictes de funcionament perquè tota la seva trajectòria de sentències tingués una línia coherent, i d’aquí vé el fet que les sentències són autovinculants per al propi tribunal.

Ens trobem, en conseqüència, amb tota una sèrie de mesures que s’han pres que, és clar, segons la filosofia política que es tingui sobre com ha de ser un Tribunal Constitucional reconec que són molt detallades. I això és el que observava el Sr. Luchaire, que es podria donar un marge de maniobra més ampli, però aquí hem de recordar que el mandat polític de

la Comissió, un cop vist com va anar la negociació constitucional, va anar dirigit cap aquest sentit.

Per tant, penso que el text que tenim s'ajusta el cent per cent al mandat polític que la Comissió Constituent va donar en aquesta direcció. És tot."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Gràcies, Sr. Síndic.

Comparteixo el que acaba de dir el company Ladislau Baró, però de totes maneres voldria fer unes manifestacions en relació a unes observacions del professor Luchaire que la Comissió, la majoria de la Comissió en aquest cas, no va considerar adients recollir, però que a mi em preocupa que no les haguem recollit. Concretament, són les observacions a l'article 2.2 i a l'article 3.

A l'article 2.2, el professor Luchaire ens deia que aquest article planteja un problema en relació a l'article 95 de la Constitució perquè, com sabeu, l'article 95 de la Constitució dóna a les sentències del Tribunal Constitucional caràcter vinculant.

Bé, l'article 2.2 del Projecte que avui estem debatent planteja la qüestió de la doctrina interpretativa del Tribunal Constitucional. Aquí hi ha dubtes de si això correspon o no al marc fixat per la Constitució del que pot fer o no pot fer el Tribunal Constitucional. Jo em permeto adherir-me a una opinió més sàvia que la meua, que és la d'aquest professor, per dir que probablement en donar valor a aquesta doctrina interpretativa ens estem escapant del mandat constitucional, i com que em preocupa aquí ho manifesto.

Pel que fa l'article 3, hi ha tot el plantejament dels precedents. Aquí hi ha un problema, crec, més greu. El plantejament que els precedents són vinculants i el fet que per apartar-se del precedent calgui majoria pot contradir l'article 97 de la Constitució.

Per a mi són les dues observacions més importants a fer pel que fa a aquesta llei, tot i que m'adhereixo al que s'ha dit i també dic que comparteixo el projecte i que quan es procedeixi a la votació de globalitat el votaré; però si es procedeix a una votació per articles, faig oposició a aquests dos que acabo de dir. Gràcies."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Sobre la segona part, s'ha volgut que el Tribunal Constitucional se cenyís a unes certes regles d'interpretació, que no les pogués variar. Que el fet que la variació sigui per majoria absoluta del Ple, se cenyeix absolutament a la Constitució.

El que no s'hi ajustava —i aquí l'apreciació del Sr. Luchaire estava fonamentada—, era que la decisió es prengués per unanimitat. En demanar que sigui per majoria absoluta del Ple, el canvi d'orientació de doctrina d'interpretació s'ajusta a la Constitució.

Crec que aquesta no es va tenir en compte perquè la pròpia Comissió —i el Sr. Jaume Bartumeu que n'és membre, n'és coneixedor— va considerar que fent el canvi de votació per unanimitat del Tribunal Constitucional a votació per majoria absoluta se cenyia estrictament al que la Constitució marcava.

En el tema de l'article 2, és una observació que s'ha sentit, s'ha consultat —i el Sr. Jaume Bartumeu ho sap— a l'assessor de la Comissió i ha considerat que era bo mantenir-lo amb aquest redactat, en el sentit que moltes d'aquestes funcions que aquí es donen al Tribunal

Constitucional en alguns altres models es donen a un possible Tribunal de Cassació del que aquí, a Andorra, no en disposem.

Llavors, alguna jurisdicció ha de tenir aquesta potestat. La Comissió en el seu moment, assessorada pel nostre tècnic, ha cregut que l'observació que se'ns va fer sobre la falta d'aquest possible òrgan, algú havia de suplir-la i ha considerat que era adient mantenir que fos el Tribunal Constitucional.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, jo no vull obrir cap polèmica amb tot això i aquesta és l'última intervenció que faig sobre aquesta llei. Però veig el que acaba de dir el Sr. Jaume Bartumeu i, lògicament, si hi hagués hagut aquestes reunions, que jo havia demanat, segurament haguéssim tingut a mà la documentació del Sr. Luchaire i, almenys, haguéssim pogut discutir-la. Perquè tinc la nota del Col·legi d'Advocats aquí al damunt i el que diu el Sr. Luchaire resulta que el Col·legi d'Advocats també ho diu.

Llavors, clar, a mi em queden molts dubtes, i aquesta llei, ho sento molt, però no la podré votar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap més observació passariem al vot, tenint en compte que és una llei qualificada, com ho diu el títol. I com marca la pròpia Constitució, una llei qualificada ha d'estar acceptada per la majoria absoluta dels membres de la Cambra. Això, tinguem-ho en compte. L'antic reglament no ho obligava, però en aquest cas ens hem de cenyir al que marca la Constitució.

Passariem, doncs, a la votació.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“No.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

La M.I. Sra. Nàdia Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El recompte en aquest cas serà relativament fàcil.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 27 vots favorables i un vot en contra de la llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Donem, doncs, per aprovada La Llei Qualificada del Tribunal Constitucional.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.”

La meva intervenció ara és inútil perquè potser hagués pogut fer canviar el vot del Sr. Dolsa, en el sentit que crec que hi ha una inducció del Col·legi d'Advocats que potser a ell l'ha fet votar d'aquesta manera, però —ja ho he dit— no m'explicaré ara perquè la meva intervenció és inútil.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Els Consellers d'Andorra la Vella hem votat sí a la Llei del Tribunal Constitucional, però compartim la preocupació del Jaume Bartumeu sobre els articles abans esmentats.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap més observació o manifestació de cap Sr. Conseller, aixecaríem uns moments la sessió i la reprendríem amb el segon punt de l'ordre del dia, d'aquí a uns deu minuts aproximadament.”

Se suspèn la sessió a un quart menys cinc minuts d'una.

Es reprèn la sessió a dos quart d'una.

2. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada de la Justícia.

El Sr. Secretari General:

“Exposició de motius:

L'article 1 de la Constitució, en el seu segon paràgraf, proclama com a principi inspirador de l'acció de l'Estat andorrà el respecte i la promoció de la llibertat, la igualtat, la justícia, la tolerància, la defensa dels drets humans i la dignitat de la persona.

Per traduir en la pràctica judicial diària aquests principis inspiradors de l'Estat de Dret cal assegurar l'existència d'uns òrgans que, des de la seva independència constitucionalment garantida, puguin executar i aplicar imparcialment les normes que neixen de la voluntat popular, d'acord amb el que disposa l'article 85 de la Constitució.

La Constitució, que és la norma suprema de l'ordenament jurídic, vincula a tots els Batlles, Magistrats i Tribunals, els quals interpretaran i aplicaran les lleis de conformitat amb els preceptes i principis constitucionals.

És doncs missió cabdal dels òrgans judicials sotmetre tots els poders públics al compliment de la llei, controlar la legalitat de l'actuació administrativa i oferir a tots els ciutadans una protecció efectiva en l'exercici dels seus drets i en la defensa dels seus interessos legítims.

L'article 85 de la Constitució andorrana disposa que l'estructura, composició i funcionament de l'organització judicial, que ha de ser única, serà regulada per Llei Qualificada, a l'igual que l'estatut jurídic dels seus membres.

Les exigències del desenvolupament constitucional han imposat al Consell General l'elaboració d'aquesta Llei Qualificada sense poder esperar a l'adopció coetània de les necessàries adaptacions i modificacions de les vigents lleis processals. Aquesta mancança podria introduir una sensació de provisionalitat que les disposicions transitòries venen a matisar i circumscriure.

Els eixos principals de la Llei estan dibuixats en el Títol I, que recull bona part dels principis consagrats per la Constitució.

De manera especial cal remarcar que la plena independència judicial, dels Batlles, Magistrats i Tribunals, ha de ser valorada posant-la en relació amb el caràcter de totalitat amb què la Llei dota a la potestat jurisdiccional.

A partir de l'entrada en vigència d'aquesta Llei els Tribunals controlaran, sense excepcions ni zones reservades, la potestat reglamentària i l'activitat administrativa, amb la qual cosa cap actuació del poder executiu quedarà sotreta a la fiscalització d'un poder judicial independent i sotmès exclusivament a l'imperi de la llei.

Precisament per garantir la independència del poder judicial, la Constitució andorrana ha creat el Consell Superior de la Justícia, al qual encomana, en l'article 89, la representació, govern i administració de l'organització judicial, devent vetllar per la seva independència i bon funcionament. El Títol II de la present Llei desenvolupa així les competències i facultats d'aquest important òrgan constitucional.

D'altra banda, la posta en pràctica del dret a la jurisdicció i a una tutela judicial efectiva consagrat a l'article 10 de la Constitució andorrana requeria com a condició indispensable, que tots els òrgans jurisdiccionals comptessin amb els titulars suficients. Aquesta voluntat, conjuminada amb el fet que, en l'àmbit civil, es redueix una instància, en considerar el legislador excessiva l'actual possibilitat d'esgotar tres instàncies, ha portat a la conclusió que calia augmentar el nombre de Batlles. La tradicional figura andorrana del Batlle experimenta així, amb aquesta Llei, una transformació important.

La Batllia d'Andorra esdevé una primera instància unificada en els tres àmbits tradicionals de la jurisdicció: civil, penal i administrativa. El Jutjat de Delictes Menors desapareix del nou organigrama i les seves competències són absorbides pel Tribunal de Batlles. L'apel·lació de les decisions que adoptin els Batlles, en tant que Tribunal unipersonal o el Tribunal de Batlles, en tant que jurisdicció col·legiada, serà substanciada davant el Tribunal de Corts, en matèria penal, o bé davant el Tribunal Superior de Justícia.

El nou sistema processal andorrà limita així els recursos a un segon grau de jurisdicció en tots els àmbits, salvat en matèria constitucional. Aquest nou plantejament obliga el legislador a donar al Tribunal Superior, ara també unificat i estructurat en tres sales (civil, penal i administrativa), que compta amb plena jurisdicció, els mitjans per assegurar de manera adient la funció reguladora del Dret que pertany, en altres països, al Tribunal de Cassació.

De manera especial en matèria de dret privat, el paper de la Sala Civil, que ve a substituir els dos Tribunals Superiors de la Mitra i de Perpinyà, serà força important en la recerca del Costum i el dret supletori, així com en la seva evolució. La Jurisprudència, font del dret ara unificada, comptarà també amb una autoritat més gran i farà possible una estabilitat jurídica atès que es fa difícil pensar que el legislador andorrà vulgui, en el futur immediat, orientar-se vers una codificació del Dret privat.

D'altra banda, l'establiment d'un veritable Estat de Dret, amb la seguretat jurídica i el recurs més sovintejat a la justícia que comporta, conjuminat amb la multiplicació dels textos legislatius i reglamentaris que amb tota seguretat es promulgaran en el marc de l'endegament de les noves institucions i amb la facilitat d'accedir a una justícia civil esdevinguda lliure de taxes per assegurar la seva gratuïtat, suposarà obligatòriament un augment del nombre de litigis. Aquest més que previsible augment del contingut judicial fa indispensable el nomenament d'un nombre de Batlles i Magistrats suficient per assegurar, a tots els nivells, a la vegada la qualitat i el rendiment del treball de l'oficina judicial.

La Llei consolida també la institució del Ministeri Fiscal, que té per missió de vetllar per la defensa i aplicació de l'ordre jurídic i per la independència dels tribunals i de promoure davant d'aquests l'aplicació de la llei per a la salvaguarda dels drets dels ciutadans i la defensa de l'interès general.

Tot i que cal fer remarcar, també aquí, que el calendari constitucional obliga a deixar per a una ulterior disposició legal la configuració del que ha de ser un veritable estatut del Ministeri Fiscal, convé remarcar que, ja des d'ara, es reforça el paper de la Fiscalia donant-li determinades facultats de direcció de l'acció de la policia en matèria judicial i consagrant el principi d'obligada informació al Ministeri Fiscal per part de la policia.

La funció dels Advocats queda també consagrada com a representants i defensors de les parts atès que a ells els hi correspon garantir l'assistència jurídica al ciutadà en els judicis i, en tot cas, en els afers penals.

Finalment, les Disposicions Transitòries i Finals fan possible l'adequació ordenada de l'organització judicial vigent a la que aquesta Llei estableix i fan referència a la necessària adopció posterior de lleis de desenvolupament que han de permetre adaptar les actuals normes de procediment a la nova organització judicial.

Títol I. Exercici de la potestat jurisdiccional

Capítol I. Jurisdicció i competència

Article 1.

La jurisdicció és única i s'estableix amb plena independència per la Batllia i Tribunals establerts en aquesta Llei, sense perjudici de les potestats jurisdiccionals reconegudes per la Constitució a altres òrgans. Queden prohibits els Tribunals especials i d'excepció i els de caràcter consuetudinari o d'àmbit corporatiu o professional.

Article 2.

1. En l'exercici de la potestat jurisdiccional els Batlles i Magistrats són independents respecte a tots els òrgans judicials i el Consell Superior de la Justícia.

2. Els Tribunals no poden corregir la interpretació o aplicació de l'ordenament jurídic feta pels seus inferiors en l'ordre jeràrquic judicial sinó és en virtut dels recursos i apel·lacions establerts per la Llei.

3. Ni els Tribunals ni el Consell Superior de la Justícia no poden dictar instruccions, de caràcter general o particular, adreçades als seus inferiors, sobre l'aplicació o interpretació de l'ordenament jurídic que portin a terme en l'exercici de la seva funció jurisdiccional.

Article 3.

La competència dels Batlles i Tribunals s'estén a tot el territori de l'Estat, de conformitat amb la Constitució, les lleis i els tractats internacionals aprovats pel Consell General.

Article 4.

1. Els Batlles i els Tribunals andorrans coneixeran dels judicis que es plantegin en territori andorrà entre andorrans, entre estrangers i entre andorrans i estrangers d'acord amb el que s'estableix en la present Llei i en els tractats i convenis internacionals en els quals Andorra hi sigui part.

2. Queden exclosos del coneixement de la jurisdicció andorrana els supòsits d'immunitat de jurisdicció i d'execució establerts per les normes de Dret Internacional Públic.

Article 5.

Si en la tramitació d'un procés un tribunal té dubtes raonables i fonamentats sobre la constitucionalitat d'una llei o d'un decret legislatiu que sigui d'aplicació imprescindible per a la solució de la causa, formularà escrit davant el Tribunal Constitucional demanant el seu pronunciament sobre la validesa de la norma afectada. Presentada la qüestió de constitucionalitat i en espera del pronunciament, se suspendrà la tramitació del procés durant el termini fixat en l'article 100.2 de la Constitució.

Article 6.

Els drets i llibertats reconeguts en els Capítols III i IV del Títol II de la Constitució vinculen immediatament tots els jutges i els tribunals a títol de dret directament aplicable. El seu contingut, que no pot ésser limitat per la llei, és tutelat pels tribunals per mitjà d'un procediment urgent i preferent que se substanciarà en dues instàncies, d'acord amb el que disposi la llei escaient.

Article 7.

Qualsevol ciutadà andorrà pot promoure l'acció de la justícia mitjançant l'acció popular, reconeguda a l'article 86.4 de la Constitució, en tots els delictes i contravencions penals contra interessos generals. A l'efecte d'admetre l'acció popular el bé jurídic protegit són aquells interessos la titularitat dels quals pertany, per la seva naturalesa o per ser patrimoni comú, a tota la ciutadania.

Els ciutadans andorrans també podran exercir l'acció popular en els delictes contra particulars, sempre que la llei no hagi reservat l'acció a la denúncia del perjudicat o quan tot i no existir aquesta reserva, el perjudicat no hagi formulat denúncia.

Article 8.

L'existència d'una qüestió prejudicial penal, sempre que la seva prèvia resolució sigui imprescindible per a la resolució d'un judici civil o administratiu, comportarà la suspensió del procediment fins que aquella no hagi estat resolta per l'òrgan penal competent.

Article 9.

1. Els Batlles i Tribunals, de conformitat amb els principis recollits a l'article 10 de la Constitució, hauran de resoldre sempre sobre les pretensions que els siguin formulades i només podran desestimar-les per motius formals si el defecte és insubsanable. D'igual manera hauran d'executar i fer complir les decisions judicials.

2. No obstant, refusaran motivadament i d'acord amb el que estableixi la llei de procediment, aquelles peticions, incidents i excepcions, que es formulin amb manifest abús de dret o frau de llei.

3. No seran admeses i quedaran sense efectes aquelles proves que haguessin estat obtingudes, directament o indirecta, amb violació dels drets i llibertats fonamentals de les persones.

4. Salvades raons excepcionals, que el Batlle o Tribunal haurà de notificar i motivar, els terminis establerts a les lleis de procediment vinculen per igual a tots els intervinents en qualsevol mena de litigi.

Article 10.

1. Sense perjudici de les responsabilitats personals dels qui els causin, l'Estat repararà els danys originats per error judicial o pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia, salvat en els casos de força major.

2. El dany al·legat haurà d'ésser sempre cert i efectiu, avaluable econòmicament i individualment en relació a una persona o grup de persones. La simple revocació o anul·lació de resolucions judicials no pressuposa per ella mateixa dret a indemnització.

3. L'acció per al reconeixement de l'error judicial o de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia i per a l'eventual avaluació del dany, s'haurà d'instar davant del Ple del Tribunal Superior de Justícia, dins del termini improrrogable de tres mesos, comptadors des del dia en què es pugui exercitar.

4. En el cas que l'error sigui imputat a una de les Sales del Tribunal Superior, els seus membres quedaran exclosos del coneixement de l'acció.

5. Si l'acció pública, que sempre haurà d'ésser emplaçada, considera que el fet danyós està deslligat en tot o en part del servei i que és personalment imputable a l'autoritat, funcionari o agent que n'és l'autor, per raó de dol o negligència greu i inexcusable, demanarà al Tribunal Superior de Justícia que l'emplaci com a part en el judici, per tal que se sotmeti a la sentència.

Si l'emplaçament no es produeix en temps i forma, l'Administració pública podrà plantejar una acció de rescabament, tal i com preveu el Codi de l'Administració.

6. Una vegada reconegut i avaluat el dany pel Tribunal Superior de Justícia i en el termini improrrogable de tres mesos a comptar de la notificació de la decisió, el beneficiari haurà d'adreçar-se al Govern el qual ordenarà el pagament mitjançant els crèdits establerts per l'article 105 de la Llei del 15 de novembre de 1989.

Article 11.

La remuneració de tots els Batlles i Magistrats, així com totes les despeses de l'Administració de Justícia en general, són càrrec dels pressupostos de l'Estat.

Els Batlles i Magistrats reben un sou a càrrec del pressupost i no poden percebre directament o a través del pressupost cap honorari ni taxa judicial en benefici propi.

Article 12.

L'obertura d'una instrucció penal en un afer pel qual estigués en curs una enquesta o investigació parlamentària o governativa no suposarà cap menyscapte per les facultats del Parlament andorrà. Tanmateix el Consell i el Govern hauran de comunicar a la Jurisdicció Penal els resultats de les seves enquestes i actuacions.

Article 13.

Tant les sentències penals com les resolucions o sentències civils i administratives han de ser públiques i conegudes per les parts i pel poble en nom del qual s'administra la justícia.

La Batllia i els Tribunals obriran i tindran al dia els corresponents llibres de resolucions i sentències que seran de lliure accés salvats els casos que, per raons de privacitat derivades de l'obligat respecte al dret a la intimitat reconegut per l'article 14 de la Constitució, el Tribunal acordi limitar l'accés a les parts comparegudes.

Especialment seran d'accés restringit les actuacions en els delictes que són perseguibles a instància de part, sense perjudici de la publicitat del contingut absolutori o condemnatori, i en els procediments de dret de família.

Capítol II. Del Batlle i Magistrat Ponent

Article 14.

1. En cada plet o causa que es trameti davant un Tribunal es procedirà a la designació d'un Batlle o Magistrat ponent, segons el torn establert per la Secció o Sala en iniciar-se l'any judicial.

2. La designació de ponent es farà en la primera resolució que es dicti en iniciar-se el procediment i es notificarà a les parts.

Article 15.

El torn de designació de ponent abastarà tots els Batlles o Magistrats de la Secció o Sala, inclosos els Presidents.

Article 16.

Correspon al ponent:

1. La tramitació ordinària del plet o causa.
2. Examinar els interrogatoris, plects de posicions i proposicions de proves presentades per les parts, informant sobre la seva pertinença.
3. Presidir la pràctica de les proves declarades pertinents, sempre que no hagin de practicar-se davant el Tribunal.
4. Informar els recursos interposats contra les decisions de la Secció, Sala o Tribunal.
5. Proposar els autes resolutoris d'incidents, les sentències i altres resolucions que hagin de sotmetre's a discussió de la Secció, Sala o Tribunal, així com redactar-los definitivament.

Capítol III. De les resolucions judicials

Article 17.

Les resolucions dels Tribunals quan no estiguin reunits en Secció o Sala i les dels Presidents quan tinguin caràcter governatiu, s'anomenen Acords.

Article 18.

1. Les resolucions dels Batlles i Tribunals que tinguin caràcter jurisdiccional es denominen:
 - a) Providències, quan tinguin per objecte l'ordenació material del plet o causa.
 - b) Autes, quan decideixin recursos contra providències, qüestions incidentals, pressupòsits processals, nul.litat del procediment o quan, d'acord amb les lleis, hagin de tenir aquesta forma.
 - c) Sentències, quan decideixin definitivament el plet o causa en qualsevol instància o recurs.
2. Les Sentències podran dictar-se de viva veu quan la llei ho autoritzi però hauran de ser posteriorment documentades amb la fonamentació que procedeixi.
3. Són sentències fermes aquelles contra les que no hi cap recurs, salvat el de revisió o altres extraordinaris previstos per la llei.

Article 19.

1. L'execució de sentències estrangeres que hagin de causar efectes civils a Andorra es sotmetrà a la prèvia aprovació del Tribunal Superior de Justícia, el qual podrà, en el seu cas, ordenar l'exequatur, atenent en especial als criteris de reciprocitat. Tot sense perjudici de la col.laboració amb els Tribunals dels altres països en els termes del dret internacional.

2. Les resolucions judicials estrangeres distintes de les sentències podran ésser ateses ja sigui en compliment d'un tractat bilateral o multilateral, ja sigui quan es formuli promesa de reciprocitat.

Títol II. El Consell Superior de la Justícia

Capítol I. Govern de l'organització judicial

Article 20.

El Consell Superior de la Justícia es compon de cinc membres designats entre andorrans majors de vint-i-cinc anys i coneixedors de l'Administració de Justícia, un per cada Copríncep, un pel Síndic General, un pel Cap de Govern i un pels Magistrats i Batlles.

Article 21.

El mandat dels membres del Consell Superior de la Justícia és de sis anys, sense possibilitat d'exercir-lo més d'una vegada consecutiva.

Article 22.

1. El Consell Superior de la Justícia nomena els Batlles, Magistrats i Secretaris judicials. Exerceix la funció disciplinària i promou les condicions perquè l'Administració de Justícia disposi dels mitjans adients per al seu bon funcionament.

2. També designa, d'entre els Batlles i Magistrats que hagin estat nomenats, els Presidents del Tribunal de Batlles, el del Tribunal de Corts i del Tribunal Superior de Justícia. La durada del mandat dels Presidents és igual a la durada del seu càrrec de Batlle o Magistrat i poden ésser renovats en aquesta funció.

Capítol II. Organització i funcionament del Consell Superior de la Justícia

Article 23.

El càrrec de membre del Consell Superior de la Justícia és incompatible amb qualsevol altre càrrec o funció de caràcter públic i amb l'exercici de la funció jurisdiccional o de l'advocacia. En el moment de la presa de funcions del Consell Superior de la Justícia, que s'esdevé sota la presidència del Síndic General, els seus membres presten jurament o promesa d'igual manera que ho fan els Batlles i Magistrats.

Article 24.

El Consell Superior de la Justícia es reuneix en sessió ordinària tres vegades l'any, a convocatòria del President. Pot també reunir-se, fora d'aquestes sessions ordinàries, a petició d'un o varis membres, a fi d'examinar qualsevulla qüestió urgent que sigui de la seva competència.

Article 25.

1. El membre nomenat pel Síndic General és el President nat del Consell Superior de la Justícia.

2. El President ostentarà la representació del Consell Superior de la Justícia, convocarà i presidirà les sessions, fixarà l'ordre del dia, dirigirà els debats i tindrà vot diriment en cas d'empat. Les votacions seran sempre secretes.

3. Els cinc membres que componen el Consell elegiran, d'entre ells, un Vice-President i un Secretari.

4. El Vice-President substituirà al President en tots els supòsits d'absència, malaltia o vacant. El Secretari, amb el vist-i-plau del President, aixecarà acta de totes les reunions, nomenaments i decisions del Consell. Les decisions del Consell Superior de la Justícia prenen el nom d'Acords.

5. El Consell quedarà constituït i podrà adoptar acords amb l'assistència de quatre dels cinc membres que el componen. Els acords els adoptarà per majoria.

Article 26.

Salvada una causa degudament justificada els membres del Consell Superior de la Justícia tenen el deure de participar a totes les reunions regularment convocades i romanen obligats a respectar el secret de les deliberacions del Consell.

Article 27.

Els membres del Consell no poden ésser revocats per l'autoritat o poder que els hagi designat, salvat el cas que, constatada una falta greu, els altres membres del Consell Superior de la Justícia ratifiquin la revocació per Acord unànim.

Article 28.

1. A convocatòria del President del Tribunal Superior el conjunt de Batlles i Magistrats procedeixen a elegir per votació secreta el membre del Consell Superior de la Justícia que els pertoca designar.

2. Són electors tots els Batlles i Magistrats en actiu. Són elegibles únicament aquelles persones que siguin de nacionalitat andorrana.

3. El Batlle o Magistrat que hagi estat nomenat membre del Consell Superior de la Justícia no pot obtenir cap promoció mentre duri el seu mandat en el Consell.

Article 29.

En cas de cessació d'un dels membres del Consell Superior de la Justícia es procedirà al nomenament del seu substitut, de conformitat amb el que disposa l'article 89.2 de la Constitució.

Article 30.

Els membres del Consell Superior de la Justícia reben una gratificació de funció establerta sobre la base d'unes gratificacions i dietes fixades reglamentàriament d'acord amb la disponibilitat requerida.

Capítol III. Competència del Consell Superior de la Justícia

Article 31.

Els Batlles i Magistrats són nomenats per un mandat renovable de sis anys, entre persones de nacionalitat andorrana titulades en dret i que comptin amb aptitud tècnica per a l'exercici de la funció jurisdiccional, pel procediment de presentació de candidatures en concurs públic. L'acord de nomenament comporta l'entrada en la carrera judicial.

Article 32.

El Fiscal General de l'Estat i els Fiscals Adjunts són nomenats pel Consell Superior de la Justícia, per un mandat renovable de sis anys, entre persones, proposades pel Govern, que reuneixin les condicions per ésser nomenades Batlle o Magistrat.

Article 33.

1. S'estableix per a la carrera judicial el següent ordre: Batlle, President del Tribunal de Batlles, Magistrat, President del Tribunal de Corts i President del Tribunal Superior de Justícia.

2. Sense perjudici de la possibilitat de seguir l'ordre establert en el paràgraf anterior, el Consell Superior de la Justícia podrà acordar, en convocar candidatures per a la cobertura de diferents càrrecs judicials, l'obertura del concurs a persones que sense formar part de la carrera judicial reuneixin els requisits generals fixats en l'article 31.

Article 34.

Els Secretaris Judicials són nomenats per a una durada indefinida, amb l'estatut de funcionaris de l'Administració General, d'entre persones de nacionalitat andorrana i titulades en dret, pel procediment de presentació de candidatures en concurs públic.

Article 35.

1. El poder disciplinari sobre els Batlles i Magistrats que estableix l'article 21 de la present Llei serà exercit pel Consell Superior de la Justícia en les condicions que es regulen en el Capítol VI del Títol V.

2. El poder disciplinari sobre els Secretaris Judicials, Secretaris Adjunts, Auxiliars i Agents de l'Administració de Justícia pertany als Presidents de cadascun dels Tribunals, d'acord amb les normes administratives generals d'aplicació al conjunt de funcionaris i agents al servei de l'Administració General.

Article 36.

A partir de les propostes pressupostàries anuals que li seran sotmeses pels respectius Presidents de la Batllia, del Tribunal de Corts i del Tribunal Superior de Justícia, el Consell Superior de la Justícia elaborarà un projecte de pressupost global de funcionament de l'Administració de Justícia i, dins dels terminis previstos per la Llei General de les Finances Públiques, el trametrà al Govern, o al Ministeri que correspongui, d'acord amb la Constitució.

Article 37.

A petició del Govern o del Consell General, el Consell Superior de la Justícia podrà emetre informes amb motiu de la tramitació de les lleis que afectin la Justícia. També podrà emetre informes, per pròpia iniciativa, ja sigui per tal de donar compte de la situació i funcionament de l'Administració de Justícia, ja sigui per promoure millores en les lleis d'àmbit judicial.

Article 38.

El Consell Superior de la Justícia, per acord adoptat per unanimitat, podrà atorgar el nomenament de Batlle Honorari o de Magistrat i Fiscal Honorari a aquells que, havent servit tal càrrec, cessin en les seves funcions jurisdiccionals.

Títol III. Extensió i límits de la jurisdicció i organització i funcionament dels Tribunals

Capítol I. Règim de la Batllia i Tribunals

Article 39.

1. La potestat jurisdiccional atribuïda per l'article 2 de la present Llei als Batlles, al Tribunal de Batlles, al Tribunal de Corts i al Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, s'estructura en la jurisdicció civil, la penal i l'administrativa.

2. La jurisdicció penal abasta els delictes i les contravencions penals.

3. La jurisdicció administrativa controla:

- a) La subjecció al Dret de l'exercici per part del Govern de la potestat reglamentària.
- b) La subjecció al Dret en l'activitat normativa i d'execució de l'Administració Pública enumerada en l'article 13 del Codi de l'Administració avui vigent, així com la subjecció als fins que legitimen dita activitat.

Pertanyen en tot cas a la jurisdicció administrativa:

- a) Els contenciosos establerts en la normativa de Seguretat Social.
 - b) Els recursos en matèria de funcionaris al servei de qualsevulla institució pública del Principat.
 - c) Els litigis en matèria electoral relatius a llistes i candidatures.
 - d) Els litigis sobre responsabilitat patrimonial de l'Administració Pública i dels seus funcionaris.
 - e) Els litigis derivats de contractes d'obres de subministraments i serveis públics convinguts per l'Administració Pública regulats pel Capítol IV del Codi de l'Administració.
4. Pertanyen a la jurisdicció civil tots els negocis jurídics privats. Són amb caràcter general pròpies d'aquesta jurisdicció totes les qüestions que no hagin estat expressament atribuïdes a altres jurisdiccions.

Article 40.

El període ordinari d'activitat jurisdiccional començarà el dia primer de setembre o el subsegüent dia hàbil i acabarà el trenta-u de juliol de cada any natural.

Article 41.

En iniciar l'any judicial se celebrarà l'acte d'obertura, en el qual el President del Consell Superior de la Justícia presentarà la memòria sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de Justícia. El Fiscal General presentarà també la memòria anyal de la seva activitat exposant el seu criteri sobre l'evolució de la criminalitat i la prevenció.

Article 42.

1. Són feriatos judicials, i per tant inhàbils per a totes les actuacions judicials, tots els dies del mes d'agost i els compresos entre el vint i quatre de desembre i el sis de gener de cada any judicial.

2. Són dies inhàbils tots els diumenges, dissabtes i els de festa nacional i tots els festius a efectes laborals, segons el calendari establert cada any pel Govern.

3. Són hores hàbils des de les nou del matí fins a les set del vespre, salvat que la Llei disposi altrament.

4. Els dies i hores inhàbils podran ésser habilitats pels Batlles quan hi hagi causa motivada.

5. Sense necessitat d'habilitació especial, tots els dies i hores de l'any són hàbils per a la instrucció de les causes penals.

6. Els terminis es comptaran sempre a partir de l'endemà de la notificació o publicació de l'acte de què es tracti.

Sempre que no s'estableixi expressament altra cosa, els terminis determinats en dies ho seran en dies hàbils, i s'exclouran del còmput els dies festius.

Els terminis determinats en mesos o en anys es comptaran data a data. Si en el mes del venciment no hi havia un dia equivalent al de l'inici del còmput, el termini finalitzarà el dia primer del mes següent.

Si el darrer dia del termini era festiu, el termini finalitzarà el primer dia hàbil següent.

7. L'horari de treball de la Batllia i Tribunals, i de les seves oficines judicials i Secretaries serà fixat pel Consell Superior de la Justícia, sense que mai pugui ser inferior a l'establert per a l'Administració General.

Article 43.

Els dies hàbils, en audiència pública, els Batlles i Tribunals celebraran les vistes orals dels judicis penals. Pel que fa a les notificacions de les sentències dictades i tots els demás actes processals es procedirà a la seva pràctica d'acord amb el que estableixin les lleis de procediment.

Article 44.

Correspon al President del Tribunal o al Batlle mantenir l'ordre en l'audiència pública i emparar en el seus drets als presents a la sala.

Article 45.

A l'efecte del que disposa l'article anterior els que pertorbin la vista d'un judici, causa o altre acte judicial, donant senyals ostensibles d'aprovació o desaprovació, faltant al respecte i consideració deguts als Batlles, Tribunals, Fiscals, Advocats i Secretaris Judicials, seran amonestats a l'acte pel Batlle o President i expulsats de la Sala si no obeeixen al primer advertiment, sense perjudici de la responsabilitat penal en què puguin incórrer per la comissió d'una contravenció penal.

Article 46.

Quan els fets dels quals tracten els articles anteriors arribessin a constituir delictes, els seus autors seran detinguts a l'acte i posats a disposició del Batlle competent.

Capítol II. La Batllia d'Andorra (El Batlle i el Tribunal de Batlles)

Article 47. Composició.

La Batllia d'Andorra és la jurisdicció de primera instància i instrucció en tots els àmbits jurisdiccional. La Batllia d'Andorra està composta pel conjunt dels Batlles en un nombre no inferior a vuit (8), així com pel seu President. El President del Tribunal de Batlles serà alhora el President de la Batllia.

Article 48. Competència.

La Batllia d'Andorra i els Batlles, ja sigui com a Tribunal unipersonal o en composició col·legiada d'acord amb el que estableixin la present Llei Qualificada i les Lleis de procediment, són competents per a jutjar en primera instància tots els afers contenciosos, salvat el cas, en matèria penal, dels delictes majors.

Els Batlles instrueixen individualment els afers penals.

Exerceixen també com a Tribunal unipersonal la jurisdicció voluntària.

El Batlle de guàrdia és competent per a substanciar en primera instància els procediments previstos en els articles 9.3 i 41.1 de la Constitució.

Salvat en els casos expressament previstos per la Llei els Batlles no poden delegar les funcions atribuïdes. En cap cas la delegació no podrà abastar funcions jurisdiccional.

Article 49. Exercici de les competències jurisdiccional.

1. El Tribunal de Batlles, com a tribunal col·legiat disposa de tres seccions: civil, penal i administrativa. Cada secció, en reunir-se, està formada per tres Batlles.

Els debats són secrets i les decisions s'adopten per majoria.

La redacció de la sentència pertany al Batlle que hagi estat ponent.

2. En matèria penal les contravencions penals són jutjades per un sol Batlle que actua com a Tribunal unipersonal.

Els delictes menors són jutjats pel Tribunal de Batlles.

3. En matèria civil, els procediments de quantia mínima o menor que d'acord amb les lleis processals se substanciaran per un procediment abreujat, són jutjats per un sol Batlle. Totes les mesures de caràcter provisional i cautelar són també adoptades per un sol Batlle.

Tots aquells altres procediments de quantia indeterminada o la quantia dels quals superi el quàntum màxim fixat per les lleis de procediment per subjectar-los al procediment abreujat, són jutjats pel Tribunal de Batlles.

Un Batlle de la secció civil tindrà atribuïda la funció d'inspecció del Registre Civil.

4. En matèria administrativa els afers relatius al contenciós de Seguretat Social són jutjats per un sol Batlle. Totes les altres qüestions d'aquest àmbit jurisdiccional són jutjades de manera col·legiada pel Tribunal de Batlles.

Article 50. Organització de la Batllia andorrana i atribucions del seu President.

1. El President del Tribunal de Batlles, és nomenat pel Consell Superior de la Justícia d'acord amb l'article 90.2 de la Constitució. El seu nomenament li confereix la

responsabilitat de l'organització i bon funcionament de la Batllia d'Andorra. Assegura la representació de la Batllia davant les institucions.

2. La Batllia queda estructurada en seccions civil, penal i administrativa i una secció especial d'instrucció. En iniciar-se l'any judicial el President de la Batllia estableix, d'acord amb els respectius nomenaments acordats pel Consell Superior de la Justícia, l'adscripció del Batlles a cadascuna de les seccions civil, penal i administrativa, així com en les funcions de Jutges d'Instrucció.

El President adopta les seves decisions en aquest àmbit, havent escoltat una ponència formada pel Batlle més antic i el més nou en el càrrec, amb la finalitat d'assegurar una durada suficient a les funcions confiades als Batlles, bo i afavorint una justa distribució de les tasques.

3. El President del Tribunal de Batlles adopta les mesures escaients per assegurar el funcionament de la Batllia d'Andorra i la continuïtat de les seves tasques.

Article 51.

Escoltat el parer del Batlle més antic i del més nou en el càrrec, el President de la Batllia, previ acord del Consell Superior de la Justícia, nomena els Batlles que, per un termini determinat, són habilitats per assegurar de manera rotatòria, a més de les seves funcions jurisdiccionals a la Batllia, les de Magistrats al Tribunal de Corts.

Capítol III. El Tribunal de Corts

Article 52.

1. El Tribunal de Corts és competent per a jutjar, en primera instància, els delictes majors així com per dur a terme l'execució de les seves Sentències i altres resolucions.

2. Exerceix, mitjançant el seu President, les funcions de jurisdicció de vigilància penitenciària i d'aplicació de les penes.

3. Resol les apel·lacions contra les resolucions dels Batlles que afectin la llibertat dels processats o acordin mesures cautelars en període d'instrucció.

4. Jutja, en apel·lació, els recursos contra les sentències penals dictades pel Tribunal de Batlles en causes seguides per delictes menors i pels Batlles en matèria de contravençions penals.

Article 53. Composició.

1. El Tribunal de Corts es compon d'un President, un Vicepresident i un Magistrat. Els seus membres poden ésser substituïts d'acord amb el que s'assenyala a l'article 51 de la present Llei.

2. Els Batlles nomenats per exercir les funcions de Magistrats suplents no poden, en cap cas, participar en els procediments d'enjudiciament de sumaris que hagin pogut conèixer anteriorment en qualitat de jutges d'Instrucció o jutges de Primera Instància.

Article 54. Organització i funcionament del Tribunal de Corts.

1. La responsabilitat del bon funcionament del Tribunal de Corts recau en el seu President.

2. D'acord amb l'article 52.2 de la present Llei el President del Tribunal de Corts disposa d'atribucions específiques atribuïdes pel Codi de Procediment Penal avui vigent, en matèria de vigilància penitenciària, aplicació de les penes que hagi dictat i incidents en matèria d'instrucció sumarial.

3. Les deliberacions del Tribunal de Corts són secretes. Les sentències s'adopten de manera col·legiada per majoria de vots.

4. A proposta del President del Tribunal de Corts, el Consell Superior de la Justícia podrà nomenar Magistrats adjunts per reforçar la jurisdicció o permetre la formació del Tribunal en cas d'existència d'incompatibilitats, recusacions o excuses d'algun dels seus membres.

Article 55. Competència especial en matèria de responsabilitat penal dels membres del Consell General i del Govern.

En aplicació del que disposen l'article 53.3 i l'article 74 de la Constitució i, salvat el cas de flagrant delictes, el Tribunal de Corts és competent per acordar la detenció i el processament dels membres del Consell General, de la Sindicatura, i del Govern si són considerats responsables penalment durant la durada del seu mandat.

El procediment serà el que estableix l'article 78 de la present Llei.

Capítol IV. El Tribunal Superior d'Andorra

Article 56.

El Tribunal Superior d'Andorra constitueix la més alta instància de l'organització judicial del Principat.

És competent per a jutjar tots els recursos interposats contra les resolucions judicials adoptades en primera instància per la Batllia d'Andorra, en matèria civil i administrativa en els límits fixats per la Llei, així com, en matèria penal, pel Tribunal de Corts.

Té també competència per examinar d'acord amb les lleis de procediment els recursos de revisió interposats contra les seves pròpies resolucions.

Article 57. Composició.

El Tribunal Superior d'Andorra es compon d'un President i vuit Magistrats, nomenats pel Consell Superior de la Justícia, de conformitat amb les disposicions de la present Llei Qualificada.

Article 58. Organització i funcionament del Tribunal.

1. El Tribunal s'estructura, sota l'autoritat del seu President, en tres sales:

- una sala competent per als afers civils.
- una sala competent per als afers penals.
- una sala competent per als contenciós administratiu i de Seguretat Social.

2. Cadascuna de les sales en reunir-se està formada per tres Magistrats, sense perjudici de la possibilitat que els Magistrats estiguin adscrits a dues sales. El President del Tribunal Superior és alhora President d'una de les tres sales. Els Magistrats de les altres sales n'asseguraran la Presidència amb un sistema de rotació anyal.

3. Les deliberacions del Tribunal Superior són secretes. Les sentències que són pronunciades en darrera instància són adoptades per majoria de vots.

Capítol V. Els Secretaris judicials

Article 59.

1. Els Secretaris judicials, de conformitat amb la present Llei i les lleis de procediment, exerceixen la fe pública judicial i assisteixen als Batlles i Tribunals en l'exercici de les seves funcions.

2. En el curs dels procediments judicials, les seves actuacions les faran per mitjà d'actes i diligències. Lliuraran còpies certificades de les actuacions judicials, no secretes ni reservades, a les parts interessades i practicaran totes les notificacions i actes de comunicació.

Article 60.

1. Els Secretaris judicials són el cap de tot el personal adscrit a la Secretaria de la qual en siguin titulars, sense perjudici de la superior direcció dels respectius Batlles, Magistrats i Presidents.

2. Tenen la responsabilitat de la guarda i dipòsit de tota la documentació, del seu arxiu i de la conservació dels béns i objectes inclosos o afectats en els expedients judicials. Vetllaran perquè els dipòsits de quantitats dineràries, valors, consignacions i fiances, siguin immediatament ingressats a l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

3. Els Secretaris judicials queden subjectes a les mateixes incompatibilitats, incapacitats i prohibicions, que les que aquesta llei i les lleis de procediment estableixen per als Batlles i Magistrats.

Article 61.

La representació en judici podrà conferir-se, en tots els procediments, mitjançant compareixença davant el Secretari de la Batllia o Tribunal que hagi de conèixer de l'afer.

Títol IV. Conflictes de Jurisdicció, conflictes de competència i qüestions de competència

Article 62.

L'ordre jurisdiccional penal té caràcter preferent. No es podran plantejar conflictes de competència als òrgans de dit ordre jurisdiccional però si entre els Batlles i Tribunals del mateix ordre penal: Batlle d'instrucció penal, Tribunal de Batlles i Tribunal de Corts. Aquests conflictes seran resolts definitivament pel Tribunal de Corts.

Article 63.

Els conflictes de competència entre Batlles en actuació unipersonal, entre aquests i el Tribunal de Batlles i dels Tribunals de Batlles entre si, en qualsevulla matèria, seran dirimits definitivament pel Tribunal Superior.

Només es podran plantejar qüestions de competència positiva davant el Tribunal Superior d'Andorra. En tal supòsit, serà el Tribunal qui determinarà definitivament la seva pròpia competència.

Article 64.

1. Els conflictes de competència poden ésser promoguts d'ofici, a instància de part i del Ministeri Fiscal.
2. Quan es plantegi un conflicte de competència els òrgans que es trobin en conflicte s'abstindran de continuar coneixent de l'afer fins a la resolució definitiva del Tribunal Superior d'Andorra.

Títol V. Estatut dels Batlles i Magistrats

Capítol I. Jurament, presa de funcions i promoció

Article 65.

Els Batlles i Magistrats, una vegada nomenats pel Consell Superior de la Justícia i abans de prendre possessió del càrrec, prestaran jurament o promesa davant del Consell Superior, amb la següent fórmula:

“Juro (o prometo) administrar justícia de forma recta i imparcial i complir fidelment tots els meus deures judicials, d'acord amb la Constitució, complint i fent complir les lleis.”

Article 66.

1. El reclutament i la promoció dels Batlles i Magistrats la farà el Consell Superior de la Justícia, a tenor de les necessitats de cobertura dels càrrecs, tenint en compte l'ordre fixat en l'article 33 i per concurs públic de mèrits entre els candidats.
2. Salvades especials circumstàncies, valorades pel Consell Superior de la Justícia, hom només podrà ésser promocionat a un càrrec superior dins de l'escala, quan hagi prestat, almenys, un mandat sencer en el càrrec inferior.

Capítol II. Inamovibilitat

Article 67.

Durant el seu mandat, els Batlles i Magistrats no podran ésser amonestats, suspesos en les seves funcions, ni separats del seu càrrec, si no és com a conseqüència de sanció imposada per haver incorregut en responsabilitat penal o disciplinària, d'acord amb el procediment establert i amb les garanties d'audiència i defensa.

Article 68.

Els Batlles i Magistrats cessaran en el càrrec: per arribar al final del període pel qual hagin estat nomenats, per la seva renúncia, per sanció disciplinària de separació del càrrec, per imposició de pena, principal o accessòria, de separació del càrrec o d'inhabilitació per a càrrec públic, per incórrer en alguna causa d'incompatibilitat o d'incapacitat, i per jubilació.

La jubilació per edat operarà d'ofici en assolir els Batlles i Magistrats l'edat de setanta anys.

Capítol III. Règim d'incompatibilitats i prohibicions

Article 69.

El càrrec de Batlle i de Magistrat és incompatible amb qualsevol altre càrrec públic, sigui electiu o de designació, amb qualsevulla activitat mercantil, industrial o profes-

sional, amb l'exercici de l'advocacia i tota altra forma d'assessorament jurídic i, en general, amb càrrecs o funcions de tot ordre en societats o empreses de negoci, siguin públiques o privades.

Article 70.

No podran fer sala conjuntament aquells Batlles o Magistrats que estiguin units per vincle matrimonial o situació de fet equivalent, ni aquells que tinguin entre ells parentiu fins a segon grau de consanguinitat o d'afinitat.

Article 71.

Els Batlles i Magistrats han de mantenir una actitud d'obligada reserva en la manifestació de les seves opinions i opcions polítiques. No participaran en les eleccions polítiques més enllà del fet d'exercir el seu dret de sufragi.

Article 72.

1. Els Batlles i Magistrats han de mantenir el secret professional respecte a tots els fets i notícies de tot ordre dels quals hagin tingut coneixement en l'exercici de les seves funcions.

2. L'obligació de secret no és invocable davant les jurisdiccions andorranes.

Capítol IV. Recusació i abstenció

Article 73.

Els Batlles i Magistrats hauran d'abstenir-se i, en cas de no fer-ho, podran ser recusats, en els supòsits següents:

- matrimoni o situació de fet equivalent, o parentiu fins el quart grau amb qualsevulla de les parts, el seu advocat o el representant del Ministeri Fiscal;
- ser o haver estat tutor, advocat o procurador de qualsevulla de les parts;
- estar o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevulla de les tres parts;
- tenir o haver tingut qualsevulla relació jurídica mercantil o econòmica amb qualsevulla de les parts o els seus advocats;
- tenir plet pendent amb qualsevulla de les parts o el seu advocat;
- amistat o enemistat manifesta amb qualsevulla de les parts o els seus advocats;
- tenir interès directe en l'objecte del plet;
- ser el superior jeràrquic d'una de les parts en litigi.

Article 74.

Poden recusar:

- en els afers civils i administratius les parts, els seus advocats i el Ministeri Fiscal.
- en els afers penals el Ministeri Fiscal, el processat, l'actor civil o l'acusador particular, el responsable civil subsidiari i els seus advocats.

Article 75.

El Tribunal Superior serà informat pel Batlle o Magistrat que hagi decidit abstenir-se de les seves motivacions i decidirà sobre la procedència de la seva admissió. D'igual forma resoldrà sobre les recusacions quan aquestes no haguessin estat acceptades per la Batllia o el Tribunal de Corts. Si la recusació s'adreça a un Magistrat del Tribunal Superior, serà resolta per una secció de tres membres de la qual no podrà formar part el recusat.

Capítol V. Responsabilitats civils i penals

Article 76.

Els Batlles i Magistrats seran responsables civilment pels danys i perjudicis ocasionats dolosament en l'exercici de les seves funcions.

Article 77.

La responsabilitat penal dels Batlles i Magistrats per delictes o contravencions comesos en l'exercici de les seves funcions, es depurarà de conformitat amb les disposicions del present capítol.

En mèrits de la seva immunitat judicial, els Batlles i Magistrats només podran ésser detinguts en cas de flagrant delicte.

Article 78.

1. El judici de responsabilitat penal contra un Batlle o Magistrat s'incoarà per providència dictada pel Tribunal de Corts, en mèrits de querella presentada pel Ministeri Fiscal, o pel perjudicat o ofès.
2. Les diligències prèvies, processament i instrucció sumarial, quedaran a càrrec d'un Magistrat del Tribunal de Corts.
3. La competència per a jutjar penalment a un Batlle o Magistrat la tindrà, en primera instància, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i en grau d'apel·lació, en segona instància, el ple del Tribunal Superior de Justícia, exclosos els Magistrats de la Sala Penal.
4. Acordat el processament d'un Batlle o Magistrat es procedirà automàticament a la suspensió provisional de l'exercici de les funcions jurisdiccionals que exerceixi, per Acord del Consell Superior de la Justícia.

Capítol VI. Règim disciplinari

Article 79.

Els Batlles i Magistrats resten subjectes a responsabilitat disciplinària en els termes i condicions previstos en aquesta llei.

Article 80.

La responsabilitat disciplinària dels Batlles i Magistrats l'exigirà el Consell Superior de la Justícia, mitjançant instrucció d'un expedient disciplinari incoat per iniciativa del propi Consell Superior de la Justícia, a instàncies de la persona perjudicada, d'un ciutadà que tingui coneixement dels fets, del Ministeri Fiscal o del President del Tribunal corresponent.

Article 81.

1. En el mateix acte en què el Consell Superior de la Justícia acordi la incoació d'un procediment disciplinari designarà, d'entre els seus membres, a un Instructor.
2. En un procediment que, fins a resolució, no s'allargarà a més de tres mesos, l'Instructor practicarà totes les proves tendint a esclarir els fets i a determinar responsabilitats, formularà —si escau— el plec de càrrecs i en donarà trasllat al Ministeri Fiscal i a l'interessat.
3. El Ministeri Fiscal emetrà el seu informe dins d'un termini de vuit dies, en el qual podrà proposar la pràctica de proves.
4. L'interessat disposarà també d'un termini de vuit dies per contestar el plec de càrrecs i proposar totes quantes proves estimi convenientes per a la defensa dels seus drets.
5. L'Instructor decidirà sobre la pertinència de les proves proposades per l'interessat i pel Ministeri Fiscal i disposarà la seva pràctica.
6. Practicades les proves admeses, l'Instructor elevarà les actuacions al Consell Superior de la Justícia. Aquest, prèvia audiència de l'interessat en un tràmit d'alegacions orals, dictarà resolució definitiva.

Article 82.

1. Les faltes comeses pels Batlles i Magistrats en l'exercici de llurs càrrecs es qualifiquen en greus i molt greus.
2. Les faltes greus prescriuran als sis mesos i les molt greus a l'any, totes a comptar de la data de comissió. La prescripció quedarà interrompuda en iniciar-se el procediment.

Article 83.

Són faltes molt greus:

1. La infracció a les incompatibilitats establertes en la present Llei.
2. Les accions o omissions que comportin responsabilitat civil, a tenor d'allò disposat en l'article 76.
3. La ignorància inexcusable de les lleis i procediments.

Article 84.

Són faltes greus:

1. La infracció a les prohibicions i obligacions establertes en la present Llei.
2. La inassistència injustificada i reiterada a vistes, judicis o pràctiques de proves que haguessin estat fixats.

Article 85.

1. Les sancions que es podran imposar als Batlles i Magistrats per les faltes comeses en l'exercici de llurs funcions són: advertiment escrit, multa de fins a cent mil pessetes, suspensió d'un a sis mesos i separació del càrrec.
2. Les faltes greus es sancionaran amb advertiment escrit o amb multa i les molt greus amb suspensió o separació del càrrec.

3. Les sancions prescriuran i es cancel.laran d'ofici les anotacions, transcorreguts que siguin, des de la data de la imposició, quatre anys per les greus i set anys per les molt greus.

4. La cancel.lació suposarà l'eliminació de tots els antecedents, llevat del cas de sanció de separació del càrrec.

Article 86.

En els expedients que, d'acord amb l'article 77 la incoació hagi estat instada per un denunciador particular, el Consell Superior de la Justícia procedirà a notificar-li la resolució adoptada amb la finalitat que aquell valori si el dret o principi constitucional, l'afectació del qual hagués denunciat, ha rebut el tractament degut en la resolució de l'expedient.

Article 87.

La resolució definitiva adoptada pel Consell Superior de la Justícia no és susceptible de revisió judicial.

Unicament es podrà formular recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional, en els casos que ho permeti la seva Llei Qualificada.

Títol VI. El Ministeri Fiscal

Article 88.

El Ministeri Fiscal, dirigit pel Fiscal General de l'Estat, actua d'acord amb els principis de legalitat, unitat i jerarquia interna.

Article 89.

1. Ultra exercitar l'acció pública, el Ministeri Fiscal intervé directament en els processos penals i sol.licita la pràctica de totes les diligències que estimi necessàries per a l'esbrinament dels fets delictuosos i dels seus responsables. Vetlla per a l'estricta compliment de les sentències recaigudes.

2. Sense perjudici de les facultats dels Batlles per actuar d'ofici, quan el Ministeri Fiscal tingui coneixement d'un fet que pugui ésser constitutiu de delictes o contravenció, exercitarà l'acció penal per pròpia iniciativa o a petició del Govern.

3. L'audiència del Ministeri Fiscal és preceptiva en tots els procediments civils en què estiguin interessats absents, menors, incapacitats o persones necessitades de protecció.

4. Cal també audiència del Ministeri Fiscal en els processos relatius al Registre Civil i en tots els altres casos que estableixin les lleis.

Article 90.

Els membres del Ministeri Fiscal queden sotmesos al mateix règim de responsabilitats, incompatibilitats, recusacions i abstencions que aquesta llei estableix per als Batlles i Magistrats.

Article 91.

Sense perjudici de la seva independència de la jerarquia de les jurisdiccions, els membres del Ministeri Fiscal queden inclosos, a efectes de promocions, retribucions i nomenaments, en la carrera judicial.

Article 92.

El Fiscal General i els Fiscals Adjunts, en prendre possessió del seu càrrec, presten jurament o promesa davant del Consell Superior de la Justícia en la mateixa forma que ho fan els Batlles i Magistrats.

Títol VII. Cooperadors de l'Administració de Justícia**Capítol I. La Policia Judicial****Article 93.**

Els Batlles i el Ministeri Fiscal dirigeixen l'acció de la policia en matèria judicial d'acord amb el que s'estableix en la present Llei.

Article 94.

La Policia Judicial actua sota les ordres dels Batlles i Tribunals, els presta auxili en totes les seves tasques i en l'execució de les decisions de qualsevol ordre jurisdiccional. Especialment, la Policia Judicial dóna compliment a les missions que els Batlles disposin en relació a la instrucció de diligències prèvies i sumaris.

D'igual manera i amb la mateixa relació de dependència, durà a terme les investigacions que ordeni el Ministeri Fiscal per a l'esbrinament dels delictes i l'obtenció de proves.

Tot sense perjudici de les tasques generals de prevenció de l'ordre públic i la seguretat que corresponen a la Policia.

Article 95.

La funció de Policia Judicial recau en tots els membres del Servei de Policia d'Andorra, sempre que siguin requerits per a prestar-la. Dins de la seva estructura el Servei de Policia d'Andorra podrà establir i organitzar unitats destinades a Policia Judicial.

Article 96.

La Direcció de la Policia trametrà diàriament un informe d'actuacions i incidències a la Batllia i al Fiscal General.

Capítol II. Els Advocats**Article 97.**

Davant de totes les jurisdiccions i en tots els procediments, és preceptiva l'assistència i la intervenció lletrada, prestada per un advocat inscrit en el Col·legi d'Advocats d'Andorra.

La seva intervenció serà facultativa en els procediments civils seguits per mínima quantia, en els contenciosos seguits en matèria de Seguretat Social i en els procediments penals seguits per contravencions.

Article 98.

1. En la seva actuació davant dels jutges i tribunals, els advocats són lliures i independents i gaudeixen dels drets inherents a la dignitat de la seva funció i de la llibertat d'expressió i de defensa.
2. Els advocats han de respectar el secret professional, entès com aquell principi moral i jurídic que els situa en l'obligació i en el dret ineludibles de no revelar cap fet ni document dels que tinguin coneixement per raó de l'exercici de l'advocacia.
3. Es reconeix la funció disciplinària del Col·legi d'Advocats en matèria de deontologia professional.

Article 99.

Per tal de garantir a tothom el dret a la defensa i a l'assistència lletrada que atorga la Constitució, es designarà un advocat per a la defensa i assistència d'ofici a qui així ho sol·liciti o, en el procés penal, es negui a designar-lo. La defensa d'ofici, que tindrà caràcter gratuït per aquells que acreditin la seva situació de pobresa o insolvència declarada per un Batlle, anirà a càrrec de l'Estat.

Article 100.

Per actuar davant els Batlles i els Tribunals en els termes previstos per la present Llei Qualificada i per la legislació general els Advocats hauran d'estar obligatòriament inscrits al Col·legi d'Advocats d'Andorra, salvat que actuïn en defensa de l'Administració General, d'acord amb el que estableix l'article següent.

Article 101.

La defensa en judici, davant qualsevulla jurisdicció, dels interessos de l'Estat andorrà correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic del Govern, això sense perjudici que el Govern pugui contractar els serveis d'advocats liberals en casos determinats.

Capítol III. Els Procuradors dels Tribunals

Article 102.

1. Quan en un judici les parts no vulguin comparèixer personalment hauran de fer-ho representades per procurador o advocat andorrà, salvat quan la llei de procediment autoritzi altra cosa.
2. Els procuradors hauran de guardar secret de tots els fets o notícies que coneguin per qualsevulla de les modalitats de la seva activitat professional.
3. Mentre que la Llei no estableixi les condicions especials que s'hagin d'exigir als procuradors andorrans, el Consell Superior de la Justícia procedirà a establir cada any, previ informe del Ministeri Fiscal, la relació de persones admeses a exercir la representació processal de les parts davant les jurisdiccions andorranes.

Títol VIII. Disposició addicional

Per mentre la Llei no estableixi les condicions especials que s'hagi d'exigir als Notaris andorrans, queden confirmats els Notaris nomenats pels Coprínceps.

L'activitat notarial roman totalment deslligada de la funció jurisdiccional.

Títol IX. Disposicions transitòries i finals

Capítol I. Disposicions transitòries

Primera.

Durant tot el període transitori des de l'aprovació i publicació de la present Llei i fins al moment del seu total desenvolupament i efectiva aplicació, seguiran administrant justícia, en nom del poble andorrà, les actuals institucions judicials.

A comptar de la data de publicació d'aquesta Llei les Batllies i Tribunals deixaran de percebre taxes judicials en la tramitació i la substanciació de les actuacions.

El Consell General podrà fixar les eventuals noves taxes judicials, per determinats serveis, que en tot cas seran ingressades a l'I.N.A.F. a l'ordre del Govern.

Segona.

1. Els membres que han de compondre el Consell Superior de la Justícia seran designats, de conformitat amb el que disposa l'article 19 d'aquesta Llei, per tot el dia 30 de setembre de 1993.

2. El membre que han de designar els Magistrats i Batlles, en aquesta primera ocasió, ho serà per votació feta per tots els Batlles, Jutges i Magistrats del Tribunal de Corts i Tribunals Superiors, que estiguin en funcions a la data del 30 de setembre de 1993, per convocatòria del President del Tribunal de Corts.

3. Una vegada designats tots els seus membres, el Consell Superior de la Justícia quedarà constituït per convocatòria del seu President.

Tercera.

El Govern, d'acord amb el que disposa l'article 32 d'aquesta Llei, presentarà al Consell Superior de la Justícia la seva proposta de nomenament del Fiscal General de l'Estat i Fiscals Adjunts, per tot el dia 15 d'octubre de 1993.

Quarta.

El Consell Superior de la Justícia, per tot el dia 30 d'octubre de 1993, nomenarà als membres del Ministeri Fiscal, els Magistrats del Tribunal de Corts, els Magistrats del Tribunal Superior de Justícia, els Batlles i els respectius Presidents de la Batllia i dels Tribunals.

Cinquena.

1. D'acord amb el que disposa la Disposició Transitòria Segona, paràgraf 1, de la Constitució, per mentre que la carrera judicial andorrana no disposi de personal suficient per a cobrir els càrrecs de Magistrats i de Fiscal General, podran ésser nomenats, guardant l'esperit d'equilibri, juristes espanyols i francesos.

2. En aplicació de la Disposició Transitòria Segona de la Constitució podran seguir en la carrera judicial per a un nou mandat aquells Batlles o Jutges andorrans que han exercit tals funcions fins a l'entrada en vigor de la present Llei i que no disposen de la titulació en dret.

3. Poden també seguir al servei de l'Administració de Justícia aquells Secretaris de Batllia o de Tribunal que, trobant-se actualment a càrrec d'una secretaria o d'una secretaria adjunta, no disposen de la titulació en dret.

Sisena.

Tots els nomenats, prestaran jurament davant del Consell Superior de la Justícia, per tot el dia 10 de novembre de 1993.

Setena.

1. Tots els procediments judicials, civils, penals i administratius, que hagin estat començats després de l'entrada en vigor de la Constitució, quedaran sotmesos al contingut d'aquesta llei, sigui quina sigui la seva situació processal.

2. Els que es trobin davant del Batlle o de l'actual Jutjat Administratiu i Fiscal, seguiran el seu curs, pel torn de repartiment que procedeixi, davant del Batlle o del Tribunal de Batlles, segons correspongui.

3. Els que es trobin davant de l'actual Jutjat per a Delictes Menors, seguiran el seu curs davant del Tribunal de Batlles.

4. Els que es trobin davant de l'actual Tribunal de Corts, seguiran el seu curs davant del nou Tribunal de Corts.

5. Els que es trobin davant dels actuals Jutjat d'Apel.lacions, Tribunal Administratiu i Fiscal i Tribunals Superiors de Corts de la Mitra i de Perpinyà, seguiran el seu curs davant del Tribunal Superior de Justícia en la Sala que correspongui.

Vuitena.

Excepcionalment, pel que fa als procediments civils en curs i que haguessin estat endegats abans de l'entrada en vigència de la Constitució, es procedirà com segueix:

1. Si es troben davant del Batlle, la sentència que recaigui podrà ésser apel.lada davant del Tribunal de Batlles i la que aquest dicti davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Si es troben davant de l'actual Jutjat d'Apel.lacions, passaran a ésser resolts també pel Tribunal de Batlles i la sentència que aquest dicti podrà ésser apel.lada davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

3. Si es troben davant dels actuals Tribunals Superior de la Mitra o Superior de Perpinyà, passaran a ésser resolts per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Novena.

1. Tots els afers dits de visura o "causes de veí a veí" pendents de resolució, seran remesos al Tribunal de Batlles si es troben en les actuals primera i segona instància i a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia si es troben en darrera instància.

2. Les resolucions administratives de veeduria que haguessin estat objecte de recurs en queixa i romanguin pendents de resolució podran ésser objecte d'un recurs extraordinari, davant la Sala administrativa del Tribunal Superior de Justícia, dins els quinze dies següents a la data de publicació de la present llei.

3. Durant el mateix termini improrrogable de quinze dies, a comptat de la data de publicació de la present llei, podran també reproduir la seva acció davant la Sala administrativa del Tribunal Superior d'Andorra, aquells que, en aplicació de l'article 5 de la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal haguessin interposat en el seu dia un recurs en queixa davant les Delegacions Permanents dels Coprínceps per un litigi en matèria d'escrutini electoral.

Desena.

Durant el període vacacional de Nadal, els diferents òrgans judicials actuals, traslladaran d'ofici els respectius afers en curs a aquells òrgans que tinguin assignada la competència per a resoldre, de conformitat amb les presents disposicions transitòries.

Capítol II. Disposicions finals

Primera.

Queden derogades totes quantes disposicions anteriors s'oposin o contradiguin el contingut d'aquesta Llei.

Segona.

1. La Llei Qualificada de la Justícia entrarà en vigor als quinze dies de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

2. Totes les institucions judicials i procediments regulats en la present Llei es posaran en funcionament el dia 2 de gener de 1994."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Bé, gràcies al Sr. Secretari per la lectura acurada.

Passarem a analitzar les esmenes parcials que hi ha presentades per Govern i pels MM.II. Srs. Consellers aquí presents, per ordre d'arribada.

També cal dir que no hi hagut esmena a la totalitat del projecte de llei que ha presentat la Comissió; això d'entrada."

El Sr. Secretari General:

"La carta del Sr. Cap de Govern diu el següent:

D'acord amb el que disposa l'article 68.2 del reglament de Consell General, em complau d'adjunt acompanyar l'informe elaborat pel Govern en relació a les esmenes a la Proposició de Llei Qualificada de la Justícia, que ens fou tramesa per carta de data 2 d'agost proppassat.

Esmenes a la Proposició de Llei Qualificada de la Justícia

Esmena núm. 1 (Esmena d'introducció)

Motivació: Reproduir l'article 85 de la Constitució que estableix la independència del poder judicial enfront els demés òrgans constitucionals

Proposta nou Article 1: En nom del poble andorrà la justícia és administrada exclusivament per Jutges independents, inamovibles i, en l'àmbit de les seves funcions jurisdiccionals, sotmesos només a la Constitució i a la Llei."

El M.I. Sr. Síndic General:

“Passarem a analitzar esmena per esmena perquè són bastant nombroses en aquest cas i ens permetrà de fer un seguiment més fàcil.

Aquí, la Comissió va informar desfavorablement l'esmena.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Bé, no sé quin és el sistema amb què es vol procedir, però és un tema amb lleis molt tècniques i potser la sensibilitat de cadascú s'ha de reflectir d'una manera o d'una altra.

A mi, personalment, les esmenes que fa el Govern sobre aquest tema m'agraden totes i estic disposat a votar-les. Si he de ser l'únic, pel que sembla que es va dient... Si voleu, ho farem tot al final, però m'agradaria que constés perquè, és clar, no soc cap expert; n'hi han a tots el costats, al Consell, al Govern però, personalment, pel procediment i per tot, m'ha semblat que s'hi ha perdut temps en estudiar-ho i m'agraden.

Per tant, m'agradaria que constés d'una manera o d'altra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, abans de procedir a eventuais votacions, demanaria que s'argumentessin perquè el Ple de la Cambra es pogués fer una idea.

En tot cas, la Comissió —i puc tranquil·litzar al Sr. Joan Santamaria— no ha rebutjat la totalitat de les propostes que ha fet el Govern.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, voldria dir, abans de que comencés el debat, que aquesta llei ha estat bastant estudiada per part del Govern i només voldria fer, en aquest moment d'intervenció, una reflexió de caràcter general.

Hi ha dues parts, concretes o separades. Una de tipus perfeccionista, si es vol —el dret no és cap ciència matemàtica; per tant, tot és perfeccionable i segurament si donéssim una altra lectura o el veiés alguna altra persona encara hi trobaria possibilitats de modificar o millorar o aclarir alguns articles—. Tot això és la primera part, que és la gran part de les esmenes que ha fet el Govern.

Hi ha la segona part, o la que té un contingut, si es vol, més polític o d'organització, que és la referent a la policia judicial. Aquesta potser mereix una explicació més detallada.

Ja he dit que el demés, si es considera millor o no, és qüestió d'opinions o de redacció.

La motivació d'aquesta esmena referent a la policia judicial té una explicació que pensem que dintre un camp lògic...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser suggeriria al Sr. Cap de Govern que quan abordem l'esmena ens faci l'explicació, per no ser reiteratius. Si li sembla convenient...”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Sí, d'acord.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Passarem a analitzar esmena per esmena. No n’obviarem cap, com és lògic. El Sr. Casadevall, potser per fonamentar el parer de la Comissió respecte a la primera esmena que ens ha presentat el Govern.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí, gràcies.

Referent a la primera esmena, en el moment en què la Comissió va començar a redactar la llei, ja es van introduir articles de la Constitució pràcticament en cada títol.

Després, escoltat el parer de diferents especialistes, ens va semblar que era millor col·locar-ho en l’exposició de motius i treure tots els articles que eren constitucionals, perquè és evident que la Constitució està per sobre de totes les lleis, inclosa aquesta. I, en l’exposició de motius, en la plana 3, l’apartat 2n ja recull l’article 85, que és el que fa referència a l’esmena de Govern.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, doncs la proposta de la Comissió seria la de rebutjar l’esmena, ja que considera que està esmentada a la llei en la pròpia exposició de motius i que la Constitució està per sobre de qualsevol Llei, fins i tot la Llei qualificada de la Justícia.

S’accepta la proposició de la Comissió, amb l’excepció del Sr. Joan Santamaria, que ho ha fet amb caràcter general? D’acord, doncs. S’accepta menys el parer dissident, per dir-ho d’alguna manera, del Sr. Santamaria.

Passarem a la lectura de la segona esmena, esmena número 2.”

El Sr. Secretari General:

“L’esmena número 2 diu el següent:

(Esmena d’introducció)

Motivació: Establir les potestats i funcions dels Batlles i els Tribunals, deixant oberta la possibilitat a què per Llei se’ls hi pugui conferir altres funcions, en garantia de qualsevol dret, a les atorgades específicament en aquesta Llei:

Proposta nou Article 2: L’exercici de la potestat jurisdiccional jutjant i fent executar el jutjat correspon exclusivament als Batlles i els Tribunals determinats en les Lleis i els tractats internacionals.

Els Batlles i els Tribunals, endemés de la potestat jurisdiccional, exerciran la funció d’inspecció del Registre Civil i aquelles altres que expressament li siguin atribuïdes per Llei en garantia de qualsevol dret.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, la Comissió tampoc accepta aquesta esmena. Tot i no haver de fer un gran debat del per què considera que és supèrflua la seva introducció, només diré dues coses.

Primer, aquesta llei no tanca la possibilitat que els batlles i tribunals rebin altres funcions en garantia de qualsevol dret, perquè el mateix article 3 de la proposició que estem examinant

ja diu que “la competència dels batlles i tribunals s’estén a tot el territori de l’Estat d’acord amb el que disposin les lleis” i, a més a més, a l’article —ara de memòria no recordo el número— que fa referència a tota la competència dels batlles, també fa una atribució genèrica a la jurisdicció dels batlles, concretament a la secció civil de la Batllia, en totes aquelles altres matèries que no haguessin estat específicament atribuïdes.

Per tant, la preocupació que té el Govern, o que manifesta el Govern, de que pogués existir alguna zona d’indefensió, la llei no la permet sinó que deixa també la porta oberta i, per tant, ens sembla innecessària l’esmena.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, si no hi ha cap intervenció, podríem deduir que la Cambra recolza la posició de la Comissió.

Passarem a l’esmena següent, l’esmena número 3.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 3 (Esmena de modificació de l’article 5 de la Proposició)

Motivació: L’última part de l’article no correspon a l’especificat en l’apartat 2n. de l’article 100 de la Constitució. A de disposar que el Tribunal, en cas d’admissió de la qüestió de constitucionalitat, vindrà obligat a dictar sentència, en el termini màxim de dos mesos, establint que en el període d’espera fins el pronunciament quedarà suspesa la tramitació del procés.

Redactat Proposició: Si en la tramitació d’un procés un Tribunal té dubtes raonables i fonamentats sobre la constitucionalitat d’una llei o d’un decret legislatiu que sigui d’aplicació imprescindible per a la solució de la causa, formularà escrit davant el Tribunal Constitucional demanant el seu pronunciament sobre la validesa de la norma afectada. Presentada la qüestió de constitucionalitat i en l’espera del pronunciament, es suspèn la tramitació del procés durant el termini fixat en l’article 100.2 de la Constitució.

Proposta: Si en la tramitació d’un procés un Tribunal té dubtes raonables i fonamentats sobre la constitucionalitat d’una llei o d’un decret legislatiu que sigui d’aplicació imprescindible per a la solució de la causa, formularà escrit davant el Tribunal Constitucional demanant el seu pronunciament sobre la validesa de la norma afectada. Presentada la qüestió de constitucionalitat, el Tribunal vindrà obligat a dictar sentència en el termini màxim de dos mesos. Durant el període d’espera del pronunciament quedarà suspesa la tramitació del procés.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí, gràcies.

Hem recollit part de l’esmena del Govern i modifiquem el redactat que teníem nosaltres anteriorment, perquè l’esmena de Govern marca i nomena el període de dos mesos per dictar sentència.

Nosaltres preferim fer referència a l’article 100.2 de la Constitució perquè allà és on marca el termini. Si es canvia el termini algun dia, la llei quedaria sense sentit.

Llavors, proposem que a l'últim apartat, el que Govern volia modificar, el redactat sigui el següent: "Presentada la qüestió de constitucionalitat, se suspendrà la tramitació del procés i es dictarà sentència —que és amb el que el Govern incidia— dins el termini fixat en l'article 100.2 de la Constitució."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Si ho entenc bé, en aquest cas, Sr. Cap de Govern, s'acceptaria parcialment l'esmena que s'ha presentat, quedant amb una redacció a mig camí, diria."

El M.I. Sr. Cap de Govern:

"És que no tinc idea..."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Ho pot tornar a repetir, Sr. Enric Casadevall?"

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"És l'últim apartat, que precisament és al que el Govern hi feia la modificació."

L'últim apartat diria: "Presentada la qüestió de constitucionalitat, se suspendrà la tramitació del procés i es dictarà sentència dins el termini fixat en l'article 100.2 de la Constitució".

El M.I. Sr. Cap de Govern:

"No hi ha cap problema: el resultat equival al mateix."

El M.I. Sr. Síndic General:

"D'acord. Doncs estaria acceptada amb la formulació que n'ha fet el Sr. Enric Casadevall i que ja anotat el Sr. Secretari."

Passaríem a l'esmena número 4."

El Sr. Secretari General:

Esmena núm. 4 (Esmena de modificació de l'article 6 de la Proposició)

Motivació: El contingut dels drets i llibertats, reconeguts en els capítols III i IV del Títol II de la Constitució, no pot ésser limitat per la Llei ni per resolució judicial.

Redacció Proposició: Els drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV del Títol II de la Constitució vincula immediatament a tots els Jutges i els Tribunals a títol de dret directament aplicable. El seu contingut, que no pot ser limitat per la Llei, és titulat pels Tribunals per mitjà d'un procediment urgent i preferent que substanciarà en dues instàncies, d'acord amb el que disposa la Llei escaient.

Proposta: Els drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV del Títol II de la Constitució vincula immediatament a tots els Jutges i els Tribunals a títol de dret directament aplicable. El seu contingut, no pot ser limitat per la Llei ni resolució judicial.

Correspon als Tribunals la tutela d'aquest drets, mitjançant un procediment urgent i preferent que substanciarà en dues instàncies."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies, Sr. Síndic.

Bé, com ha dit el Cap de Govern, enb la formulació d'algunes esmenes, en aquesta especialment, es veu que hi ha hagut un treball de reflexió i d'estudi de la proposta que presentem.

De totes maneres a nosaltres ens torna a semblar innecessària o supèrflua aquesta precisió pel que fa a les resolucions judicials més enllà del que puguin ser les lleis, en el sentit que l'article 39 de la Constitució diu “el seu contingut no pot ésser limitat per la llei i desprotegit pels tribunals”.

Nosaltres hem agafat l'article 39 de la Constitució i l'hem traduït en la redacció de la proposició. No ens sembla necessari afegir aquesta formulació que tot i volent ser més tècnica, em sembla que podria introduir confusió i per això la Comissió va decidir no acceptar-la.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, si no hi ha cap més observació, donaríem per aprovada la proposta de la Comissió. Seguim amb l'esmena número 5.”

El Sr. Secretari General:

Esmena núm. 5 (Esmena de modificació de l'article 8 de la Proposició)

Motivació: És un principi general del dret que l'existència d'una qüestió jurisdiccional penal ha de comportar la suspensió d'un procediment civil o administratiu fins que aquella no hagi estat resolta. Tanmateix, s'ha de contemplar la possibilitat de què la Llei pugui establir excepcions.

Redactat Proposició: L'existència d'una qüestió jurisdiccional penal, sempre que la seva prèvia resolució sigui imprescindible per a la resolució civil o administratiu, comportarà la suspensió del procediment fins que aquella no hagi estat resolta per l'òrgan penal competent.

Proposta: L'existència d'una qüestió jurisdiccional penal, sempre que la seva prèvia resolució sigui imprescindible per a la resolució civil o administrativa, comportarà la suspensió del procediment fins que aquella no hagi estat resolta per l'òrgan penal competent, llevat les excepcions que la llei estableixi.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La Comissió va estudiar-ho i la Comissió no creu convenient que la llei pugui establir excepcions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi hagués cap més observació donaríem per acceptada la proposició de la Comissió.

Passaríem doncs, Sr. Secretari, a l'esmena número 6.”

El Sr. Secretari General:

Esmena núm. 6 (Esmena de modificació de l'article 25 de la Proposició).

Motivació: Indicar que el President del Consell Superior de Justícia és la màxima autoritat judicial de la nació, com a titular d'un dels tres poders de l'Estat.

Redacció Proposició 1. El membre nomenat pel Síndic General és el President nat del Consell Superior de Justícia.

Proposta: El membre nomenat pel Síndic General és el President del Consell Superior de Justícia, màxima autoritat judicial de la nació, titular d'un dels tres poders de l'Estat.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Aquí, a la Comissió sí que tenim una lectura constitucional absolutament diferent als redactors de l'esmena del Govern.

L'article 89 de la Constitució diu: “El Consell Superior de la Justícia, com a òrgan de representació, govern i administració de l'organització judicial vetlla per la independència...”.

Aquesta és la funció del Consell Superior de la Justícia, i no una altra. El Consell Superior de la Justícia no és autoritat judicial, no forma part de les jurisdiccions i, precisament per això, amb aquesta llei que figura aquí no pot prendre decisions que tinguin caràcter de sentència; no pot, fins i tot, postular davant els tribunals, tal com també ha quedat transcrit en la lectura que hem fet de la proposició.

Per tant, no l'acceptem en aquest cas perquè fem una lectura diferent de la Constitució que ens sembla, a més a més —i em permeto dir-ho—, més ajustada: el President del Consell Superior de la Justícia és qui diu que ha de ser per mandat constitucional, a l'article 89 i següents de la Constitució, però no és la màxima autoritat judicial de la nació. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, si no hi hagués cap més observació, s'acceptaria la Proposició de la Comissió.

Passarem a l'esmena número 7.”

El Sr. Secretari General:

Esmena núm. 7 (Esmena de modificació del paràgraf 2n., de l'apartat 6 de l'article 42 de la Proposició).

Motivació: Substituir dies festius per dies inhàbils, d'acord amb el concepte de dia inhàbil establert a l'apartat 2n. d'aquest article.

Redacció Proposició Paràgraf 2n. de l'apartat 6: Sempre que no s'estableixi expressament altra cosa, els terminis determinats ho seran en dies hàbils, i s'exclouran del còmput els dies festius.

Proposta: Sempre que no s'estableixi expressament altra cosa, els terminis determinats ho seran en dies hàbils, i s'exclouran del còmput els dies inhàbils, d'acord amb l'establert a l'apartat 2n. d'aquest article.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La Comissió accepta l'esmena, ja que creiem que millora el redactat de l'article.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors donaríem per acceptada l’esmena que ens ha presentat Govern.

Passaríem a l’esmena número 8.”

El Sr. Secretari General:

Esmena núm. 8 (Esmena d’exclusió del paràgraf 3r. de l’apartat 3 de l’article 49 de la Proposició).

Motivació i Proposta: Les competències jurisdiccionals són les facultats o potestats de jutjar i fer executar el jutjat. Consegüentment, la funció d’inspecció del Registre Civil no és una competència jurisdiccional, per tant, s’ha d’excloure d’aquest article.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies.

Bé, aquí, si volguéssim fer juridismes, hi hauria molt a discutir, però a la Comissió li va semblar que no hi veia una contradicció especial en fer un trasllat d’ubicació d’aquesta atribució expressa que es fa als batlles de la funció d’inspecció del Registre Civil. Per tant, amb algunes matisacions de redacció —que demanaríem al Consell que facultés a la Comissió per enllestir-les—, acceptaríem aquesta esmena del Govern.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, a resultes de l’esmena, l’acord seria el següent: s’accepta traslladar-ho a un altre article seguint la recomanació que ens ha fet el Govern.

Es faculta a la Comissió per poder fer el redactat? Queda clar, són problemes potser més de forma que de fons. No crec que posi cap...

El Sr. Garrallà, que és molt puntós amb el procediment.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“No és pel procediment, però és que hem de votar una llei totalment. Vull dir que no costa res, es fa en un moment i després, si per cas, es llegeix. No deu ser pas massa complicat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El que proposaria és demanar a un dels secretaris que en fes la redacció. Com quedaria, Sr. Bartumeu? A quin article concretament es traslladaria?”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Si ens dóna 10 minuts, si el Sr. Garrallà ens acorda una estona...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sr. Bartumeu, va lligada amb la següent també. Sé que se n’havia parlat. Potser que llegim la següent que estan una mica vinculades i ho podrem aclarir.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 9 (Esmena d’introducció de nou article després de l’article 49 de la Proposició).

Motivació: Introduir en article separat que els Batlles i els Tribunals exerciran la funció d'inspecció del Registre Civil i les altres que li siguin atribuïdes expressament per una Llei en garantia de qualsevol dret.

Proposta nou article: Els Batlles i els Tribunals exerceixen també la funció d'inspecció del Registre Civil i aquelles altres que expressament li siguin atribuïdes per Llei, en garantia de qualsevol dret.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies.

Efectivament, com deia el Sr. Síndic, una cosa va lligada amb l'altra i, per tant, val també el que he dit en la resposta anterior.

En treure-ho o en retirar-ho de l'article 49, hem de trobar una nova ubicació.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. S'acceptarien doncs les dues, però quedant pendent de veure la ubicació exacta que se li donaran.

Seguiríem amb l'esmena número 10.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 10 (Esmena de modificació de l'article 69 de la proposta).

Motivació: Són compatibles la docència o investigació jurídica, així com la producció i la creació literària, artística, científica i tècnica, i les publicacions que d'aquesta se'n derivin.

Proposta: (...) Siguin públiques o privades, llevat la docència o investigació jurídica, així com la producció i la creació literària, artística, científica i tècnica, i les publicacions que d'aquesta se'n derivin.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, aquesta denota també una contraposició de filosofia o de concepció del que ha de ser la funció judicial o la carrera judicial en la nova estructura constitucional andorrana.

A nosaltres, a la Comissió, ens ha semblat que no havíem d'acceptar aquesta esmena perquè sense perjudici de que un batlle o magistrat pugui dur a terme tasques d'investigació jurídica que, probablement o amb tota seguretat, ha de fer en l'exercici mateix de les seves funcions jurisdiccionals, tot aquest altre llistat de possibles activitats podrien plantejar eventuals i puntuals problemes d'incompatibilitats, i ens ha semblat més adient no recollir aquesta proposta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, si no hi ha cap més observació, donaríem per acceptada la proposta de la Comissió.

Passarem a la següent esmena, esmena número 11.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 11 (Esmena d’introducció d’un nou article després de l’article 72 de la Proposició)

Motivació: Atorgar la competència per l’autorització o denegació de compatibilitats al Consell Superior de la Justícia.

Proposta nou article: La competència per l’autorització, reconeixement o denegació de compatibilitats correspon al Consell Superior de Justícia.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies.

Bé, gairebé l’he contestat perquè de fet estan lligades també la una amb l’altra en la intervenció anterior.

El principi de legalitat vol que en tot cas les compatibilitats o especialment les incompatibilitats en aquesta matèria siguin fixades per lei i no pas discrecionalment pel Consell Superior de la Justícia.

Per tant, no podem acceptar l’esmena.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Efectivament, les dues propostes de modificació van lligades perquè s’entén que tal com esta redactat el projecte en el seu inici, les incompatibilitats són totals.

Potser, i aquí sí que hi ha una diferència de criteri polític o de criteri pragmàtic —i això és la responsabilitat de la decisió— sobre si cal aquest radicalisme en les incompatibilitats o es pot deixar un marge dins aquest tancament d’incompatibilitats que poden inclús millorar i perfeccionar la pròpia carrera judicial dels magistrats.

I em refereixo concretament al cas de la docència, perquè un magistrat, un funcionari de la Justícia no pot dedicar-se a la docència. Es pot entendre lligat amb la segona esmena, amb autorització del Consell Superior a la docència jurídica perquè un magistrat, un batlle no pot dedicar-se a les creacions literàries, artístiques o científiques, que no tenen res a veure amb la seva professió i que poden ser enriquidores per a la societat i per a ell mateix.

Evidentment, és una diferència de criteri, i a vostès els toca la responsabilitat de legislar.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies.

De la proposta que fa el Govern, en llegiré la segona part que diu: “... així com la producció i la creació literària, artística, científica i tècnica, i les publicacions que d’aquesta se’n deriven.”

Dins la Comissió vam discutir força estona aquesta qüestió. A alguns companys els semblava que això s’havia de poder fer. Penso recordar que la nostra conclusió és que el que acabo de llegir no és incompatible perquè precisament és el que se’n podria dir “obres de l’esperit” fent una traducció d’una altra llengua.

Això, a partir del moment en què no està fet amb un caràcter de dedicació professional i per trobar-ne o per retrobar-ne un rendiment econòmic, no semblaria incompatible i

difícilment algú aixecarà una reclamació o una protesta per l'eventual exercici d'activitats incompatibles contra un batlle o magistrat que, per exemple, faci una publicació científic-jurídica analitzant la jurisprudència penal dels tribunals andorrans.

Això sembla absolutament normal, i no és això l'incompatible. L'incompatible seria, per exemple —a més a més a Andorra això, de moment en tot cas i suposo que per bastants anys, no és possible—, que a Andorra tinguéssim una Universitat, i un batlle o un magistrat, que tenen una dedicació exclusiva per la seva funció, també estiguessin inscrits en el quadre professoral d'aquesta Universitat donant classes una sèrie d'hores per setmana. És això el que la Comissió no vol. Que un batlle faci publicacions i altres activitats com les que aquí s'esmenten, no les considerem incompatibles, i no ho són, penso.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Simplement voldria dir que en el si de la Comissió vaig discrepar del plantejament majoritari que va haver-hi en realció a aquest tema, doncs estaria d'acord en recolzar l'esmena proposada pel Govern. És tot.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, com ha dit el Sr. Jaume Bartumeu, estem ja interpretant la llei; en el moment en què l'estem discutint, ja la interpretem.

La motivació precisament de voler-la aclarir és per evitar aquestes interpretacions de si un acte científic o una publicació ha de ser incompatible o no. Evidentment, també dependrà de les publicacions: pot fer una publicació que no sigui jurídica i que sigui per benefici econòmic propi. Evidentment, això entra dins la incompatibilitat. Per això, per aclarir-ho ja en el moment de l'aprovació de la llei es proposa aquesta esmena i es deixa per a l'esmena següent, que va lligada, que és a criteri del Consell Superior de la Justícia. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, crec que el Consell es pot fer una idea sobre les dues propostes. El que proposaria és que passéssim a votació i veiéssim quina de les dues opcions recull el Ple del Consell.

El sí seria la proposició de la Comissió i el no seria l'acceptació de les dues esmenes que ha presentat el Govern. Això fa referència a les esmenes 10 i 11, que crec que es poden lligar, si no hi veieu cap inconvenient. El sí seria, doncs, el recolzament...”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sr. Síndic, em semblaria més senzill de dir: votar 1 per la proposició de mantenir el text tal com és el de la Comissió i 2 la del Govern, perquè el sí i el no dóna la impressió...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, he de reconèixer que el sí i el no ja tenen d'entrada un caràcter una mica pejoratiu. La 1 seria, doncs, la proposició de la Comissió, i afectaria les esmenes 10 i 11, i la 2 seria l'acceptació de la proposta del Govern. D'acord?”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“No.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“No.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“No.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“No.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“No.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“No.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“No.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“No.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

La M.I. Sra. Nàdia Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El Sr. Secretari General:

“La proposta número 1 ha obtingut 19 vots, la proposta número 2, 8 i una abstenció.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors es manté el redactat que ha presentat la Comissió.

Passarem a l'esmena següent, esmena número 12.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 12 (Esmena d'introducció d'un nou article després de l'article 76 de la Proposició).

Motivació: Especificar que la responsabilitat civil pot ser exigida per la part perjudicada o els seus drethavents, que la demanda no podrà interposar-se fins i tant la resolució que posi fi al procediment en el que es suposa produït el greuge no sigui ferma i no l'hagi reclamat oportunament, així com que en cap cas la sentència pronunciada en el judici de responsabilitat civil afectarà la resolució ferma recaiguda en el procés.

Proposta nou article: La responsabilitat civil podrà exigir-se per la part perjudicada o els seus drethavents.

La demanda de responsabilitat civil no podrà interposar-se fins i tant la resolució que posi fi al procediment en el que es suposa produït el greuge no sigui ferma i no l'hagi reclamat oportunament, podent fer-ho.

En cap cas la sentència pronunciada en el judici de responsabilitat civil afectarà la resolució ferma recaiguda en el procés.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies, Sr. Síndic.

Bé, aquesta esmena no sembla acceptable i intentaré resumir el per què; això ja forma part d'un debat estrictament jurídic.

La redacció de l'esmena sembla pressuposar que l'article 76 vindria a comportar una derogació de tot el dret comú en matèria d'exigència de responsabilitat civil, i no és el cas. Aquí només es fixa que als batlles i magistrats que actuïn dolosament —dolosament vol dir que estiguin cometen voluntàriament, amb voluntat de fer mal, per entendre'ns, determinada actuació; és a dir, que estem parlant de circumstàncies excepcionalíssimes—, se'ls hi podrà exigir responsabilitat civil.

El que la puguin exigir els drethavents, a part dels directament perjudicats, ja ho diu el dret comú, no ho ha de dir la Llei qualificada de la Justícia. Allò que no es pot exigir sense que s'hagi acabat el procediment, no cal que ho digui la Llei qualificada de la Justícia, que ja ho diuen les lleis processals i les lleis substantives.

I, finalment, afegir o voler afegir que en cap cas la sentència pugui afectar la resolució ferma recaiguda en el procés, ens sembla absolutament gratuït per ser contradictori amb els principis generals del dret.

En definitiva, doncs, ens sembla que no podem acceptar l'esmena perquè introduiria una sèrie de confusions en allò que és la jerarquia fins i tot de normes, que hi podríem acabar perdent el llatí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi hagués cap més observació, donaríem per acceptada la proposició de la Comissió. La donem, doncs, per acceptada i passem a la proposta següent, esmena número 13.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 13 (Esmena de modificació de l'apartat 1r. de l'article 78 de la Proposició).

Motivació: Introduir l'acció popular, per exercir l'acció legal en els judicis de responsabilitat penal contra un Batlle o un Magistrat.

Redacció Proposició apartat 1r: El judici de responsabilitat penal contra un Batlle o Magistrat s'incoarà per providència dictada pel Tribunal de Corts, en mèrits de querella presentada pel Ministeri Fiscal, o pel perjudicat ofès.

Proposta: El judici de responsabilitat penal contra un Batlle o un Magistrat s'incoarà per providència dictada pel Tribunal de Corts, en mèrits de querella presentada pel Ministeri Fiscal, pel perjudicat ofès o l'acció popular en la forma establerta en la Llei.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí, gràcies.

L'acció popular ja està descrita en l'article 7 de la llei, quan regula que qualsevol ciutadà podrà promoure l'acció de la Justícia mitjançant l'acció popular.

Aquí, a nosaltres ens sembla perillós introduir l'acció popular; per tant, mantenim el redactat anterior. No obstant això, hi ha un error —suposo que és de redacció— perquè a la llei sí que hi figura: al final ha de dir “... pel perjudicat o ofès”. Hi falta una “o”; suposo que és un error de màquina. A la llei hi era, només és a l'esmena que crec que se l'han deixat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi hagués cap més observació donaríem per acceptada la proposta de la Comissió, i passariem a l'esmena número 14.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 14 (Esmena de modificació Correspon a l'article 83 de la Proposició).

Motivació: Es considera també infracció molt greu la comissió d'una falta greu, quan hagi estat anteriorment sancionada per altres dos de greus, sense que s'hagin cancel·lat les anotacions corresponents.

Proposta d'introducció del Punt 4. La comissió d'una falta greu, quan hagi estat anteriorment sancionada per altres dos de greus, sense que hagi estat cancel·lades les anotacions corresponents.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“En aquest cas la Comissió accepta l'esmena.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs la donarem per acceptada per assentiment. Seguirem amb l'esmena número 15.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm 15. (Esmena a modificació de l'intitulat “Policia Judicial” del Capítol I del Títol VII — Cooperadors de l'Administració de Justícia-).

Motivació i Proposta: Considerant que no existeix un Cos especial de Policia Judicial, s'ha de substituir aquest intitulat pel de “Actuacions de la Policia en matèria judicial”.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquí potser passaria la paraula al Sr. Cap de Govern, que en la seva intervenció inicial havia mencionat aquest punt.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, la intervenció serà general per a tot el que es refereix a aquest apartat de la Policia.

S'estima que la institució policial, el Cos de Policia, ha de ser un cos orgànic, únic. Per tant, no està establerta encara la diferenciació entre policia judicial i policia governativa; es creu que encara que l'articulat ho digués podria fer la diferenciació entre “accions judicials”

i “accions governatives” i, això, per mantenir aquesta unitat de cos i de jerarquia dins de la mateixa Institució.

La motivació, si la poden llegir, està explicada més àmpliament en l'esmena número 16. És més aviat de redacció no conceptual o de fons sinó de redacció específica que té la seva importància en el moment, diguem-ne, psicològic de que es llegeixi una llei que no doni aquesta sensació de que hi ha una separació amb dues classes o dos cossos de policia; que ara no hi és, hi pot ser, però ara no hi és.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies, Sr. Síndic.

Efectivament, crec que és positiu que fem una discussió o un comentari global de les esmenes 15 a 18, que afecten totes al capítol de la Policia.

Bé, de la intervenció que acaba de fer el Cap de Govern hauria de dir que estem d'acord; de la lectura de les esmenes he de dir que estem totalment en desacord.

Parlaré primer de l'acord. Efectivament —i també aquí obriré un parèntesi—, no s'ha comentat en altres apartats de la llei, però potser també és bo que consti que el Consell General, en aquesta tasca legislativa de vertebració del nou Estat i en l'elaboració d'aquesta llei que calia dur endavant per mandat constitucional, ha intentat al màxim una tasca de concertació i, sobretot, d'escoltar cadascuna de les institucions afectades per la llei.

També s'ha fet aquesta tasca de consulta i d'escolta amb la Policia, amb la direcció de la Policia, concretament. Crec poder dir que la Comissió comparteix la voluntat de que la Policia continuï sent una peça fonamental de l'organització del Govern d'Andorra, en el sentit de garantir les altes tasques que té encomanades, de garantir-les amb eficàcia, però també de garantir-les amb respecte al nou ordre constitucional.

En altres ocasions, aquí en aquesta sala, ja hem constatat que a tots plegats ens costava una mica trobar el lloc que ens pertany en el nou ordre constitucional. Em temo que en aquesta qüestió hi ha un plantejament de filosofia de base que no ha acabat d'estar assumit: que sortir d'una dependència geràrquica d'uns poders que es podrien arribar a qualificar d'obscurs i, en tot cas, no arreglats, d'uns poders que, per a mi, no han d'ésser governatius, que no podien ser objecte de recurs o que eren susceptibles de recursos aleatoris, per entrar en un ordre constitucional costa, i entre tots hem de fer aquest esforç. Però no ha deixat de preocupar que el Govern hagi portat aquí algunes de les esmenes que després comentaré.

En tot cas, feta aquesta introducció, sobre la qüestió de la policia judicial té tota la raó el Cap de Govern, la comparteix la Comissió. La policia té una estructura i una jerarquia i un “mando” únics; ens sembla molt bé. El dia que, l'autoritat que té, d'alguna manera, control sobre l'activitat de la Policia, especialment de la policia governativa, que és el Govern —pel Decret del Cap de Govern que va sortir al B.O.P.A. número 31 d'aquest any, pàgina 573, un Decret que va fer el Cap de Govern el 9 de gener del 93—, doncs el dia que el Govern consideri que ha d'estructurar la Policia en diferents seccions, aquesta llei li permet fer-ho.

Per tant, aquesta llei no crea una policia judicial perquè ja diu el redactat —i el Cap de Govern ho ha reconegut— que el que fa aquesta llei és dir que tots els agents de Policia tenen funcions de policia judicial; però queda clar que si són requerits per prestar-les. Queda clar que en una llei que és la Llei qualificada de la Justícia no podem parlar de la policia

governativa; estem parlant de la policia en matèria de policia judicial i, per això, els textos diuen el que diuen. Per tant, en això constato que estem d'acord.

I ara vaig al desacord —diria, radical— de concepció de l'activitat de la policia en el nou ordre constitucional. Concretament, hi ha una clara —que en les entrevistes prèvies ja havíem pogut detectar— una clara reticència actual a passar a tenir una relació de dependència envers el Ministeri Fiscal.

Bé, repeteixo, ho he dit abans i tampoc em vull allargar, però la pràctica constant de vint anys de procedir de determinada manera, costa ara de canviar. Queda clar que la voluntat del Consell General és de no interferir en l'activitat de la policia governativa, que pertany al Govern, i d'interferir, encara menys, en l'activitat de la policia judicial. El que sí que vol el Consell General és que el Ministeri Fiscal tingui el rang que li pertoca i sota la dependència de qui li escau, que precisament no és pas el Parlament.

Què vol dir això? Vol dir que cada matí, com diu la llei, la policia ha de trametre una relació d'incidències i de les activitats que ha fet al Ministeri Fiscal. L'esmena que se'ns porta diu "no, la policia trametrà el que ella consideri escaient perquè resulta que el Ministeri Fiscal no té perquè conèixer el que fa la Policia". Bé, això és un error de concepció del que ha de ser un Estat de dret i de quin és el paper del Ministeri Fiscal, que nosaltres no solament no podem compartir sinó que hem de refusar de manera clara i planera.

El Ministeri Fiscal té permissió constitucional per assegurar una sèrie de tasques de defensa de l'Estat. Per tant, i per donar un exemple, el Ministeri Fiscal ha de saber si la nit anterior o fa dos dies, determinada persona que pugui tenir relació amb determinada activitat va ser detinguda; perquè si no ho sap pot resultar que aquesta persona sigui posada en llibertat, i després el Ministeri Fiscal consideri que hi havia matèria a procedir.

Queda també salvat, en el redactat que hem fet, la possibilitat que s'elimina en el nostre text i que preocupava a la Policia —o vam entendre i així ho hem recollit— que no hi hagi interferències un dia, o conflictes d'instruccions, entre un batlle i un fiscal en relació al mateix afer. Tal com hem fet el redactat queda clar que el Ministeri Fiscal: en primer lloc, rep informació puntual de totes les informacions policials; en segon lloc, pot demanar que es facin determinades investigacions; però, i en tercer lloc, a partir del moment que s'obre una causa penal i que un batlle instrueix, el Ministeri Fiscal torna a la seva posició processal que li marca el Codi de Procediment Penal, i qui dirigeix i coordina l'actuació de la Policia ja no és el fiscal sinó que és el batlle.

Per tant, crec que hem salvat el que preocupava i que havia de preocupar, que és la independència de la Policia. Queda clar que la policia judicial ha de dependre només de les autoritats judicials, però ha de quedar també clar que no és la Policia qui ha de dir el què és escaient o no és escaient que conegui el Ministeri Fiscal; això ho ha de dir la llei i, per això, no podem acceptar de cap manera l'esmena.

I acabo dient que tot això —em sembla que ja ho he dit al principi— va sense perjudici de la clara voluntat d'aquesta Assemblea de no solament mantenir el nivell d'eficàcia de la Policia sinó de millorar-lo però, això sí, dins de l'ordre constitucional. Gràcies."

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“L’esmena del Govern en cap moment ha pretès violar o anar en contra de l’ordre constitucional i celebri assabentar-me pel membre de la Comissió Permanent que hi ha hagut contactes amb el Servei de Policia. Penso que el Govern també hi podia haver intervingut.

Però bé, això és una pura anècdota. La discussió no crec que l’haguem de basar —almenys aquesta és la intenció del Govern—, de fonamentar-la sobre qüestions... I parlant concretament de les notificacions que s’han de passar al Ministeri Fiscal o als batlles o magistrats, és indiscutible que el que afecta a la qüestió judicial se’ls hi ha de passar. Seria discutible si a través del futur —si n’hi ha— Ministeri de la Justícia, però la Policia té d’altres funcions que no són les judicials com pot ser el control de la immigració, el control de fronteres i, bé, no crec que hagi de ser una matèria d’informació obligatòria a la Justícia el control de visats o el control de fronteres o el rebutjament d’alguna persona a la frontera o una expulsió il·legal, etc.; se’ns podrien ocórrer d’altres funcions que són governatives de la Policia.

Si el país es proposa el dia de demà —no ho sé— tenir o estructurar un Ministeri de Justícia dins del Govern i una Comissió de la Justícia dins del Parlament per al seu control, ens sembla, a nivell del Govern, que donar masses atribucions en aquest sentit sense discutir les pròpies que tenen judicials... El contrari també es pot produir, és a dir, el Govern tampoc pretén tenir informació dels detinguts que han passat a disposició judicial, ni actuacions de la Policia en matèria judicial. Per tant, creiem que aquesta diferenciació i aquesta distinció era important de fer-la, sobretot, per salvaguardar les possibles competències o responsabilitats d’un possible Ministeri de Justícia que es pugui establir.

De totes maneres, les esmenes estan fetes i la decisió correspon al Consell General.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, algun Sr. Conseller voldria intervenir? Em sembla que el debat ja ha quedat bastant clar i si no hi hagués cap més intervenció, vist que la importància del tema ho mereix, crec que es podria procedir a una votació que afectaria en aquest cas també als tres articles.

Podríem procedir de la forma següent: serien les esmenes 15, 16, 17 i 18, la 18 és la que fa referència a Batlles i Fiscals. Llavors, la proposta 1 seria que s’accepta la proposició de la Comissió, i la proposta 2 que s’accepta la proposta del Govern.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“M'abstinc.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 1.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nàdia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 25 vots a favor de la proposta número 1, 2 a favor de la proposta número 2, i una abstenció.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies, Sr. Síndic.

És per fer una precisió en relació a l'al·lusió que ha fet el Sr. Cap de Govern. He consultat la meua agenda i l'entrevista amb la Policia va tenir lloc el dia 29 de maig i el Decret que posava sota l'autoritat del Cap de Govern a la Policia és del 9 de juny, publicat al B.O.P.A. el 16 de juny.

És que m'hauria sabut greu que haguéssim comés un error com aquest. No l'hem comés, però també precisaré al Consell que a qui no van demanar autorització per parlar amb la direcció de la Policia va ser als seus responsables en aquell moment. Gràcies.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“No sé de què va el debat. Jo em referia...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, era que la data de convocatòria dels responsables de la Policia era anterior a la de que passessin sota l'autoritat del Govern. És a dir, es va tramitar als Srs. Veguers, en aquell moment.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, no en faré cap qüestió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, no es va tramitar, perquè ja estava aprovada la Constitució.

Llavors seguim amb l'esmena 19.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 19 (Esmena de modificació de l'apartat 2 de l'article 98 de la proposta).

Motivació: De conformitat amb el dret comparat, establir que els advocats no poden ser obligats a declarar sobre el secret professional.

Redacció Proposició apartat 2.— Els advocats han de respectar el secret professional, entès com aquell principi moral i jurídic que el situa en l'obligació i en el dret ineludible de no revelar cap fet ni document dels que tinguin coneixement.

Proposta: Els advocats han de respectar el secret professional, entès com aquell principi moral i jurídic que el situa en l'obligació i en el dret ineludible de no revelar cap fet ni document dels que tinguin coneixement, no podent ser obligats a declarar sobre els mateixos.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí, gràcies.

En aquest cas la Comissió no accepta l'esmena perquè en el text de la Proposició de llei queda clar el que ens proposa el Govern.

En la Proposició de llei diu “que el situa en l'obligació —i aquí ve l'important—, i en el dret ineludible de no revelar cap fet ni document dels que tingui coneixement.

Per tant, venim a dir el mateix que si diguéssim “no poden ser obligats a declarar sobre ells mateixos”. Per tant, mantenim el redactat de la Comissió.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Voldria suggerir una qüestió al Ple del Consell General: pel que fa referència a l'article 98, apartat 2, crec que a l'anterior llei que hem votat sobre el Tribunal Constitucional hem suprimit l'article 39. Crec que aquí hi hauria vingut millor que hi hagués hagut un apartat que fes referència igual que l'article 39, però vist que allí hi hem tret l'article 39, crec que s'hauria de treure l'apartat 2 perquè em sembla que també va en contradicció amb l'article 1 d'aquesta pròpia llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El 98.2, diu el Sr. Aleix?”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“El 98 apartat 2. Si interpreto bé, Sr. Síndic, l'article 1 de la llei prohibeix els tribunals corporatius o professionals. Llavors, en funció de que es prohibeixi en l'article 1 que hi hagi tribunals corporatius o professionals, donar al 98.3 la facultat disciplinària al Col·legi d'Advocats, en aquest cas, crec que va en contradicció amb l'article 1.

És un suggeriment que faig al Ple del Consell.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És una pràctica generalment admesa dins dels Col.legis que hi hagi una comissió de disciplina o deontològica, que se'n diu, i això no obvia que els afectats puguin recórrer davant els tribunals. És a dir, no estan en res desprotegits; és únicament una comissió deontològica, de control intern d'una corporació que ella mateixa es fixa aquestes normes i que, evidentment, no té cap característica ni de tribunals d'excepció o especials. I estan sotmesos a la jurisdicció com qualsevol ciutadà, com qualsevol entitat jurídica o personalitat jurídica.

Bé, si no hi hagués cap més observació demanaria que el Consell es pronunciés sobre l'esmena.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Vull fer una precisió sobre aquest redactat. Aquí entén el Govern que el secret professional dels advocats ve limitat, tal com està redactat, al secret professional, però no davant el tribunal.

El que pretén el Govern amb aquest inclusió “no podent ser obligats a declarar sobre ells mateixos” és davant del propi tribunal. És a dir, fins on arriba el secret professional de l'advocat? Es para en el tribunal o a requeriment de Tribunal ha de declarar sobre fets en què ha intervingut? És l'afegit d'aclariment que proposa el Govern.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Això seria un complement que aportaria el Govern?”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Per a mi és un complement important, sobretot d'interpretació. S'interpreta, en aquest cas concret, fins on va el secret professional de l'advocat; és a dir, va més enllà del secret propi de fets que ha conegut i va, fins i tot, que el tribunal no el pot obligar a declarar sobre aquests fets?”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Bé, nosaltres entenem que en el redactat queda claríssim que si tenen el dret ineludible de no revelar ni davant d'un tribunal...”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Perdó, el dret ineludible per qüestió professional, però la justícia hi està per damunt. Hi ha secrets professionals d'alguns altres sistemes corporatius o d'organitzacions corporatives que el tribunal els hi pot aixecar el dret del secret professional i els pot requerir a declarar.

Aquesta és l'especificitat que penso que en el cas dels advocats s'ha de posar.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“En tot cas, s'hauria de millorar el redactat de la proposta del Govern perquè tampoc queda clar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Com quedaria exactament la proposta del Govern? Amb el mateix articulat?”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“La mateixa que hi ha afegint “no podent ser obligats a declarar sobre ells mateixos”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, crec que tots els Consellers han pogut sentir el parer tant del Govern com dels ponents de la Comissió. De contradicció fonamental jo, personalment, no n’hi veig. En aquest cas, el principi del secret professional està establert tant en un cas com en l’altre i potser és més entenedor, amb un llenguatge més planer en la proposta del Govern. Potser és més entenedor perquè això de dret ineludible escapa a una gran proporció del comú dels mortals.

El que proposaria seria que s’acceptés la proposta del Govern, que crec que és més entenedora, i seguir amb l’esmena número 20. Si no hi ha cap contraproposta s’accepta la proposta del Govern.

Passarem a l’esmena número 20.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Als Consellers de Sant Julià, la proposta que ha fet el Sr. Aleix també ens ha agradat i voldríem que es debatés la supressió de l’apartat 3, si vostè ho considera convenient.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, l’anotem i com que és una esmena que sorgeix del propi debat de la Cambra, la posarem al final de totes. Llavors seguiríem amb l’esmena número 20.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 20 (Esmena d’introducció de nou article)

Motivació: Considerant que la funció dels advocats és la defensa dels interessos d’altres davant els Tribunals de Justícia. Prescriure l’obligació de prestar jurament o promesa d’acatament a la Constitució i a la resta de l’ordenament jurídic, a l’inici de la seva activitat.

Proposta: Els advocats, a l’inici de la seva activitat, hauran de prestar jurament o promesa d’acatament a la Constitució i a la resta de l’ordenament jurídic.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La Comissió no accepta l’esmena. És evident que l’advocat, com tot ciutadà, està sotmès a la Constitució, però no ens sembla coherent haver d’obligar a un advocat a jurar acatament a la Constitució, tot i que ha de poder jurar les Lleis, però a la Constitució hi pot haver principis polítics amb els que no hi estigui d’acord. Per tant, ens sembla que no és procedent.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Aquesta és una esmena purament opcional però la justificació que dóna de que tots els ciutadans hi estem subjectes, hi ha d’altres països que també segueixen aquest procediment i també són països constitucionals. En resum, és una qüestió purament opcional sense més incidència.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors si no hi ha cap més intervenció donaríem per aprovada la proposta de la Comissió i passariem a altres consideracions que ens aporta l’informe del Sr. Cap de Govern.”

El Sr. Secretari General:

“Altres consideracions

Pel que fa a les competències de la Jurisdicció Administrativa, especificades en l'apartat 3r de l'article 39 de la Proposició: Quan es reproduïx l'article 2 de la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal s'exclou l'apartat b) d'aquest, que fa referència als recursos sobres les decisions de l'òrgan competent per fixar les indemnitzacions per expropiacions. Tanmateix, l'article 46 del Projecte de Llei d'Expropiació, tramés al Govern, diu que les resolucions de la Comissió d'Expropiació a què es refereixen els articles 23 i 25 de la Llei i en general les decisions de taxació, tant de la indemnització com de la plusvàlua, podran ser recorregudes davant la Jurisdicció Administrativa i Fiscal.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Ens sembla adient l'observació i la Comissió ha decidit recollir-la.”

El Sr. Secretari General:

“Pel que fa a la redacció de l'apartat 6 de l'article 10 de la Proposició: Precisar quina és la Llei de data 15 de novembre de 1989.

Redacció Proposició apartat 6.— Una vegada reconegut avaluat el dany pel Tribunal Superior de Justícia i en el termini improrrogable de tres mesos a comptar de la notificació de la decisió, el beneficiari haurà d'adreçar-se al Govern el qual ordenarà el pagament mitjançant els crèdits establerts per l'article 105 de la Llei del 15 de novembre de 1989.

Proposta: Una vegada reconegut i avaluat el dany pel Tribunal Superior de Justícia i en el termini improrrogable de tres mesos a comptar de la notificació de la decisió, el beneficiari haurà d'adreçar-se al Govern el qual ordenarà el pagament mitjançant els crèdits establerts per l'article 105 de la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal, de data 15 de novembre de 1989.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“La proposta que es va recollir era de transcriure la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal de data 15 de novembre de 1989. És a dir, que s'acceptaria. No hi ha cap observació? Doncs, s'acceptaria.”

El Sr. Secretari General:

“La següent observació diu:

Pel que fa referència a l'Article 35 de la Proposició: La referència a l'article 21 és errònia, el correcte en la redacció proposada és l'article 22.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És cert. Doncs, s'accepta.”

El Sr. Secretari General:

“Pel que fa a la redacció de l'article 86 de la Proposició: En la redacció de la proposició la referència a l'article 77 és errònia, hauria de mencionar-se l'article 80.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“També és correcta l’observació que fa el Govern. Doncs,fp es recull.”

El Sr. Secretari General:

“Pel que fa a les Disposicions Transitòries i Finals: La referència a l’article 19 en la disposició transitòria 2na. és errònia, l’article que correspon és l’article 20.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“També és correcta. Passaríem a la següent esmena que ha estat presentada per un grup de Consellers.”

El Sr. Secretari General:

“El sotasignats, Jordi Mas Torres, Gabriel Dalleres Codina, Pere Altimir Pintat, Ramon Canut Bové i Antoni Jordi Areny, Consellers Generals del Principat d’Andorra, desitgen formular, dins el termini establert per l’Edicte de V^a M.I. Sria. de data 2 d’agost de 1993, i d’acord amb allò que disposa l’article 68 del Reglament del Consell General, l’esmena següent a la Proposició de Llei Qualificada de la Justícia:

Esmena única: de modificació a l’article 31

Es proposa la redacció següent:

“Els Batlles i Magistrats són nomenats per un mandat renovable de sis anys, els Batlles entre persones de nacionalitat andorrana i els Magistrats entre persones de nacionalitat preferentment andorrana, tal com estableix la Disposició Transitòria Segona, paràgraf primer, de la Constitució del Principat d’Andorra, titulades en dret i que comptin amb aptitud tècnica i mèrits propis suficients per a l’exercici de la funció jurisdiccional, pel procediment de presentació de candidatures en concurs-oposició públic.

L’acord de nomenament comporta l’entrada en la carrera judicial.”

Motivació:

El criteri de concurs públic no és suficient. S’ha d’introduir el concepte de concurs-oposició que per definició obliga a combinar l’avaluació de mèrits propis i les proves de capacitat. Per tant, els candidats han de poder demostrar la seva competència professional, la seva voluntat d’accedir a la carrera judicial i els seus mèrits propis, i únicament pel sistema de concurs-oposició públic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, crec que en aquest article s’ha aportat, per part de la Comissió, una lleugera millora que el Sr. Secretari us la llegirà abans de pronunciar-vos sobre l’esmena.”

El Sr. Secretari General:

“En aquest cas el pronunciament de la Comissió és favorable, amb una matisació, que figuraria a l’última frase de la proposta presentada pels Consellers, que diria: “l’acord del nomenament comporta l’entrada o el manteniment en la carrera judicial”. És a dir, que la Comissió proposaria introduir les paraules “o el manteniment”.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Bé, n’hem parlat els signataris de l’esmena i ens sembla que la proposta de la Comissió millora l’esmena i, per tant, estem d’acord amb la mateixa.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Només com a reflexió, estic d’acord amb el que va dir la Comissió, però pregunto als autors de l’esmena si —com m’imagino— han valorat el fet que de la manera que ara queda el redactat, les persones que de manera transitòria venen aquí a suplir funcions que en una situació normal potser correspondrien a andorrans, també quedaran incloses en la carrera judicial. Només és aquesta l’observació que faig.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“A partir, òbviament, del Tribunal de Batlles cap amunt. És a dir, a una part de la carrera judicial no hi poden accedir.

Si no hi hagués cap més observació, donaríem per acceptada aquesta esmena.

Hi han d’altres observacions que ara mencionarem que són de millora del text; són poques, i llavors ja podríem passar a la votació final.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Voldria fer una remarca a l’article 101, amb coherència amb l’article que hem votat abans del Tribunal Constitucional que, a més a més, el recull literalment: hauríem de treure d’aquí la paraula “liberals”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, això ja ho tenim inclòs en les millores. Passaríem, doncs, a fer lectura de les millores que introdueix la Comissió Constituent, que són poques, la modificació que ha demanat el Sr. Aleix i ja podríem procedir a la votació final de la Llei.”

El Sr. Secretari General:

“Quant a millores que la Comissió proposa hi hauria: a l’article 28.3, per evitar que es pogués prestar a males interpretacions o confusions, proposa suprimir l’apartat 3r, és a dir, l’apartat 3r de l’article 28. Aquest apartat deia: “El batlle o magistrat que hagi estat nomenat membre del Consell Superior de la Justícia no pot obtenir cap promoció mentre duri el seu mandat en el Consell”.

Això és en coherència amb el fet que el batlle o magistrat que hagi estat nomenat no segueixi exercint les seves funcions i així ja no es presta a confusió amb el fet que no pugui obtenir promocions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord? Passem a l’altra observació que fa la Comissió.”

El Sr. Secretari General:

“La Comissió també proposa decalar de quinze dies les dates que figuren a les disposicions transitòries i finals. Per a aquests quinze dies s’ha fet el recompte evitant que caiguin en dies inhàbils; en conseqüència, quedarien com segueix, la proposta seria la següent: la data que figura a la disposició transitòria segona 1, passaria a ser el

14 d'octubre, a la disposició transitòria segona 2, 14 d'octubre, disposició transitòria tercera, 28 d'octubre, disposició transitòria quarta, 15 de novembre i disposició transitòria sisena, 25 de novembre.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Perdó, ho he demanat potser massa aviat, però quan el Consell hagi decidit sobre això que acaba de proposar la Comissió, tinc unes altres millores tècniques a proposar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Passariem a una altra millora que també fa referència a les disposicions transitòries.”

El Sr. Secretari General:

“La següent afectaria a la disposició transitòria novena, apartats 2n i 3r. A la disposició transitòria novena és la frase final, que en el text diu el següent: “Les resolucions administratives de veeduria que haguessin estat objecte de recurs en queixa i romanquin pendents de resolució, podran ésser objecte d'un recurs extraordinari davant la sala administrativa del Tribunal Superior de Justícia dins del quinze dies següents a la data de publicació de la present Llei”.

Atès que es preveu que l'entrada en funcions d'aquests dos nous òrgans sigui el 2 de gener de l'any vinent, se substituiria la darrera frase per la següent: “dins dels 15 dies següents a l'entrada en funcions d'aquesta sala”. Aquesta mateixa modificació afecta també a l'apartat 3r de la mateixa disposició transitòria novena que és en el mateix sentit: “durant el termini improrrogable de quinze dies a comptar de la data d'entrada en funcions de la sala podran també reproduir la seva acció davant la sala administrativa del Tribunal Superior d'Andorra, i és en coherència amb la disposició final que preveu la data d'entrada el 2 de gener.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Passariem les propostes de la Comissió i acabariem amb la proposta que ha fet el Sr. Miquel Aleix.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, gràcies.

La proposta que fem ara és: a la pàgina 26 de la Llei, Títol IV, el títol en lloc de “Conflictes de Jurisdicció, conflictes de competència i qüestions de competència”, hauria de quedar únicament “Conflictes de competència”. Aquest és el resultat de diferents modificacions de la proposició inicial a partir dels treballs que anava fent la Comissió; es va modificar un redactat inicial i no es va pensar en canviar el títol. Per tant, ara només hauria de dir “Títol IV, Conflictes de competència”.

Lligat a això, l'article 63, per a una millor comprensió, i després d'haver-ho consultat, ens sembla que on diu: “Els conflictes de competència entre batlles en actuació unipersonal, entre aquests i el Tribunal de Batlles i dels Tribunals de Batlles entre sí, en qualsevulla matèria”, hauríem de dir: “en qualsevulla altra matèria”. És a dir, demanem d'afegir-hi el mot “altra” perquè així queda clar que l'article 62 fa referència a la jurisdicció penal i l'article 63 a les altres jurisdiccions. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap observació es donarien per acceptades, i passariem a la del Sr. Aleix que feia referència —a veure si ho acabem de precisar bé— a la 98.3, si no vaig errat. És l'apartat 3 de l'article 98 que diu el següent: “Es reconeix la funció disciplinària del Col.legi d'Advocats en matèria de deontologia professional”.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Si em permet, Sr. Síndic, argumentaria el per què ho suprimiria: ho suprimiria pel fet que ja que a la Llei del Tribunal Constitucional s'ha suprimit l'article 39, treuria d'aquí l'apartat 3r de l'article 98, en coherència amb el fet que el Consell anteriorment, malgrat que jo discrepés d'aquella posició, ha votat per treure l'article 39 de l'altra Llei.

Doncs, en coherència, crec que tampoc hauria de fer res aquí una qüestió disciplinària del Col.legi d'Advocats pel que fa referència a la Llei del Procediment Judicial.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Algun Conseller vol manifestar alguna opinió sobre el particular?”

Crec que és una matèria que potser sí que ha de figurar en una Llei de Justícia És una mica excessiu, res no impedeix que un Col.legi professional s'organitzi i nomeni una comissió deontològica i qualsevol membre d'aquest Col.legi, si es creu perjudicat amb una de les decisions que pren, té la possibilitat de recórrer a la Justícia. Per tant, si s'obvia no crec que es faci cap greuge al Col.legi d'Advocats, ni tampoc cap greuge a la Llei Qualificada de la Justícia.

Si no hi ha cap observació es recull l'esmena. No? O es vol anar a la votació? A votació? Llavors el manteniment seria la proposta número 1, i la supressió seria la proposta número 2.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 2.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 2.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 2.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 2.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 2.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Crec que serà un resultat apretat; haurem d'esperar a l'escrutini.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 12 vots a favor de la proposta número 1, 15 a favor de la proposta número 2 i una abstenció.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, quedaria suprimir l'article 98.3. Bé, llavors procediríem a la votació de la llei.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Abans de procedir a la votació de la llei ens han de portar el redactat definitiu, per saber com queden aquelles dues esmenes de supressió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No es fa confiança a la Comissió?”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Abans m'he pronunciat i realment continuo pensant el mateix.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Ho deia per tancar ja l'aprovació d'aquesta llei, Sr. Josep Garrallà.

Si no ho recordo malament, era el que feia referència a les competències altres que jurisdiccionals dels batlles i magistrats. Si no recordo malament, la pròpia Llei Qualificada de la Justícia preveu d'atribuir d'altres competències que jurisdiccionals als batlles sempre que no hi hagi una llei o una convenció internacional que ho estipuli així.

Fins i tot em demano fins a quin punt s'hauria de portar la precisió. A veure, el Sr. Secretari faria un aclariment que ens ho podria determinar millor.”

El Sr. Secretari General:

“El dubte sembla ser que estava en l'esmena 8 i en la número 9. L'esmena 8 era de supressió; llavors si era de supressió no hi ha problema de redacció, és supressió de l'apartat 3r, del paràgraf 3 i de l'apartat 3 de l'article 49.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“El problema és que la supressió va acompanyada de la proposta d'un nou article.”

El Sr. Secretari General:

“Sí, llavors en tot cas, el problema de redacció seria l'esmena número 9, amb el de creació. És a dir, l'esmena 8 no planteja cap problema, és de supressió.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“A més a més, clar, a l'esmena número 9 hem acceptat de posar-hi la qüestió del registre civil, però no tot aquest altre redactat que l'acompanya. Al menys així ho he entès.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Però crec que no distorsiona en res si s'accepta el redactat que ha presentat el Govern i queda clar que de totes formes hi ha una disposició genèrica que preveu que si les lleis donen un poder específic als batlles, o els hi donen convencions internacionals, doncs, s'han de recollir.

És a dir, aquí el límit s'ha volgut, crec, arrissar el rínxol en una matèria que és molt específica. Quedaria coherent em sembla i ho demano als ponents de la Comissió sobre aquesta matèria.

Crec que val la pena recollir el suggeriment del Sr. Garrallà; fem confiança a la Comissió, que s'ho miri amb calma, no?”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“El Sr. Garrallà mai ha dit que feia confiança a la Comissió; precisament ha demanat que volia sentir el redactat nou. Em sembla que hi ha una confusió aquí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Crec que ara el cansament impera i serà difícil d'abordar aquest tema o llavors hem de deixar pendent la votació fins a la represa de la reunió.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Quin problema hi hauria en acceptar el redactat del Govern? No sé.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Vist que la confiança impera podem fer el redactat aquí mateix.

Proposo que això ho passem a l'article 48. És a dir, el 49 s'elimina, tal com diu l'esmena 8 del Govern; la frase que està al darrer paràgraf del número 3 del 49 diu: “Un batlle de la secció civil tindrà atribuïda la funció d'inspecció del Registre Civil”. Acceptant l'esmena número 8 ho traiem d'aquí i, aleshores, proposo que posem un darrer paràgraf a l'article 48. Competència, que és la pàgina d'abans, i al final de l'article 48 s'hi posi el redactat íntegre del

Govern que diu: “Els batlles i els tribunals exerceixen també” perquè està parlant de la competència, és aquí on toquen.

Si el Sr. Garrallà ho accepta, estarem molt satisfets.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Ho ha d’acceptar el Consell General, no el Sr. Garrallà.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, al Sr. Secretari també li sembla que quadra d’aquesta manera. Llavors, doncs, es faria el trasllat i la inclusió a l’article 49 del redactat del Govern. És així, no? El trasllat de “un batlle exerceix el control del Registre Civil” passaria a les competències, és a dir, a l’article 48 i s’inclouria al 49 l’apartat que proposa el Govern, no?”

El Sr. Secretari General:

“Se suprimeix del 49 i s’afegeix al final del 48.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S’afegeix tot al final del 48.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“S’elimina el que hi ha al 49; desapareix i, per tant, s’aprova l’esmena 8 i, acceptant l’esmena 9, tot el redactat de Govern, tal com ve, el posem com a darrer paràgraf de l’article 48.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. Cap objecció? Llavors procedim a la votació de globalitat del text, amb les esmenes que s’han aprovat.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Sí.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En aquest cas, el recompte està fet: queda aprovada per 28 vots.

Aixequem la sessió, anem a fer un dinar de treball i reprenem el més aviat possible. Gràcies.”

Se suspèn la sessió a les tres de la tarda.

Es repren la sessió a tres quarts de cinc de la tarda.

3. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei qualificada del Règim Electoral i del Referèndum.

El Sr. Secretari General:

“Exposició de motius.

La modificació del sistema electoral era una necessitat sentida pel poble andorrà. La Constitució recentment aprovada, li ha donat una resposta satisfactòria, tot combinant els aspectes tradicionals, tan arrelats, de representació parroquial amb les innovacions que aprofundeixen el sentit democràtic de les institucions i les adequen als temps actuals.

D'aquesta forma la Constitució obliga a un canvi legislatiu i anuncia una llei qualificada per al règim electoral i per als referèndums. Aquesta llei qualificada, és a dir, aprovada per una majoria superior a l'ordinària, és la que ara es presenta. Es compleix, així la disposició transitòria primera de la Constitució i se substitueix i es deroga la Llei Electoral, adoptada pel Consell General de les Valls l'any 1987.

La creació de dos tipus de circumscripcions electorals, unes de parroquials i una altra nacional, ha comportat modificacions sensibles en el sistema electoral, combinant criteris de representació majoritaris i criteris proporcionals. Ha estat voluntat del legislador que aquesta combinació possibilités alhora l'adequada fidelitat a la voluntat de l'elector i l'estabilitat de les institucions, impedit la proliferació de fraccionaments partidistes excessius que fessin difícil l'existència d'unes majories de govern sòlides.

Aquesta voluntat política s'ha acompanyat de les millores tècniques que, com la revisió semestral del cens electoral o la regulació del procediment contenciós, garanteixen millor el dret a votar dels ciutadans. La regulació d'unes incompatibilitats ben definides contribueix també a l'equilibri entre les institucions i la societat.

Pel que respecta al referèndum, s'ha distingit entre el de reforma constitucional i el consultiu, diferenciant la proclamació dels resultats dels seus efectes. Les eleccions comunals han estat també objecte d'una nova regulació.

El Consell General, que ha portat a terme la tasca de redacció de la Constitució, entén que amb l'aprovació de la Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum no ha fet res més que avançar un altre pas en el mandat constitucional que li donaren els ciutadans.

Títol I. Disposicions generals

Capítol I. El dret de sufragi

Article 1.

1. El sufragi és universal, lliure, igual, directe i secret.
2. El dret de sufragi correspon a tots els andorrans, majors d'edat, amb ple ús dels seus drets civils i polítics i no sotmesos a cap causa d'incapacitat prevista per la llei.

Capítol II. Les llistes electorals

Article 2.

Podran exercitar el dret a votar en les eleccions els andorrans que, gaudint del dret de sufragi segons la legislació vigent, figurin nominalment inscrits en la llista electoral de la Parròquia del seu domicili o del seu origen, en la data en què la referida llista quedarà completada.

Article 3.

1. Les llistes electorals són permanents. La seva elaboració correspon als Comuns, que les actualitzaran i publicaran semestralment.
2. Les eleccions i referèndums s'efectuen segons l'última llista publicada, amb les modificacions previstes per la llei.

Article 4.

Els registres electorals contindran, junt amb el nom i cognoms de l'elector, la seva edat, lloc de naixement i domicili, així com el col.legi electoral i la mesa on li correspondria votar, si n'hi hagués més d'una a la Parròquia.

Article 5.

1. Les dades electorals formen un registre que es conservarà als arxius del Comú.
2. Els Comuns organitzaran per mitjans informàtics una còpia del registre electoral que, als efectes previstos en aquesta llei, estarà a disposició del Consell General i del Govern, si la sol.liciten.

3. Les candidatures a les eleccions del Consell General o a les comunals tenen dret a obtenir gratuïtament una còpia de les llistes electorals de la circumscripció corresponent, en la qual només figurarà el nom, cognoms i l'adreça dels electors.

Article 6.

1. Els Comuns inscriuran en la llista electoral de cada Parròquia els andorrans que estiguin donats d'alta en el seu cens de població i que compleixin els requisits a què es refereix l'article primer.

2. Els andorrans que figurin inscrits en el cens de població i en la llista electoral d'una Parròquia, i que hi causin baixa com a residents per haver fixat llur residència a l'estranger, continuaran inscrits en la llista electoral d'aquella Parròquia, a menys que l'interessat exerciti l'opció prevista en l'article 7.

3. Els andorrans residents a l'estranger que no estiguin inscrits en la llista electoral de cap Parròquia, podran sol.licitar la seva inscripció a la Parròquia d'origen, d'acord amb les disposicions de l'article 7.

Article 7.

1. Tot elector inscrit en les llistes electorals de la seva Parròquia de residència pot optar per canviar-se a les de la seva Parròquia d'origen. S'entendrà per Parròquia d'origen la de residència dels pares en el moment de néixer o ésser adoptat l'elector o, quan faci el cas, la de residència de la darrera generació d'ascendents andorrans de l'elector.

2. Els andorrans que hagin adquirit aquesta nacionalitat per matrimoni podran exercir el mateix dret d'opció per la Parròquia d'origen del seu cònjuge en el mateix moment que aquest o bé, posteriorment.

Article 8.

1. Tots els Comuns publicaran al seu tauler d'edictes la llista provisional d'electors els dies 30 de març i 30 de setembre de cada any. Cada Comú confeccionarà la llista segons els antecedents i les dades que tingui al seu abast i corregirà els errors i omissions que hi observi, bo i procurant que sigui el més completa possible.

2. Els Comuns hi inscriuran d'ofici totes les persones que hagin obtingut el dret a votar a la Parròquia des de l'anterior publicació de les llistes electorals i n'eliminaran el nom de les que l'hagin perdut.

3. Els Comuns incorporaran a la llista, d'ofici, i en un annex diferenciat, totes les persones que, sense necessitat de fer cap expedient, podrien exercir el dret a votar si fossin majors d'edat i arribessin a aquesta majoria d'edat al llarg dels propers sis mesos, indicant-ne la data a partir de la qual es podria fer efectiu el dret de vot.

Article 9.

1. L'opció prevista en l'article 7 podrà exercitar-se sol.licitant el canvi en les llistes durant els primers tres mesos després de cada publicació de les llistes electorals. L'interessat demanarà al Comú de la seva Parròquia d'origen que l'inscrigui en les seves llistes i aportarà a aquest efecte la documentació que acrediti el seu dret.

2. Un cop inscrit a la Parròquia d'origen, no podrà demanar una altra vegada el canvi per tornar a la de residència, encara que en fos una altra, fins passades dues consultes electorals com a mínim i, així, successivament.

3. Cada any, i no més tard dels dies 15 de març i 15 de setembre, els Comuns s'adreçaran mútuament la llista dels electors que hagin demanat i obtingut l'exercici de l'opció contemplada en aquest article, a fi que siguin donats de baixa, només a efectes electorals, en llur Parròquia de residència.

Article 10.

1. La persona que es consideri amb dret a votar i no sigui inscrita en la llista provisional d'electors, podrà demanar la seva inscripció al Comú dins el termini de 15 dies naturals, havent de formular aquesta petició per escrit i aportarà la documentació que cregui oportuna.

2. Tot elector podrà impugnar, sol o juntament amb d'altres, el dret a figurar en la llista electoral de la persona o persones que, al seu entendre, no tinguin dret al vot, o no en tinguin a la Parròquia on figurin inscrits. A aquest efecte, haurà de formular la corresponent impugnació al Comú, en el mateix termini del paràgraf anterior.

Article 11.

Els Comuns examinaran les peticions rebudes i s'hi pronunciaran dins el termini de 8 dies naturals, i inclouran o exclouran de la llista electoral els noms corresponents; tot seguit, en publicaran una relació complementària al tauler d'edictes i decretaran les demandes acceptades i també les desestimades, amb la motivació que correspongui segons el seu criteri. Aquestes llistes tindran el caràcter de definitives, sota reserva d'allò que s'estipula en els articles següents.

Article 12.

1. Contra les decisions dels Comuns, incloent o excloent alguna persona de la llista electoral, els interessats podran interposar recurs davant els Tribunals dins els 8 dies naturals següents a la publicació de les llistes definitives.

2. Si el recurs es fonamenta en la lesió d'un dret fonamental es regularà pel procediment urgent i preferent previst en la Constitució.

Article 13.

Els Comuns, immediatament a la recepció d'una sentència ferma reconeixent o denegant el dret a votar a alguna persona, modificarà en conseqüència les llistes electorals definitives, produint-se els efectes oportuns en ordre a la realització de la votació.

Article 14.

La resolució de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat andorrana, no donarà dret als interessats a fer-se inscriure en la llista electoral fins a la següent revisió d'ofici semestral.

Capítol III. Les candidatures

Article 15.

Són elegibles tots els andorrans, majors d'edat, en el ple ús dels seus drets civils i polítics, inscrits en les llistes electorals i que no estiguin sotmesos a cap causa d'inelegibilitat.

Article 16.

1. Són inelegibles amb caràcter general:

- a) els Magistrats del Tribunal Constitucional.
- b) els membres del Consell Superior de la Justícia.
- c) els Batlles i Magistrats i els membres del Ministeri Fiscal en actiu.

2. Les causes d'inelegibilitat de l'apartat anterior ho són també d'incompatibilitat.

3. Són també inelegibles els condemnats per sentència ferma a pena privativa de llibertat, durant el temps de la seva durada.

Article 17.

1. L'exercici de la funció pública per part de funcionaris en actiu o de persones contractades és incompatible amb l'exercici de qualsevol càrrec electiu de l'Administració a la qual es trobin adscrits.

2. Reglamentàriament es preveurà un sistema d'excedències al qual hauran d'acollir-se forçosament aquells funcionaris que accedeixin a un càrrec d'elecció pública que tingui remuneració en concepte de salari.

Article 18.

Ningú podrà ésser a la vegada candidat en dues o més candidatures en la mateixa elecció. Tampoc es podrà ésser candidat simultàniament al Consell General i al Comú en el cas que l'elecció es realitzés en el mateix dia.

Article 19.

1. Els candidats hauran de signar la seva acceptació per formar part d'una candidatura. Sense el compliment d'aquest requisit la candidatura no serà vàlida.

2. Serà nul·la qualsevol candidatura en la qual figurin més candidats que càrrecs a proveir, i les incompletes.

Article 20.

1. Cap candidatura serà vàlida si no és presentada pel 0,5% del cens electoral parroquial o nacional, segons la circumscripció i, en qualsevol cas, per no menys de deu presentadors.

2. Cada presentador només podrà firmar una sola candidatura. Per a la verificació i recompte de les signatures, s'eliminaran aquelles que poguessin estar repetides.

Article 21.

A l'efecte del càlcul previst en l'article 20.1, convocades eleccions al Consell General o convocat referèndum, els Comuns notificaran immediatament a la Comissió Permanent del Consell General el nombre d'electors inscrits en les respectives llistes electorals.

Article 22.

1. La presentació de les candidatures es farà per escrit, bo i completant un imprès que facilitarà el Govern, i personalment per dos, com a mínim, dels signants de la candidatura, els quals certificaran, per declaració jurada o per promesa, que totes les firmes dels presentadors són verídiques, sota la seva responsabilitat. Les firmes il·legibles hauran de reproduir-se, a sota de cada una, amb caràcters de lletra llegibles.

2. La presentació s'efectua davant del Comú per a les candidatures en circumscripció parroquial i davant de la Comissió Permanent del Consell General per aquelles de circumscripció nacional, dins el termini de set dies naturals a comptar de la convocatòria de les eleccions. Els respectius secretaris n'acusaran la recepció amb el vist-i-plau del Síndic General o del Cònsol, segons el cas.

Article 23.

Els dos primers signants de la candidatura assumiran la representació legal d'aquesta a tots els efectes.

Article 24.

1. La verificació, proclamació i publicació de les candidatures s'efectua pel Comú per a aquelles d'àmbit parroquial i per la Comissió Permanent del Consell General per a les d'àmbit nacional, per tot el dia següent a l'acabament del termini de presentació.

2. Si en l'acte de verificació s'observés l'existència d'errors subsanables en la composició o presentació d'alguna o d'algunes de les candidatures, es comunicaria als seus representants legals per a la seva rectificació en el termini de dos dies.

Article 25.

Els grups d'electors que donin suport a alguna opció en el referèndum tenen la mateixa consideració legal que les candidatures i estan sotmesos als mateixos requisits de presentació de signatures que aquelles.

Article 26.

1. Els candidats i els representants legals de les candidatures poden presentar recurs, en el termini de 24 hores, per a la denegació o proclamació d'alguna d'elles.

2. La resolució judicial, que haurà de dictar-se en els dos dies següents a la interposició del recurs, té caràcter ferm.

3. Excepcionalment, els recursos fonamentats en la lesió d'un dret fonamental es substancien en dues instàncies, en el termini de 48 hores, entenent-se complerts a tots els efectes els requisits de la Constitució.

Article 27.

Donat cas que algun candidat perdés el dret a presentar-se per sentència ferma, comunicada al Síndic General o als Comuns, segons correspongui, per tot el dia anterior

al fixat per a les eleccions, serà reemplaçat en les votacions pel següent candidat en les llistes o pel substitut legal, en cas d'haver-n'hi, sense necessitat de modificació de les paperetes.

Capítol IV. La campanya electoral

Article 28.

Una vegada convocades les eleccions o el referèndum, el Govern fixarà la durada del període de campanya electoral que no podrà ésser inferior a deu dies ni superior a quinze.

Article 29.

1. Els cartells de propaganda electoral només podran ésser col·locats en espais que amb aquest ús exclusiu siguin reservats pels Comuns. Amb aquesta finalitat, els Comuns destinaran un espai igual a cada candidatura, vàlidament proclamada.

2. Fora d'aquests espais no podrà utilitzar-se la via pública per fixar-hi cartells, banderoles, adhesius o objectes similars.

Article 30.

El Govern, amb l'antelació suficient, farà arribar a tots els electors al seu domicili censal, un sobre que contindrà les "professions de fe" de les diferents candidatures. Totes elles tindran un tractament idèntic en la documentació inclosa i en la seva presentació.

Article 31.

1. En els mitjans de comunicació públics, les diferents candidatures disposaran d'un espai per exposar els seus programes.

2. En els espais de la ràdio i la televisió públiques correspondran 15 minuts a les candidatures nacionals i 5 a les parroquials. Aquelles candidatures que ja haguessin obtingut representació en les anteriors eleccions disposaran d'una altre espai d'igual durada.

Article 32.

Els Comuns posaran a disposició de les candidatures, amb criteris d'igualtat, els centres públics per poder realitzar reunions electorals.

Article 33.

El Govern habilitarà els medis personals, materials i econòmics necessaris per al correcte desenvolupament de la campanya electoral i de les eleccions i vetllarà pel bon funcionament del procés en general, sense perjudici de les competències específiques assignades per la Constitució i per la present llei als Comuns.

Capítol V. De les condicions del vot

Article 34.

El vot s'efectua personalment o per dipòsit judicial.

Article 35.

1. El vot per dipòsit judicial serà vàlid si s'ha lliurat amb el sobre i les paperetes oficials davant del Batlle entre el dia posterior a la proclamació de les candidatures i el dia anterior a la celebració de les votacions.
2. El dipòsit davant del Batlle s'haurà de fer pel propi elector que faci ús d'aquest dret, sense poder-ho delegar en cap altra persona.
3. L'elector recollirà les paperetes a la corresponent Casa Comuna. Els sobres, de les característiques expressades en l'art. 39.2, seran custodiats pels Batlles a qui el Govern els n'haurà fet arribar en nombre suficient. Finalitzada l'elecció, els sobres restants seran retornats al Govern.
4. Els Batlles faran arribar els vots que els hagin estat lliurats als Presidents de les corresponents meses electorals. Aquests vots seran introduïts a l'urna a l'iniciar-se la jornada electoral, anotant-se el nom de l'elector als efectes de l'art. 42.2.

Article 36.

1. Les eleccions s'efectuen a cada Parròquia a la Casa Comuna. Això no obstant, si la dispersió geogràfica o el nombre d'habitants ho aconsellen, els Comuns podran organitzar més d'un col.legi electoral.
2. En cada col.legi electoral els Comuns poden organitzar una o més meses electorals, en les quals es distribuïran els electors per ordre alfabètic per facilitar la votació.
3. Donat el cas que en una Parròquia hi hagués més d'un col.legi electoral o més d'una mesa, el Comú, al publicar les llistes electorals o per altres procediments, farà públic on li correspon votar a cada elector.

Article 37.

1. Totes les votacions es faran en diumenge.
2. El col.legi electoral s'obrirà per a la votació a les nou del matí i es tancarà a les set de la tarda, podent votar totes les persones que en aquesta hora estiguessin dins la sala.

Article 38.

1. A cada col.legi electoral es constituïran les meses corresponents, formades com a mínim per dos membres del Comú i pels interventors. Les meses seran presidides pels membres del Comú per ordre protocol.lari.
2. Cadascun dels grups d'electors que hagi presentat una candidatura podrà designar, d'entre ells, dos interventors i dos suplents. La designació serà comunicada al President de la mesa pels representants legals de la candidatura abans de l'obertura del col.legi.

Article 39.

1. Totes les paperetes electorals hauran d'ésser de la mateixa forma, mida, color i gramatge de paper en tots els col.legis electorals. Aquestes característiques seran fixades pel Govern.
2. El Govern també prepararà uns sobres, iguals per a tot el Principat, opacs, marcats amb segells o altres senyals que facin impossible o molt difícil la seva substitució, dels quals en repartirà a cada Comú la quantitat suficient en relació amb el nombre d'electors

inscrits en les llistes electorals. Els sobres restants seran retornats al Govern, el qual en farà un inventari a la seva recepció.

3. A l'efecte del paràgraf anterior, els Comuns comunicaran al Govern el nombre d'inscrits en les llistes electorals definitives.

Article 40.

A partir de la data de la proclamació definitiva dels candidats, les paperetes electorals estaran a disposició dels electors, a cada Casa Comuna, en les hores habituals de despatx al públic, fins el dia de les eleccions.

Article 41.

Al local on tindran lloc les votacions hi haurà una o més cabines aïlladores, degudament il·luminades, amb una taula o escriptori damunt de la qual hi haurà un nombre suficient de paperetes de cada candidatura proclamada, i d'altres en blanc.

Article 42.

1. Quan entri a votar, l'elector, prèviament identificat, rebrà del President de la mesa un o més sobres, segons l'elecció; es retirarà obligatòriament a una de les cabines aïlladores i, allí, completament sol i sense ésser vist per ningú, hi ficarà la papereta o les paperetes del seu grat. Després, amb l'autorització del President de la mesa, els introduirà a la urna o a les urnes que correspongui.

2. Un membre de la mesa portarà un recompte del nombre d'electors que exercitin el seu dret a votar i n'annotarà el nom i els cognoms.

Article 43.

1. Quan hagin votat tots els electors que ho desitgin, d'acord amb l'article 37.2, la mesa procedirà a practicar l'escrutini corresponent.

2. Acabada la votació i obertes les urnes, es comptarà el nombre de sobres. Si no hi hagués coincidència amb el nombre de votants, el President de la mesa ho farà constar en la documentació oficial.

Article 44.

1. Els vots vàlids seran els resultants dels vots emesos, deduint-ne els vots blancs i nuls.

2. Seran considerats vots nuls i sense cap efecte els sobres electorals que continguin paperetes esmenades, incompletes o amb més o menys noms que els dels càrrecs a proveir i, en general, tots els que contravinguin el sentit de la votació.

3. Si un sobre contingués més d'una papereta idèntica, seria considerada com un sol vot vàlid. Si les paperetes no fossin idèntiques, el vot seria nul.

4. No podran declarar-se nuls els vots per altres motius que no siguin els prescrits per la llei electoral. Els vots blancs hauran de fer-se constar en les actes de forma diferenciada a la dels vots nuls.

5. Els vots vàlids i els vots nuls que siguin impugnats per algun membre de la mesa o algun interventor s'adjuntaran a la documentació, fent-ne constar el seu nombre.

Article 45.

Serà obligatori conservar les paperetes electorals no impugnades a la Casa Comuna fins que hagin transcorregut quinze dies des que l'elecció hagi quedat ferma.

Article 46.

1. Els resultats de l'escrutini es faran constar en una acta que signaran tots els membres de la mesa electoral i immediatament es remetrà una còpia certificada de l'acta a la Sindicatura.

2. En la certificació es farà constar el nombre d'electors amb dret a votar, el nombre de votants, el nombre de vots nuls, blancs i els obtinguts per cada candidat o candidatura o per cada resposta en cas de referèndum.

3. Si hi haguessin vots impugnats o no coincidís el nombre de vots emesos amb el de votants, es faria constar en documentació adjunta, així com qualsevol altra incidència digna de menció a judici de la majoria dels membres de la mesa.

Article 47.

En les eleccions al Consell General o en els referèndums, la Comissió Permanent del Consell General, a la vista de les actes dels col.legis electorals, farà el recompte general i establirà l'acta nacional, i el Síndic General en proclamarà els resultats.

Article 48.

Contra la proclamació dels resultats electorals, cap un recurs davant els Tribunals, que es substanciarà pel procediment urgent i preferent a què es refereix la Constitució si es fonamentés en la lesió d'un dret fonamental.

Capítol VI. Infraccions penals

Article 49.

1. Són delictes electorals els tipificats en el Codi Penal i els que s'expressen en aquesta llei. Els delictes electorals poden comportar la pèrdua del dret a votar, com a pena accessòria i pel mateix període de la principal.

2. Els delictes electorals comesos per càrrecs públics o per funcionaris poden comportar també la inhabilitació per a l'exercici de la funció pública en les mateixes condicions del paràgraf anterior.

Article 50.

Els qui de manera fraudulenta s'inscriguin o es facin inscriure en les llistes electorals i els administradors públics que, de manera fraudulenta, les alterin seran castigats amb penes de presó de fins a tres anys.

Article 51.

Els qui per regals o promesa en diner o en espècies o per l'anunci de favors o amenaces per a l'obtenció o pèrdua de treballs públics o privats busquin influir en el vot d'algun elector, seran castigats amb penes de presó de fins a tres anys.

Article 52.

Els qui atemptin contra el secret del vot seran castigats amb pena de presó de fins a un any.

Article 53.

La infracció culposa de les normes de la present llei que no estigui configurada com a delicte pot ésser castigada amb multa de fins a 500.000.— pessetes.

Capítol VII. El recurs contenciós

Article 54.

Excepte en allò previst en els articles 12.2, 26.3 i 53 de la present llei, seran d'aplicació els recursos i procediments ordinaris previstos en el Codi de l'Administració i en la Llei Qualificada de la Justícia per a tota reclamació contra actes i disposicions dels poders públics relacionats amb les eleccions.

Article 55.

En el cas que alguna o algunes de les dates previstes en aquesta llei, excepte les jornades electorals, per a la presentació de candidatures, recursos i en general qualsevol altra que afecti al desenvolupament del procés electoral, coincidís amb un diumenge o amb un altre dia festiu, s'entendrà el termini tàcitament prorrogat fins el primer dia hàbil següent.

Títol II. De les eleccions generals

Capítol I. Convocatòria d'eleccions

Article 56.

1. El mandat dels Consellers acaba quatre anys després de la seva elecció o el dia de la dissolució del Consell General, prevista per la Constitució.
2. El decret de dissolució convocarà la data de les eleccions, a realitzar entre els trenta i els quaranta dies següents.
3. El decret de dissolució fixa la durada de la campanya electoral, en els termes de l'article 28 de la present llei.

Article 57.

El Consell General es compon de vint-i-vuit Consellers Generals, la meitat dels quals són elegits a raó d'un nombre igual per cadascuna de les set Parròquies i l'altra meitat s'elegeix en circumscripció nacional.

Article 58.

En les candidatures de les circumscripcions parroquials hauran de figurar necessàriament dos candidats, cadascun d'ells acompanyat d'un suplent.

Article 59.

Les candidatures de la circumscripció nacional estaran compostes per una llista ordenada de 14 candidats i 3 suplents que determina els Consellers Generals elegits en funció dels resultats electorals i l'ordre correlatiu de substitució en cas de vacant.

Article 60.

Una mateixa persona, sigui candidat o suplent, no pot figurar simultàniament en una llista de la circumscripció parroquial i en una de la circumscripció nacional.

Article 61.

1. Les eleccions de Consellers Generals en les circumscripcions parroquials i en la circumscripció nacional, hauran de realitzar-se en el mateix dia i en la mateixa seu electoral.

2. A aquest efecte, s'habilitaran dues urnes en cada mesa electoral. La primera urna, de color blanc, estarà reservada a l'elecció de les candidatures parroquials i els sobres i paperetes seran de color blanc. La segona urna, de color blau, es destinarà a l'elecció de les candidatures nacionals i els sobres i paperetes seran de color blau.

Article 62.

1. El mateix dia de la votació, les meses electorals faran una certificació dels resultats de les candidatures en llur respectiu col·legi electoral. Aquestes certificacions seran trameses immediatament a la Comissió Permanent del Consell General, que efectuarà el recompte final de la circumscripció nacional i determinarà tots els candidats elegits.

2. La Comissió Permanent aixecarà una acta nacional i el Síndic General proclamarà el nom de tots els candidats elegits, sigui quin sigui l'origen de la seva elecció.

Article 63.

1. A més de les causes d'incompatibilitat previstes en els articles 16 i 17, el càrrec de Conseller General és incompatible:

a) amb el de Cap de Govern o Ministre.

b) amb el de membre del Comú.

c) amb el de Secretari del Comú.

d) amb qualsevol activitat que suposi estar en nòmina del Consell General, del Govern o d'Ents públics o parapúblics, no havent-ne demanat l'excedència.

e) amb l'exercici de qualsevol delegació per part del Govern que superi el període de sis mesos.

Capítol II. Sistema electoral

Article 64.

Els electors hauran de votar les candidatures de les circumscripcions parroquials completes sense alterar-les, altrament la seva papereta o vot serà nul·la.

Article 65.

Les candidatures de la circumscripció nacional seran votades en la seva totalitat, essent vots nuls aquells que, d'alguna forma, indiquin alteracions o preferències en l'ordre de les llistes.

Article 66.

1. Seran proclamats Consellers Generals, elegits en les circumscripcions parroquials, els candidats de la candidatura més votada.
2. Si en la votació es produís un empat entre dos o més candidatures, tant bon punt hagi acabat l'escrutini s'efectuarà un sorteig que consistirà en posar els seus noms en l'urna, i quedarà elegida la candidatura el nom de la qual surti primer de l'urna.

Article 67.

1. Per a la determinació dels Consellers Generals en la circumscripció nacional, s'utilitzarà el sistema proporcional denominat de "resta més elevada".
2. A aquest efecte, a cada candidatura li correspondran tants escons com resulti de dividir el seu nombre de vots pel quocient electoral. Si efectuada aquesta operació no s'haguessin cobert els catorze càrrecs de Conseller, els escons restants s'adjudicarien a aquella o aquelles candidatures que ja tinguessin representació i que tinguessin la resta o restes més elevades, en funció del nombre de vacants existents. Si es produís empat en l'adjudicació de restes, es resoluria en favor de la candidatura amb més nombre de vots absoluts. Si també en nombre de vots absoluts es produís un empat, es resoluria per sorteig.
3. El quocient electoral es determina dividint el nombre total de vots vàlids per catorze.
4. La resta és aquella que resulta matemàticament de dividir el nombre total de vots de cadascuna de les candidatures pel quocient electoral. Són els vots sobrers de cada candidatura que no han arribat a la xifra expressada pel quocient electoral.

Exemple:

candidatura A = 3000 vots : 596 = 5 escons + 20 resta = 5 escons.

candidatura B = 2550 vots : 596 = 4 " + 166 " = 4 escons.

candidatura C = 1975 vots : 596 = 3 " + 187 " = 3 escons.

candidatura D = 825 vots : 596 = 1 " + 229 " = 2 escons.

8350 : 14 = 596 (quocient electoral)

Títol III. De les eleccions comunals

Article 68.

1. Els Consells del Comú estaran compostos per entre deu i setze Consellers, sempre en nombre parell.
2. Els Consells del Comú, elegits conforme a aquesta llei, podran modificar el nombre de Consellers dins els marges expressats en el paràgraf primer, sempre que aquesta modificació sigui aprovada pel poble per mitjà de la consulta popular que preveu la Constitució.

Article 69.

Les candidatures estaran compostes per una llista ordenada de tants candidats com Consellers s'elegeixin en la Parròquia i dos suplents. Els electors votaran les llistes en

la seva totalitat, sense poder-ne alterar l'ordre ni indicar les seves preferències per un o altre candidat.

Article 70.

1. Efectuada l'elecció, correspondrà directament a la candidatura més votada en cada Parròquia la meitat dels Consellers, sigui quina sigui la diferència amb vots amb la resta de candidatures. L'altra meitat de Consellers es distribuirà proporcionalment entre totes les candidatures, inclosa la més votada, per aplicació del sistema descrit en l'art. 67, adequant-lo al nombre de Consellers a repartir proporcionalment.

2. En cas d'empat entre dues o més candidatures, correspondria a cadascuna d'elles una part igual de la meitat directa assignada a la llista més votada i, si no fos possible una distribució exacta, l'escó o escons sobrants serien acumulats al nombre de Consellers a repartir proporcionalment.

Article 71.

1. Els Còsols Major i Menor seran elegits d'entre i pels Consellers del Comú.

2. Els Còsols Major o Menor cessaran en el seu càrrec si els és presentada una moció de censura, amb un Conseller del Comú com a candidat alternatiu i aquesta obtingués el vot favorable de la majoria absoluta dels membres de dret del Consell del Comú.

3. Si la moció de censura no reeixís, el Conseller del Comú presentat com a candidat alternatiu no podria ésser presentat de nou en tot el que restés de mandat.

Títol IV. Dels referèndums

Capítol I. El referèndum de reforma constitucional

Article 72.

1. Aprovat un projecte de modificació de la Constitució pel Consell General, segons el que es preveu en ella, el Síndic General el lliurarà als Coprínceps perquè, de manera simultània i conjunta, convoquin referèndum.

2. La data de realització del referèndum serà fixada pel Consell General i, en cap cas, serà abans que hagin transcorregut trenta dies des de la comunicació als Coprínceps.

Article 73.

El Govern prepararà i lliurarà als Comuns i als Batlles les paperetes de vot i els sobres oficials. En les paperetes hi figurarà impresa la pregunta, tal com hagi estat plantejada pel Consell General i també les dues alternatives de resposta, en unes paperetes "SI" i en altres "NO". Hi haurà també paperetes blanques.

Article 74.

Fet el recompte per la Comissió Permanent del Consell General, segons el que es preveu en l'art. 47 de la present llei, establirà l'acta nacional del resultat del referèndum. La modificació de la Constitució quedarà aprovada si el nombre de vots afirmatius emesos pel poble andorrà supera el nombre de vots negatius. El Síndic General proclamarà el resultat del referèndum immediatament.

Article 75.

Una vegada aprovat el projecte de reforma de la Constitució pel poble andorrà en referèndum, el Síndic General el lliurarà als Coprínceps per a la seva ratificació. Acompanyarà el text de la reforma una còpia certificada de l'acta nacional acreditativa del resultat.

Capítol II. El referèndum consultiu

Article 76.

Aprovada la realització d'un referèndum sobre una qüestió d'ordre polític, segons el que es preveu en la Constitució, el Cap de Govern es dirigirà als Coprínceps perquè el convoquin.

Article 77.

La data i la pregunta del referèndum seran fixades pel Govern amb l'acord del Consell General.

Article 78.

La proclamació dels resultats es farà de manera que quedi simultàniament clara i manifesta la voluntat expressada pels votants de totes i cadascuna de les Parròquies i la del conjunt del poble andorrà.

Disposició final primera.

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Disposició transitòria primera.

Mentre que no entrin en vigor la Llei Qualificada de la Justícia i la Llei Qualificada del Tribunal Constitucional previstes per la Constitució, el Tribunal Administratiu i Fiscal resoldrà sobre els recursos plantejats.

Disposició transitòria segona.

El Govern prendrà les mesures oportunes, i el Consell General habilitarà els crèdits necessaris, per informar a l'electorat sobre el nou procediment d'elecció del Consell General a fi i efecte de reduir el més possible el nombre de vots nuls per desconeixement de la mecànica del vot.

Disposició transitòria tercera.

Per a les primeres eleccions comunals, a cada Comú s'elegirà el mateix nombre de Consellers que abans de l'entrada en vigor de la present llei, sempre que no s'hagi modificat aquest conforme al que es preveu en l'art. 68.2.

Disposició transitòria quarta.

Fins i tant no es puguin aplicar les previsions de substitució en els Comuns contemplades per aquesta llei, si es produeixen vacants en algun d'ells es procedirà a una elecció parcial per proveir novament el càrrec o càrrecs.

Disposició transitòria cinquena.

Per a les eleccions al Consell General a celebrar durant la primera quinzena del mes de desembre de 1993, les candidatures s'hauran de presentar entre els dies 2 i 8 de novembre de 1993."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Passarem a analitzar i debatre les diferents esmenes que s'han rebut, tant per part del Govern com dels Srs. Consellers, remarcant d'entrada que no hi ha hagut, com amb els altres projectes, cap esmena a la totalitat; són esmenes parcials."

El Sr. Secretari General:

"El primer escrit d'esmenes és el presentat pel Sr. Cap de Govern i diu el següent:

D'acord amb el que disposa l'article 68.2 del reglament del Consell General, em complau d'adjunt acompanyar l'informe elaborat pel Govern en relació a les esmenes a la Proposició de Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum, que ens fou tramesa per carta de data 2 d'agost proppassat.

Esmena núm. 1 (Esmena de modificació).

Atesa la separació de poders establerta en la Constitució del Principat d'Andorra, el Govern estima que les funcions de direcció i inspecció del cens electoral, proclamació de candidats, escrutinis i proclamació de resultats, atorgades per la proposta de Llei a la Comissió Permanent del Consell General, no són pròpies d'un òrgan legislatiu i ateses les funcions que el Govern te encomanades en els articles 22, 28, 30, 33, 39 i 73 de la Llei es proposa que les funcions encomanades a la Comissió Permanent es duguin a terme pel Govern."

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

"Demanaria, Sr. Síndic, que potser valdria la pena, com que hi ha una esmena que s'hauria de debatre en el Consell, que és la que fa referència a l'article 57 i, cas que progressés el canvi d'article 57, possiblement s'haguessin de modificar moltes més coses de la llei, doncs, abans d'analitzar les esmenes dels articles 24, 47, 62 i 64, potser valdria la pena que entréssim directament en aalò que fa referència a l'esmena de l'article 57. Ho proposo i ho suggereixo, Sr. Síndic."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Aquesta remarca l'haviem tinguda en compte i totes les esmenes que es proposen ara a debat abans del famós article 57, són esmenes tècniques que no alteren en res la composició del Consell al pronunciament de la Cambra.

És a dir, que quan es discutirà l'article 57, les que s'hauran discutit prèviament són, bàsicament, totes de caràcter tècnic. És a dir, que tenen la mateixa vigència que la Cambra estigui composta de 28 com de 42 Consellers.

Per això, proposo que comencem a discutir segons l'ordre establert, que ja vam tenir cura que fos així."

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La Comissió, estudiades les esmenes fetes pel Govern pel que fa referència a l'esmena número 1 de modificació, creu que pel que fa referència als articles 24, 47, 62 i 74, el pronunciament de la Comissió seria desfavorable i presentaria un redactat alternatiu, adjuntant a la Comissió Permanent un membre de Govern.

Hauríem de saber si aquesta transacció que la Comissió fa al Govern és acceptada pel propi Govern i, en funció d'això, veure si es debat la modificació que pretén la Comissió o es debat l'esmena del Govern o el que proposa el projecte de llei.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, la motivació de l'esmena del Govern, que està, penso, resumida i clara aquí, està en funció de què es creu en una separació de poders i de que, més aviat que parlar de competències, ens agrada més parlar de responsabilitats i que han de ser clares, concretes i definides per a cada òrgan institucional. És conegut dins la doctrina dels països i amb el dret comparat que hi pot haver els dos sistemes.

Concretament, a França, fins l'any 58, era el sistema que es proposa en el projecte de llei presentat per la Comissió corresponent. A partir de l'any 58, arran de problemes que hi van sorgir d'interpretació, d'incidents electorals, es va modificar el sistema i va passar el control i l'organització a l'òrgan executiu.

Bé, és una opció política, però sí que hauria de dir que sigui quina sigui la resolució, crec que ha de ser clara i concreta de les responsabilitats específiques. Per tant, la proposta que feia el Conseller Miquel Aleix aniria en contra d'aquesta filosofia i encara que, qualificada de transaccional, cosa que agraim, crec que seria més perjudicial o més en contra de la filosofia que en aquest cas concret manté el Govern.

En conclusió, crec que la decisió s'ha de prendre entre si es manté el redactat de la Comissió Permanent o s'estima la proposta que fa el Govern.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La Comissió, veritablement és cert, Sr. Cap de Govern, havia estudiat les dues possibilitats i com que vostè ho ha dit i crec que és així, que és una opció política, nosaltres, analitzat a fons el tema, creiem que el més lògic hauria estat, vist que la possibilitat era crear una Junta Electoral, que era crear un altre organisme i consideràvem que crear un altre organisme, per la petitesa del nostre país, era crear una institució més que tenia una funció molt concreta, i que aquesta Junta Electoral hauria pogut fer el que en aquest cas la Comissió va creure que, pel fet de no crear-la i ser puristes, en fons podia fer la Comissió Permanent.

Argumentant que ho fes la Comissió Permanent i no l'Executiu, en quin sentit? En el sentit que, pel que fa referència a tot el que és la tramitació i la feina executiva és evident que aquesta llei preveu que ho faci el Govern i pel que fa referència a la proclamació i a l'examen dels resultats, que ho fes la Comissió Permanent. Perquè la Comissió Permanent va creure que en la pròxima legislatura, i en aquesta actualment, hi ha representades diverses tendències i no exclusivament com al Govern, com possiblement, pugui passar. Que es pugui tenir a nivell de representativitat quan hi hagi l'anàlisi d'un conflicte, si sorgeix, pel que fa referència a l'examen per a la proclamació d'uns resultats electorals, una opinió més plural a nivell de la Comissió Permanent que no del Govern.

I, en aquest sentit, en no crear una Junta Electoral —que creiem que seria un organisme que hauria pogut molt bé fer aquesta funció, i que en d'altres llocs hi és i, veritablement, aquest sí que és el que està previst en els llocs on es respecta totalment la separació de poders— hauria valgut la pena, potser, aquí, d'evitar crear aquest organisme i la Comissió ha cregut adient no crear-lo i donar aquesta funció a la Comissió Permanent.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, comparteixo la primera part de l'exposició del Sr. Aleix. Evidentment que l'ideal seria crear una Junta Electoral. Ara, entre l'ideal i el possible hi ha una escala.

Llavors, adaptant-nos a aquesta escala i rebutjant l'ideal de la Junta Electoral sostenim, a nivell del Govern, l'opció que hem presentat. És a dir, hi ha dues opcions polítiques, i una és que sigui l'Executiu que organitzi i n'assumeixi la responsabilitat i, repeteixo bé, que potser si canviem una mica els conceptes i en lloc de parlar de competències parlem de responsabilitats, potser serà més entenedor.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Pel que fa la proposta transaccional presentada per la Comissió Permanent, penso que no vulnera en gran mesura el principi de la separació de poders.

Entenc que separació de poders no sempre vol dir que haguem de tenir poders compartits, sinó que moltes vegades aquest principi s'ha de traduir en termes de col.laboració de poders, i més en un tema com és el del recompte electoral amb el qual, precisament, el que es busca, sobretot, és un tema de neutralitat i un paper, diguéssim, arbitral.

Per tant, entenc que, en primer lloc, la Comissió Permanent del Consell General pot ser representativa de diverses parròquies i, a la vegada, és bo que un altre poder, un altre òrgan de l'Estat com és el Govern, pugui participar en aquest recompte.

Aquí el que es busca, en certa forma, és el poder d'arbitratge i el criteri d'imparcialitat. D'acord que l'ideal seria establir una Junta Electoral. Això la Comissió no ho va preveure per les raons que ha esmentat el Sr. Aleix, però penso que aquesta proposta transaccional constitueix un bon element per poder dur a terme el recompte i la publicació dels resultats d'una forma força acceptable.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Insisteixo amb el que he dit abans, que m'agrada més parlar de responsabilitats que de poders. En un règim democràtic on hi ha tres poders que han de ser teòricament, encara que és difícil, totalment independents i equilibrats, el voler barrejar responsabilitats —insisteixo molt en el mot responsabilitats, i no poders— pot portar no solament confusionisme sinó una certa vinculació amb una decisió de diferents poders que si no intervenen en el moment de les responsabilitats poden intervenir a posteriori.

Dit d'una altra manera: si en aquest cas concret el Govern no té responsabilitats i no se l'inclou dins aquesta Comissió per prendre decisions responsables siguin quines siguin, doncs està molt més lliure per després fer les accions diguem-ne legals, en un cas concret, que li puguin semblar oportunes.

No sé si m'explico clarament. És a dir, la preferència del Govern és: o assumeix les responsabilitats, totes, amb totes les conseqüències, o no es vol vincular amb d'altres

organismes per assumir responsabilitats. I això per una motivació: per una llibertat que li pugui correspondre després.

Per tant, no en fem una qüestió de poders, sinó que en fem una qüestió de responsabilitats.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Confíavem avui que en moment d’arribar aquí aquesta qüestió estaria resolta entre la Comissió corresponent i el Govern.

Hi ha una proposta de la Comissió i hi ha una postura del Govern. Nosaltres seríem partidaris de la solució que s’ha esmentat aquí, la de la Comissió Electoral, com ara la negociació del Govern i de la Comissió Constituent.

També hem d’anunciar que la logística per resoldre tot això a nivell de responsabilitat forma part del Govern i, cas d’haver-se de pronunciar dins uns moments sobre aquesta qüestió, haurem de votar a favor del Govern, perquè el Govern té la logística i la Constituent no.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Tal com ha dit el Sr. Dalleres, que ha estat molt encertat, crec que aquesta vegada sí que haurem de recolzar la proposta del Govern, perquè el Sr. Cap de Govern ho diu ben bé, les responsabilitats totals han de ser seves, en aquest cas.

I quant a la neutralitat i a la imparcialitat de la que han parlat el Sr. Ladislau Baró i el Sr. Miquel Aleix, crec que per part del Govern també hem de pretendre que hi serà aquesta neutralitat i imparcialitat. És a dir, que aquests no són els arguments per poder-li rebatre. Jo em decanto, realment, per la proposició del Govern.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Jo, el que faig aquí, és defensar com a ponent la postura de la pròpia Comissió, i la Comissió creia que havia de ser la Comissió Permanent pel motiu que ja he explicat anteriorment.

És evident, Sr. Garrallà que en tot cas tinc total confiança en la imparcialitat del Govern. L’únic que he pogut examinar, pel que passa en d’altres països, és que moltes vegades el Govern és qüestionat el mateix dia que proclama el resultat de les eleccions, perquè és veritat que, en principi, on sigui, el Govern és d’una tendència i les tendències que no estan representades dins d’aquell Govern el qüestionen.

En un Parlament on hi haurà una proporcional i on, dins la Comissió Permanent, hi haurà representades les diferents forces polítiques, en un país petit com el nostre que quan es juga a nivell d’eleccions es juga amb un sistema molt personalitzat, possiblement la proclamació dels resultats crec que no ha de portar quasi mai cap problema. Però el dia que hi hagi un problema, evidentment donarà la impressió que la proclamació de resultats feta, al nostre entendre, per la Comissió Permanent serà, com a mínim, menys qüestionable que la del Govern. Perquè el problema, evidentment, quan el planteja el Govern, si és que hi ha un problema, no és perquè sigui evident, serà sempre dubtós i llavors tothom implicarà al Govern, que és d’una tendència i a la Comissió Permanent hi haurà representades diverses tendències.

Aquest és el meu sentiment i és el sentiment de la Comissió. És evident que el que voti aquesta M.I. Assemblea és el que al final quedarà. Doncs, crec que la proposició que es feia d'acceptació transaccional possiblement val la pena desestimar-la i si s'ha de procedir a la votació que es procedeixi a la votació de tal com estava el projecte de llei i de la proposta de modificació que en feia el Govern en el sentit de la seva esmena.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La majoria de la Comissió Permanent, Sr. Aleix, serà exactament la majoria que recolzarà al Govern. És a dir, que no hem de diferenciar les dues coses ja que serà pràcticament el mateix.

Això és un problema que potser sí que de cara a la galeria pot servir, però a la realitat no servirà gens ni mica. Aleshores, a mi m'està molt bé que sigui el Govern.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Abans de passar a la votació voldria fer una proposta, recollint una mica l'esperit inicial del que acaba d'exposar en Miquel Aleix: si la Permanent serà representada per diferents tendències polítiques el Govern, en principi, serà un Govern recolzat per la majoria del Consell, no per totes les forces polítiques.

Bé, abans de votar si recolzem la proposta inicial en la qual està plasmada la llei o la proposta del Govern jo, com a parlamentària que sóc, proposo que abans de perdre el fet que totes les forces polítiques puguin ser representades dins d'una Junta Electoral, proposo la Junta Electoral.

Considero més just que sigui una Junta Electoral plurirepresentada que no un Govern monocolor.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El tema és que el problema de la Junta Electoral ja el vam encarar i s'ha dit a nivell de la Comissió, i no s'improvisa en el decurs d'una sessió.

Si hi hagués hagut l'esmena pertinent, possiblement es podria contemplar. Veig difícil que ara, ja amb la discussió del Ple, pròpiament dit, es pugui contemplar aquest hipòtesi.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Estic totalment d'acord amb les paraules del Cap de Govern quan fa referència a què no és una qüestió de poders, sinó que és una qüestió de responsabilitat.

La responsabilitat, penso, tant s'ha d'exercir a nivell del Parlament com del Govern. Per tant, en qüestió de responsabilitat, per la meva part estaria igual de tranquil que ho fes la Comissió Permanent com que ho fes el Govern.

Penso, en aquest sentit, que la proposta que ha fet el Sr. Aleix és la bona, és de votació entre la proposta que fa el projecte de llei —no la que fa la Comissió avui d'una esmena transaccional, sinó la que fa el projecte de llei— i l'esmena que planteja el Govern. Penso que la votació està en aquest nivell i hem de triar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Bartumeu, i si no hi ha cap més Conseller que vulgui intervenir, passarem a la votació.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, quan es va discutir aquesta formulació que presenta la Comissió, recordo que m'havia manifestat a favor que això ho fes el Govern, precisament pel que ha dit abans el company Gabriel Dalleres, que el Govern és qui té la infraestructura necessària per fer aquesta mena d'operacions. Coincideixo amb el que han dit diferents companys de que no podem nosaltres posar ni per un instant en dubte la neutralitat i l'objectivitat que tindran en aquests escritinis qualsevulla de les institucions que puguin intervenir-hi.

El que diu la companya Maria Reig a mi em semblaria assenyat, tot i que ara sembla difícil que puguem trobar una proposta transaccional, però aquest matí ho hem fet amb d'altres lleis també de rang constitucional com aquesta, i demano als companys del Consell si volen reflexionar-hi uns instants a veure si podríem trobar-hi una solució.

En tot cas, sinó, difícilment podem avançar aquí anant més enllà d'una de les dues propostes que hi ha, però amb una llei del nivell de la que estem aquí discutint i que hem d'adoptar, a mi em preocuparia que els ciutadans andorrans poguessin percebre que aquí precisament hi ha una pugna de poders, i que hi ha una mena de batalla d'aquestes que jo anomeno de vegades de campanar, entre el Govern i el Consell i que tots volem fer l'escrutini.

Evidentment, una Junta Electoral no cal —per no fer més complicades les institucions—, però potser pot haver-hi una junta puntual nomenada per a una elecció concreta, amb persones independents, que es dissoldria després de les eleccions. Gràcies.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Precisament volia insistir en les paraules que acaba de dir el Sr. Jaume Bartumeu, perquè a nivell del Govern no en fem una qüestió d'això. És a dir, la qüestió a nivell del Govern no és qui ha de tenir les responsabilitats —perquè, sigui una Institució o una altra, es presumeix que serà neutral—, sinó que és de clarificació de qui serà responsable d'una cosa, de no barrejar els diferents òrgans institucionals. I potser insisteixo en això de cara als nostres conciutadans a fi que no en fem —almenys no és l'ànim de Govern— una qüestió de poders o de competències i de lluita amb el legislatiu, sinó de clarificar.

Per això em sembla difícil trobar solucions transaccionals si no són les solucions que s'han apuntat ja ara aquí; és a dir, la proposta de la Comissió, la proposta del Govern o la ideal que ha dit i hem reconegut tots, que seria la Comissió Electoral, que és difícil que en aquest moment la puguem muntar i la puguem reflexionar.

Crec que farem un bé al país si no busquem solucions transaccionals; cal que prenguem decisions clares i netes.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, com que jo ja havia intervingut precedentment, el tema de la Junta Electoral crec que no solament afectaria aquests quatre articles, sinó que s'haurien de revisar tots els tràmits de proclamació de candidatures, de proclamació de resultats. Seria complex.

Crec que si es volés fer amb serietat, demanaria que reconduíssim el tema. Crec que no estem a unes altures per a poder-ho fer; llavors aconsellaria, com alguns que han intervingut han anat fent al llarg del debat, que reconduíssim el tema a la proposició inicial de la Comissió, que era la responsabilitat de la Comissió Permanent o a la proposta que fa el Cap de Govern, que sigui responsabilitat del Govern.

Veig difícil que ara muntem un sistema complex com és una Junta Electoral —amb les implicacions que hauria de tenir, no solament en els articles aquí incriminats sinó en d'altres—, que ho puguem confeccionar ràpidament.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, era per comentar exactament el que vostè acaba de dir, i el que demanaria és que es passés a votació entre la proposta que hi ha dins del projecte de llei i la proposta que fa el Govern.”

(final de la 1a. part de l'acta núm. 7 de l'any 1993)

(inici de la 2a. part de l'acta núm. 7 de l'any 1993)

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Doncs, seguint el procediment habitual, la proposta número 1 seria l'acceptació de la proposta de la Comissió, és a dir la proposta originària, responsabilitat de la Comissió Permanent, i la número 2 seria la proposta que fos responsabilitat del Govern, tenint tots en compte que no hi ha cap ànim ni cap pugna en aquest aspecte.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 2.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 2.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 2.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 1.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 2.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 7 vots a favor de la proposta número 1, 20 a favor de la proposta número 2 i 1 abstenció.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, s’aprova l’esmena presentada pel Govern. Passem a l’esmena número 2.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 2 (Esmena de modificació a l’article 31 de la proposició).

Nou redactat proposat:

Article 31.

1. En els mitjans de comunicació públics, les diferents candidatures disposaran d’un espai d’igual duració per exposar els seus programes. Tanmateix aquelles candidatures que ja hagin obtingut representació en les anteriors eleccions disposaran d’un altre espai d’igual duració.

2. El Govern, mitjançant Decret, fixarà la duració dels espais de ràdio i televisió pública que corresponen a les candidatures nacionals i parroquials.

Motivació:

No s’estima que els terminis d’exposició dels programes electorals sigui objecte de Llei Qualificada.

Tanmateix, es proposa traspasar a una Disposició Transitòria els terminis establerts en l’article 31 de la proposició, per a les properes eleccions generals.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La Comissió ha examinat l’esmena del Govern i creu a bé recollir-la, afegint una proposta al final de l’article 31.2 que diria: “En qualsevol cas, el temps atorgat a les candidatures parroquials no serà superior a 1/3 del temps atorgat a les candidatures nacionals”.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Passo. Havia demanat la paraula per exposar abans, però com que s’ha acceptat amb aquest afegit... El Govern, per l’afegit, no hi té cap inconvenient.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. Doncs, s’acceptaria per part de la Cambra amb la nova redacció que recull gran part de l’esmena que proposava el Govern.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Hi ha una reflexió que he constatat i està tant a l’articulat de la proposició de llei de la Comissió, com a l’esmena del Govern que, al meu entendre, pot ser una mica discriminatori: és amb els espais que s’atribueixen a les candidatures que haguessin obtingut representació en la legislatura anterior.

A la meua manera de veure, això pot ser una mica discriminatori, sobretot quan a l’article 32, a continuació, es parla de criteris d’igualtat. Encara que sigui en un altre tema, però no entenc què va motivar a la Comissió per introduir-hi aquest espai de més que a les altres candidatures. És el que demano.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“És evident, Sr. Jordi Mas que el criteri de la Comissió va ser que, en una campanya electoral, en funció de la promulgació de candidatures que hi hagi, la Comissió va creure que les candidatures que ja estiguessin representades en el Parlament tinguessin un espai superior a les candidatures que anessin podent sortir sense que, a lo millor, després poguessin obtenir representació parlamentària.

Perquè, evidentment, tothom és lliure de presentar-se però considero que perquè la gent pugui optar a tenir, a nivell dels mitjans de comunicació, els temps necessaris per expressar-se ha de ser en funció no de la presentació sinó una mica de la representativitat que ja hagi obtingut. Perquè com que són espais de l'ens públic i, doncs, seran espais gratuïts, vam considerar convenient una mica, encara que és difícil de trobar l'equilibri i de saber com, de donar la valoració als que ja anteriorment havien obtingut una representació en el Parlament anterior i que ja tinguessin, com a mínim, el doble de les candidatures que no n'haguessin obtingut.

És un criteri que possiblement sembli injust, però creiem també que seria injust que es multipliquessin el nombre de candidatures i que hi hagués un desinterès per part dels propis electors, oients de ràdio i de televisió, en el fet que haguessin de sentir el mateix temps i pel mateix espai a sectors molt marginals i, en canvi, els sectors molt representatius de la societat andorrana tinguessin l'equivalència d'espais, perquè és dins de l'ens públic i, com he dit anteriorment, són espais gratuïts.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Bé, entenc l'explicació que m'acaba de donar el Sr. Aleix però no la comparteixo, i no la puc compartir únicament basant-me en el que he dit abans.

Entenc que tots som iguals, totes les candidatures que es presenten han de tenir el mateix temps, i semblaria que aquí s'està fent un article o s'està fent una cosa a mida pels que ja estan a dins. És a dir, a la meua manera de veure, no comparteixo aquest punt.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Jo també comparteixo l'opinió del Jordi Mas, perquè és afavorir les candidatures que ja estan en el lloc, i deixar en estat d'inferioritat una candidatura que comença i que potser és la que té més necessitat d'expressar-se i que pot portar idees tan bones com les que hi han estat anteriorment.

Considero que és una discriminació que, personalment, no m'agrada ni recolzo. Crec que totes les candidatures haurien de tenir, almenys en la sortida, les mateixes possibilitats. I aquí no vaig pas a favor de cap de les candidatures que avui dia no estan representades aquí i, entre elles, la nostra.

Crec que tothom ha de tenir de sortida les mateixes oportunitats de sortir a la ràdio, a la televisió i a la premsa.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, entenc que estem discutint l'esmena que planteja el Govern i el Govern en aquest cas està d'acord i ho diu: “aquelles candidatures que ja hagin obtingut representació en les anteriors eleccions disposaran d'un altre espai d'igual duració”.

Per tant, també penso que el Govern està d'acord amb el criteri de representativitat d'un sector més ampli de la societat, que després es veurà en els escons que cada tendència tindrà en el Parlament, i és normal.

Penso que aquí estem discutint una esmena del Govern i el que planteja la llei i la solució que porta la Comissió. Penso que el debat és interessant però que de fet és amb aquest esperit que, tant el Govern com el Parlament, han actuat; en aquest cas la Comissió. El Parlament ha de donar ara el seu vot.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, crec que el tema és certament important però com que veig que hi ha moltes demandes, potser s'haurà d'anar a votació d'aquest punt específic, si ho creuen convenient.

Sr. Josep Garrallà: el que demanaria potser és que diguéssim tots la nostra i si és necessari passarem a la votació.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Seré molt breu, Sr. Síndic. Estic d'acord amb el Sr. Canut quan diu que s'estava debatin una esmena de Govern, però un Conseller ha fet una proposta i també em sembla que és normal que es pugui discutir.

Aleshores, personalment m'adhereixo totalment a la proposta que han fet el Sr. Mas i el Sr. Cassany perquè crec que és un tracte discriminatori envers les candidatures que avui no estan representades.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Proposo que el que ha dit el Sr. Mas, si no es pot fer d'altra manera, es contempli com una esmena complementària i que ens hi pronunciem, perquè també estic totalment d'acord.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors si em sembla entendre, independentment de que globalment s'accepta, quedaria per resoldre a través d'una votació, perquè veig que hi ha dues postures una mica contraposades, si es manté un espai igual per a totes les candidatures, que és la proposta que faria el Sr. Jordi Mas, o es privilegia les candidatures ja representades a l'anterior Parlament, amb una durada del doble de les altres.

Llavors, podríem dir que la proposta del Sr. Jordi Mas seria la proposta 2, que és la que ha sorgit més tard, i la proposta conjunta que feia la Comissió i que també recolzava el Govern sobre aquest punt precís, seria la 1.

És a dir la proposta seria que totes les candidatures disposen del mateix temps i consistiria en suprimir la segona frase, de l'apartat 1. Estem d'acord? Això és la proposta del Sr. Jordi Mas. Llavors la proposta del Sr. Jordi Mas seria la número 2 i la proposta que presentava la Comissió, i que també té l'aval de Govern, seria la proposta número 1. Que quedi ben clara la supressió, com hem dit, que és la proposta Jordi Mas —que així tothom ho comprendrà millor— i la proposta 1 és tal com era el redactat inicial, el redactat presentat per la Comissió.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“M'abstinc.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Naudi:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 2.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 2.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 2.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 2.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 1.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 2.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 3 vots a favor de la proposta número 1, 22 a favor de la proposta número 2 i tres abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En conseqüència, quedaria adoptada la proposta que ha fet el Sr. Jordi Mas de supressió de la part de la segona frase de l'apartat 1 de l'article encausat.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 3 (Esmena de modificació de l'article 57 de la proposició).

Nou redactat proposat:

El Consell General es compon de quaranta-dos Consellers Generals, la meitat dels quals són elegits a raó d'un nombre igual per cadascuna de les set Parròquies i l'altra meitat s'elegeix en circumscripció nacional.

Motivació:

La composició més àmplia del Consell General, de les dos previstes en la Constitució, afavoreix un Parlament més plural amb les minories representades.

Així mateix no hem d'oblidar que a la pràctica, un cop elegits d'entre els Consellers Generals, el Síndic i el Subsíndic hi haurà dos parlamentaris menys, amb la consegüent repercussió en la distribució de tasques en les comissions legislatives.

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Em permetran que abans del debat faci una reflexió de part del Govern. És evident que potser aquest és l'eix central i bàsic i és una opinió totalment política i de decisió política.

És important i, per tant, el Govern el que vol subratllar, sobretot, és que tampoc està en possessió de la veritat absoluta, i motivar el que l'ha portat als 42, la composició que, una part és el que es diu aquí, és a dir, es considera que un Parlament més ampli afavoreix la participació de les minories electorals, però hi ha un altre aspecte que potser no es diu aquí però que s'ha reflexionat, i és que també afavoreix la coherència política o la facilitat d'estructurar el Parlament en majories i minories.

És una qüestió opinable, evidentment, perquè no ho afavoreix tant els 28 com els 42 però, al nostre criteri, subjectiu sempre, és que els 42 faciliten el funcionament d'una assemblea parlamentària estructurada en majories i minories.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Mercès, Sr. Síndic.

Jo, com a ponent de la Comissió, diré que el redactat de l'article 57, com molt bé a dit el Sr. Cap de Govern, és un article totalment polític i de decisió política. No diré aquí les hores que s'ha debatut aquest article dins la pròpia Comissió ni el debat intern que hi ha hagut.

El redactat de la proposta de la Comissió és de 28 Consellers Generals. Aquest ha estat obtingut, com he dit, després de llargs debats i de posicions possiblement contraposades dins la pròpia Comissió, i la Comissió aquí va entendre que aquest era un article en el qual s'havia de deixar totalment el debat obert al Consell General.

Doncs, que sigui el Consell General avui, aquí, qui manifesti la seva voluntat per establir la xifra que ha de correspondre a l'article 57.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Primer celebri que el Govern hagi plantejat l'esmena d'un Parlament de 42 Consellers Generals per les raons que el mateix Govern escriu i per moltes altres més que potser no calia escriure i que tots tenim ben presents.

Quines raons són aquestes? És evident que un Parlament de 42 Consellers Generals garanteix molt més una millor representativitat del poble andorrà; la garanteix a nivell del territori perquè en lloc de dos Consellers seran 3 i podria plantejar-se la proporcional, en aquest cas, parroquial.

La garanteix a nivell de la població a la llista nacional amb 21 andorrans de totes les parròquies, evidentment cada vegada més per tendències, però de totes les parròquies, evidentment.

Per tant, un Parlament de 42 serà un Parlament molt més plural de la societat andorrana i, per tant, el poble andorrà tindrà una garantia molt millor de la seva representació.

Hi ha un aspecte important, que és el respecte de l'equilibri nacional sense cap marginació de representants de les parròquies menys poblades a la llista nacional. Entenc que aquest respecte de l'equilibri nacional és molt important. És important perquè d'aquesta Llei Electoral ningú n'ha de sortir guanyador ni perdedor; per tant, el fet de 42 respecta aquesta unitat de l'Estat andorrà i fa honor a aquest "units junts tindrem més força".

Complementàriament a l'esmena del Govern, en el cas que fossin 42, entenem que s'hi hauria d'introduir un mínim del 10% dels vots vàlids per obtenir escons a la llista nacional per assegurar, això sí, la millor representativitat i la millor governabilitat.

És important aquest respecte de la unitat de l'Estat andorrà i aquest respecte de l'equilibri i de la sensació que a totes les parròquies ningú hi perd; i és important que així sigui.

El fet que en vulguem 42 a nivell del Parlament és des d'una postura de construcció d'Estat, de visió d'Estat i de generositat. No hi ha cap especulació dins la proposta de 42, és al revés: és una oferta, al nostre entendre, que cal avui i que entendriem que vingués la proposta de les parròquies menys poblades; aquesta és la que entendriem.

Sabem que els companys de les parròquies menys poblades, en el decurs de la campanya pel Referèndum han tingut ocasió de tenir reunions de poble on se'ls hi ha, d'una certa manera, demanat que almenys el Consell es quedi com està, etc. etc.

Penso que és una decisió política que necessita de molta reflexió, que tots l'hem tinguda, i que per a això hi som els polítics. Encara que avui potser al carrer l'electorat, que no hi ha reflexionat massa, pensés "per què n'hi han d'anar tants al Consell". La nostra responsabilitat com a polítics fa que haguem de prendre decisions que de vegades no són les que l'electorat voldria, però que les hem de prendre per assegurar el futur del nostre país, per assegurar l'equilibri del nostre país, per assegurar la governabilitat del nostre país.

Un Parlament de 42 garanteix també —i això és obvi i evident— una millor tasca legislativa per al futur del nostre país i per al nostre Parlament. És evident que el Govern d'Andorra, amb la Constitució, és un Govern sense —com deia abans el Cap de Govern— responsabilitats compartides. És un Govern que haurà d'exercir per primera vegada a la història del nostre país la responsabilitat de governar. I ho haurà de fer per primera vegada —de governar, parlo— des de tota la responsabilitat de la vida andorrana, des de tota la responsabilitat de totes les àrees de la vida andorrana.

Per tant, el Govern, òbviament, haurà d'ampliar Conselleries i haurà d'ampliar els camps de la responsabilitat que avui té. El Parlament, per exercir una de les seves funcions, a part de la legislativa, que és la del control de l'executiu, haurà de fer el mateix i, evidentment, haurà d'ampliar les seves comissions i haurà d'ampliar la seva tasca legislativa.

Per tant, en un Parlament de 28, que només seran 26 perquè, recordem, que vam, bé no vam fer res, l'únic que vam fer és dir que el Síndic i el Subsíndic havien de ser Consellers, per tant ens quedarem amb un Consell de 26 i un Consell de 26, amb el sistema mixt i paritari

que hem fet amb la Constitució, evidentment, implicarà un grup parlamentari majoritari, un grup parlamentari d'oposició i, possiblement, un grup mixt.

Per tant, en un Consell de 26 hi haurà d'haver un grup majoritari que recolzi l'acció del Govern i que es faci, evidentment, càrrec del control del Parlament. I amb quants homes ho haurà de fer això? Amb 13 homes? Amb 12? És impossible, no ho podran fer. I això, enteneu-ho, aquí no estem parlant de si perdrem vots votant 28 o si en guanyarem votant 42 o si en perdrem votant 42 i en guanyariem —personalment, suposo que jo en guanyaria— votant 28. Aquí estem parlant d'assegurar la governabilitat del nostre Estat.

Demano que tothom voti amb la responsabilitat que el moment demana. Demano que tothom voti des de la seva responsabilitat de Conseller i d'andorrà i que voti pensant en les futures generacions, que voti pensant que en la filosofia del proper Parlament, segurament en aquest aspecte, no hi haurà la generositat que nosaltres avui exposem; segurament no hi serà. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Gràcies, Sr. Canut.

Farem un petit incís en el debat d'aquest moment per felicitar la presència que ens honora avui aquí del Sr. Barre i de la seva esposa, el Sr. Punset, el Sr. Dienstbier —no sé si he pronunciat el nom correctament, que em perdoni— i el Sr. Sampedro. És per a nosaltres un alt honor tenir-vos avui aquí —especialment al Sr. Barre que és diputat de la República Francesa i ex-Primer Ministre—, és un alt honor per a aquesta sala de sessions de rebre aquests invitats. Demanaria que els féssim un petit aplaudiment per trobar-se avui dia aquí entre nosaltres. Gràcies.

Això crec que només és la il·lustració que Andorra s'obre a l'exterior i que tots els parlamentaris europeus i ciutadans europeus són molt sensibles a aquesta obertura d'Andorra, a aquest canvi que s'ha produït i que l'encoratgen igual que nosaltres el defensem i el portem endavant. Gràcies.

Bé, si ens permeteu prosseguirem amb el debat i tindrem ocasió de veure'ns aquesta nit al final de la conferència, probablement perquè no haurem pogut acabar abans. Gràcies a vosaltres, a reveure.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, jo he demanat la paraula per donar suport a l'esmena del Govern, perquè tal com ha dit el company Miquel Aleix, dins la Comissió Constituent hem passat llargues hores discutint aquesta qüestió i si ara manifesto ja, abans de la votació, que dono suport a l'esmena del Govern s'entendrà que la meva posició va ser minoritària dins la Comissió.

Sóc dels que pensen que cal ampliar el Consell General, el futur Parlament andorrà, precisament per això, perquè el Consell es transformi en un Parlament. La Constitució ens ha portat una nova responsabilitat per a aquesta Assemblea, que és la d'assegurar la correcta traducció de la voluntat popular expressada a les urnes, tant en l'elecció dels textos legislatius com en la tasca de control del Govern.

Penso que la funció parlamentària comportarà —ja ho comporta avui però especialment a partir del mes de gener de l'any vinent— tres dimensions essencials: la dimensió

legislativa pròpiament dita, la dimensió de control de l'activitat de Govern i de l'Administració, i una dimensió també d'intermediació individual que és el paper de mitjancer, o del que podríem anomenar col.loquialment d'assistent social, que han de fer els parlamentaris moltes vegades en defensa dels legítims drets dels seus electors o de ciutadans que venen a exposar-los-hi problemes en relació amb l'Administració.

Per assumir amb responsabilitat i eficàcia aquestes tres funcions que acabo de dir, estic convençut que el nombre de 26 parlamentaris als quals quedarà —com ja s'ha dit ara— de fet reduït el Consell General, no serà suficient.

Del decurs de totes les discussions de la Comissió Constituent, de diferents entrevistes i reunions es dedueix que existeix una preocupació —que jo personalment també comparteixo— per evitar una professionalització exagerada de la vida pública andorrana i, per tant, dels elegits pel poble, però també hem de recordar públicament que avui aquest Consell General no dóna l'abast en la seva incipient tasca legislativa i sessions com la d'avui en són una bona mostra.

Penso que no donem l'abast, en primer lloc, per falta d'elements humans i de mitjans tècnics en els serveis que es posen a disposició dels parlamentaris. Però tampoc podem donar l'abast perquè els Consellers Generals ens hem de multiplicar per dos o per tres per poder fer front als treballs de les diferents Comissions legislatives que ens han estat assignades.

Això vol dir que no disposem del temps suficient per estudiar els antecedents legislatius dels textos que són portats al Ple del Consell —això ho sabem, i avui ho vull reconèixer públicament—, i l'aprovació del Reglament del Consell que s'esdevindrà —hem de confiar— d'aquí a una estona no farà més que agreujar i augmentar la situació que acabo de descriure de paràlisi i de falta de possibilitats d'arribar a tot arreu.

Penso, doncs, que si es vol fer front a la feixuga tasca d'acabar d'enllestir el desenvolupament legislatiu de tot l'aparell constitucional —que això serà una tasca que romandrà pendent de fer al gener de l'any que ve—, el nou Consell General haurà de fer dues coses. La primera, reforçar els mitjans col·lectius que té posats al seu abast tant a nivell d'institució com de cadascuna de les Comissions legislatives.

Però també hem de reconèixer que la missió del nostre Parlament, del Parlament que hem volgut en preparar la transició constitucional, no ha de ser únicament d'enllestir, de ser l'últim esglaó de discussió d'uns projectes de llei que prepara el Govern, sinó que el Parlament ha de ser un lloc de debat, d'expressió d'aspiracions, d'elaboració d'idees, de concreció de voluntats polítiques després dels debats electorals i, a més a més, ha de ser un Parlament que pugui amb dignitat exercir una bona activitat de control del Govern i de l'Administració.

Però això s'ha de poder fer amb les degudes condicions i no n'hi haurà prou —com he dit fa un moment— amb la dràstica reforma de l'organització d'aquesta casa i dels Secretariats de les Comissions. S'haurà de crear un servei de documentació al qual puguin accedir tots els parlamentaris i s'haurà de convertir la Casa de la Vall en un Parlament normal.

Hi haurà d'haver un grup parlamentari de la majoria, com també s'ha dit, un de l'oposició, però tampoc veig com amb 26 Consellers es pot assumir una funció digna de grup parlamentari de majoria, de grup parlamentari d'oposició, i oberta la via pel Reglament a que, a més a més, hi hagi Consellers no adscrits o un grup mixt. Això difícilment pot funcionar i crec que és la meva obligació de dir-ho.

També se m'ha dit aquests dies en diferents trobades que el poble, és a dir, els electors potser s'estimaven més 28, que seria contraproduent parlar d'augment del nombre de parlamentaris perquè això genera davant del nostre poble una expectativa d'augment de despeses i això ara, en aquests moments, no és popular. Bé, no estic d'acord amb aquesta opinió que, evidentment, respecto a qui la tingui. però ni en el suposat cas que això, efectivament, pogués ser un efecte de sostracció d'un eventual recolzament popular, crec que el que hem d'evitar en el futur Parlament és caure en el parany de la ineficàcia i de la professionalització de la vida pública i, per tant, crec que un dels camins per fer això és augmentar el nombre de parlamentaris de 28 a 42.

Hi ha ciutadans que insisteixen en l'aspecte de l'estalvi de dir "bé, més Consellers és igual a més despeses". Vull creure que bona part d'aquests ciutadans no saben a quin preu econòmic i de qualitat de treball legislatiu estem pagant avui el funcionament d'un Consell General de 28 membres. Em pregunto també si saben que l'activitat legislativa, dissortadament, la portem a terme sovint a cop de talonari amb assessors de competència relativa i andorranitat escassa que, massa sovint també, ens aporten, ens proposen matusseres adaptacions de legislacions forànies. Tot això va en detriment de la tasca responsable de legisladors que estarà assignada al futur Parlament andorrà.

Afegeixo, com a un altre àmbit d'argumentació a favor de l'ampliació del nombre de parlamentaris, la necessària i indispensable, en la propera legislatura, estabilitat del Govern. El nostre país, durant els pròxims quatre anys, hauria de tenir uns instruments institucionals que li permetessin assegurar una bona governabilitat. Amb 42 Consellers —ho ha dit el Cap de Govern— es facilita la governabilitat, hi ha una major disponibilitat, hi ha una major representativitat. El ventall polític quedaria molt més ben representat amb 42 que no pas amb 21, tant el territori com la població.

En tot cas, estic convençut que augmentant el nombre de parlamentaris hi hauria més eficàcia en aquesta casa, mantenint el rebuig de la professionalització dels parlamentaris —que penso que compartim una majoria—. Això només es pot aconseguir augmentant el nombre de parlamentaris, que hi hagi una activitat continuada de dedicació a temps parcial a les tasques legislatives.

Per tant, i aquesta es la meva conclusió, crec que la voluntat dels ciutadans que van donar suport al text constitucional era que féssim un país governable, i estic convençut que fent el pas de transformar el Consell General en un Parlament, hem de fer també el pas de permetre a més andorrans de venir a participar a aquesta sala, a aquesta casa, en la tasca de construcció del nou Estat andorrà. Gràcies."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Ara té la paraula demanada el Sr. Enric Casadevall, després hi ha una paraula demanada per la Sra. Maria Reig, el Sr. Ladislau Baró i el Sr. Josep Garrallà.

Quasi el suggeriment que faria, seria que tots els Consellers que vulguin intervenir que ho demanin, perquè més que un debat aquí es tracta que cadascú exposi el seu punt de vista i després passarem a la votació. Si hi ha algun Conseller més que desitgi intervenir per aportar el seu gra d'arena, ja els apuntaria a tots i després passariem a la votació; el Sr. Jordi Mas i el Sr. Joan Santamaria. Algú més?"

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, jo, contràriament al que ha dit el Sr. Ramon Canut, no celebros que el Govern hagi fet aquesta esmena perquè el Govern, igual que tots els parlamentaris d'aquí, sap que això estava consensuat.

Voldria fer memòria i dir que durant tota la discussió de la Constitució a la Comissió hem votat diverses vegades i tots podem dir que no hem guanyat sempre. Per tant, moltes coses de les que alguns no estaven d'acord es van portar aquí al Ple i ho van votar en globalitat.

Aquest és un dels articles de la Llei Electoral que estava consensuat i, si algú hi té interès, puc llegir l'acta de la Comissió del dia en què es va consensuar, amb l'acord dels companys que formen part de la Constituent. La prova n'és que la llei s'ha encarregat amb 28 i el projecte que avui tenim sobre la taula parla de 28; per tant, d'aquest debat de 28 o 42 i dels arguments a favor o en contra n'hem parlat moltes vegades.

Per a mi, el més greu és que durant la campanya del Referèndum, els de la Comissió Constituent quan hem anat per les parròquies això ho hem deixat ben clar. Vam dir: al Consell, la general serà de 28. Algun Conseller de la Comissió va donar la seva opinió però, l'opinió de la Comissió, el que vam explicar a la gent és que era de 28, i us puc assegurar que això en alguna parròquia va ser un condicionant perquè la Constitució es votés, i crec que amb aquest canvi de 42 enganyàriem al poble. És tot.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Li volia dir al Sr. Casadevall que ha fet al·lusió a que el Govern sabia que estava consensuat. Potser individualment algú ho sabia; jo, personalment, no ho sabia que estés consensuat. En tot cas, com a Govern col·legiat és la primera notícia que tenim que fos consensuat. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Suposo que el Sr. Canut també voldria respondre en el mateix sentit i després deixaria al Sr. Enric Casadevall la possibilitat de respondre, per al·lusió.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Breument, Sr. síndic, per al·lusió.

Només perquè el Sr. Casadevall ha fet referència a la meva intervenció, lamento dir-li que no és cert el que vostè diu, perquè a l'última elecció de l'abril, quan ens vam presentar públicament als nostres electors vam dir que volíem un Parlament de 42 Consellers, i ens van votar amb aquesta proposta que vam fer aquí, al Consell també, per escrit i que hem reiterat diverses vegades per escrit. Sr. Casadevall, entengui'm, no dubti en cap cas de la legitimitat del que nosaltres expressem avui aquí, perquè ho hem dit abans que el poble ens votés i el poble ens ha votat amb aquesta proposta.

Jo, el que voldria dir, és que s'ha de mirar —i repeteixo per no allargar-me, Sr. Síndic, que el debat d'avui és un debat polític— des de la generositat i, sobretot, des de la visió d'estat i de la governabilitat del nostre país, i em reitero en això, Sr. Casadevall. No s'ha de mirar des de l'oportunisme polític o del compromís en un moment determinat amb els electors que avui, per responsabilitat política, vostè pot canviar reflexionant i amb seriositat.

Només li dic això; la seva decisió serà tan legítima com la meva, això sí que li asseguro. El que vull dir és que tots, quan votem, sapiguem avui el que fem.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Després li deixaré un torn de rèplica conjunta, ja que em sembla que diverses intervencions volen anar en el mateix sentit, però que sigui per al.lusió i que no ens desbordem en aquest tema.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Tot i que l'al.lusió no era nominal també m'he sentit igualment al.ludit i per això he demanat la paraula.

El Sr. Casadevall és lliure de considerar que aquest tema estava consensuat i, fins i tot, és lliure d'arribar a pensar que aquest consens impedeix als Consellers que han manifestat una opinió dissident de defensar-la. En tot cas, crec que s'equivoca. Com se li acaba de dir tan legítim és defensar una posició com l'altra, més encara, quan aquesta és un precepte constitucional que estableix que el Consell General pot estar format per 28 o 42 membres.

Com ja he dit en l'anterior intervenció, efectivament, com que la postura àmpliament majoritària de la Comissió era 28, per això es va encomanar la llei que es va encomanar. Però això no treu a ningú el dret de defensar les seves idees, i per molts anys ho puguem fer sense necessitat d'haver d'al.ludir a pretesos consensos. Només volia dir això. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Enric Casadevall, per al.lusió ara. És a dir, siguem breus; i després la Sra. Maria Reig, que tenia la paraula demanada.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Pel que fa referència al que he dit del Govern, he de pensar que com que els membres del Govern qui més qui menys pertanyen a diferents grups polítics, d'això se'n va parlar, perquè els membres de la Comissió Constituent en vàrem parlar amb els companys. S'ha de suposar que el Govern també n'estava assabentat, però possiblement no.

A mi, el que diu el Sr. Canut em sembla molt bé, però ja ho ha dit ell, suposo que tan responsables serem els qui votarem 28 com els qui votarem 42. I, Sr. Bartumeu, em sembla molt bé que digui que aquí l'última paraula la té el Consell, això ja ho sabia, però estarà d'acord amb mi que a la Comissió Constituent vam arribar a un compromís de que el Consell seria de 28, i vam arribar a votar i el resultat, si vol que li digui, era de 18 a 10, i si vol llegiré els vots de cada parròquia; com que ara hi som tots 28 tothom es podrà expressar.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Gràcies, aquesta vegada veig que em dóna la paraula.

Bé, sense entrar en la polèmica de si 28 o 42, i volent agafar una mica les motivacions de les esmenes presentades pel Govern i per companys de que el Parlament pot ser més plural, les minories millor representades, millor distribució de les tasques legislatives, governabilitat del país, generositat, visió d'Estat —i algun company ens ha dit que després serem menys generosos—, penso que la democràcia no es basa en el nombre de gent que elegim, perquè Liechtenstein, per exemple, amb una població de 62.000 habitants té 33 represen-

tants al Parlament i molt menys elegits que nosaltres si comptem la quantitat d'elegits que tenim als Comuns que són autònoms, amb una espècia d'autonomia.

Penso que la veritable democràcia no comença pel nombre de gent que elegeix el poble, sinó de com l'elegeix el poble. Penso que és fonamental —i sobretot a Andorra, on és una tradició— deixar expressar a cada votant la seva voluntat i, en això, estic en desacord amb aquesta llei perquè proposa llistes bloquejades, que si bé garanteixen —potser sí, no hi entenc tant— una millor governabilitat, deixen poc marge d'expressió al ciutadà i també poc marge d'expressió a la pròpia opinió del candidat que es presenta.

Bé, segona part. Millor tasca política, treball més ben fet, visió d'Estat... El Sr. Bartumeu ens ha parlat que es veu que tenim assessors de poble en lloc d'assessors d'Estat. Jo penso que no, i torno a repetir que poca o molta gent elegida, ja en aquest moment elegida, de poc serveix si els elegits quan ho són i estan assguts en aquesta Cambra, no estan oberts a la societat i disposats en tot moment a escoltar aquesta societat, encara que sigui en detriment del que han promès en els seus programes electorals.

Bé, no sé si els candidats en llistes bloquejades —i ja no parlo de nombre— estaran més compromesos amb el poble que amb els dictats que els-hi pugui dir el partit que els presenta. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Té la paraula el Sr. Ladislau Baró.

Repeteixo; hi havia com a paraules demanades —si a algú més li sembla oportú incloure's en aquest debat—, el Sr. Garrallà, el Sr. Mas, el Sr. Santamaria i el Sr. Dolsa. Després d'això tancaríem el debat perquè crec que tothom ha tingut llargament ocasió d'escoltar les diferents argumentacions i passaríem a la votació.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, hem arribat a un dels temes que al meu entendre més s'ha sobredimensionat o se n'ha parlat, segons el meu criteri, des del final de la recta de la negociació constitucional fins avui, el dia de votar aquí la Llei Electoral.

Hi ha hagut una sèrie de vicissituds, moltes d'elles derivades de les tensions i, en certa forma diria, de la nerviositat i la precipitació en què algun sector va encarar el final d'aquella negociació.

D'altra banda, penso que ja vam originar des de la pròpia Comissió Constituent una mica el problema, en deixar oberta la porta, amb l'article 62, a que el Consell General pogués estar integrat o per 28 o per 42 Consellers.

Això, en principi no és dolent. I no ho és sempre que no es dramatitzi aquest tema, que és el que tots, per desgràcia, hem tingut una mica la tendència a fer. He sentit aquí una sèrie d'arguments a favor de la xifra 42, que comparteixo de forma molt clara. Jo també vull que el proper Parlament funcioni bé, que la dinàmica de grups parlamentaris constitueixi un element que permeti negociar les lleis de forma més clara, prenent primer les decisions polítiques i després fent la feina tècnica, cosa que de moment en aquest Consell General no sempre sabem assumir.

En aquest sentit estic d'acord amb tot aquest seguit d'arguments que s'han fet servir per arribar a una conclusió amb la qual, en canvi, no tinc perquè estar-hi necessàriament d'acord. És a dir, que tant de bo que passant a 42 tota aquesta mena de cant idíl.lic de com ha de funcionar el sistema parlamentari perfecte —que jo també vull que funcioni així— s'hauria de complir de forma lineal, de forma automàtica. Per desgràcia, això no és així. Perquè per al règim parlamentari que hem intentat dibuixar perquè la Constitució funcioni bé, s'hauran de muntar partits nacionals, partits que tinguin una coherència programàtica molt gran; que hi hagi, per un costat, disciplina interna important però que, a la vegada, el nivell d'autocrítica i de renovació dels propis partits sigui també molt gran.

Per tant, plantejar una mica aquest automatisme de 42 Conselleres Generals i tot un funcionament de l'engranatge del sistema parlamentari, del sistema de partits solventat, no ho veig tan evident.

D'altra banda, sí que reconec que algun dels arguments que s'han esgrimit, com el de la representativitat, sí que es pot veure afavorit amb un Consell de 42 membres, amb un Consell que doni lloc a un nombre de parlamentaris més elevat; però, és clar, alguns d'aquests arguments també s'han exposat una mica de forma contradictòria.

Els Consellers, o el Sr. Ramon Canut, d'Escaldes, ha parlat de seguida d'una barrera mínima. Si estem per un costat intentant afavorir la representativitat i la pluralitat de forces polítiques dins el Consell General, d'altra banda, observo que entrem en contradicció quan volem posar una barrera a determinats grups que podrien entrar al Parlament en raó de la seva xifra però, en canvi, obtenen un nombre de vots inferior a aquesta barrera mínima, que ve a ser una mica com un element distorsionador del resultat de les urnes. Per tant, he sentit també arguments contradictoris en aquest sentit.

El nombre de 28 Consellers Generals, també té algunes avantatges. La que hi veig més clara és que si realment poguéssim ser capaços d'agafar aquesta dinàmica, que han exposat el Sr. Bartumeu i el Sr. Canut, a la propera legislatura, només en començar, potser sí que m'atreviria a dir que val la pena que anem a 42. Però si invertim una mica l'argument i ens plantejem que ens pot costar un cert temps fer entrar en rotatge tot el nou sistema de partits, tot el nou funcionament del Consell General; si, per desgràcia, no som capaços d'enganxar molt ràpidament aquesta nova dinàmica del sistema polític, penso que un Consell de 42 funcionant amb molts hàbits vells pot ser molt més difícilment manejable que un Consell de 28 que haurà d'anar abandonant el més ràpidament possible —però miracles no s'en fan—, aquest hàbits vells. Per tant, aquest és un argument —entenc jo— important a l'hora de ser una mica prudents amb aquest tema.

D'altra banda, estic en contra de la professionalització de la política. Reconec que, per exemple, en aquesta legislatura el treball dels Consellers Generals s'ha vist molt sobrecarregat, però hem de tenir en compte també que ja tenim, amb 28 Consellers, una de les relacions parlamentaris-ciudadants més elevades del món; és a dir, tenim un nombre de representants polítics molt elevat. En aquest sentit, entenc que haurem de millorar una mica l'eficàcia del Parlament, i no es tracta de millorar-la únicament fixant a gent, fent-ne venir el doble per veure si així ens en sortim millor, sinó que es tracta de racionalitzar millor la feina dins el Consell, de dividir millor el treball, d'intentar introduir algun criteri de millora de la gestió i en el funcionament de les Comissions i dels grups parlamentaris.

Per tant, hem d'anar fent el rodatge de forma gradual. Els problemes, insisteixo, no s'arreglen multiplicant per dos el nombre de Consellers.

En conseqüència, totes aquestes conclusions voldria cloure-les o voldria acabar-les tornant una mica al principi. Entenc que el debat s'ha sobredimensionat una mica, s'hi ha donat més importància de la que té. Però és cert que és legítim defensar una cosa i una altra i penso que és sa que en el si del Consell General hi hagi discrepància en aquest sentit però, en tot cas, voldria fer avinent que el meu vot anirà cap a 28 Consellers.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Després del que acaba d'exposar el Sr. Baró, poca cosa em quedarà a dir. Només agrair una mica al Sr. Canut perquè veig que ara es preocupa per la representativitat de les parròquies menys poblades, i no em sembla que és amb 42 Consellers que l'equilibri es respectarà a nivell de representació de les parròquies més poblades o menys; molt al contrari, em sembla que desequilibri encara serà molt més exagerat tant d'un costat com de l'altre.

Quant a la responsabilitat i a la visió d'estat, tenim la mateixa, Sr. Canut, els que podem votar 28 com els que podran votar 42.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Molt breu i per al.lusió, Sr. Canut; molt breu aquesta vegada.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Només vull indicar al Sr. Garrallà que en cap moment el meu ànim ha estat de dubtar de la responsabilitat i de la visió d'estat de ningú. Això que quedi més que sobreentès. Perquè precisament aquest Consell n'ha tingut, en té i en tindrà, i així ho ha demostrat, perquè els resultats d'aquest Consell, la història ho dirà, seran brillantíssims, i serà molt difícil que un altre Parlament pugui superar-los en un moment determinat en un espai de temps tan curt.

Per tant, lluny d'aquí si vostè ha interpretat les meves paraules en aquest sentit. Prego que m'excusi; no era en aquest sentit que les deia, ni molt menys.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Encara més breu, Sr. Garrallà, si us plau.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Acostumo a ser molt breu, Sr. Síndic.

Només, Sr. Canut, que ens ha insinuat que nosaltres semblava que actuéssim per problemes electoralistes en el moment de triar 28. Això de cap de les maneres, Sr. Canut, i aquí és on veig que ha dubtat de la nostra responsabilitat i visió d'estat.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Procuraré ser breu, perquè molts dels meus arguments ja els ha avançat el Sr. Baró, explicant-los molt bé i ha exposat bastant clarament la postura i les argumentacions per al vot de 28.

Havia començat primer per la dimensió del nostre país, un país petit, i tal com ha dit ell, la representació proporcional del nombre d'habitants o la representació de parlamentaris respecte al nombre d'habitants ja és una de les més altes. Per tant, aquest ja és un argument que va bastant a favor, ja que 50.000 persones no donen més treball que el que en donen 100.000; per tant, la feina es podria fer.

Pel que fa el tema de la feina legislativa, a la que s'ha adduït aquí dins també, penso que aquest any ha estat un any excepcional, evidentment. Aquí en un any s'ha fet la Constitució i passem unes quantes lleis qualificades —i no pràcticament en un any—, quan, si recordem, temps endarrera negociacions per coses menys complicades portaven més temps.

Aleshores, a partir d'aquí, penso que el treball legislatiu vindrà d'una altra manera, vindrà més raonadament, sense precipitacions, per poder-lo fer amb més calma ja que no s'hi haurà de pensar més amb les estructures institucionals, ja que tindrem totes les institucions tal com han de funcionar i, per tant, el nou Parlament es podrà dedicar a fer realment la feina legislativa que tindrà i, per tant, disposarà del temps suficient, amb 28 o amb 26 tal com diuen, que encara no ho sé, ja en parlarem.

Sí que trobo a faltar, i això ho he pogut veure durant aquests anys, una estructura adjacent als Consellers. Aquí sí que hi estic totalment d'acord, i si no s'ha pogut fer més feina anteriorment o últimament justament és perquè falta aquesta estructura al costat dels parlamentaris i que existeix a tot arreu del món. Per tant, aquest argument ja serveix per dir que el que és el tema feina o molt treball per a mi, a la meua manera de veure, ja queda bastant reduït.

Quant a les majories que necessita el Govern per poder governar el pròxim Estat, ningú ens garanteix que tingui més majoria amb 28 que amb 42; això depèn dels grups i de la manera que s'institueixi el pròxim Parlament.

Per acabar, diré que el Sr. Baró ha parlat molt bé del rodatge que hauria de fer aquesta primera legislatura, i penso igual que ell, que no val la pena modificar avui per avui el Parlament, sinó que val més fer el rodatge tal com el tenim avui constituït en nombre de Consellers. És tot."

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

"Gràcies, Sr. Síndic.

No sé si podré afegir gran cosa perquè els meus erudits companys gairebé ho han dit to. Però jo voldria fer un crit a certa tranquil·litat d'actuació, en el sentit següent: a mi em sembla que aquesta legislatura potser haurà tingut els seus defectes, segur que els ha tingut però, com ha dit abans el Sr. Mas i potser algun altre dels qui han intervingut, la quantitat de feina que s'ha assolit ha estat molt més important de la que normalment hi haurà quan això sigui un Parlament normal.

En contrapartida, i a nivell del que és la pròpia mecànica electoral, he trobat a faltar una cosa que per a mi és la gran assignatura pendent; en Ladislau ho ha evocat anteriorment, i és el tema dels partits nacionals.

Em sembla que no s'ha de confondre la velocitat amb la precipitació i, en tot cas, em sembla que la propera legislatura ha de ser una legislatura que tot i que ha de fer feina i ha de servir de rodatge de les noves institucions que emanen de la Constitució, també a la vegada ha de servir d'educació política dels partits i de la gent que participen activament en la política. Per tant, probablement del que han dit abans el Sr. Bartumeu i el Sr. Canut una part és certa, que amb més gent és molt probable que es pugués repartir millor la feina, així com el que ha dit el Sr. Mas, que la infraestructura del que ha de ser el proper Parlament és insuficient i s'ha de millorar, però a mi em sembla que si la llei avui contempla 28 —i penso que és el que s'ha

de votar i, en tot cas, és el que jo votaré—, penso que aquesta llei en el seu dia es pot modificar. Per això la Constitució diu que ha de ser 28 o 42, amb el que sembla que ja insinués que això ha d'anar en dues etapes. Penso que som a l'etapa de 28 i que, sense cap nerviositat, ja arribarem a la de 42, però encara no toca. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Ara, el Sr. Jaume Bartumeu. Com que no hi ha cap més paraula demanada i ens queden encara moltes esmenes de la Llei Electoral per debatre, algunes d'elles importants, a algunes d'elles ja hi ha fet referència la Sra. Maria Reig, demanaria que després de la intervenció del Sr. Bartumeu —que demanaria que fos curta, perquè ja ha intervingut precedentment— que passéssim a la votació i poguéssim avançar la feina.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

És per exercir únicament la discrepància de manera breu i per contestar tant al Sr. Baró com al Sr. Jordi Mas.

Que un petit estat com el nostre no pot mesurar el percentatge parlamentari-habitant o parlamentari-electoral com ho fa un gran país; la mateixa Consellera Maria Reig ens ha dit que Liechtenstein, que és molt més petit que el nostre Estat, té 33 Diputats; en canvi, San Marino té, pràcticament, tres vegades més parlamentaris que l'Estat andorrà. Els que tenim una mínima experiència en la gestió dels afers públics sabem que tants problemes té el Ministre d'Educació amb els habitants que tingui Andorra que si en tingués el doble. No és això el que resol el tema de dir “no, és que com que som pocs, menys parlamentaris”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, no hi ha cap més paraula demanada, doncs, passariem a la votació.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Només és per precisar que la meua intervenció ha estat únicament adreçada a tothom per a una reflexió col·lectiva, que nosaltres sempre hem dit el mateix i ho respectarem, que si el sentiment d'aquesta Cambra és el que serà, el nostre vot, el vot del nostre grup parlamentari no serà decisor al final.

Només hem fet aquesta intervenció perquè tothom tingui clar —i en aquest sentit veiem que és així— en el moment d'exercir la seva responsabilitat el que ha de fer. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors seguint el procediment que s'ha utilitzat fins ara per les votacions, la proposta de la Comissió seria la número 1, és a dir, el 28 seria 1, i 42, proposta de Govern, seria la 2.

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 2.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 1.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Han demanat explicacions de vot el Sr. Miquel Aleix, el Sr. Joan Pujal i la Sra. Rosa Maria Mandicó. Hi ha algú més? Un moment, si us plau, que fem el recompte i donarem lectura del resultat.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 21 vots a favor de la proposta número 1 i 7 vots a favor de la proposta número 2.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, quedaria en 28 Consellers.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Mercès, Sr. Síndic.

L'explicació de vot que vaig a fer concerneix el meu vot i el de la Srta. Aleix.

Nosaltres hem votat per la proposta número 1 perquè vull que hi hagi constància pública que els Consellers d'Escaldes, en un compromís contret abans de la votació de la

Constitució, acte fonamental que creia el nostra grup parlamentari i des de la nostra Parròquia que s'havia de fer en aquesta legislatura, vam acordar en el si de la Comissió que l'article 57 seria amb el nombre de 28 Consellers, doncs, ve escrit en el programa electoral que n'hi hauria d'haver 42 i després de l'explicació del Sr. Canut, perquè ho hem escrit amb l'íntima convicció de que el Parlament amb 42 hauria funcionat molt millor, però que aquí quedi constància pública que l'essencial que vam venir a fer en aquesta legislatura era aprovar la Constitució, i per buscar la unanimitat de la Constitució, vist que des de certes parròquies hi havia un cert recel amb que quedés determinat abans del Referèndum i abans de la votació de la Constitució com havia de quedar definit l'article 57, em vaig comprometre a nivell de la Comissió a que la Parròquia d'Escaldes votaria dos i dos i avui aquest compromís polític contret en aquell dia el vull fer públic i extensiu al Consell, cosa que faig en aquest moment. Mercès."

El M.I. Sr. Albert Pujal:

"Bé, la meva posició seria una mica semblant a la d'en Miquel Aleix. Prescindint de les meves conviccions personals, vaig pactar en el moment de la Constitució amb companys, particularment de la Parròquia, que recolzaria la proposta de 28 Consellers.

No he volgut intervenir abans per no allargar el debat perquè era un debat molt bonic i s'hi podia afegir arguments en tots els sentits. Però el que en aquest moment em sembla important, és que la Constitució és una eina transcendental i va quedar ben lligada, es va tenir la precaució de posar 28 o 42.

En aquest moment, doncs, entenc que la meva preocupació està complerta, que he complert el que vaig prometre, però si la necessitat a la pròxima legislatura porta a fer-ne 42, sense modificar la Constitució es podrà fer."

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

"He dubtat moltíssim entre votar 28 o votar 42. No ha estat gens fàcil i realment molt espontàniament he votat 42. Per tant, en el fons crec moltíssim en aquest 42 tot i que sóc molt conscient que el meu vot no serà gens popular dins la meva Parròquia, però crec en el país i crec que 42 en el futur ens pot ajudar. Gràcies, Sr. Síndic."

El M.I. Sr. Síndic General:

"D'acord. Bé, llavors passariem a l'esmena següent."

El Sr. Secretari General:

"Esmena núm. 4 (esmena de modificació de l'article 66 de la proposició).

Nou redactat proposat:

Article 66.

1. Seran proclamats Consellers Generals, elegits en les circumscripcions parroquials, els candidats de la candidatura que obtingui la majoria absoluta. La majoria absoluta serà la resultant de la meitat més un dels vots vàlids.

Si es donés el cas que el nombre de vots vàlids emesos fos imparell, la majoria absoluta serà igual a la meitat de la xifra parella immediatament superior.

Exemple:

62 votants - 7 vots nuls = 55 vots vàlids

Majoria absoluta = $55 + 1 : 2 = 28$

2. Si cap candidatura obtingués la majoria absoluta, s'efectuarà una nova votació el diumenge següent; solament podran participarhi les dues candidatures que hagin obtingut en la primera volta un major nombre de vots, i quedarà elegida la candidatura que hagi obtingut el major nombre de vots.

3. Si en la segona votació es produís empat, tant bon punt hagi acabat l'escrutini s'efectuarà un sorteig que consistirà en posar les candidatures dintre la urna i quedarà elegida la candidatura el nom de la qual surti el primer de la urna.

Motivació:

A través d'aquesta esmena es reforça el sistema majoritari, garantint la candidatura elegida té un ampli recolçament. Evitant, per tant, en els casos en que hagi més de dues candidatures pugui sortirne una d'elegida amb un percentatge molt baix de vots."

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

"Pel que fa referència a aquest article, el pronunciament de la Comissió és que es debati al Consell. Els motius perquè s'ha de debatre al Consell són exactament els mateixos que els que he dit anteriorment per a l'article 57, i és perquè la Comissió considera que són plantejaments totalment polítics i tècnicament és factible i possible la solució que presenta l'esmena del Govern així com d'altres possibilitats.

Doncs, la Comissió va treballar i va elaborar un articulat i creu que ara la decisió és política i que és el Consell qui l'ha de debatre i qui ha de decidir quin article es fa i es posa en la proposició de llei."

El M.I. Sr. Cap de Govern:

"Bé, suposo que correspon al Govern de parlar ja que és qui ha fet l'esmena, i explicar una mica o ampliar l'explicació o la motivació que ha donat per escrit en el moment de la tramitació legislativa oportuna.

El criteri del Govern parteix de la base del principi constitucional que estableix que una meitat del Parlament serà elegit amb el sistema majoritari. En establir un sistema majoritari a una volta, es corre el risc que el resultat, evidentment, no correspongui al nom ni al sistema; és a dir, amb tres candidatures és força probable que en una volta puguin ser elegits Consellers amb un nombre inferior al 50% de vots.

Entenem que amb un sistema mixt on hi ha una proporcionalitat ja establerta per la mateixa llei, que és el sistema nacional, si s'estableix el sistema majoritari ha de ser realment amb major rigor, que sigui realment majoritari i que, per tant, almenys s'intenti que en una segona volta es pugui assolir aquest fet majoritari.

Crec que encara que sigui un problema polític, la decisió no és tan, diguem-ne, política com el que hem examinat abans, sinó que hi ha també aquest problema o aquesta concepció pragmàtica o real del concepte majoritari."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Faig avinent, abans de reemprendre el debat amb el Sr. Miquel Aleix que ha demanat la paraula, que hi ha dues altres esmenes que incideixen sobre aquest tema.

Llavors potser també valdria la pena que es comentessin perquè hi hagués un pronunciament de conjunt, que no ens trobem amb un debat una mica distorsionat o unes votacions entravessades.

Llavors, potser que procedim amb les altres esmenes que són d'un grup de Consellers i d'un Conseller, en aquest cas, i que fan referència parcial o globalment a aquest article, i al final ja decidirem, quan hagi acabat aquest debat sobre quin tipus de votació s'ha de fer.”

El Sr. Secretari General:

“La següent esmena és presentada pel Conseller Sr. Enric Dolsa; és l'esmena número 7, a l'article 66, que diu:

“Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 2:

2. Si en la votació es produís un empat entre dues o més candidatures, el diumenge següent se celebrarà una nova votació entre aquestes candidatures.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, és molt diferent la proposta que fa el Govern amb la meua proposta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, només és en el cas d'empat.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Clar, jo només és en el cas d'empat i el que continuo pensant és que la proposta que fa el projecte de llei amb la llista més votada ja hi estic d'acord. Solament vull una segona volta en cas d'empat, i el Govern el que està dient és que vol una segona volta si una candidatura no obté la majoria absoluta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Ja havia precisat que una era d'abast més general i l'altra era d'abast més parcial. Passarem llavors a llegir la de 3 Consellers d'Andorra la Vella, que aquesta sí que és de caire més general.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena presentada pels Consellers Srs. Miquel Armengol Pons, Robert Cassany Vila i Antoni Armengol Vila, i diu el següent:

1a. de modificació:

Consistent en modificar l'article 66, pàgina 20, per a retornar a les disposicions actualment vigents per les eleccions dels Consellers Generals parroquials: sistema majoritari a dues voltes, en cas de no obtenció de majoria absoluta a la primera, i possibilitat per part de l'elector d'elaborar-se la papereta de vot escollint noms de diferents candidatures proclamades.

Motivació:

Els Consellers sotasignats pensem que, establerta una major representativitat del Consell General mitjançant l'elecció de la meitat del Parlament en una llista nacional amb distribució proporcional dels escons, semblaria adient que els ciutadans poguessin

seguir amb el sistema tradicional d'elecció per a la designació dels Consellers Generals representants de les circumscripcions territorials.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Nosaltres considerem que havent-hi la meitat del Parlament elegit amb llista bloquejada i tancada, pensem que per a una millor representativitat a nivell de les llistes parroquials seria bo que es continués amb el mateix sistema que ara, que és el que ja s'havia parlat anteriorment quan es parlava de règim electoral. La primera proposta que hi havia penso que apuntava cap a aquest camí.

Considerem que ja s'ha fet un gran pas des de la democràcia directa que hi havia des del temps dels grecs fins avui dia en què les democràcies són pràcticament la dictadura dels partits, perquè els que no estan dins d'un partit poques possibilitats tenen de ser elegits; això, en els països grans ho estem veient i a aquí, d'aquí a quatre dies, ens passarà el mateix.

Penso que un dels grans temes de la democràcia és la llibertat d'expressió, on comença la llibertat d'expressió i on s'acaba. Crec que a partir del moment on els electors poden triar amb tota llibertat, almenys aquesta meitat dels Consellers, fent ells mateixos els canvis que tinguin ganes de fer, respectem molt aquesta llibertat d'escollir.

L'argumentació que es dona de que la governabilitat després no seria la mateixa: aquí som un Consell que hem estat tots elegits a la proporcional i amb llistes barrejades i crec que els resultats d'aquest Consell no han sigut pas tan dolents. Doncs, crec que els sistemes els fan més les persones que les institucions, i per això nosaltres voldríem que a nivell parroquial es continués el sistema que s'ha emprat fins ara.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser el debat és una mica descosit, ho reconec, perquè es pot fer referència ja sigui a una esmena o ja sigui a una altra però, bé, potser que deixem donar el parer a tots els qui ho desitgin.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, m'adhereixo una mica amb el que acaba de dir el Sr. Cassany i faig també al·lusió al que fa una estona he dit: que a un votant tradicional andorrà sempre se li ha deixat escollir el seu candidat. Penso que en proposar aquesta llei llistes bloquejades tant a la nacional com a la parroquial perd aquesta oportunitat que tenia d'elegir o de votar el candidat que coneixia personalment.

Bé, el Sr. Cassany defineix això com a dictadura de partit. Jo penso que tant els candidats com els votants estan sotmesos a aquesta dictadura de partit. Els candidats perquè es comprometen a defensar unes coses que potser ben bé no defensen i que potser un dia hauran de deixar de defensar i, malgrat això, estaran compromesos amb aquests programes i hauran de fer fe el que han dit, i els votants també es veuen una mica condicionats en no poder escollir el seu candidat que, repeteixo, tradicionalment ha pogut ser escollit a Andorra.

Torno a dir que la manera d'elegir és la veritable democràcia, no al qui s'elegeix sinó com s'elegeix.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, jo trobo dos problemes greus a la proposta que fan els nostres companys d'Andorra la Vella, sobretot en un Consell com serà el pròxim, de 28 membres.

Primer, és un problema de governabilitat i, després, és un problema territorial, sobretot de les parròquies més petites. És a dir, en un Consell de 28 i en una llista nacional de 14 s'ha de dir que difícilment alguna persona de les parròquies petites serà elegida de forma nacional.

Aleshores, a més a més, si tenim en compte un sistema com proposen els nostres companys d'Andorra la Vella, pot passar molt fàcilment que de la manera d'elecció sortís una persona, un candidat elegit en dues llistes diferents, el que faria que, sistemàticament, s'autoanul·lés la parròquia. Llavors, lògicament, com a representant de la Parròquia d'Ordino, en un Consell de 42 ens ho podríem pensar, però en un Consell de 28 això es fa pràcticament impossible.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Només voldria remarcar que amb la proposició de llei que avui debatem, el legislador vol introduir per primera vegada en la història d'Andorra el sistema proporcional, tant a nivell nacional per a l'elecció dels Consellers Generals en circumscripció nacional, com a nivell parroquial per a l'elecció dels Consellers de Comú.

Aquesta voluntat de que les minories siguin representades va en el sentit que hem vingut defensant d'ençà molt anys endarrera, i correspon a una voluntat popular àmpliament i repetidament expressada, raons per la qual avui li donem tot el nostre suport.

No obstant això, i si bé la introducció del sistema proporcional suposa un avenç manifest cap a la consolidació de la democràcia, considerem que paral·lelament hem de continuar essent respectuosos amb el nostre passat, amb la nostra història i, en definitiva, amb la nostra gent, raó per la qual ens oposem fermament a que les llistes siguin tancades i bloquejades.

En una petita comunitat com la nostra on no han existit mai ideologies de partit i on els electors han tingut sempre la llibertat de votar ja sigui a la candidatura completa, ja sigui al candidat, manifestem que les llistes bloquejades representen un pas endarrera en detriment de la llibertat i de la democràcia.

Finalment, també volem fer un especial esment en contra del sistema proposat per a l'elecció dels Consellers Generals representant les parròquies, per les mateixes raons exposades anteriorment, i manifestem, a més, que és difícil d'entendre alhora que el legislador es preocupa per introduir el sistema proporcional per un costat i treure per un altre la proporcionalitat que suposa mantenir el sistema majoritari actualment vigent en les llistes obertes.

Afegint al que ha dit el Sr. Dolsa, comprenc la seva inquietud de que en poder-hi haver llistes tancades amb vot preferent pugui desplaçar el vot dels candidats de les parròquies menys representades, però això és un tema que no em preocupa perquè aquí estem tots per defensar el país i tant el podem defensar els uns com els altres. A mi em preocupa més que aquests últims anys hem patit tots el que en podríem dir les pressions —no sé si està ben expressat— de caciquisme.

Llavors, també em preocupa que amb llistes tancades i bloquejades estiguem recolzant a dictadures de partits que sempre ens portin a les mateixes persones. Per això, nosaltres acceptem les llistes tancades però demanem que siguin amb vot preferent perquè l'elector pugui triar i censurar a qui més li convingui. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Demanaria si poguéssim ser breus en les intervencions perquè em sembla que s’han donat ja molts arguments per poder-se formar un criteri, si és que no el teníem abans d’entrar a la sala.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Pel que fa referència a l’article 67 és, al meu entendre i a nivell personal, i no com a ponent de la Comissió Constituent, s’ha d’entendre avui que canviem substancialment el sistema.

Totes les lleis electorals difícilment són en tots els països exemptes de crítica. M’explicaré millor: arreu es critiquen les lleis electorals, sigui quina sigui. La Comissió en la qual he participat elaborant l’article 67, ha establert el sistema de creure possible de que, amb un sistema proporcional nacional, es pot buscar la possibilitat màxima —i per això s’ha redactat l’article 67 d’aquesta manera— perquè quedin resoltes les eleccions en un sol dia.

M’explicaré. Hem cregut necessari i convenient treure de tota pressió política la parròquia que pogués quedar en el si d’una llista territorial que no hagués obtingut la majoria absoluta perquè hi havia tres candidatures, i que hagi de quedar per a una elecció la setmana posterior. Això seria —creiem nosaltres— a nivell d’aquella pròpia parròquia una pressió innecessària quan aquells dos escons fossin necessaris per obtenir una majoria en el Consell General; hi hauria una pressió —creiem— exorbitant en una comunitat petita com la nostra, i això no seria bo.

Avui dia és possible que s’hi hagués de tornar un altre diumenge, però encara no hi havia res de fet perquè el sistema era un sistema parroquial i fins i tant no es venia tots els Consellers reunits en aquesta parròquia a priori, no hi hauria d’haver res de dibuixat ni de definit.

Ara, amb un partit nacional, amb projectes de partits nacionals i amb llistes que ja hauran obtingut el 80 o el 90% dels elegits en el primer dia, deixar penjada una llista parroquial en una parròquia, si aquesta fos necessària per fer una majoria dins el propi Consell —és el que he dit anteriorment— seria innecessària aquella pressió en aquella parròquia i possiblement succeís el que succeeix en cada cas, que la que més ben posicionada estava en la primera llista a la primera setmana, passés a la següent amb l’inconvenient de tenir una pressió exorbitant.

En segon lloc, si aquella parròquia ja no es necessités perquè el primer dia hagués quedat resolt el tema, crec que hi hauria un desinterès total i que en aquella parròquia, possiblement, l’únic que hauríem fet amb la purificació de buscar la màxima precisió en aquest article, fent-li fer una segona volta, és desmotivar l’elector, desinteressar-lo i que possiblement a la segona volta passessin amb menys vots que a la primera. Per això crec que la meva postura és mantenir el redactat de l’article 67 tal com l’ha presentat la Comissió perquè, cregueu-me, hi hem donat moltes voltes, hem analitzar els pro i els contres de cada un dels sistemes, i creiem que aquest és el menys perjudicial en el moment de les pressions electorals.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Nosaltres ho hem estat analitzant i ens donem compte que en la nostra esmena, amb l'esmena que presenta el Govern, demanem el sistema majoritari a dues voltes. Nosaltres som conscients de que és molt important que la llista que estigui elegida representi una part, la part majoritària dels electors de la parròquia, sobretot per als Consellers elegits en llista territorial.

Crec que farem un mal favor a la democràcia que neix després d'aquesta Constitució, si la llista elegida amb una majoria simple ens podem trobar que vingui a representar només un 15 o un 20% de la població. És per això que nosaltres ens hi oposem.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Ladislau Baró i el Sr. Robert Cassany. Potser que tanquéssim llavors el debat i que decidíssim com procedim per a la votació d'aquestes esmenes.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, penso que aquest és un debat molt interessant, a més és un dels debats que s'està reproduint ara a totes les democràcies occidentals i penso que s'ha de valorar molt positivament la discussió que avui estem tenint aquí.

Jo sóc partidari de recolzar les dues esmenes presentades pels Consellers d'Andorra la Vella perquè entenc que donen la paraula a l'elector davant de la cúpula del partit. Això no vol dir que aquestes dues esmenes vagin en contra, al meu entendre, de la formació de partits; entenc que són necessaris, molt necessaris per a la consolidació del canvi constitucional que hem fet al nostre país.

El que sí que fan és aplicar una mica un correctiu en allò que tendeix a passar a tots els partits, on hi ha el que s'anomena la llei de ferro de les oligarquies. Això vol dir que inexorablement dins un partit s'acostumen a situar a la cúpula del mateix una sèrie de persones que el que fan és castigar a aquells que dins el partit han sigut crítics o no han vist clar determinats intents de renovació i premiar, en canvi, a aquells membres del partit que han sigut escrupolosament fidels i que s'han limitat a fer bondat en relació al que es deia des de la direcció del partit.

Per tant, entenc que el tema d'introduir el vot preferent en la llista nacional va, sobretot, dirigit a aquest plantejament de donar la paraula a l'elector enfront de la cúpula del partit. Però, en sentit contrari, no penso que aquest sigui un tema ni que debiliti la formació de partits —la formació d'un sistema de partits nacionals— ni que vagi en detriment en cap moment de les parròquies menys poblades.

D'altra banda, també hi ha una consideració potser tècnica a tenir present. La Constitució i la Llei Electoral consagren un sistema electoral mixt, mixt de població i de territori, però mixt —entenc jo— tal com l'han dibuixat a nivell de grandària de circumscripcions i també amb els sistemes d'escrutini. Per un costat, i com diu el propi preàmbul de la llei, s'introdueix un sistema proporcional a la circumscripció nacional i, d'altra banda, s'introdueix un sistema majoritari a la circumscripció parroquial.

Amb el sistema majoritari s'hi adapta molt millor la candidatura oberta, mentre que amb el sistema proporcional s'hi adapta molt millor la candidatura tancada, sense que això no

obsti que aquesta pugui ser desbloquejada però, en tot cas, aquest és un principi bastant acceptat per la doctrina i penso que seria coherent que el mantinguéssim. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Queda una última paraula, que és el Sr. Robert Cassany, i llavors proposaríem a les modalitats de vot d'aquestes diferents esmenes que s'han discutit.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Que sigui l'esmena del Govern o la que presentem nosaltres, la cosa que crec realment important, contràriament al que diu el Sr. Miquel Aleix, és que existeixi una segona volta. Perquè si no existeix una segona volta es pot donar que d'un partit polític amb el 35 o 40% dels vots, si la parròquia està partida en diversos partits, passin automàticament a la parroquial els dos Consellers amb un mínim de vots. Crec que això és contrari a la democràcia i crec que l'elector s'ha de poder expressar amb una segona volta.

Hi ha un altre problema que és el de les pressions electorals. Penso que aquestes pressions electorals ja es faran des de la primera volta, des dels partits i des de la campanya electoral. D'això n'estic convençut perquè ja veig avui dia com comença la campanya electoral i ja veiem cap a on s'orienta. Doncs, crec que les pressions igual hi seran d'una manera que d'una altra.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“La meva intervenció serà breu. Serà per completar una mica, dins el sentit de l'esmena que presenta el Govern, el que acaba de dir el Sr. Robert Cassany.

Crec que s'ha de valorar el sistema majoritari, i si és realment majoritari ha de ser per majoria absoluta. És a dir, en el supòsit que s'adoptés el sistema proposat amb una volta, no crec que fos apropiat el nom actual sinó que hauria de ser sistema majoritari relatiu. Perquè realment en llenguatge jurídic no crec que es pugui dir que un senyor, un Conseller, una autoritat, que ha estat elegit amb un sistema majoritari quan té o quan pot tenir, potencialment almenys, uns vots, o sigui, ser elegit amb votació minoritària.

Penso que aquesta és la meva proposició: que s'hauria de buscar per, no dic enganyar la gent, però perquè la gent no se senti enganyada en el supòsit d'escollir tal com ve la proposta en una sola volta, que es canviés el nom del sistema.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors aquí tenim la proposta que presenta la Comissió, que és de tots coneguda. La primera votació que proposaríem seria la següent: la proposta de la Comissió seria el punt 1 i l'esmena presentada per Govern el 2, l'opció 2. Primer, procediríem a aquesta votació..

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“És per una qüestió d'ordre, Sr. Síndic. És clar, si procedim tal com vostè indica molt probablement la votació de les altres esmenes que afectin el mateix apartat quedarà sense objecte. Potser valdria més fer una votació global, serà més complicada però...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Posar-les les tres juntes? A veure el Sr. Canut si troba la solució.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Penso que hi ha una altra alternativa que és la que ha presentat el Sr. Dolsa, que és la mateixa que contempla la llei però que en cas d’empat de les dues candidatures s’anés a una segona volta. Penso que hi ha una altra proposta amb una altra esmena.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No l’oblido al Sr. Dolsa.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“És que em pensava que l’oblidava.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És que hem de tenir en compte una cosa. La proposta del Sr. Dolsa només val, per exemple, si és amb tancada o bloquejada; si és amb oberta, difícilment. Crec, no ho sé.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Crec que el que s’ha de fer és passar a votació la proposta de la Comissió amb la proposta del Govern. Una vegada feta l’elecció, si és la proposta de la Comissió o la proposta del Govern, llavors podrem continuar amb la que quedi i una altra. Perquè si hi posem les quatre resulta que pot guanyar el que ningú espera.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És la proposta inicial que feia Sindicatura. És a dir, la proposta del Govern és una segona volta de la proposta de la Comissió i després la proposta que també fa d’àmbit general és les dues voltes amb sistema majoritari actual. Crec que és més coherent fer-ho amb aquest sistema.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“S’haurien de fer dues votacions: la primera podria ser una candidatura bloquejada o oberta i la segona seria saber si una volta o dues voltes.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És que l’esmena que han presentat els Consellers de la Parròquia d’Andorra la Vella és dues voltes...”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Però llavors sabriem el resultat. Aquesta proposta meva engloba una mica totes les propostes.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Però s’ha de respectar. La votació s’ha de fer en base a les esmenes.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Permeti’m, però voldria fer un altre suggeriment, que no sé si és coherent o no ho és. Penso que a la primera volta hi han d’anar totes les propostes i aleshores, a partir d’aquí, la que té menys vots passa a la segona volta; clar, ha de ser un sistema d’eliminació perquè sinó el resultat pot ser sorprenent.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Crec que el sistema que proposem és més coherent en el sentit de dir la proposta inicial i recordem que, en un principi, el punt central és la proposta que fa la Comissió i ha de ser el punt central de la votació.

Hi ha una esmena del Govern que proposa una esmena global a la proposta que fa la Comissió, que és la possibilitat d'una segona volta si no s'arriba a una majoria absoluta a la primera. Bé, aquesta és la primera. Quan haguem decidit això veurem com enfoquem la resta. D'acord? Llavors la proposta 1 seria la de la Comissió, és a dir una sola volta, tothom ho ha entès bé? I la proposta 2 seria la de Govern, bloquejada, tancada a dues voltes, per la parroquial.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 20 vots a favor de la proposta número 1, cap vot a favor de la proposta número 2 i 8 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“20 a favor de la proposta número 1, és a dir, la de la Comissió, cap vot a favor de la proposta número 2 i 8 abstencions. Em sembla deduir que l'abstenció és la proposta que presentaven tres Consellers d'Andorra la Vella, o vaig errat? Potser valdria la pena que se'ns explicités, així obviariem una tercera votació. El Sr. Ladislau Baró havia demanat ja la paraula abans, en el moment de la votació.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí, precisament havia demanat la paraula en el moment de la votació perquè voldria manifestar ràpidament quin és el sentit de la meva abstenció. És a dir, a mi se m'ha donat a triar entre dues alternatives quan jo la que estava defensat era una altra. Ara no sé ben bé com acabarem de muntar el debat, però en tot cas sí que voldria explicar el sentit polític que té la meva abstenció.

La meva abstenció certament coincideix amb la interpretació que feia vostè. És a dir, que estic d'acord amb les dues esmenes i en aquest cas amb la de l'article 66 presentada per Andorra la Vella, però no sé si les altres abstencions van en el mateix sentit.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Jo volia dir el mateix. Com que no se'ns ha donat opció a poder ficar en la mateixa votació les tres propostes, la meva abstenció, com vostè ha interpretat però penso que no hagués hagut d'interpretar, sinó donar l'opció de posar la votació a la una, a la dues i a la tres.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Ara és el que farem, no hi tenim cap impediment. El que posava una mica de problema és si quedava aprovada la proposta del Govern. Tots sabem que les esmenes del Govern són una figura una mica especial però, bé, en aquest cas, vist que la proposta que ha prosperat és la proposta de la Comissió i que hi ha una proposta d'uns Consellers, el lògic és que ara es posi a votació la proposta de la Comissió davant de la dels Consellers. Sense perjudicar, evidentment, quina serà, i finalment quedaria la del Sr. Dolsa.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sr. Síndic, la nostra abstenció anava en el mateix sentit que la del Sr. Ladislau Baró.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors no sé si procedeix votar perquè ha quedat clar el resultat: serà 20 a 8. Doncs, es vota, d'acord?”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“No, Sr. Síndic, que es voti però jo ho havia dit abans...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Se'n faran moltes de votacions avui i si en podem estalviar alguna no...”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“No, és que abans havia demanat que es votessin les tres proposicions juntes perquè entenc que sinó passaria el que ha passat, que l'esmena que ara falta per votar és absolutament ocios que es voti i jo en tot cas m'abstindré, si és que es passa a votació, perquè entenc que ja ha quedat desestimada per la votació anterior.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Penso, Sr. Síndic, que a la votació ha quedat clarament reflectida la voluntat del Consell General de recolzar la proposta de la proposició de llei.

En aquest cas només cal tenir en compte, al meu entendre, l'esmena presentada pel Sr. Dolsa, que és en cas d'empat de dues candidatures què es fa. I en aquest cas, la proposta del Sr. Dolsa, amb l'esmena que presenta, és que és el que cal fer, ja que hem triat el sistema bloquejat a una sola volta, en cas d'empat de dues candidatures. Penso que el debat està aquí, no està en lloc més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Demana als qui han presentat l'esmena, que són els tres Consellers d'Andorra la Vella, si realment la mantenen o vist el resultat de la primera votació ja es donen per satisfets. O realment la volen mantenir i que passi a votació.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Penso que la nostra voluntat era de demostrar el que volíem, però implícitament per la votació, tal com s'ha presentat, la nostra ja queda automàticament desestimada. Ara, si voleu procedir a una votació hi podem procedir. Ja sabem quin serà el resultat, doncs, crec que el millor és que la retirem.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Llavors quedaria la proposta del Sr. Dolsa, que aquesta sí que va en coherència amb l'esmena que s'havia presentat i la passem potser a llegir per refrescar la memòria, abans de procedir a la seva votació.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena 7 de modificació a l'article 66:

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 2:

2. Si en la votació es produís un empat entre dues o més candidatures, el diumenge següent se celebrarà una nova votació entre aquestes candidatures.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Em sembla que queda clara la proposta. En canvi, en la proposició de la Comissió es feia per sorteig, si no vaig errat; sí, la proposta de la Comissió era que es fes per sorteig en cas d'empat.

També hem de tenir una mica en compte que l'esmena del Sr. Dolsa va una mica dissociada amb l'esmena 8. Potser que llegim la 8 també ja que lliga una mica amb la 7.”

El Sr. Secretari General:

“L'esmena número 8 diu:

“D’addició a l’article 66

Es proposa la creació d’un apartat núm. 3 amb la redacció següent:

3. Si en la nova votació es produís un altre empat, tan bon punt hagi acabat l’escrutini s’efectuarà un sorteig que consistirà en posar una papereta amb el nom de cada candidatura dintre l’urna, i quedarà elegida la candidatura el nom de la qual surti primer de l’urna.

L’extracció de la papereta l’efectuarà el president de la mesa electoral amb total imparcialitat.”

Motivació:

Si un cop efectuada la segona volta encara persisteix l’empat, sembla convenient efectuar el sorteig descrit perquè la intenció de vot ja no canviarà.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, suposo que ha quedat clar quina és l’opció que presenta el Sr. Dolsa.

El Sr. Miquel Aleix, com a ponent de la Comissió. S’havia debatut també llargament aquest tema en el si de la Comissió.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Bé, és cert que a la Comissió s’ha debatut i la proposta del Sr. Dolsa solament fa que en cas que hi hagi un empat, que matemàticament és possible, posar una segona volta i no fer el sorteig ja, com diu la llei, en la primera volta.

Doncs, aquí l’opció és determinar pel Consell General si es vol en cas d’aquest hipotètic empat que s’hi tornés el diumenge després o que ja automàticament s’anés al sorteig.

És una opció, és una opció que crec que es donarà molt rarament, podria ser la possibilitat que si en cas que es donés l’empat podria donar la possibilitat d’anar a una segona volta i de no entrar directament en el sorteig podria semblar millor. És a dir, és a determinar pel propi Consell.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Hi ha alguna intervenció més per explicitar el debat o passem directament a la votació, perquè em sembla que està bastant clar.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“El que a mi em preocupa si hi ha una segona volta, que considero que hi ha de ser, continuant en defensar el que ja defensava, és que ens trobarem amb què ja que hem passat a que els Consellers estiguin elegits amb majoria simple, haurem d’esperar aquest segon tom per fer el Consell. Llavors, potser contradeix molt la teoria de certs Consellers.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Era per reprendre una mica el que s’acaba de dir. Almenys nosaltres quan hem votat una sola volta era per aclarir les eleccions en un dia i veuríem malament que s’anés per desempatar la llista a una segona volta perquè, en tot cas, ja havent votat diferent la primera si s’hagués d’anar per un empat a una segona volta.

Hi ha la manera que proposa la Comissió, de sorteig, que potser és dura i hi ha la manera que, quan sigui un empat, potser que passi al primer cap de llista de les dues llistes. Però hauríem d'intentar trobar una solució que es resolgués en primera volta.

Per tant, el sorteig ens sembla correcte.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Enric Dolsa, després quedava el Sr. Cassany, el Sr. Santamaria i proposaria realment que no oblidem que és un cas de figura que pot ser molt poc probable, crec jo, i per tant tampoc no hauríem d'allargar innecessàriament el debat perquè queden temes importants que també necessitaran molt debat.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Tampoc cal oblidar, Sr. Dalleres, que és molt probable i pot passar molt fàcilment, que en una parròquia pugui haver-hi tres candidatures i que n'hi hagi dues que quedin empatades i la tercera que quedi menys votada.

Aleshores, lògicament, si hi ha una segona volta les persones, els electors que han votat la candidatura que ha perdut, és normal que continuïn votant i a algunes de les altres dues votarà. Aleshores penso que és bastant més democràtic això que no pas anar per sorteig tal com proposa la proposició de llei.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“A mi em fa l'efecte que la proposta del Sr. Dolsa s'ajusta més a la democràcia i no voldria barrejar naps amb cols però me'n recordo d'aquells partits de futbol que després de pròrrogues acabaven tirant una moneda a l'aire i ningú no quedava satisfet.

Ultra la possibilitat que hi hagi més de dues candidatures i que dues puguin empatar, a mi em sembla que com que és bastant improbable que succeeixi, si succeeix que prengui paciència tothom i que esperin vuit dies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors ja crec que podríem procedir a la votació. La proposta 1 seria la proposta de la Comissió i la proposta dos englobaria les dues emenes que fa el Sr. Dolsa, que es complementen. És a dir, en un primer temps si hi ha un empat es va a una segona volta i si es reproduís —cas realment molt poc probable— llavors es dirimiria per sorteig, però en última instància només.

La proposta número 1 és la de la Comissió i la proposta número 2 serien les dues esmenes complementàries del Sr. Dolsa.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 2.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 2.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 2.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“M'abstinc.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 6 vots a favor de la proposta número 1, 16 a favor de la proposta número 2 i 6 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors quedaria acceptada la proposta del Sr. Dolsa, que era sobre les seves esmenes 7 i 8.

Hi havia unes explicacions de vot que demanaven la Sra. Maria Reig i el Sr. Ladislau Baró, després.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Lamento que per un error de plantejament o d'estratègia a l'hora de plantejar les votacions amb proposta 1, 2, 3, no m'hagi pogut expressar amb la proposta que volia votar i que ha quedat expressada per deducció i de forma tàcita. Es referia a que m'agradaria continuar amb llistes obertes i elecció majoritària dels candidats en una segona volta en cas de no haver assolit la majoria. Per què? Perquè deixa expressar millor la voluntat de cada elector i també reforça la llibertat del candidat enfront de les pressions i imposicions dels programes dels partits polítics. Gràcies.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Per justificar les meves dues abstencions en aquestes votacions, m’adhereixo a la constància en acta que ha fet la Sra. Maria Reig.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Nosaltres també ens adherim a la proposta de la Consellera Maria Reig pels mateixos motius.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Algú més? Bé, llavors passariem a l’esmena següent.”

El Sr. Secretari General:

“És l’esmena número 5 de l’escrit presentat pel Sr. Cap de Govern que diu el següent:

“Esmena núm. 5 (Esmena de creació en el Títol III).

Article 72. A més de les causes d’incompatibilitat previstes en els articles 16, 17 i 63, el càrrec de membre de Comú és incompatible:

- a) Amb el de Cap de Govern o ministre.
- b) Secretari de Comú.

Motivació:

Vistes les incompatibilitats establertes per als Consellers Generals, s’estima convenient establir-les també per als membres de Comú.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Bé, el pronunciament de la Comissió sobre l’esmena número 5 és favorable amb el plantejament del Govern. S’accepta per part de la Comissió l’esmena del Govern.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Crec recordar que era favorable en el punt a), però no en el punt b), si no vaig errat. Favorable en el cas de Cap de Govern o de Ministre, però no en el de Secretari de Comú que queda contemplat en un altre article d’incompatibilitats de funcionaris, si no ho recordo malament.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Aquí hi posa pronunciament favorable de la Comissió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Un Secretari de Comú si vol ser Conseller General ha de presentar l’excedència.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“El redactat quedaria tal com havia proposat la Comissió: redactat del Govern a) a més de les causes d’incompatibilitat previstes per als articles 16, 17 i 63 el càrrec de membre de Comú és incompatible amb el de Cap de Govern o de Ministre i acabant aquí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, s’acceptaria doncs l’esmena amb la proposta de la Comissió, em sembla entendre, per assentiment i quedaria només amb l’apartat a). S’acceptaria?”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Jo l’accepto, però em queda el dubte de quin és l’article del projecte de la proposició de llei que preveu que el Secretari de Comú no pot ser elegible.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“L’article 17.1: Un sistema d’excedències al qual hauran d’acollir-se forçosament aquells funcionaris que excedeixin a un càrrec d’elecció pública que tingui remuneració.

El Sr. Secretari General:

“És l’article 17.1 que diu:

L’exercici de la funció pública per part de funcionaris en actiu o de persones contractades és incompatible amb l’exercici de qualsevol càrrec electiu de l’Administració a la qual es trobin adscrits.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Queda cobert aquí. Bé, llavors s’acceptaria només amb la primera part.

Seguiriem amb l’última esmena del Govern.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena número 6: de creació en el Títol III.

Article 73. Endemés de les incompatibilitats previstes en l’article anterior, els càrrecs de Cònsol Major i Menor són incompatibles amb qualsevol activitat que suposi estar en nòmina del Consell General, del Govern o d’Ens públics o parapúblics, no havent-ne demanat l’excedència.

Motivació:

L’increment de població de totes les parròquies i del nombre de serveis dels Comuns requereixen la plena dedicació dels Cònsols a les seves tasques públiques, essent doncs difícil que la puguin compaginar amb responsabilitats com a empleats dins d’altres Administracions o Ens públics.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La Comissió també és favorable a aquesta esmena i l’accepta salvat l’última frase de l’article “no havent-ne demanat l’excedència”, on la Comissió proposaria “no havent-ne obtingut l’excedència”, perquè una cosa és demanar-la i l’altra obtenir-la. Llavors la Comissió demanaria canviar del redactat del Govern la paraula “demanar l’excedència” per “obtenir-la”.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Trobo molt bé l’article però penso que s’hi hauria d’afegir quelcom més: on diu ens públics o parapúblics també s’hi hauria de posar “Administracions que no siguin andorranes”, perquè pot haver-hi persones que treballin en administracions que no siguin andorranes, com

es dóna el cas actualment, i crec que també hauria de formar part d'una incompatibilitat, perquè encara potser és més greu que treballar en un ens públic andorrà.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Suposo que aquesta esmena ve determinada per l'ocupació que comporta el càrrec de Cònsol o de Cònsols. També crec que s'hauria de valorar d'on són cònsols; si ho són d'Andorra o d'Escaldes on hi ha, efectivament, moltes hores de treball o si també amb aquesta esmena es graven les possibilitats dels cònsols d'altres parròquies que potser no tenen tanta ocupació de treball, com poden ser les parròquies petites. Això és una observació.

Després estem parlant, si partim de la base d'aquesta ocupació de temps, d'activitats que suposin estar en nòmina del Consell; podríem ampliar potser a activitats en altres llocs, no? Són observacions simplement.

Ara, el que més incoherent trobo és el fet que ha reflectit en Robert Cassany. Amb els que estan en nòmina del Consell General hi entren els mestres d'escola i ho dic bastant directe, no? Perquè és l'únic cas que se m'ocorre ara; no entro en el tema de correus perquè s'acaba d'aquí a quatre dies. Però en el cas dels mestres d'escola estem marginant els andorrans que treballen a l'escola andorrana i, en canvi, no estem aplicant el mateix, que és el que apuntava ell, als mestres que estan treballant per a països estrangers, per als col.legis francesos o per als col.legis espanyols.

Llavors, crec que aquesta esmena, des del meu punt de vista, no és massa procedent. Crec que qui assumeixi un càrrec de cònsol ha de ser el suficient responsable per saber què ha de fer, si ha de demanar o no ha de demanar l'excedència i si s'ha de retirar. És una qüestió d'ètica que cadascú ha de valorar per ell mateix, per la seva persona.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, jo no estic gens d'acord amb aquesta esmena presentada perquè de la mateixa manera que parla de funcionaris públics, igual que deia ara el Sr. Cassany, que també es podia fer extensiva a funcionaris públics d'altres països. Aleshores, tampoc podria ser Cònsol Major o Cònsol Menor —si parlem de dedicació— qualsevol persona que treballi a qualsevol lloc de treball. És a dir, que tampoc seria compatible. Llavors, pel que entenc, els Cònsols Major o els Cònsols Menor només seran els patrons. Jo no la comparteixo aquesta esmena i, a més, demanaria, Sr. Síndic, que després es passi a votació.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Es passarà a votació, no hi ha d'haver cap problema amb això.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Gràcies, Sr. Síndic.

A mi se m'acudeix, a part d'això que hi ha molt a discutir, però hi ha dues o tres coses que em semblen elementals. Si una persona treballa en una entitat pública o parapública jo diria que si resulta elegit, suposant que prosperés aquesta esmena, l'excedència hauria de ser automàtica i per llei. Perquè, en cas contrari, hi ha una cosa aquí que se m'escapa, i després també, en la suposició que això s'aproves, estava pensant que si hi hagués algun cas actualment que es trobés en aquesta situació, és que seria d'aplicació immediata o s'hauria d'esperar a que acabés el mandat pel qual està exercint?

Independentment d'això, aprofito l'avinentesa per adherir-me al que han dit els companys d'Andorra la Vella sobre els funcionaris d'altres països.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Jo anava en el mateix sentit que ha dit al final el Sr. Santamaria. Crec que avui hi ha algunes persones que si aquesta esmena prospera es veuran afectades i no crec que fos just que a aquestes persones no se'ls deixi acabar el mandat. Crec que si aquesta gent ha estat elegida amb unes condicions fins ara, se'ls ha de deixar acabar almenys el mandat. Segons l'estudi que he fet hi ha tres o quatre persones que estan afectades per aquesta esmena i demanaria que en aquest cas que se'ls deixés acabar el mandat.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Penso que són tots els membres del Comú que estaran elegits d'una manera molt diferent de la que preveu la llei. Per això, és evident, que ha de quedar molt clar que tota la legislatura que tindran els Comuns l'han d'acabar. La meua interpretació almenys és aquesta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En principi, em sembla que no hauria d'afectar pel principi que van ser elegits amb unes regles del joc i que no és d'aplicació. Sí que serà d'aplicació per a la propera elecció, però no hauria de concernir a aquesta.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Penso que l'última part del debat és una part clara, perquè la Constitució garanteix la no retroactivitat de la llei, per tant això està clar.

Proposaria, Sr. Síndic, que passéssim a votar l'esmena incloent-hi, si us plau, la proposta que fan els companys d'Andorra la Vella pel que fa les persones que treballin a les administracions forànies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Això d'administracions forànies, administracions estrangeres.. Quin redactat proposaria la Parròquia d'Andorra la Vella?”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sr. Síndic, el que voldria és demanar al Sr. Cap de Govern, ja que l'esmena és del Govern i, és clar, abans de començar a introduir modificacions a la seva esmena potser també fóra bo conèixer la seva opinió.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, s'ha considerat que en un règim d'incompatibilitats si hi ha incompatibilitats a nivell del Consell General i del Govern, també és una opció política que s'estableixin aquestes incompatibilitats per als càrrecs de Cònsol Major i Cònsol Menor a nivell dels Comuns.

És a dir, seria incongruent que un Cònsol Major o un Cònsol Menor no tinguessin incompatibilitats quan ho poden tenir d'altres funcionaris o d'altres persones a qui se'ls estableix per un article de la llei. És una mica de coherència política per motius polítics i també per motius de feina. És una qüestió potser d'opció política però em sembla que seria més coherent establir aquestes incompatibilitats igual que les estableix la llei per a d'altres funcions i d'altres càrrecs.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser la pregunta que li posava el Sr. Bartumeu era la possible inclusió a l'esmena que presentava el Govern de “membres d'administracions estrangeres”, com pot ser a nivell d'ensenyament o de correus.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“He de confessar que no hi havíem pensat, però és lògica.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, el títol que proposaria la parròquia d'Andorra la Vella per completar eventualment aquesta esmena, quin seria?”

M.I. Sr. Robert Cassany:

“Jo volia comentar una altra cosa abans que seria: no fa una doble ocupació amb l'article 17, aquesta esmena del Govern? Amb l'apartat 2, concretament.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, és per a la pròpia administració el 17, ja es va mirar en el seu moment. Fa referència a Administració Central i Administració Comunal i l'altre era dins la pròpia administració. No es pot ser funcionari i polític de la mateixa administració.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Després em poso un altre problema: un senyor que treballa en una administració pública i guanya 400.000 pessetes i aquest senyor es presenta com a segon cònsol d'una parròquia petita. No sé quan guanya el segon Cònsol d'una parròquia petita, però no crec que guanyi 400.000 pessetes. Llavors, aquesta incompatibilitat crea un problema a aquesta persona perquè de fet, aquest senyor, no pot ser segon cònsol a menys que es sacrifiqui sobre el seu salari. Potser s'hauria de buscar una modulació diferent a aquest sistema.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“El que es pretén no és prohibir-li que ho pugui ser, sinó que és incompatible. Ha de presentar un sistema d'excedència o ha de dimitir en el càrrec que té per accedir a un altre. No se li prohibeix, ha d'abandonar un càrrec.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“El debat és interessant, Sr. Síndic, però penso que també el problema és que dins tota la quantitat de lleis que aquesta legislatura s'ha proposat de fer —i algunes fonamentals que ens marca la Constitució—, aquí tenim un exemple clar d'una deficiència important, i és el fet que hauríem hagut de preveure —i això ho hem demanat en diverses ocasions— una sèrie de lleis que són les que realment sustentaran la democràcia, que són la Llei d'Incompatibilitats, la Llei de Premsa i la Llei de Finançament de Partits i de les Campanyes Polítiques.

Si haguéssim tingut preparada una Llei d'Incompatibilitats potser avui aquesta discussió no la tindriem. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El dia que serem robots, Sr. Canut, i em sembla que hi arribarem amb aquests esforços sobrehumans. El Sr. Miquel Armengol i crec que seria important ja de passar a la votació.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Vull dir, seguint una mica el que ha dit el Sr. Canut, i en vista de tots els comentaris i aportacions que hi han, crec que val més deixar aquesta esmena sense efecte.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“L’opció clàssica és o la proposta de la Comissió, en què no hi figurava evidentment aquesta esmena que és d’addició, o votar l’esmena que presenta el Govern. Crec que aquesta és la primera tessitura que hem de contemplar.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sr. Síndic, penso que el Sr. Cap de Govern ens acaba de fer el suggeriment que en això no hi havien pensat. Que en els ens públics o parapúblics d’administracions andorranes o també estatals d’altres països aquí a Andorra, no hi havien pensat, i crec que val la pena recollir-ho i si el Sr. Cap de Govern hi està d’acord afegir-ho a la proposta.

Penso que la igualtat ha de ser tant per a un senyor que treballa a l’administració, fiquem una escola, que és més fàcil, l’escola andorrana, que l’escola espanyola que l’escola francesa.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, si el Sr. Cap de Govern no hi veu cap inconvenient en incloure-ho a la seva esmena, llavors passariem a l’esmena millorada en aquest aspecte, que podria quedar en la forma... A veure com proposaria el Secretari.”

El Sr. Secretari General:

“Recollint el que s’ha dit, crec que podria ser una redacció així com: “Endemés de les incompatibilitats previstes en l’article anterior, els càrrecs de Cònsol Major i Menor són incompatibles amb qualsevol activitat que suposi estar en nòmina del Consell General, del Govern o d’ens públics o parapúblics així com de qualsevol administració pública estrangera, no havent-ne obtingut l’excedència”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors la votació seria: o el manteniment de la proposta de la Comissió que obviava aquest tema, o la votació de l’esmena millorada que presenta el Govern.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Penso que la redacció millorada només es pot dir d’una manera: on diu “ens públics o parapúblics” només s’hi ha d’afegir “andorrans o estrangers”. No sé perquè ens fa por de dir les coses pel seu nom. Andorra és Andorra i tot el que no és Andorra és l’estranger.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, també recobreix la formulació; em sembla més clara i contundent la formulació que fa el Sr. Joan Santamaria.

Llavors, per cloure el debat amb la votació seria: punt 1 no s’accepta l’esmena, és a dir queda tal qual; punt 2 s’accepta l’esmena amb el redactat final que ha proposat el Sr. Joan Santamaria, que potser és el més clar i contundent. També seria sí o no a l’esmena; esmena millorada, i queda millorada amb “ens públics o parapúblics andorrans o estrangers

El dubte que té el Sr. Secretari, us el faig avinent, és si realment ens públics i parapúblics recobreix, per exemple, els funcionaris de l'ensenyament espanyol, encara que s'hi posi estrangers.”

El Sr. Secretari General:

“La terminologia ens públics està referida no a l'Administració General de l'Estat, sinó a un tipus d'ens que dins la terminologia administrativa es reconeixen com a tals. Llavors no abasta a tota l'administració en general. Els funcionaris dels ministeris no ho són d'ens públics pròpiament dits.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si de cas s'hi hauria de posar potser “funcionaris dependents d'un Estat estranger”, una millora potser en la línia que havia apuntat el Sr. Secretari.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Bé, no tenim por de parlar clar però hauríem de mirar de parlar el màxim bé possible perquè se'ns entengui, perquè de vegades si parlem tan clar no se'ns entendrà i, per tant, el que diu el Sr. Secretari em sembla molt correcte.

Crec que podem deixar ens públics o parapúblics, posar una coma i aleshores dir “o altres organismes públics dependents d'Estats estrangers”, o una cosa així que aleshores ens entenem perfectament i no ens amaguem pas de parlar clar i ja està.

Aprofito que tinc la paraula per suggerir que canviéssim el procediment de votació perquè ara no estem votant una esmena del Govern contra un redactat de la comissió, sinó que és una proposta d'afegir i, per tant, penso que quedaria més clar que votéssim sí o no al que ens proposa el Govern.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Com quedaria la redacció? “d'organismes dependents d'un Estat estranger?””

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“O “d'organismes o administracions dependents d'un Estat estranger”. ”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Assenyalo que era la redacció original i això demostra que hi ha un cert cansament. El Sr. Aleix ho vol millorar encara?”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No, no, Sr. Síndic. Jo el que volia és agilitar-ho. Suposo que sobre aquesta esmena —no ho sé, prejutjo—, no hi hauria massa debat. Llavors, demanaria que amb aquestes esmenes que si el Sr. Síndic demanés per assentiment i fossin admeses per assentiment les passem ja i no cal que procedim a la votació. Si hi ha algú que vol exigir votació...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Perdó. M'ha semblat que dos Consellers ho demanaven. Per això procedim a la votació, sinó no s'hi hagués procedit.

Sí o no a l'esmena de Govern millorada?”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudi:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“No.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“No.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“No.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“No.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“No.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Farem el recompte i proposaria, si la Cambra ho considera oportú, que féssim una breu suspensió perquè queden encara bastants esmenes i reprendriem d'aquí 5 o 10 minuts. D'acord?”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Abans d'aixecar la sessió i per coherència o paral·lelisme amb l'esmena que el Consell General acaba d'aprovar, voldria anar a l'article 63 del projecte de la Comissió, concretament a l'apartat d, quan fa referència a les causes d'incompatibilitat: és el mateix redactat i acaba igual “no havent demanant l'excedència”.

Aleshores, el suggeriment és que es posés el mateix acabament de l'altre que és "no havent obtingut l'excedència". Per simple coherència amb l'esmena que acabem d'aprovar. A l'article 63, al final de l'apartat d."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Bé, potser també s'hauria de fer amb la millora de ser en nòmina d'una institució estrangera, per coherència. Dic per coherència, no? Si no volem... Els Cònsols en relació als Consellers Generals. D'acord?"

Li sembla correcte, Sr. Secretari? És a dir, al 63.d es faria en coherència amb el que s'ha acordat en el cas dels Cònsols."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Sr. Síndic, si em permet —i penso que estarem d'acord amb el company Albert Gelabert— allí estàvem parlant d'una qüestió que comporta una retribució equivalent a salari; aquí, els parlamentaris per què es considera que són incompatibles? Perquè en aquesta sala es votarà el pressupost de l'administració on estiguin treballant aquestes persones, per això se'ls diu que agafin l'excedència.

En aquesta sala, un parlamentari que estigui en un ensenyament no andorrà, no votarà aquí el pressupost. La incompatibilitat que preveu el 63.d és perquè una persona no participa en la votació d'un pressupost que la retribueix a ella mateixa, i per tant crec que no podem; en tot cas, si vostè persisteix, jo m'hi oposo pel que acabo de dir. Entenc que aquí no podem, de cap manera, impedir a una persona que estigui treballant i que si aconsegueix una disponibilitat de la seva administració d'origen aquí no entra en cap mena d'incompatibilitat.

El que ens preocupava a nosaltres era que aquí estès votant pressupostos d'administracions parapúbliques o del mateix Consell General, persones que després són retribuïdes en càrrec a aquests pressupostos. Això sí que genera un problema; l'altre, almenys jo no el veig, per tant no hi estic d'acord amb aquest afegit."

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

"No, a veure, potser no ho he interpretat bé, però el que no em queda clar és que la proposta de substitució de demanar i obtenir l'excedència es va fer en el sentit que el demanar es podia prestar a confusió perquè una persona la podia demanar i no la tingués mai.

És una mica el paral·lelisme entre la renúncia i la pèrdua de la nacionalitat. Aleshores, si a l'altre article en compte de dir "no havent demanat" diu "no havent obtingut l'excedència" penso que si alguns l'hauran d'obtenir, els altres també."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Perdó; així potser no l'he entès. A mi em semblava que vostè el que proposava era d'afegir aquí també "com a persones que haguessin demanat..."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Això és un afegit que havia proposat el Sr. Síndic. El Sr. Gelabert, efectivament, s'havia limitat a l'altre."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Així no l'havia entès bé. Estic d'acord amb el que el Sr. Gelabert proposa."

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans d'aixecar temporalment la sessió, farem el recompte de la votació anterior.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació anterior és: 21 vots afirmatius, 5 vots negatius i dues abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Reprenem d'aquí a 10 minuts o un quart.”

Se suspèn la sessió a un quart de nou de la nit.

Es repren la sessió a dos quarts de nou i cinc minuts de la nit.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Reprenem amb l'anàlisi de les esmenes presentades. Hem acabat amb les esmenes de Govern; prosseguim, per ordre, amb les esmenes que ha presentat el Sr. Enric Dolsa, de les quals ja n'hi ha dues que han estat examinades.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 1: de modificació a l'article 1

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 2:

2. El dret de sufragi correspon a totes les persones majors d'edat que no tinguin cap altra nacionalitat que l'andorrana, amb ple ús dels seus drets civils i polítics i no sotmesos a cap causa d'incapacitat prevista per la llei.

Motivació:

D'acord amb l'article 7.2 de la Constitució, és important eradicar el fet que els nacionals andorrans posseeixin altres nacionalitats, a partir ja de les properes eleccions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“La Comissió es va pronunciar desfavorablement amb aquesta esmena, entenen que ja estava regulat, que era objecte de regulació a nivell de la Llei de Nacionalitat.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Llavors he d'entendre, segons hem diu vostè, que aquesta esmena no s'accepta degut a que ja està contemplat a la nacionalitat i que per tant no podrà ser elector, ni candidat ni elegit una persona que tingui doble nacionalitat. És així?”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

El que pensa la Comissió, i en tot cas afegiré el que almenys penso jo, Sr. Dolsa, és el següent: no podem per via de la Llei Electoral modificar el Codi de la Nacionalitat. Si el Codi de la Nacionalitat, com sabem, l'actual, que és el que va ser votat en aquesta sala l'any 85, el que s'ha aplicat doncs del 85 fins el dia en què parlem, ha permès, dissortadament, la creació d'uns andorrans amb dos passaports, i ho ha permès amb tota legalitat. Per tant, aquests

eventuals andorrans amb dos passaports ho són fins a la modificació de la llei amb tota legalitat, i no els podem privar dels seus drets per mitjà d'una Llei Electoral.

De la mateixa manera li afegeixo que, en el suposat cas que el Projecte del Codi de la Nacionalitat que ja vam votar aquí el mes d'octubre sigui ratificat en les línies generals o almenys en aquest apartat a l'ordre del dia del Consell en el que estem avui i que continuarem, suposo, demà, hi haurà un termini de cinc anys i, per tant, tampoc podríem votar el que Vostè proposa perquè durant aquests cinc anys hi hauria aquesta situació atípica. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord, Sr. Dolsa?”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, malgrat que estigui en part d'acord amb el Sr. Bartumeu, el que entenc és que a partir del dia 14 de març, en el moment que el poble andorrà va votar la Constitució i que en el seu punt 7.2 diu que tots els nacionals andorrans tindran una sola nacionalitat, penso que això, lògicament, per molt Codi de la Nacionalitat que hi hagués a partir del 85, penso que ja no té objecte. És a dir, que els candidats, els electors o els elegits han de ser d'una sola nacionalitat i si mai es pot comprovar que en tenen dues o tres o quatre, evidentment, se'ls ha de sancionar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No oblidem que la Llei del 85 continuava dient que la nacionalitat andorrana era excloent de qualsevol altra, el que passa és que no es donaven els mecanismes per fer-ho efectiu. Sóc del parer que manifestava el Sr. Bartumeu, que és més aviat objecte de regulació al Codi de la Nacionalitat que a la Llei Electoral.

Alguna intervenció més? Doncs, si no hi hagués cap altre parer que es manifestés, podríem donar per desestimada, seguint la proposta de la Comissió, la proposta del Sr. Dolsa, evidentment, tot i sent coneixedors que el Sr. Dolsa manté la seva esmena. D'acord?”

L'esmena número dos, és exactament el mateix cas de figura, per tant mereixeria, en coherència, el mateix tractament. Es procedeix a la lectura, Sr. Dolsa, o el mateix raonament val per a una que per a l'altra?

Passariem doncs, a l'esmena número 3, de modificació a l'article 22.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 3: de modificació a l'article 22

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 2:

2. La presentació s'efectua davant del Comú per a les candidatures en circumscripció parroquial i davant de la Comissió Permanent del Consell General per aquelles de circumscripció nacional, dins el termini de 14 dies naturals a comptar de la convocatòria de les eleccions. Els respectius secretaris n'acusaran la recepció amb el vist-i-plau del Síndic General o del Cònsol, segons el cas.

Motivació:

Un termini de set dies naturals per a la preparació i presentació de les candidatures és molt reduït.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Aquesta esmena, la Comissió tampoc ha considerat tenir-la en compte i, doncs, rebutja aquesta esmena del Sr. Dolsa.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, estic d'acord en què lògicament esteu en ple dret de no acceptar-la, però continuo pensant que set dies naturals després de la convocatòria d'eleccions per presentar les candidatures és un temps molt curt.

Lògicament, suposo que tindran avantatges els qui sàpiguen quan s'autodissolt el Consell i quan es convoquen eleccions noves. Els equips parlamentaris que puguin estar a la vora del Consell en set dies ho tenen bastant cru.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Seguint una mica el que diu el Sr. Dolsa, afavoreix clarament al senyor que sap quin dia es convocaran les eleccions.

No hem d'oblidar que ara, amb el sistema nou que es proposa, no és una data fixa, per tant, depèn del dia que es convoqui, el dia que s'han de presentar les llistes es pot trobar realment en una posició desfavorable el senyor que no sap quin dia es convoquen les eleccions i tenir un problema real per confeccionar les llistes.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“És que s'ha de contemplar que com que pot haver-hi una dissolució del Consell General, si s'allarguen molt els terminis de presentació de candidatures, es deixa al país en una situació ingovernada durant un lapsus de temps molt important.

Doncs, el parer de la Comissió era que en cas que se sabés exactament que la legislatura hagués d'anar sempre fins al final, possiblement es podrien allargar els terminis de la presentació de candidatures, però pel fet que pot ocórrer que es dissolgui el Parlament, llavors s'han de fer eleccions i s'ha d'intentar escurçar al màxim els terminis. Creiem a la Comissió que deixar un llarg termini de temps per presentar les candidatures afavoreix la possibilitat que el país estigui en aquell moment en una situació d'ingovernabilitat perquè tingui dissolt el propi Parlament i com millor es reposi el Parlament a través d'unes eleccions, més ràpidament afavoreix al país.

Aquest és el sentit, malgrat comporti, és cert, Sr. Dolsa, en aquest aspecte una mica de celeritat en confeccionar les llistes, però el plantejament és aquest.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, jo he viscut una autodissolució, Sr. Aleix, igual que vostè, i penso que des que hi va haver l'autodissolució, que va quedar la Permanent funcionant i va quedar el Govern en funcions, el país va continuar funcionant i, si no m'enganyo, per a la presentació de candidatures es va donar un termini d'entre 21 i 30 dies. Aleshores, penso que l'experiència ja l'hem passada, i continuo pensant que set dies és molt poc i, a més, demanaria al Sr. Síndic que aquesta esmena, a part que la Comissió no la vulgui acceptar, es passés a votació.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans voldria fer una petita precisió: quan hi haurà un decret de dissolució del Parlament per part del Sr. Cap de Govern —en aquesta legislatura no és possible, però en la

propera sí—, hem de tenir en compte que ha d'estar sancionat i promulgat pels Coprínceps, perquè és un acte degut. És a dir que, obligatòriament, el Cap de Govern haurà de tenir en compte que hi haurà 14 dies, de 8 a 14 dies, és a dir que hi ha un termini pràctic de 8 dies suplementaris a aquests 7 dies que contempla la llei; com a mínim, 8 dies, perquè és un acte degut, però no pren realment efectivitat fins que està sancionat i promulgat pels Coprínceps.

Per consegüent, el Cap de Govern quan dissolgui el Parlament haurà de tenir en compte també aquest termini de sanció i promulgació dels Coprínceps, per fixar la data de les properes eleccions. És a dir, que de fet hi haurà de dues a tres setmanes en què se sabrà, abans d'obrir oficialment la campanya amb el termini de 30 a 40 dies que preveu la Constitució.

És a dir que de fet, a la pràctica, hi haurà una setmana que serà, com a mínim, anant molt ràpid, el temps necessari i que haurà de tenir en compte el Cap de Govern, de sanció i promulgació. És a dir, a la pràctica hi seran els 14 dies que demana el Sr. Dolsa, i possiblement poden ser 21. Aquest també era un element que va tenir en compte la Comissió, o sinó amb el supòsit aquest, sí que allargaríem una setmana més encara.

És a dir, hem de tenir en compte que hi haurà 15 dies que seran per obtenir la sanció i promulgació, com a màxim; com a mínim serien 8, més la durada de la campanya electoral que preveu la Constitució, que és de 30 a 40 dies. Ens en anem a un mínim d'un mes i mig i un màxim de dos mesos i una setmana, que és, més o menys, els temps normal. Aquest també és un dels arguments que han motivat a la Comissió per no... Enteníem el motiu del Sr. Dolsa i era justificat, però de fet i a la pràctica aquest suplement de dies hi serà.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, pel que m'explica potser que el que proposaria és que dins la mateixa esmena, on diu “dins el termini de 14 dies” ficar-hi “dins el termini mínim de 14 dies”, perquè si es promulga acceleradament, almenys que hi hagi 14 dies per presentar candidatura.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Molt em temo que la sanció i promulgació, amb la figura original i molt pròpia andorrana de Caps d'Estat indivís i situats geogràficament d'una forma bastant dispar, difícilment es podrà assolir en el mínim d'una setmana perquè no oblidem que el decret ha d'anar firmat pels dos Coprínceps.

És un dels problemes que tenim plantejats justament amb la sanció i promulgació de les lleis. Ara, és un termini que no el podem fer figurar en una llei perquè, de fet, és un acte degut i crec que el Cap de Govern ho ha de tenir en compte en el moment en què hi ha una dissolució per convocar la data, tenir en compte que hi ha aquest termini d'obligat compliment, però tampoc pot figurar perquè, de fet, és un acte degut, és un acte obligat.

Si prospera el parer de la Comissió, podríem donar per acceptat el rebuig de l'esmena presentada pel Sr. Dolsa en aquest cas concret. D'acord? Doncs, no s'acceptaria i passaríem a l'esmena número 4.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 4: d'addició a l'article 37

Es proposa la creació d'una apartat núm. 3 amb la redacció següent:

3. Totes les persones amb dret a votar podran absentar-se del seu lloc de treball durant dues hores per tal de poder fer efectiu el seu vot. Aquesta absència serà remunerada i obligatòria per a qui ho sol·liciti, i no podrà comportar cap conseqüència laboral.

Motivació:

Tots els electors han de poder gaudir del temps suficient per emetre el seu vot sense cap perjudici per al seu lloc de treball.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquesta esmena es va acceptar, per consegüent, si ningú hi té cap observació, la donaríem per acceptada i passariem a la lectura de l’esmena següent: esmena número 5.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“No cal passar a l’esmena número 5 perquè va lligada amb la 1 i la 2, i com que la 1 i la 2 no s’accepten, ja no té lloc.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. Passariem a la lectura de l’esmena número 6, d’addició a l’article 56.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 6: d’addició a l’article 56

Es proposa la redacció següent per a l’apartat núm. 1:

1. El mandat dels Consellers Generals acaba quatre anys després de la seva elecció o el dia de la dissolució del Consell General, prevista per la Constitució.

Qualsevol dels Consellers Generals podrà presentar la seva renúncia al càrrec davant de la Sindicatura. Aquesta serà irrevocable i tindrà efecte a partir dels quinze dies d’haver-la presentada.

En el cas que un Conseller General elegit en una llista electoral per la circumscripció nacional deixi vacant el seu escó, serà proclamat Conseller General el candidat següent al darrer escollit d’aquesta mateixa llista electoral.

En el cas que un Conseller General elegit en una llista electoral per la circumscripció parroquial deixi vacant el seu escó, serà proclamat Conseller General el primer candidat suplent d’aquesta mateixa llista electoral.

Motivació:

Qualsevol Conseller General ha de poder renunciar voluntàriament al seu càrrec i la llei ha de preveure els mecanismes de substitució. Encara que en el Reglament del Consell General es pugui preveure aquest fet, és més convenient incloure’l en la present llei pel caràcter de qualificada de la mateixa.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La Comissió, pel que fa aquesta esmena del Sr. Dolsa, creu no haver-la d’acceptar perquè aquest supòsits que el Sr. Dolsa molt bé explica en aquesta esmena, la Comissió creu que estan recollits en el Reglament del Consell General i, per tant, no cal que estiguin en la Llei Electoral perquè el propi Reglament del Consell General en el seu funcionament ja preveu aquests mecanismes de substitució.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, com bé diu el Sr. Miquel Aleix, estan tipificats dins el Reglament del Consell, però penso que el que estem fent és una Llei Electoral i de Referèndum i penso que no pot anar per Reglament sinó que ha d'anar dins de la Llei Electoral, ja que la Llei Electoral, i a més a més aquesta, és una llei qualificada.

Aquesta és la motivació que em va portar a fer aquesta esmena, perquè ja estic al corrent de que està dins del Reglament del Consell.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, el propi Reglament no solament contempla els requisits que formula aquí el Sr. Dolsa, sinó que marca molt bé el camí del procediment que ha de seguir un Conseller General per dimitir, amb lliurament d'una carta. a més, per evitar qualsevol manipulació de partit, que sabem que alguns Consellers hi són sensibles, ha de fer una renúncia; a més d'una carta escrita, ha de fer una renúncia oral davant de la Sindicatura a la Junta de Presidents.

És a dir, que està totalment regulat amb el Reglament. Vam considerar en el seu moment que era més idoni perquè l'acta de renúncia o dimissió per part d'un Conseller General, a més dels mecanismes de suplència que, efectivament, com diu el Sr. Dolsa, podria preveure la Llei Electoral, també comporta una sèrie de requisits davant de la Cambra i vam creure que era més adient, amb el consell dels especialistes que van redactar les diferents lleis, posar-ho en el Reglament i no en la Llei Electoral.

Ho donaríem per desestimat, si no hi ha cap més observació, i passàriem a l'esmena número 9.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 9: de modificació a l'article 70

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 1:

1. Efectuada l'elecció, correspondrà directament a la candidatura més votada en cada Parròquia la meitat dels Consellers.

L'altra meitat de Consellers es distribuirà proporcionalment entre les altres candidatures. En el cas, però, que la candidatura més votada obtingués més del 50 % dels vots vàlids escrutats, seria inclosa també en la distribució proporcional conjuntament amb la resta de candidatures.

Motivació:

Per salvaguardar el principi de representació, cal evitar la possibilitat d'obtenir majories absolutes en els Consells dels Comuns només, per exemple, amb el 30% dels vots vàlids emesos.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Aleix, que domina perfectament aquest tema, potser podrà explicar la posició de la Comissió.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La voluntat de la Comissió va ser clara en el sentit que en una parròquia on es presentessin tres llistes, possiblement fos molt difícil que hi hagués una llista que obtingués

el 50%, i per fer una distribució proporcional per a les tres llistes sense que una llista obtingués la majoria clarament, donava la impressió a la Comissió que es feia els Comuns poc estables i poc governables.

Llavors, la voluntat de la Comissió era d'establir que dins la representació comunal hi hagués una introducció de proporcionalitat perquè hi fossin representades les minories dins l'ens de representació de la parròquia, però la voluntat de la Comissió és de totes formes fer uns Comuns governables i on, a través de l'elecció, se'n pogués sostreure una majoria suficient per poder governar la parròquia.

El principi era doncs, que la llista més votada obtindria la meitat dels representants del Comú, i l'altra meitat es repartiria proporcionalment per a la resta de llistes. El tema que es vulgui posar que com a mínim hagi de tenir el 50% dels electors i dels vots vàlids, en el cas que hi hagués més de dues candidatures serà molt difícil i llavors, clar, com que no hi ha la possibilitat amb un sistema proporcional de preveure una segona volta i de treure la llista que n'hagués fet menys per poder anar a fer el 50%, resulta clarament demostrat que o es va amb el sistema que amb les tres llistes es reparteixen proporcionalment els vots, el que farà que si així es fes i proliferessin tres candidatures es faria uns Comuns molt pocs estables i on sempre, el Cònsol del Comú, estaria a la voluntat del pacte de dues llistes i de l'entesa de dues llistes.

En el sentit en què la Comissió va voler redactar aquest article, és en el sentit de donar estabilitat i governabilitat als propis Comuns, malgrat que la voluntat era d'introduir una part —com he dit anteriorment—, de proporcionalitat perquè les minories estiguessin representades i, en aquest aspecte, poguessin fiscalitzar d'aquesta manera la gestió del Comú, però que el Comú fos operatiu.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Discrepo totalment del que diu el Sr. Aleix, perquè també es pot donar la possibilitat que en qualsevol parròquia hi hagin quatre llistes, una tingui el 30% i les restants, per tant, tenen el 70% i aquest 70% que podria anar en coalició, resulta que no es pot fer. I això no és pas atípic, ho veiem en molts llocs.

Aleshores, penso que la proposta que faig és coherent; és a dir, un Comú que mani solament amb el 30% dels volts i l'altre 70, perquè ara, tal com es proposa, què passa? El 30% d'una candidatura té el 30% de l'electorat, aquesta candidatura té, com a mínim, la meitat del Comú, normalment 5, els Comuns normalment són de 10, altres són de més, però normalment 5, i aleshores, a més a més entra en el repartiment a posteriori.

És a dir, que amb el 30 % encara en té 2 més, 5 més 2. És a dir, que el 70 % de la parròquia només està representat per 3 persones dins el Comú. I això jo, democràticament, ho veig greu.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Hi ha diverses maneres i possibilitats per fer una Llei Electoral. En el fons podria compartir el seu plantejament, però ara li demostraré en la forma: difícilment, en una parròquia, amb llistes tancades i bloquejades de membres del Comú, es puguin fer quatre llistes; possiblement en una parròquia gran es puguin arribar a fer, però en una parròquia petita on les llistes hagin de ser unes llistes on no hi pugui haver repetició de noms d'una

amb l'altra, difícilment es puguin fer quatre llistes. Penso que, com a màxim, podrà haver-hi tres llistes i difícilment se'n pugui fer quatre.

La possibilitat és que aquest sistema porta a fer el Comú governable i a que el pacte sigui anterior a l'elecció. Que moltes vegades és més profitós el pacte anterior a l'elecció —creiem nosaltres, a nivell de la Comissió— que el pacte posterior a l'elecció, i deixa la possibilitat a les minories d'estar representades als Comuns. Però amb el que sí que hem de tenir, penso, molta cura, és amb què no vulguem fer, amb una marca de democràcia portada a l'extrem, uns Comuns que siguin ingovernables, perquè tots nosaltres sabem la feina que hi ha a portar un Comú i el decisor que és la feina del membre de Comú i que el propi Cònsol tingui una suficient majoria per poder portar la política de la parròquia i que pugui ser fiscalitzada per una minoria, però que tampoc pugui ser obstaculitzada sistemàticament perquè està en inferioritat numèrica en el si del Consell del Comú.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, no vull allargar més el debat, Sr. Síndic, però aquesta sí, aquesta proposta m'agradaria que la passés a votació.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“A mi em sembla que ja que ha quedat a una sola volta, l'argument del Sr. Dolsa té pes, perquè si efectivament només hi ha dues candidatures ja es donaran les circumstàncies que explicava el Sr. Aleix, però si n'hi hagués varies, cosa que no és descabellat de pensar-ho, em sembla que tampoc no quedaria malament que el que guanya tindrà una majoria suficient, però els altres hi seran representats.

A mi em sembla que l'esmena del Sr. Dolsa és pertinent i, en tot cas, jo la votaré.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La proposició del Sr. Dolsa la comprenc fàcilment, però també em queda una mica la recança de la proposta de la Comissió.

Entenc que la llista que obtingui el número més elevat de vots hagi de tenir la majoria, però proposaria que tingués la majoria més un, i que després el repartiment es fes únicament amb les llistes perdedores. Llavors quedaria un Comú governable, però amb una oposició molt més representativa.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“L'interessant de la llei que tenim avui aquí per aprovar, és que en tots els conceptes planteja una transparència molt superior davant l'elector que amb el sistema que teníem avui.

És una mica com ha dit abans el Sr. Aleix, en nom de la Comissió: obliga als grups polítics a fer un pacte abans que l'elector voti, no a fer-lo després. Per tant, és un pas endavant a favor de la transparència i, en aquest cas, en aquest sentit, s'assegura la governabilitat del Comú, que això també és molt important. Per tant, nosaltres estarem a favor de la proposta de la Comissió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors ja hem sentit tots els parers. Hi ha la proposta del Sr. Dolsa, hi ha la proposta de la Comissió; com sempre, fem a votació número 1 la proposta de la Comissió, número 2 la proposta del Sr. Dolsa.

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“He d’entendre que la meva proposta no es recull?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si l’hagués recollit el Sr. Dolsa, Sr. Garrallà, però m’ha semblat entendre que el Sr. Dolsa manté la seva posició. La facultat d’esmenar la tenim tots, però la tenim en el moment escaient. Jo l’hagués recollit si el Sr. Dolsa l’hagués incorporat. Si la recull el Sr. Dolsa llavors la posaríem, tot i que em fa por incloure esmenes d’última hora perquè poden distorsionar molt d’altres articles. Però si la recull el Sr. Dolsa, endavant. El que no podem fer és votar la del Sr. Garrallà que apareix ara espontàniament, la del Sr. Dolsa i la de la Comissió.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, el que voldria és que el Sr. Garrallà em digués exactament quina proposta seria.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La meva proposta era que la llista més votada tingués la majoria més un i després, al repartiment, només hi entressin la resta de llistes minoritàries. Llavors, s’assegurava una majoria curta dins el Comú, i pel que fa a les minories estarien més ben representades.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Hi estic d’acord sempre i quan aquesta sigui la llista més votada, però en cas que la llista obtingui més del 50%, continuo pensant que ha d’entrar en el repartiment. Si la llista, a més de ser la més votada té més del 50%, a més a més entra en el repartiment. Llavors és lògic, perquè si una llista en una parròquia té el 70%, el lògic és que en tingui molt més de 6. O sinó, amb la proposta que feu l’accepto.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Intentarem, ja que em sembla entendre que el Sr. Dolsa acceptaria la millora que proposa el Sr. Garrallà, intentarà el Sr. Secretari redactar-la perquè quedi en coherència amb el text.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sr. Síndic, només voldria fer una breu reflexió: aquesta consideració que fa el Sr. Dolsa, que al meu entendre és molt encertada de cara a aconseguir reforçar el principi democràtic de representativitat, penso que també s’hauria d’haver fet amb més insistència quan hem reflexionat sobre la circumscripció parroquial dins del sistema electoral general, perquè aquí el problema d’una única volta planteja encara de forma més punyent aquest tema. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“També crec que en el moment de la decisió final, l’observació del Sr. Baró s’haurà de tenir en compte.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Això és a nivell personal, no és a nivell de ponent de la Comissió. Per haver estat Cònsol, considero i poso a reflexió d’aquesta Cambra que en un Comú on el Cònsol només tingui la majoria més un, difícilment es fa governable per la quantitat de treball que hi ha.

Si això ha succeït alguna vegada en alguna parròquia, els que han estat en un Comú en aquesta situació han vist les dificultats que hi ha, no a prendre decisions polítiques sinó a treballar, perquè el Comú és un executiu i s'ha de considerar que malgrat l'oposició, moltes vegades també treballa constructivament, altres vegades ho fa negativament enfront de la majoria del Comú.

La meva preocupació és que a través de la llei intentem —penso que és la voluntat d'aquesta Cambra i és la voluntat de tothom— introduir dins dels Comuns la fiscalització que puguin fer les minories i la representació de les pròpies minories dins el Comú però, malgrat tot, amb la llei fem uns Comuns estables i governables. Sempre és l'elector qui pot ponderar la pròxima elecció, la seva funció de canvi de vot que dona la majoria a un altre, perquè la fiscalització de la pròpia oposició dins el Comú demostrarà si la gestió del Comú està ben feta o mal feta, la qual cosa de vegades avui és difícil que trasllueixi a l'opinió pública, perquè no es dona aquest fet en molts Comuns i en no ser-hi no surt, ni transgredeix a l'opinió pública, però un cop hi sigui i la segona vegada que la gent vagi a votar ho farà amb més fonament de causa al qui creu que ha de gestionar la parròquia.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Comprenc molt bé el que ha dit el Sr. Aleix, que amb una majoria molt curta és difícil governar, però és que ens podem trobar amb una majoria molt curta en el cas que només hi hagin dues candidatures i que una obtingui una majoria molt curta també, que només obtingui el cinquanta i pico per cent més i l'altra tingui els quaranta-nou i quelcom, ens trobarem amb una majoria igualment curta.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Voldria explicar-li al Sr. Garrallà: en cas que hi hagi dues candidatures i una obtingui el 50,1 % i l'altra el 49,9 %, la del 50,1 % obté la meitat dels escons i els altres 50 % dels escons es reparteixen proporcionalment entre les dues, una es quedarà amb 7 i l'altra es quedarà amb 3. És evident que el que fa aquest sistema, és introduir —ho he dit ja diverses vegades— la possibilitat de que les minories estiguin representades dins el Comú, però que hi hagi una àmplia majoria per poder treballar i per poder portar la gestió del Comú amb eficàcia. Penso que aquesta era la voluntat de la Comissió, no ho sé, a part que sigui un plantejament personal meu.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, crec que s'ha debatut i que tenim tots els arguments a favor d'una opció i de l'altra. L'esmena del Sr. Dolsa amb la millora del Sr. Garrallà, quedaria de la forma següent.”

El Sr. Secretari General:

“1. Efectuada l'elecció correspondrà directament a la candidatura més votada en cada parròquia la meitat més un dels Consellers.

La resta de Consellers es distribuirà proporcionalment entre les altres candidatures. En el cas, però, que la candidatura més votada obtingués més del 50% dels vots vàlids escrutats, seria inclosa també en la distribució proporcional conjuntament amb la resta de candidatures.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord, Sr. Dolsa, amb la versió aquesta? Llavors, la proposta número 1 és la de la Comissió, que ha explicat el Sr. Aleix, i la proposta 2 seria la del Sr. Dolsa. Passarem a votació.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 2.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 2.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 2.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 14 vots a favor de la proposta número 1, 11 a favor de la número 2 i tres abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, quedaria rebutjada l'esmena presentada pel Sr. Dolsa, per 14 a 11.

Passarem a l'esmena següent, que seria l'esmena número 10, de modificació a l'article 71.”

El Sr. Secretari General:

“Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 3 de l'article 71:

3. Si la moció de censura no reeixís, el Conseller del Comú presentat com a candidat alternatiu no podria ésser presentat de nou fins al cap d'un any d'haver presentat aquesta moció. Si aquesta segona moció tampoc reeixís, no podria ésser tornat a presentar en tota la resta de mandat.

Motivació:

“És necessari poder oferir almenys dues possibilitats per presentar mocions de censura durant el mateix mandat.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Aquesta és una esmena que tampoc ha estat recollida per la Comissió i doncs és a debat del Consell.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El criteri era per donar més estabilitat al Comú, per no donar peu a multiplicar les mocions de censura.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, lògicament, no comparteixo el criteri perquè no trobo normal que a un Govern se li pugui fer un vot de censura, em sembla que és cada any, i un membre del Comú fa un vot de censura al Cònsol i resulta que no en pot fer durant tota la legislatura. Però, en fi, si la Comissió ho creu, ho accepto i punt.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord, doncs, si no hi hagués cap més observació, donaríem per rebutjada aquesta esmena i passariem a l'esmena següent, que és l'última: esmena número 11, d'addició a l'article 71.”

El Sr. Secretari General:

“Es proposa la creació d'uns apartats núms. 4 i 5 amb la redacció següent:

4. El Cònsol Major o el Cònsol Menor podran presentar de forma irrevocable la dimissió del seu càrrec, passant a ésser membres del Consell del Comú.

La seva substitució s'efectuarà per mitjà del mateix sistema amb què van ser elegits, i haurà de tenir lloc durant els quinze dies següents a la presentació de la seva dimissió.

5. Qualsevol Conseller del Comú podrà presentar davant el Cònsol Major o el Cònsol Menor la seva renúncia irrevocable al càrrec, la qual tindrà efecte a partir dels quinze dies d'haver-la presentada.

El substituirà en el càrrec el candidat següent al darrer escollit de la seva llista electoral.

Motivació:

“Qualsevol Conseller del Comú ha de poder renunciar voluntàriament al seu càrrec i la llei ha de preveure els mecanismes de substitució.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquesta esmena tenia el parer favorable de la Comissió, doncs, sense cap modificació.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, solament voldria fer una aportació però fora d'aquesta esmena perquè, lògicament, si ja està acceptada la faré a fora perquè després potser no s'accepta res.

Si no m'equivoco —i he mirat diverses vegades el projecte de llei—, així com trobem que els Consellers estan elegits per un mandat de quatre anys, pels membres del Comú no ho trobo enlloc. Penso que s'hauria de deixar clar que els Consellers de Comú estan mandatats per quatre anys perquè sinó potser que s'hi quedin per temps indefinit.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sr. Dolsa, presentarem al final de la lectura de les esmenes una sèrie de proposicions i una d'elles és aquesta que ara recull.

Llavors passariem a la lectura dels Consellers d'Andorra la Vella, Sr. Antoni Armengol, Robert Cassany i Antoni Armengol. La 1 ja ha estat feta, per tant faríem la 2.”

El Sr. Secretari General:

“Diu el següent:

2ª de modificació per addició:

Consistent en afegir a l'actual redactat de l'article 67, la possibilitat, per part de l'elector que ho desitgi, de manifestar tres preferències al marge esquerre de la llista nacional que hagi escollit de votar.

Amb la correlativa i subsegüent addició de la necessitat, a l'hora de l'escrutini, de procedir al recompte dels eventuais vots preferencials emesos en establir l'ordre de proclamació dels candidats que hagin resultat elegits per cadascuna de les llistes en aplicació del sistema proporcional denominat de resta més elevada.

Motivació:

Els Consellers sotasignats pensem que es tracta d'una possibilitat per part dels electors de manifestar una preferència, en l'eventual ordre d'elecció dels candidats proposats, sense alterar l'homogeneïtat de l'opció política a la qual donen suport en donar el vot a una llista nacional determinada.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Aquesta esmena no ha estat acceptada per la Comissió. Crec que anteriorment el Sr. Miquel Armengol, en la seva manifestació, hi feia referència, i en el moment en què hem tancat ja la discussió de les llistes tancades i bloquejades, crec que ja ha quedat assentat que quedava desestimada aquesta esmena. No sé si vol tornar a intervenir i es vol tornar a debatre ara, però creiem —a nivell de la Comissió—, que ja havia quedat tancat el tema amb la intervenció del Sr. Miquel Armengol i la votació que hi hagut anteriorment feta sobre les llistes tancades i bloquejades a nivell de l'articulat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Efectivament, el Sr. Miquel Armengol ha fet una explicació d’aquesta segona esmena junt amb la primera, però no s’ha votat aquesta en concret. No sé si és el desig dels Consellers d’Andorra que es voti, o que abans la vulguin argumentar.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Abans he fet menció a aquesta esmena, però tampoc hem entrat a votació perquè ens hem referit a la primera que havíem proposat; llavors, demanem que es voti.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors passaríem ràpidament a la votació d’aquesta esmena. Com ja és habitual, 1 és la proposta de la Comissió, 2 és proposta dels esmenants, en aquest cas la Parròquia d’Andorra la Vella.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 2.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 21 vots a favor de la proposta número 1 i 7 vots a favor de la proposta número 2.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors passariem a les esmenes presentades pels Srs. Consellers de La Massana.”

El Sr. Secretari General:

“L'esmena és presentada pels Srs. Consellers Generals, Josep Garrallà, Daniel Armengol i Guillem Areny.

Esmena núm. 1 d'addició: A l'article 69, i després del primer punt, es proposa afegir el que segueix:

“En les Parròquies on hi hagi Quarts, les candidatures hauran de comportar, com a mínim, un representant de cadascun d'ells”.

Esmena núm. 2 d'addició: Al final de l'article 70.1 es proposa afegir el següent:

“En qualsevol cas, en les Parròquies on n'hi hagi, tots els Quarts hauran d'estar representats dins del Consell de Comú.”

Motivació:

Per tal de mantenir la tradició en aquesta matèria en aquelles Parròquies on existeixi, ja que la Constitució així ho permet en el seu article 84.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Em sembla recordar que la proposta de la Comissió era de rebuig.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Malgrat no sigui signatari d'aquesta esmena perquè el Reglament no m'ho permet, no cal dir que la subscriu en la seva totalitat.

En defensa de la mateixa intentaré dir que l'article 84 del nostre text constitucional diu que “les lleis tindran en compte els usos i costums per determinar les competències dels Quarts i dels veïnats, així com les seves relacions amb els Comuns”.

A la Parròquia de La Massana existeix, des de temps immemorial un ús i costum, al nostre criteri plenament vigent i vàlid, que obliga que al Consell de Comú hi hagi sempre, com a mínim, un membre de cadascun dels Quarts de la Parròquia.

El costum és una norma creada i imposada per l'ús social i el fet que tots els Quarts estiguin representats en el Consell de Comú és una norma que reuneix tots els requisits per ser considerada com un costum profundament arrelat a la Parròquia de La Massana.

Les meses electoral han vetllat sempre perquè tots els Quarts tinguessin un representat al Consell de Comú, amb el ferm convenciment que aquesta era una norma totalment

vinculant. La vigència d'aquest ús i costum parroquial, en el sentit que tots els Quarts tinguin representació en el Consell de Comú no és, pensem nosaltres, de cap manera incompatible amb la Proposició de Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum que ara estem examinant i, evidentment, tampoc ho és amb el text constitucional perquè està perfectament previst i referenciat en l'article 84."

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

"Crec que diverses vegades se n'ha parlat dins la Comissió del tema i bé, és cert que hi ha parròquies que tenen la peculiaritat dels Quarts i que la Constitució, com ha dit el Sr. Gelabert, preveu en aquell article una prerrogativa dels propis Quarts pel que fa referència als usos i costums.

Però la Comissió té el parer que en el contrasentit que la Constitució també diu que els càrrecs ja no són obligatoris i que, en tot cas que no trobessis en un Quart —si es votés aquesta norma— la possibilitat que algú acceptés d'anar al Comú, llavors no es podria fer cap llista per anar al Comú, perquè és un altre rang constitucional i el càrrec ja no és obligatori.

Doncs, penso que dins de la bona marxa de la funció, crec que sense posar-ho a la llei, el Comú de La Massana i els electors de La Massana, per preservar la llei, tindran la saviesa que han tingut sempre de compondre les llistes en aquest sentit. Doncs, no crec que hi hagi massa problemes i no cal que estigui escrit a la llei, perquè comportaria potser més problemes escriure-ho que no escriure-ho."

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

"És cert, Sr. Aleix, que la inclusió d'un membre de cada Quart pot limitar bastant la confecció d'alguna llista electoral, però fins ara a La Massana ens en hem sortit; d'aquí en endavant també ens en podríem sortir."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Passaríem, ja que les esmenes van lligades, a una votació de les mateixes, seguint el procediment habitual, és a dir, la proposta 1 és la proposta de la Comissió, i la 2 seria adherir-se a la proposta dels Consellers de La Massana."

El M.I. Sr. Josep Areny:

"La 2."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"La 1."

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

"M'abstinc."

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

"M'abstinc."

El M.I. Sr. Jordi Torres:

"M'abstinc."

La M.I. Sra. Maria Reig:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 2.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació, és: 11 vots a favor de la proposta número 1, 5 a favor de la proposta número 2 i 12 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Per consegüent, 11 a favor de la proposta número 1, 5 a favor de la proposta número 2 i 12 abstencions, però vist que les abstencions no estan comptabilitzades, guanya la proposta de la Comissió.

Bé, quedarien per analitzar les esmenes presentades pels Consellers Generals Jordi Torres Alís, Jordi Mas Torres i Gabriel Dalleres Codina.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 1: de modificació a l'article 35

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 1:

“El vot per dipòsit judicial serà vàlid si s'ha lliurat amb el sobre i les paperetes oficials davant del Batlle entre el segon dia posterior a la proclamació de les candidatures i el dia anterior a la celebració de les votacions.”

Motivació:

S'amplia en 24 hores el termini entre la proclamació de les candidatures i el primer dia en què es pot efectuar el vot per dipòsit judicial per efectuar la impressió de les paperetes.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, és una millora tècnica que va ser acceptada per la Comissió, amb una lleugera modificació. És una precisió semàntica: en lloc de “el vot per dipòsit judicial” és “la votació per dipòsit judicial” perquè pot prestar a confusió, el vot.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Nosaltres vam posar “vot per dipòsit judicial” perquè el text contemplava “vot per dipòsit judicial”. Llavors és una rectificació del text.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs s’acceptaria amb la modificació proposada per la Comissió. D’acord?”

Esmena núm. 2: de modificació a l’article 40.”

El Sr. Secretari General:

“Es proposa la redacció següent:

“A partir del segon dia posterior a la proclamació definitiva de les candidatures, les paperetes electorals estaran a disposició dels electors, a cada Casa Comuna, en les hores habituals de despatx al públic, fins el dia de les eleccions.”

Motivació:

La mateixa que en l’esmena anterior: augmentar el termini per a la impressió de les paperetes.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“El pronunciament de la Comissió també és favorable i accepta l’esmena dels Consellers d’Encamp.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs es donaria per acceptada. Passaríem a l’esmena següent que és la número 3 de supressió a l’article 46.

El Sr. Secretari General:

“Es proposa suprimir la frase següent de l’apartat núm. 2:

“... candidat o ...”

La nova redacció de l’article 46.2 seria la següent:

2. En la certificació es farà constar el nombre d’electors amb dret a votar, el nombre de votants, el nombre de vots nuls, blancs i els obtinguts per cada candidatura o per cada resposta en cas de referèndum.

Motivació:

En ser les llistes electorals tancades, els electors voten candidatures senceres i no candidats individualment, com es pot deduir del text de la proposició de llei.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“També queda acceptada per la Comissió aquesta esmena.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Tot i que ens podríem trobar en el cas de figura d’una candidatura amb una elecció parcial d’un sol candidat, però no deixa de ser una candidatura.

Bé, s’acceptaria i passariem a l’esmena 4, de modificació a l’article 68, i ja tancaríem així les esmenes.”

El Sr. Secretari General:

“Es proposa la redacció següent per a l’apartat 2:

2. Els Consells del Comú, elegits conforme a aquesta llei, podran modificar el nombre de Consellers dins els marges expressats en el paràgraf primer, sempre que aquesta modificació sigui aprovada per 2/3 parts dels seus membres. Perquè aquest acord tingui efecte per a les eleccions següents, s’haurà d’adoptar amb un any d’antelació a la celebració d’aquestes.

Motivació:

Els Comuns, d’acord amb el principi d’autogovern reconegut i garantit per la Constitució, han de gaudir de l’autonomia suficient que els permeti regular el seu funcionament intern i adaptar-lo, així, d’una manera àgil, a les noves demandes que comporta la gestió diària dels assumptes comunals.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Aquesta esmena és una opció a preveure. La Comissió va considerar que era el Consell el que podia determinar de quina manera es feia. La Comissió havia previst el sistema d’ampliar els membres de Comú a través d’un Referèndum popular perquè creia que era la manera més democràtica de fer-ho: que siguin els propis electors qui determinin quina composició tindrà el seu Consell de Comú en nombre de Consellers. L’altra possibilitat és que ho faci una majoria qualificada dels membres del Comú.

Són dues opcions, no sé si és més democràtica una que l’altra. Els uns són elegits i doncs representen al poble i amb una majoria qualificada també tindrien l’opció de ser suficientment representatius. L’altra fa que és una voluntat directa del poble i s’ha de fer a través d’una consulta parroquial.

Les dues opcions són possibles i contemplables. Per aquest aspecte la Comissió determina que sigui el Consell qui digui si prefereix l’opció d’una consulta parroquial per ampliar els membres de Comú, o que una majoria qualificada del Comú pugui fer-ho.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Bé, nosaltres entenem que en lloc de que sigui la votació una consulta popular, que fos les 2/3 parts per una majoria del Comú, vist que el Comú ja està representat d’una manera democràtica.

És per això que fem aquesta esmena en aquest sentit: que cada Comú decideixi la seva manera, el nombre ja en queda limitat, la llei ja preveu de 10 a 16, doncs sempre queda reduït dins d’això.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, si l'esmena anterior hagués passat i la composició del Comú hagués estat una altra, evidentment, podria estar d'acord amb l'esmena que presenten els companys d'Encamp. Però ara no hi puc estar d'acord, perquè amb el 30% de l'electorat es pot tenir les 2/3 parts del Comú, i resulta que els representants d'aquest 30% poden dir que s'amplia el Comú. Llavors penso que ha de ser per referèndum.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Nosaltres, en el cas concret de Sant Julià i estant jo al Comú, ens vam trobar amb aquesta circumstància que per qüestions d'interès del propi Comú vam haver d'augmentar el nombre de membres.

Com que sabem les dificultats que va comportar el procediment que hi havia, i vist que la llei regula que el nombre de membres de Comú és de 12 a 16, qui més sap les necessitats d'ampliació d'un Comú és el propi Comú. Per tant, si la llei diu que la representació de la gent que van al Comú és la correcta, a mi en sembla que és molt més econòmic i molt més pràctic l'esmena que proposen els companys d'Encamp, entre altres coses perquè en estar limitat el nombre hi ha molts Comuns que actualment penso que en tenen 12, exceptuant el de Canillo que em penso que en té 14, i a d'altres en tenen 10.

Automàticament avui quasi diria que cap Comú té prou gent amb 10 membres. Si s'ha de fer un referèndum per consultar la gent sobre la necessitat d'augmentar el nombre de gent del Comú, si la gent que ho hagi de votar tampoc ho ha viscut, obligarà a fer una campanya de la gent del propi Comú per convèncer el seu electorat sobre un tema que finalment, per la remuneració que perceben els membres del Comú, no veig que hi hagi d'haver tanta problemàtica.

En tot cas, com que ho hem viscut a la meva Parròquia, entenc l'esmena dels companys d'Encamp i em sembla que s'hauria de recolzar.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Em sembla que en aquest cas hauria de tenir el mateix tractament que tindrà el Consell General; és a dir, en el cas de voler ampliar els membres del Consell General s'haurà de modificar la Constitució, per tant, s'haurà de fer un acord de les 2/3 parts d'aquesta Cambra i un referèndum.

Penso que és el més adequat en el cas dels Comuns, perquè la voluntat del poble quedarà clarament expressada, perquè tampoc hauríem d'anar a Comuns de 16 en un Consell que la majoria de 14 el portés —parlo del Consell General—. Llavors, per no entrar en contradiccions, penso que seria bo que es fes així.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“No puc estar totalment d'acord. Si la Constitució limita 28 o 42 i per aquest número que entenc que és el mateix 10 i 16, el Consell no necessitarà un referèndum. Evidentment, potser es podria dir que a partir de 16 hauria d'anar a consulta popular. Entenc que el problema no és exactament el mateix.

Quant a les 2/3 parts, contestant al Sr. Dolsa, el sistema que s'ha aprovat potser sí que fa que un senyor que guanyi ja té d'entrada les 2/3 parts. Potser es podria posar una proporció

més alta per a aquest fet, però tampoc hauríem de protegir més el Comú que el propi Consell. Hem de buscar un equilibri entre mig perquè tots són elegits del poble i tots, en principi, tenen la mateixa responsabilitat.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Bé, crec que des de que hi ha la delimitació de competències, els Comuns han de funcionar d’una manera àgil i potser sí que si es canviés les 2/3 parts per 3/4 parts, crec que es podria votar tranquil.lament. Els companys d’Andorra la Vella no hi veiem cap problema.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Donaríem la paraula al Sr. Casadevall i després a veure si els Srs. Consellers recullen la millora aquesta que demanen, abans de passar a la votació.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Ja s’ha dit. Ja està bé.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. S’adheriria a la proposta? D’acord.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Voldria recollir la proposta del Sr. Armengol, però, bé, aquí en el Consell fa una estona hem votat per 28 o 42 i aquí era una majoria simple del Consell General; aquí estem parlant de 2/3 parts i ara anem a ampliar-ho a 3/4.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No entraré a dir si han de ser 2/3 o 3/4. Trobaria il.lògic que fossin 3/4 per al Comú en cas que es volgués arribar a aquesta votació i que per la modificació de la Constitució tinguéssim 2/3 del Consell General. Per coherència normativa crec que si es posen 2/3 per a una modificació d’una Constitució, per a una ampliació dels membres del Comú, si s’optés per aquesta solució d’aprovar l’esmena dels d’Encamp, crec que seria més coherent 2/3 que 3/4, en el sentit que hauríem de tenir una coherència en els percentatges.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Armengol, i ja passariem a la votació amb l’esmena tal com s’ha presentat a nivell dels Consellers d’Encamp.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Retiro el de 3/4 i em sembla correcte 2/3.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. Bé, llavors em sembla que cap més Conseller vol intervenir en el debat, passariem a la votació. La proposta de la Comissió, que és la consulta popular seria la 1, i la proposta dels Consellers d’Encamp seria la 2.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 1.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 2.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 2.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 2.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 2.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 2.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 10 vots a favor de la proposta número 1, 16 a favor de la proposta número 2 i 2 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, quedaria aprovada l'esmena presentada pels Consellers d'Encamp.

Bé, hem acabat aquí les esmenes presentades pel Govern i pels Consellers, i ara abordariem una sèrie de millores que la Comissió Constituent ha cregut escaient...”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Tinc una consideració a fer. Més aviat és un dubte que penso que dins la Comissió Constituent no va quedar massa clar. Voldria demanar al Ple del Consell, que amb el tema de la incompatibilitat que es preveu entre el càrrec de Conseller General i de Cònsol...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Deixem-ho per al final, Sr. Baró, si no hi veu inconvenient.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Perfecte; no hi ha problema.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Ho anotem, encara que només sigui perquè el problema de les incompatibilitats són llargs de debatre.”

El Sr. Secretari General:

“La primera d'aquestes observacions de la Comissió fa referència a l'article 56.2, on es proposa substituir la paraula “convocarà” per la paraula “fixarà”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És purament semàntica: és més correcte “fixarà la data de les eleccions” que “convocarà la data de les eleccions”.”

El Sr. Secretari General:

“Fa referència al decret del Sr. Cap de Govern això.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Convocarà la data” no és adient.”

El Sr. Secretari General:

“La següent fa referència a la darrera frase de l'article 58 que diu: en les candidatures de les circumscripcions parroquials hauran de figurar necessàriament dos candidats, cadascun d'ells acompanyat d'un suplent.

La Comissió proposa substituir des de la coma fins al final i diria: 2 candidats acompanyats de dos suplents.

És a dir, que els suplents no estiguin adscrits directament a cadascun dels candidats.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És per evitar una eventualitat d'eleccions parcials, per donar més cobertura. S'acceptaria? Sí.”

El Sr. Secretari General:

“Les que venen a continuació són un seguit de millores i addicions al bloc del títol III de les eleccions comunals, per clarificar els procediments relatius a les eleccions comunals.

Aquí es proposa afegir un article abans de l'article 68, seria el primer article d'aquest títol, amb els tres apartats següents:

1. El mandat dels membres de Comú té una durada de quatre anys.
2. El Cap de Govern fixarà, per mitjà de Decret, la data de les eleccions, a celebrar durant la primera quinzena del mes de desembre de l'any electoral.

3. El mateix Decret fixarà la durada de la campanya electoral en els termes de l'article 28 de la present Llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S'accepten, si no hi ha cap observació.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Aquest són suggeriments de la Comissió Constituent, i després d'aquestes altes hores no sé si algú vol algun complement d'informació que li pugui donar. Si no hi ha suggeriments, jo aniria agilitant una mica.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S'accepten per assentiment? D'acord.”

El Sr. Secretari General:

“La següent seria afegir a l'article 69 una frase a l'inici de l'article, que quedaria redactat com segueix:

“Les candidatures que seran presentades per un 0,5% del cens parroquial i, en qualsevol cas, per no menys de 10 presentadors, estaran compostes...”; l'article segueix amb el mateix redactat a partir d'aquí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S'adopta la mateix fórmula que per a les candidatures parroquials per a l'adopció del Consell General; el mateix nombre de presentadors. Com a mínim 10.

Seguiríem amb una altra addició.”

El Sr. Secretari General:

“Després de l'article 70, es proposa afegir un nou article en els termes següents (a aquest article, la redacció que s'ha de modificar és conseqüència de la que s'ha adoptat abans, és a dir que en aquest cas seria el Govern):

“El mateix dia de la votació les meses electorals lliuraran una certificació dels resultats de les circumscripcions respectives al Govern. Aquest verificarà les certificacions, aixecarà l'acta dels resultats i el Cap de Govern proclamarà el nom de tots els candidats que han resultat elegits”.

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord? Quedaria, crec, un últim punt.”

El Sr. Secretari General:

“A l'article 71.1 afegir:

No podran exercir més de dos mandats consecutius complets.

Fa referència als Cònsols.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Perdoneu, Sr. Síndic, però a l'anar repassant la llei aquí m'he a donat d'una cosa que voldria suggerir a la consideració del Consell General.

En l'esmena número 6 que ha fet el Sr. Dolsa i que la Comissió no li ha acceptat perquè feia referència a la dimissió d'un Conseller que ja estava contemplada en el Reglament del Consell General, em preocupa el fet que dimiteixi un Conseller de Comú. Llavors sí que podria servir l'esmena que ha fet el Sr. Dolsa perquè en el cas que un Conseller de Comú dimiteixi no està establert en cap procediment com se substitueix i crec que s'hauria d'escriure aquí, aprofitant l'esmena número 6 del Sr. Dolsa, que pel que fa els Consellers de Comú sí que hauria de pujar el subsegüent que el seguia en la llista."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Està regulat en l'esmena número 11, que hem acceptat, del Sr. Dolsa. Esmena número 11, d'addició a l'article 71, que el Consell ha acceptat. L'apartat 5 preveu la dimissió del Conseller de Comú i la substitució pel membre següent de la llista.

Doncs, si no hi ha cap més observació, el Sr. Ladislau Baró té la paraula."

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

"Gràcies. Com deia abans era un tema relatiu a la incompatibilitat que la llei estableix entre el càrrec de Conseller General i el de membre del Comú. Em sembla que el dubte es planteja a l'hora de veure si aquesta incompatibilitat es tradueix en inelegibilitat. Ho explicaré amb un exemple: en unes eleccions al Consell General en les quals un membre del Comú, un Cònsol posem per cas, decideix presentar-s'hi, ha de dimitir del seu càrrec? Perquè tal com està escrit a la Llei hi ha el dubte següent: es pot presentar a les eleccions del Consell General, les pot guanyar o perdre —en cas que les perdi seria més clar— i després, pot optar per tornar a la plaça de Cònsol?"

Crec que en aquest aspecte es planteja una mica un dubte perquè no sé si tal com ha quedat escrit aquí, reflecteix l'esperit de la Comissió o... En tot cas, m'agradaria saber quina opinió té el Consell General en relació a aquest tema."

El M.I. Sr. Síndic General:

"La pregunta concreta que posava el Sr. Baró quina era? Que havíem de declarar inelegible o..."

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

"Sí, exacte. Davant el dubte que aquí es planteja, proposaria que es declarés inelegible a menys que hi hagués una dimissió del càrrec per voler concórrer a les noves eleccions. En tot cas, la meva proposta seria aquesta."

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

"Bé, si he entès al Sr. Ladislau Baró, el que està demanant és, per exemple, si un Cònsol avui en dia es vol presentar a les pròximes eleccions si ha de dimitir abans del càrrec o no. Jo penso que sí, que ha de dimitir, i si és elegit, molt bé i, sinó, es queda al carrer, perquè sinó em sembla que és jugar amb avantatge; és molt fàcil llavors, no?"

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

"Bé, Cònsol o Conseller del Comú i el mateix ens trobarem quan sigui un Conseller General que vagi a les comunals; serà el mateix problema: ministre o qualsevol càrrec."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“És per una altra qüestió que també he vist revisant. Si encara s’ha de parlar del que ha plantejat el Sr. Baró, m’espero.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, potser un moment, perquè demanaria al Sr. Baró a quin article ho vol encabir això. Llavors, mentre el Sr. Baró busca l’article, demanaria al Sr. Bartumeu...”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Ja ho tinc. Entenc que es podria encabir al 63.1, afegint, on figuren les causes d’incompatibilitat, una clàusula d’inelegibilitat als membres del Comú per al càrrec de Conseller General; és a dir, proposaria la següent redacció: “Són inelegibles per al càrrec de Conseller General els membres del Comú.”

En tot cas, si el Consell recull l’esperit de la meva proposta, doncs que els tècnics s’encarreguin de trobar-hi una formulació que hi pugui anar bé.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S’hauria de fer una redacció específica que no afectés als altres supòsits de l’article, perquè sinó el Cap de Govern en funcions podria ser que fos inelegible. No sé si és massa normal això. Sr. Baró, si es posa la inelegibilitat a l’apartat 1 afecta a tots els supòsits.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Bé, s’hi hauria de buscar una altra ubicació. En tot cas, aquesta clàusula d’inelegibilitat entenc que hauria d’anar dirigida tant al membre del Comú que vulgui concórrer a unes eleccions del Consell General, com a aquell Conseller General qui vulgui concórrer a unes eleccions del Comú.

El plantejament seria que s’ha d’optar per un càrrec o per un altre i que aquesta opció ja s’ha de fer des del moment en què un decideix presentar-se i no esperar a veure el resultat de les eleccions.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Per què no es es fa un article nou general per a totes les incompatibilitats?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquí més aviat era per fer referència a un tema d’inelegibilitat. És molt delicat de fer aquestes esmenes perquè quan toques quelcom se’t despenen dos articles.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Una redacció podria ser, amb article nou: Les inelegibilitats previstes en l’article X —i es busquen en l’article X i Z—, es faran de la manera que diu el Sr. Baró.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Penso que la proposta que fa el Sr. Baró és coherent i correcta i ha d’anar en els dos sentits, i penso que de la proposta que ha fet d’un redactat tècnic en podríem fer confiança a la pròpia Comissió perquè ho fes, per no entorpir el debat.

El que sí que voldria dir, si em permet, Sr. Síndic, i sempre caiem en la mateixa, que és molt delicat, i en això estic d'acord amb vostè, que tot el que fa referència a incompatibilitats i a inelegibilitats és molt complex i mereix un estudi que penso que el Consell hauria d'encarregar a la Comissió Permanent, abans que acabés aquesta legislatura, perquè ho portés a l'aprovació del Ple.

A part d'això, penso que la proposta que fa el Sr. Baró és la correcta i s'hauria de buscar la solució tècnica.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“A veure si podria ser possible, a l'article 16 hi posa: són inelegibles amb caràcter general els magistrats del Tribunal Constitucional, aquí hi ha els membres del Consell Superior de Justícia, els batlles i els magistrats; jo hi posaria aquí un apartat que fes referència a que són inelegibles els càrrecs electes que tinguin funció si no és per l'elecció corresponent. És a dir, que és inelegible el càrrec de Cònsol per a una elecció del Consell, en canvi no és inelegible el càrrec de Cònsol per substituir-se a ell mateix, o el de Conseller per substituir-se a ell mateix.

Aquí s'hauria de buscar la possibilitat dels dos i afegir un apartat e) aquí, que fes referència a aquest.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Secretari intentarà redactar-ho i passariem, per no perdre més temps, al Sr. Bartumeu —que em sembla que també volia introduir algun element nou—, i després passarem a l'anàlisi de la proposta del Sr. Baró redactada pel Sr. Secretari.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Examinant el text, l'article 8 ens parla de la revisió semestral de les llistes electorals al mes de març i al mes de setembre. Agafant l'article 14, ens diu que “la resolució de qualsevol expedient sobre nacionalitat no dóna dret a inscriure's fins a la propera revisió semestral”.

La modificació que finalment adopti el Consell General demà o demà passat en relació al Codi de la Nacionalitat, comportarà una sèrie de modificacions en la possibilitat d'accés a la nacionalitat andorrana; possibilitat que també és una expectativa generada, com a mínim, des del dia 26 d'octubre de l'any passat.

Per tant, em sembla procedent que s'afegeixi aquí, perquè fins i tot hi podria haver problemes. Suposem que s'apliqui l'article 8 i hi hagi la llista el 30 de setembre; no estarem complint la Llei perquè no hi haurà pogut haver la revisió del 30 de març.

Crec que s'hauria de fer una disposició transitòria que ara llegiré, que seria la disposició transitòria sisena, que diria: “Per a les eleccions al Consell General a celebrar en la primera quinzena del mes de desembre del 93, no serà d'aplicació l'article 8 en el que es fa referència a les revisions semestral de la llista electoral. En conseqüència, la resolució de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat, donarà dret als interessats a fer-se inscriure a la llista electoral per tot el dia 3 de desembre del 93, data de tancament oficial de les llistes”, que seria una setmana abans de les eleccions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“La justificació de l'article 14 era, d'una certa manera, d'evitar aquests temes d'última hora que de vegades han causat problemes. Si es vol optar per aquesta disposició transitòria, endavant.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Perdó, Sr. Síndic, és que a mi em sembla que conec la voluntat del legislador en l’anterior Llei Electoral en què, evidentment, sempre hi havia la cursa per als últims expedients. Però ara estem en una altra situació; estem en una situació on hi ha persones que no havien pogut fer expedient i ara se’l podran fer i, per tant, el Consell ha de valorar si vol o no vol permetre —jo personalment considero que hauríem de permetre—, a les persones d’intentar arribar-hi.

Els dies corren i potser algunes persones no podran enllestir els tràmits però, com a mínim, el Consell marca la voluntat política de permetre a tothom que pugui arribar a exercir aquest dret.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“És a valorar a nivell polític d’una manera important perquè és una situació excepcional que, aprovant-se la llei ara, en aquest moment, hi hauran possiblement molts expedients que no podran ser acabats ni complimentats pel que preveu la llei i pot portar problemes a aquests possibles nous andorrans que puguin accedir a les eleccions aquest any.

Llavors, crec que la solució també és política, i és que per a aquesta vegada s’exclou un cert nombre —que no sabem— de gent que pot accedir o que podrà accedir possiblement a la nacionalitat andorrana i podrà votar, o bé que s’esperin a les pròximes eleccions. Ara, és una decisió que s’ha de fer en aquest moment perquè el que sí que és cert és que si la llei no diu el contrari, aquesta gent no podrà votar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El problema que veig amb les dates que ha donat el Sr. Bartumeu és que en casos de litigi, el dia 3 de desembre, que possiblement serà una setmana abans de l’escrutini, em sembla que pot comportar problemes.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sr. Síndic, estem en una situació especial. Accepto el que vostè diu, tots hem conegut —i per tant no fa molts anys— situacions on les persones arribaven el diumenge al matí amb un decret de les Delegacions i el Cònsol les inscrivia a les llistes. Allò era un extrem, jo aquí plantejo una setmana; durant aquesta setmana si algú vol impugnar pot impugnar, ja no arribo al dia 12.

S’entén que el dia 5 de desembre estarem en plena campanya electoral i, per tant, els partits polítics i els candidats tindran accés immediat a aquesta llista i, per tant, si algú vol impugnar no serà allò que arriba una llista i ningú la vegi, sinó que les persones directament implicades en el procés electoral la veuran de seguida i per això dic una setmana; no dic la vigília, que probablement hi ha gent que arribarà a la vigília de votar i no podrà.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Volia fer una intervenció molt assemblada a la que acaba de fer ara el company Jaume Bartumeu i bé, no sé, no me’n recordo...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Que coincideix amb el Sr. Bartumeu, he entès.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Però volia dir que aquestes persones l’any passat es podien inscriure amb molt poc temps de diferència i, a més, penso que aquestes persones que demà potser tindran l’oportunitat de ser andorrans, si votem la Llei de Nacionalitat, no és culpa seva que no puguin votar, sinó culpa del Parlament per no haver tramés la Llei Electoral en el seu moment.

M’adhereixo a solucionar aquest problema amb una transitòria.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La Maria Reig parla de culpa, jo parlaria de circumstàncies. Les circumstàncies polítiques de l’any que acabem de viure han comportat que la llei no seguís els curs que havia de seguir. Llavors no hi hauria un grapat d’expedients com possiblement ara pot haver-hi, i el que no podem fer nosaltres és trencar les expectatives d’un grup de gent que han cregut que els nous canvis els comportarien poder responsabilitzar-se a les pròximes eleccions.

És una circumstància excepcional, i també penso que s’ha de posar aquesta transitòria per aquesta vegada i, a més a més, és una decisió política, i entenem que la gent que accedeix a la societat andorrana amb la llei que possiblement es votarà aquí en els pròxims dies, han de poder votar en les pròximes eleccions.

Llavors, una cosa és el règim normal polític i un altra cosa és aquesta circumstància extraordinària amb què ens trobem i penso que, abans algú ha parlat de generositat, no és ni tan sols generositat, és responsabilitat això.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Crec que a aquestes persones que estan esperant que se’ls tramiti aquest expedient des de fa temps, des de fa anys per dir-ho així, no els podem negar la participació en les pròximes eleccions i s’ha de fer tot el possible perquè no sigui així.

A més, si aquesta lei no està aprovada, crec que nosaltres hi tenim bastanta responsabilitat. En tot cas, això hauria pogut fer-se abans i no s’ha fet per circumstàncies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Pot repetir la formulació, el Sr. Bartumeu, que en prendrem nota.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Per facilitar al Sr. Secretari la transcripció, tota la primera part que llegiré és igual que la disposició transitòria cinquena, si la té al davant ho pot seguir: “Per a les eleccions al Consell General a celebrar durant la primera quinzena del mes de desembre de 1993 —fins aquí és igual—, no serà d’aplicació l’article 8 en el que fa referència a les revisions semestrals de la llista electoral. En conseqüència, la resolució de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat —això també recull els termes del mateix article 14— donarà dret als interessats a fer-se inscriure en la llista electoral per tot el dia 3 de desembre del 1993, data de tancament final de les llistes electorals.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El dia 3 de desembre s’escau en...”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“És un divendres; és el divendres anterior a l'elecció; el divendres de la setmana abans, perdó.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si ho he entès bé, s'aprova per assentiment unànime.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic. Faria una proposta de redacció per al tema que comentàvem abans, el de la inelegibilitat.

La ubicació seria a l'article 16, entre els punts dos i tres, en què es podria crear un nou punt o córrer la numeració, i la redacció seria del tenor literal següent: “Així mateix, els Consellers Generals i els membres de Govern són inelegibles en les eleccions comunals i els membres del Comú són inelegibles en les eleccions al Consell General si prèviament no han presentat la dimissió del seu càrrec.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Ho pot repetir, Sr. Ladislau Baró.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Així mateix, els Consellers Generals i els membres de Govern són inelegibles en les eleccions comunals i els membres del Comú són inelegibles en les eleccions al Consell General si prèviament no han presentat la dimissió del seu càrrec.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord?; seria també per assentiment unànime? Llavors, crec que no hi ha cap més observació, doncs passariem a la votació global del text.

Demanaria a la resta de Consellers que s'incorporessin ràpidament, si us plau.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Sí.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

La M.I. Sra. Nadia Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Només volia fer una constància en acta abans de cloure aquest ordre del dia.

Els Consellers Generals de la Parròquia de Canillo, els Srs. Josep Areny, Enric Casadevall i jo mateix constatem que l'article 68 de la Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum preveu pel que fa el referèndum consultiu, que la proclamació dels resultats es faci de manera que quedi simultàniament clara i manifesta la voluntat que expressin, d'una banda els votants de totes i cadascuna de les parròquies i, d'altra banda, el conjunt del poble andorrà.

Aquesta fórmula que pretén tenir en compte la constància de la doble voluntat parroquial i nacional, no satisfà a una modalitat real del doble recompte de vots, modalitat per la qual ja vàrem advocar en la sessió del Consell de data 2 de febrer proppassat, quan va aprovar-se la Llei de Referèndum i la Constitució.

Volem expressar de nou la nostra disconformitat a la manca de previsió del doble recompte, a nivell nacional i a nivell parroquial en els referèndums, tant de reforma constitucional com dels referèndums consultius quan afecten el territori. És tot.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“M'adhereixo a la constància en acta feta pels Consellers de Canillo.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Jo també m'hi adhereixo.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“M'adhereixo a la constància en acta dels Consellers de Canillo.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, si no hi ha cap més observació, cap més constància en acta, suspenem la sessió i la reprendrem demà al matí a la mateixa hora. Haurem de preveure també probablement un

dinar, que serà encara més ràpid que el que hem fet avui, ja ens en cuidarem, i esperem poder acabar a mitjans de la tarda.

Fins demà al matí a les 10, gràcies a tots.”

Se suspèn la sessió a un quart i cinc minuts d'onze de la nit.

Es reprèn la sessió l'endemà, divendres, dia 3 de setembre, a un quart menys cinc minuts d'onze del matí.

Hi assisteixen tots els MM.II. Srs Consellers Generals així com el M.I. Sr. Oscar Ribas Reig, Cap de Govern, acompanyat dels MM.II. Srs. Josep Casal Casal, Modest Baró Moles, Joan Albert Montané Teixé, i Xavier Espot Miró, Ministres.

4. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Reglament del Consell General.

El Sr. Secretari General:

“Títol I. De l'organització del Consell General

Capítol I. De la sessió constitutiva del Consell General

Article 1.

El Consell General es constituirà el quinzè dia posterior a la proclamació dels resultats electorals a les dotze hores del migdia.

Article 2.

1. La sessió constitutiva del Consell General serà presidida pel Conseller General de més edat de la Parròquia de Canillo, que serà assistit pel Secretari General del Consell General. Actuarà com a Secretari el Conseller General de menys edat.

2. El Conseller General de més edat de la Parròquia de Canillo, en qualitat de President provisional, declararà oberta la sessió i tot seguit es procedirà a l'elecció de la Sindicatura, d'acord amb l'establert en aquest Reglament.

Capítol II. Dels Consellers Generals

Article 3.

La condició de Conseller General s'adquireix per elecció popular. La plenitud dels drets i deures de Conseller General s'adquireix després d'haver presentat la credencial corresponent a la Secretaria del Consell General i d'haver prestat jurament o promesa d'acatament a la Constitució en la primera sessió a què assisteixi.

Article 4.

1. Els Consellers Generals tenen el dret d'assistir a totes les sessions del Consell General i el dret d'emetre el vot en el Ple i en les Comissions de què formin part. Poden fer ús de la paraula, segons les disposicions d'aquest Reglament, després d'haver-la demanat al Síndic General i d'haver-los estat concedida.

2. Els Consellers Generals tenen el dret i el deure de pertànyer a una Comissió.

Poden assistir, sense veu ni vot, a les sessions d'aquelles Comissions de les quals no formen part.

Article 5.

Per al compliment de l'activitat parlamentària, els Consellers Generals tenen el dret a que l'Administració Pública els faciliti les dades, informes o documents que obren en el seu poder. La sol.licitud es realitzarà a través del Síndic General.

Article 6.

Els Consellers Generals tenen el deure d'assistir a totes les sessions del Ple i de les Comissions en què estiguin integrats, i de complir les funcions i obligacions que els imposa aquest Reglament.

Article 7.

Els Consellers Generals tenen l'obligació d'observar la cortesia deguda i de respectar les normes d'ordre i de disciplina establertes en aquest Reglament. El seu acompliment és garantit pel Síndic General, que cridarà a l'ordre al Conseller General que no s'hi atengués. Tenen també l'obligació de guardar secret sobre les actuacions o resolucions que tinguin aquest caràcter, d'acord amb la Constitució i aquest Reglament.

Article 8.

Els Consellers Generals no poden invocar o utilitzar la seva condició per a l'exercici d'activitats comercials, industrials o professionals.

Article 9.

1. Els Consellers Generals rebran una remuneració que determinarà el Consell General a càrrec del Pressupost d'aquest.
2. El Conseller General que, sense justificació suficient o sense autorització de la Sindicatura, deixi d'assistir a tres sessions consecutives del Consell General o a cinc d'alternes durant un any natural podrà ésser privat del dret a percebre l'assignació econòmica corresponent a dos trimestres.

Article 10.

1. Els Consellers Generals no poden ésser sotmesos a cap procediment judicial o disciplinari, ni se'ls pot exigir cap tipus de responsabilitat fora del Consell General pels vots i opinions emesos en l'exercici del càrrec.
2. En el cas de detenció o retenció, inculpció o processament d'un Conseller General, el Síndic General n'informarà immediatament al Consell General.

Article 11.

Els Consellers Generals perdran la seva condició per les causes següents:

- a) per extinció del mandat, en expirar el del Consell General, excepte els membres de la Comissió Permanent, que la mantindran fins que estigui constituït el nou Consell General.
- b) per decisió ferma que anul.li la seva elecció o proclamació.
- c) per defunció.
- d) per incapacitat judicialment declarada.

- e) per l'exercici d'un càrrec públic incompatible amb el de Conseller General.
- f) per sentència ferma que l'inhabiliti per a l'exercici de càrrecs públics per un temps superior al del període de mandat que li resta.
- g) per renúncia, expressada per escrit al Síndic General i ratificada personalment davant la Sindicatura.

Article 12.

La condició de Conseller General queda suspesa:

- a) per sentència ferma que l'inhabiliti per a l'exercici de càrrecs públics per un temps inferior al que li resta de mandat.
- b) per haver estat processat o haver estat condemnat per sentència ferma a penes distintes a la d'inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics, quan el Consell General ho acordi per majoria de tres cinquenes parts, atesa la naturalesa de la pena o la gravetat dels fets.
- c) quan el Ple del Consell General, a proposta del Síndic General ho decideixi per majoria absoluta, d'acord amb les normes de disciplina parlamentària establertes en aquest Reglament.

Article 13.

En el cas que un Conseller General deixi vacant el seu escó per qualsevol de les causes de l'art. 11, aquesta vacant serà coberta d'acord amb la llei.

Capítol III. Del Síndic General i de la Sindicatura

Secció primera. De les funcions del Síndic General i de la Sindicatura

Article 14.

1. La Sindicatura, com a òrgan rector del Consell General, està integrada pel Síndic General, el Subsíndic General i dos Secretaris.
2. La Sindicatura és presidida, dirigida i coordinada pel Síndic General.
3. La Sindicatura pren els seus acords per majoria. En cas d'empat, el Síndic General té vot de qualitat.
4. Els càrrecs de Síndic General i de Subsíndic General són incompatibles amb qualsevol altre càrrec o funció pública.

Article 15.

1. El Síndic General representa el Consell General, assegura els seus treballs, ordena i dirigeix amb imparcialitat els debats de la Cambra, i compleix i fa complir el Reglament, que en cas de dubte interpreta.
2. El Síndic General vetlla pel manteniment de l'ordre dins de totes les dependències del Consell General. A aquests efectes, en el seu interior n'és l'autoritat màxima i pot prendre totes les mesures que consideri pertinents.
3. Exerceix també totes les altres funcions que la Constitució, aquest Reglament o les lleis li atribueixen.

Article 16.

1. El Subsíndic General substitueix el Síndic General per vacança, absència o impediment. En aquest cas té la plenitud de drets, deures i atribucions que corresponen al Síndic General.

2. Pot ostentar, per delegació del Síndic General, la representació del Consell General.

Article 17.

Els Secretaris:

a) autoritzen, per torn, amb el vist-i-plau del Síndic General, les actes del Ple, de la Sindicatura i de la Junta de Presidents, i n'expedeixen les certificacions;

b) donen lectura als documents que hagin d'ésser comunicats al Consell General;

c) col.laboren, sota la direcció del Síndic General, en la realització dels treballs del Consell General;

d) asseguruen la correcció de la crida i recompte en les votacions.

Article 18.

1. Es competència de la Sindicatura:

a) aplicar el Reglament; i suplir-lo en cas d'omissió, escoltada la Junta de Presidents;

b) adoptar les decisions necessàries per a la realització dels treballs parlamentaris;

c) executar el pressupost del Consell General;

d) d'acord amb el Reglament, qualificar els escrits i documents de caràcter parlamentari, declarar-ne l'admissibilitat i decidir-ne la tramitació;

e) totes les altres que li siguin encomanades per aquest Reglament.

2. Si un Conseller General discrepés d'una decisió de la Sindicatura corresponent a l'apartat d) pot sol.licitar per escrit la seva revisió davant la mateixa Sindicatura. La resolució aleshores, haurà d'ésser motivada i tindrà caràcter definitiu.

Article 19.

La Sindicatura es reuneix a convocatòria del Síndic General. Es assessorada pel Secretari General qui en redacta les actes i atén a l'execució dels seus acords, sota la direcció del Síndic General. El Secretari General és nomenat pel Síndic General, escoltada la Sindicatura, entre persones titulades en Dret.

Secció segona. De l'elecció del Síndic General i de la Sindicatura

Article 20.

1. El Ple elegeix, entre els seus membres, el Síndic General i els altres membres de la Sindicatura en la sessió constitutiva. El seu mandat comprendrà tota la legislatura.

Article 21.

1. Es procedirà en primer lloc a l'elecció conjunta del Síndic General i del Subsíndic General. Una cinquena part dels Consellers Generals podran presentar, fins a vint-i-quatre hores abans de l'inici de la sessió, les candidatures. Cada candidatura contindrà

el nom i l'acceptació de les dues persones que la formen. Cada Conseller General només podrà signar una sola candidatura.

2. Després de donar lectura dels noms que componen cadascuna de les candidatures presentades, es procedirà tot seguit a la votació, que serà secreta per papereta. Cada Conseller General votarà una sola candidatura i resultarà elegida aquella que obtingui la majoria absoluta del Consell General. Si cap candidatura l'assolís, es procedirà a una segona votació entre les dues candidatures que hagin estat més votades i serà elegida aquella que obtingui més vots. Si es produís un empat, es procedirà a una nova votació i, si en aquesta encara es mantingués, resultarà elegida aquella en què el candidat a Síndic General sigui de major edat.

3. Anunciat el resultat de la votació conjunta de Síndic General i Subsíndic General, el Consell General procedirà tot seguit a l'elecció dels Secretaris de la Sindicatura. Cada Conseller General votarà un sol nom i resultaran elegits els dos que obtinguin més vots. Si es produís un empat, es procedirà com en el cas anterior, però arribat el cas, resultarà elegit Secretari el de menor edat.

Article 22.

Realitzades de manera ininterrompuda totes les votacions i escrutinis per cobrir els càrrecs de la Sindicatura, el Síndic General electe prestarà jurament o promesa d'acatament a la Constitució i a continuació ocuparà el seu lloc. Després prestaran jurament o promesa el Subsíndic General i els dos Secretaris, que ocuparan tot seguit el seu lloc. Finalment, després de prestar el jurament o promesa la resta de Consellers Generals presents, el Síndic General aixecarà la sessió constitutiva.

Article 23.

Si durant la legislatura es produís la vacant del càrrec de Síndic General o de Secretari, es procedirà a una nova elecció d'acord amb el procediment de l'article 21. Si la vacant es produís en el càrrec de Subsíndic General, el Síndic General proposarà un candidat que haurà d'ésser elegit pel Ple.

Capítol IV. Dels Grups Parlamentaris i de la Junta de Presidents

Secció primera. Dels Grups Parlamentaris

Article 24.

1. Durant els primers cinc dies hàbils després de la constitució del Consell General, un mínim de quatre Consellers Generals poden constituir un Grup Parlamentari, mitjançant una declaració signada pels seus membres amb indicació del nom del Grup Parlamentari, que serà traslladada al Síndic General.

2. El Consell General posarà a disposició dels Grups Parlamentaris els mitjans i recursos econòmics necessaris per a la realització de les seves funcions, en proporció al nombre de membres de cadascun d'ells.

3. Cada Conseller General només pot formar part d'un Grup Parlamentari.

Article 25.

1. Els Consellers Generals que en el termini establert no hagin quedat integrats en cap Grup Parlamentari poden incorporar-se a un d'ells, prèvia acceptació del seu President,

durant els sis primers dies de cada període de sessions, amb igualtat de drets i deures que els Consellers Generals que l'haguessin constituït.

2. Els Consellers Generals que no es trobin incorporats a cap Grup Parlamentari són Consellers Generals no adscrits. Quan hi hagi més de dos Consellers Generals que no estiguessin incorporats a un Grup Parlamentari, tots els qui es trobin en la mateixa situació quedaran incorporats a un Grup Mixt. La participació del Grup Mixt en les activitats del Consell General és anàloga a la dels altres Grups Parlamentaris.

Article 26.

Cada Grup Parlamentari remetrà a la Sindicatura la llista dels Consellers Generals que l'integren i indicarà el nom del President i del President suplent, així com el seu reglament intern. El seu President comunicarà a la Sindicatura les altes i baixes que puguin produir-se en el Grup Parlamentari.

Article 27.

Els Consellers Generals que accedeixin al seu càrrec després de la sessió constitutiva hauran d'incorporar-se a un Grup Parlamentari en els cinc dies posteriors al seu jurament o promesa, amb l'acceptació del seu President. En el cas que no es realitzi la incorporació, esdevindrà Conseller General no adscrit o, en el seu cas, quedarà incorporat al Grup Mixt.

Article 28.

La separació d'un Conseller General d'un Grup Parlamentari comporta la pèrdua de la presència en les Comissions de què formava part.

Article 29.

Si, com a conseqüència de les baixes produïdes, un Grup Parlamentari arriba a tenir dos o menys de dos Consellers Generals, el Grup Parlamentari quedarà automàticament dissolt i els seus integrants esdevindran Consellers Generals no adscrits o, en el seu cas, quedaran incorporats al Grup Mixt.

Secció segona. De la Junta de Presidents

Article 30.

Els Presidents dels Grups Parlamentaris formen la Junta de Presidents, que és presidida pel Síndic General, assistit per un Secretari de la Sindicatura. El Secretari General aixeca acta de les sessions. Els Presidents dels Grups Parlamentaris poden ésser substituïts pel President suplent. Poden assistir-hi els altres membres de la Sindicatura i un representant del Govern, i a aquest efecte seran informats de les seves reunions. El Síndic General pot convocar-hi, si s'escau, els Presidents de les Comissions.

Article 31.

La Junta de Presidents és convocada pel Síndic General a petició de dos Grups Parlamentaris o a iniciativa pròpia. La Junta de Presidents es reunirà, com a mínim, una vegada al mes durant els períodes de sessions.

Article 32.

En cas de votació els vots es computaran pel sistema ponderat i, per tant, cada President de Grup Parlamentari tindrà tants vots com Consellers Generals integren el seu Grup Parlamentari.

Article 33.

Sens perjudici de les altres atribucions que li atorga aquest Reglament, les funcions de la Junta de Presidents són:

- a) establir els criteris per ordenar i facilitar els debats i les tasques del Consell General;
- b) determinar la Comissió competent per a conèixer les iniciatives parlamentàries;
- c) fixar el nombre de membres de cada Grup Parlamentari en les Comissions;
- d) assignar els escons que corresponen a cada Grup Parlamentari en la Sala de Sessions.

Capítol V. Del Ple

Article 34.

El Ple és l'òrgan suprem del Consell General. Es convocat pel Síndic General per iniciativa pròpia o a sol·licitud del Cap de Govern, de dos Grups Parlamentaris o d'una cinquena part dels Consellers Generals.

Article 35.

1. Els Consellers Generals seuen sempre al mateix lloc en la Sala de Sessions. Els membres del Govern hi disposaran d'un lloc especialment destinat i podran intervenir d'acord amb el present Reglament.
2. Només tenen accés a la Sala de Sessions els Consellers Generals, els membres del Govern, els funcionaris del Consell General en l'exercici de la seva funció i les persones autoritzades de manera expressa pel Síndic General.

Article 36.

El Consell General queda constituït quan els Consellers Generals es reuneixen a convocatòria del Síndic General per tractar d'un ordre del dia d'acord amb la Constitució i el present Reglament. La llista dels Consellers Generals presents quedarà incorporada a l'acta de la sessió.

Capítol VI. De la Comissió Permanent

Article 37.

1. El Consell General nomenarà una Comissió Permanent encarregada de vetllar pels poders de la Cambra quan aquesta estigui dissolta o en el període entre sessions. La Comissió Permanent està integrada pel Síndic General, tres Consellers Generals elegits pels Consellers Generals electes en col·legi nacional i tres elegits pels Consellers Generals electes en col·legis parroquials.
2. La Comissió Permanent vetlla pel compliment de les normes sobre incompatibilitats dels Consellers Generals. Demanaran als Consellers Generals que declarin els càrrecs que ocupen i, si fos el cas, a quin dels càrrecs incompatibles renunciïn, i a aquest efecte podran reclamar la documentació que sigui necessària.

3. La Comissió Permanent exercirà aquelles competències que li atorgui la Llei Qualificada del Règim Electoral i del Referèndum.

4. La Comissió Permanent acompanyarà el Síndic General en la recepció dels juraments i en les preses de possessió que hagin de realitzar-se davant d'ell.

5. La Comissió Permanent és convocada pel Síndic General a iniciativa pròpia o a sol·licitud de tres Consellers Generals o del Cap de Govern.

6. La Comissió Permanent donarà compte al Consell General dels afers tractats i de les decisions adoptades en la primera sessió en què aquest es reuneixi.

Capítol VII. De les Comissions

Article 38.

Les Comissions del Consell General estaran formades pel nombre de Consellers Generals establert per la Sindicatura, d'acord amb la Junta de Presidents, proporcional al nombre de Consellers Generals de cada Grup Parlamentari. Els Consellers Generals seran designats pels Grups Parlamentaris.

Article 39.

Els membres de les Comissions poden ésser substituïts per Consellers Generals del mateix Grup Parlamentari, prèvia comunicació pel seu President al Síndic General. Quan la substitució serà per una sola vegada és suficient la comunicació al President de la Comissió a l'inici de la reunió, i els substituïts seran admesos com a membres de la Comissió.

Article 40.

Les Comissions podran convocar els membres del Govern a les seves reunions. Els membres del Govern podran demanar l'assistència a les mateixes. En ambdós casos hi tindran veu.

Article 41.

Les Comissions han d'elegir un President i un Vicepresident. El Vicepresident substituirà el President en cas d'absència. Tots dos hauran d'ésser elegits en la primera reunió ordinària que celebri la Comissió, després d'haver-se produït la vacant.

Article 42.

Les presidències de les Comissions seran distribuïdes per la Sindicatura d'acord amb la Junta de Presidents entre els Grups Parlamentaris de manera proporcional en funció del nombre de Consellers Generals de cadascun.

Article 43.

Els membres de la Sindicatura no poden presidir cap Comissió, a excepció del Síndic General que és President de dret de totes elles.

Article 44.

El President convoca les reunions de la Comissió a iniciativa pròpia, a petició de dos Grups Parlamentaris o de dues cinquenes parts dels seus membres, amb un ordre del dia. Les Comissions no poden reunir-se al mateix temps que el Ple. Per tractar temes

relatius al procediment legislatiu sotmès al tràmit d'urgència les Comissions poden ésser convocades en els períodes entre sessions.

Article 45.

Les Comissions intervenen en tots aquells temes, projectes o propostes que, segons el Reglament, els encarregui la Sindicatura, d'acord amb la Junta de Presidents. Han de realitzar el seu treball en el període màxim de tres mesos, excepte quan la Sindicatura els autoritzi a allargar aquest termini, atesa la singularitat de la tasca o el volum de l'activitat.

Article 46.

Hi hauran vuit Comissions Legislatives permanents: 1) Interior, 2) Política Exterior, 3) Economia (Agricultura, Indústria, Comerç i Turisme), 4) Finances i Pressupost, 5) Política Territorial i Urbanisme, 6) Sanitat i Medi Ambient, 7) Afers Socials, 8) Educació, Recerca, Cultura i Esports.

Cada Comissió Legislativa permanent comptarà amb un mínim de cinc Consellers Generals. Cada Conseller General pot ésser membre de tres Comissions Legislatives permanents com a màxim.

Article 47.

Les Comissions Legislatives permanents examinaran totes les propostes legislatives que els corresponguin per raó de la matèria i que els trameti la Sindicatura d'acord amb la Junta de Presidents. També examinaran totes aquelles propostes no legislatives, informacions o temes que per raó de la matèria els trameti el Síndic General.

Article 48.

1. El Consell General podrà crear en cada legislatura Comissions d'estudi o d'enquesta sobre qualsevol qüestió d'interès públic, a proposta del Síndic General, de dos Grups Parlamentaris o d'una tercera part dels consellers.

2. Pel mateix procediment podran crear-se Comissions de Legislatura de caràcter legislatiu o de tipus especial.

3. Les conclusions de les Comissions d'estudi o d'enquesta quedaran reflectides en un dictamen que ha de ser debatut pel Consell General. El Síndic General té la facultat d'ordenar el debat, de concedir les paraules i de fixar el temps de les intervencions.

4. Les conclusions aprovades pel Consell General han d'ésser comunicades al Govern, sens perjudici que el Síndic General les pugui posar en coneixement del Ministeri Fiscal.

Article 49.

Les Comissions, a través del Síndic General poden:

a) demanar al Govern i a qualsevol altra autoritat o funcionari públic la informació i documentació que considerin necessària per a la realització de llur tasca, que els haurà d'ésser facilitada.

b) requerir la presència davant seu dels membres del Govern, de les autoritats electes, dels funcionaris públics que en depenguin perquè informin d'aquelles qüestions que corresponen als temes que tracten. Se n'exceptuen els membres del Poder Judicial i del

Tribunal Constitucional. D'acord amb la llei, podran reclamar també la presència de qualsevol ciutadà.

Titul II. Del funcionament del Consell General

Capítol I. De les sessions

Article 50.

El Consell General es reuneix anualment durant dos períodes ordinaris de sessions compresos entre el primer de març i el 30 de juny, i entre el primer de setembre i el 31 de desembre.

Article 51.

1. El Síndic General convoca totes les sessions del Ple del Consell General, siguin tradicionals, ordinàries o extraordinàries. Les sessions de les Comissions són convocades pel seu President.

2. Les sessions extraordinàries només poden ésser convocades: a) per acord de la Comissió Permanent; b) a petició del Cap de Govern, de dos Grups Parlamentaris o d'una quarta part de Consellers Generals. En l'acord o petició ha de constar l'ordre del dia, que no pot ésser ni reduït ni ampliat.

Article 52.

Una sessió comprèn totes les reunions necessàries per a tractar un ordre del dia. El Síndic General obre i tanca les sessions i determina el contingut de les reunions.

Article 53.

1. Les sessions del Consell General són públiques. Les sessions de les Comissions no són públiques quan preparen informes per elevar al Ple.

2. A iniciativa de la Sindicatura, de dos Grups Parlamentaris o d'una quarta part de Consellers Generals, el Consell General pot acordar per majoria absoluta dels seus membres celebrar una sessió secreta del Ple del Consell General.

Article 54.

1. De totes les sessions del Ple i de les Comissions del Consell General se n'aixecarà una acta que contindrà una relació succinta de les matèries debatudes, de les persones que hi han intervingut, de les incidències esdevingudes i dels acords adoptats.

2. Les actes seran signades pel Síndic General i un dels Secretaris de la Sindicatura o, en el seu cas, pel President i el Vicepresident corresponent, per ésser dipositades en el Consell General i trameses als Consellers Generals. Si en els vuit dies posteriors al dipòsit no existís cap reclamació escrita, l'acta es donarà per aprovada. En cas de reclamació escrita, decidirà la Sindicatura que podrà sotmetre la decisió final a la primera sessió ordinària del Ple o de la Comissió.

3. Quan una sessió hagi estat secreta, es realitzarà una única acta que serà custodiada pel Síndic General. Per a la seva aprovació se seguirà el mateix procediment de l'apartat anterior.

Article 55.

El públic assistent a les sessions del Consell General és obligat a mantenir silenci i ordre, i no li són permeses cap mena de manifestacions d'aprovació o de desaprovació.

Capítol II. De l'ordre del dia

Article 56.

1. L'ordre del dia del Consell General és fixat pel Síndic General, d'acord amb la Junta de Presidents. L'ordre del dia pot ser modificat o alterat per acord del Ple del Consell General a proposta del Síndic General, de dos Grups Parlamentaris o d'una cinquena part dels Consellers Generals.

2. L'ordre del dia de les Comissions és fixat pel seu President, d'acord amb el Síndic General. L'ordre del dia de les Comissions pot ésser alterat o modificat per acord de la Comissió a proposta del President o d'una cinquena part dels Consellers Generals.

3. Si hom vol introduir en l'ordre del dia del Ple o d'una Comissió un nou tema, aquest haurà d'haver complert els tràmits reglamentaris.

Article 57.

El Govern pot demanar que en una sessió s'inclouï un assumpte amb caràcter prioritari, sempre que aquest hagi complert els tràmits reglamentaris. En aquest sentit haurà de comunicar-ho al Síndic General.

Capítol III. Dels debats

Article 58.

Llevat d'un acord en sentit contrari de la Sindicatura, no podrà començar cap deliberació o debat sobre una determinada qüestió si amb una antelació mínima de cinc dies no ha estat distribuïda a cada Conseller General la documentació relativa a la qüestió objecte de la deliberació o debat.

El mateix procediment regirà per a les deliberacions de les Comissions.

Article 59.

1. D'acord amb l'establert en el present Reglament, els Consellers Generals han de sol.licitar del Síndic General l'ús de la paraula. Si un Conseller General cridat pel Síndic General a intervenir no hi fos present, s'entendrà que renúncia a fer-ne ús. Els Consellers Generals parlaran des del seu escó.

2. Igualment, el Cap de Govern i els Ministres han de sol.licitar del Síndic General l'ús de la paraula.

Article 60.

Els Consellers Generals, el Cap de Govern i els Ministres no poden ésser interromputs mentre realitzin les intervencions orals. Només el Síndic General té la facultat de fer-ho per avisar l'intervinent que ha consumit el temps, per retirar la paraula o per cridar a l'ordre. Els Consellers Generals seran cridats a atènyer-se a la qüestió, sempre que se n'apartin.

Article 61.

Si en una sessió del Consell General es fan al·lusions a la persona o a la conducta d'un Conseller General o al Cap de Govern o a un Ministre, el Síndic General podrà concedir la paraula a l'al·ludit per tal que, sense entrar en el fons de la qüestió i durant un breu espai de temps, pugui contestar les al·lusions. Només poden ser contestades les al·lusions dins la mateixa sessió.

Article 62.

El Consell General, a iniciativa del Síndic General i sense debat, pot posar fi a una deliberació o debat, quan entengui que la qüestió ja ha estat degudament tractada. Si un Grup Parlamentari ho sol·licités, el Síndic General pot concedir un torn a favor i un en contra de cinc minuts cadascun i ho sotmetrà tot seguit a votació.

Article 63.

Si el present Reglament no disposa altrament, en cada debat hi haurà un torn a favor i un torn en contra. La durada de les intervencions no pot sobrepassar els deu minuts. El dret a consumir un torn en contra es manté si s'ha realitzat el torn a favor, encara que la proposta hagi estat retirada.

Article 64.

En els debats de totalitat les intervencions seran de quinze minuts per Grup Parlamentari. Els Consellers Generals no adscrits poden intervenir per cinc minuts.

Article 65.

En cada debat, tot Conseller General o membre del Govern que sigui contradit per un o més oradors tindrà dret de rectificar una sola vegada per un temps no superior a cinc minuts.

Article 66.

En qualsevol moment del debat, un Conseller General pot demanar al Síndic General l'observança del Reglament i haurà d'invocar amb precisió l'article que reclama que s'apliqui. El Síndic General resoldrà i la seva decisió haurà d'ésser acatada.

Article 67.

En qualsevol cas, el Síndic General té plenes facultats per a l'ordenació del debat.

Article 68.

El President de les Comissions, en les sessions d'aquestes, té les mateixes facultats d'ordenació del debat que el Síndic General.

Capítol IV. De les votacions**Article 69.**

Si arribat el moment d'una votació o realitzada aquesta no hi fos present la meitat dels membres del Consell General, el Síndic General posposarà la votació i anunciarà una hora dins la mateixa sessió per realitzar-la. Si arribats a aquesta hora, tampoc no hi hagués quòrum suficient per procedir a la votació, aquesta quedarà ajornada per a un proper Ple, però el debat no es reiterarà.

Article 70.

1. Els acords seran vàlids quan hagin estat aprovats per la majoria simple dels Consellers Generals presents, sens perjudici de les majories especials determinades per la Constitució, les lleis o el present Reglament.

2. Hi ha majoria simple quan els vots positius superen els negatius. Hi ha majoria absoluta quan el nombre de vots a favor supera la meitat del total de membres efectius del Consell General.

Article 71.

El vot és personal i indelegable. Cada Conseller General té un sol vot. Ningú no pot prendre part en les votacions que afectin al seu estatut personal com a Conseller General.

Article 72.

Les votacions públiques poden ésser: ordinària i oral per crida. D'acord amb el Reglament i a proposta del Síndic General, es pot votar per assentiment. Les votacions secretes seran amb papereta.

Article 73.

En la votació pública oral per crida, la Sindicatura cridarà els Consellers Generals que respondran sí, no o declararan que s'abstenen. L'elecció de Cap de Govern, la moció de censura i la qüestió de confiança són sempre votacions orals per crida.

Article 74.

En la votació pública ordinària el Síndic General demanarà els vots a favor dels Consellers Generals presents, els vots en contra i les abstencions.

Article 75.

Es consideraran aprovades per assentiment les propostes del Síndic General quan, després d'haver estat anunciades, no suscitin cap objecció o oposició.

Article 76.

La votació secreta es farà sempre per crida nominal als Consellers Generals i mitjançant paperetes introduïdes dins d'una urna. La votació serà secreta quan ho exigeixi aquest Reglament o quan ho acordi el Consell General, a proposta de dos Grups Parlamentaris o d'una cinquena part dels Consellers Generals.

Article 77.

Si en una votació es produís un empat, aquella es repetirà i si encara persistís es considerarà desestimada la proposta.

Article 78.

En el cas de les votacions públiques ordinària, per crida o per assentiment, una vegada realitzada la votació, anunciat el resultat i finalitzat el punt corresponent de l'ordre del dia, els Grups Parlamentaris podran explicar breument el seu vot. També podrà fer-ho el Conseller General que ha votat de manera diferent al seu Grup Parlamentari i, en el cas que no hagin intervingut en el debat, els Consellers Generals no adscrits. El Síndic

General pot atorgar també aquesta possibilitat quan en un debat, subdividit en diverses parts diferenciades, s'hagi acabat una d'elles.

Capítol V. Dels terminis

Article 79.

El còmput dels terminis no establerts en la Constitució i regulats per aquest Reglament es computaran amb els dies hàbils compresos en els períodes ordinaris de sessions. De manera excepcional, la Sindicatura podrà habilitar com a hàbils a efectes determinats els dies dels períodes entre sessions, per raons d'urgència.

Article 80.

La Sindicatura a iniciativa pròpia, d'un Grup Parlamentari o d'una cinquena part de Consellers Generals pot acordar la pròrroga dels terminis establerts per aquest Reglament.

Article 81.

Els documents parlamentaris dirigits al Consell General o a qualsevol òrgan de la Cambra hauran de lliurar-se al Registre de la Secretaria General en els dies i hores que disposi el Síndic General, però en tot cas caldrà que en quedi garantit el registre de tal manera que puguin exhaurir-se els terminis dels dies i hores establerts.

Capítol VI. De la declaració d'urgència

Article 82.

1. A petició del Govern, de dos Grups Parlamentaris o d'una cinquena part dels Consellers Generals, la Sindicatura pot acordar que una qüestió tingui el procediment d'urgència a partir del tràmit següent a aquell en curs.

2. La declaració d'urgència implica la reducció de tots els terminis i la prioritat en la tramitació. Si la Sindicatura no indica altrament, els terminis quedaran reduïts a la meitat.

Capítol VII. De la caducitat de les iniciatives i tràmits parlamentaris

Article 83.

Totes les iniciatives i tràmits parlamentaris realitzats en les qüestions no concloses caduquen en finalitzar la legislatura.

Capítol VIII. De l'elecció de persones

Article 84.

Per a les eleccions de persones que la Constitució o les lleis encomanin al Consell General i que no estiguin previstes de manera expressa en aquest Reglament, els Grups Parlamentaris podran presentar en el Registre de la Secretaria General, fins quatre dies abans del Ple en què s'hagi de procedir a la votació, les candidatures que reuneixin els requisits establerts en cada cas, juntament amb un currículum de les persones proposades. El Síndic General n'informarà als Consellers Generals el dia següent, els quals podran formular-hi objeccions en les següents vint-i-quatre hores. El dia abans del Ple la Sindicatura proclamarà els candidats.

Capítol IX. De l'acord del Consell General per a la convocatòria de referèndum

Article 85.

Quan el Cap de Govern, fent ús de la facultat que li concedeix l'art. 76 de la Constitució, pretengui convocar un referèndum sobre una qüestió d'ordre polític, sol.licitarà l'acord del Consell General. A aquest fi, s'adreçarà a la Sindicatura perquè convoqui el Ple per celebrar un debat, que serà de totalitat. Finit el debat, es procedirà a la votació de l'acord, que serà pública i oral per crida.

Capítol X. De l'ordre parlamentari

Article 86.

1. Dins totes les dependències del Consell General, els Consellers Generals, el Cap de Govern, els Ministres i el públic estan sotmesos als poders disciplinaris del Síndic General, que els exerceix d'acord amb el present Reglament.

2. Tothom qui en les dependències del Consell General promogui desordres greus en serà expulsat de manera immediata. Si es tracta d'un Conseller General, el Síndic General el suspendrà temporalment com a tal fins a un termini màxim d'un mes, sens perjudici que el Consell General, a proposta del mateix Síndic General, pugui ampliar la sanció.

3. A iniciativa del Síndic General, el Ple pot sancionar amb suspensió temporal el Conseller General que incorri en els supòsits del paràgraf anterior o que de manera continuada i greu es negui a acatar una decisió ferma del Síndic General o dels òrgans del Consell General.

Article 87.

El Síndic General pot suspendre la sessió del Consell General en cas d'aldarull o desobediència obstinada d'algun Conseller General o membre del Govern, sens perjudici d'aplicar les sancions que en Dret hi hagi lloc, ja sigui en la mateixa sessió o en la subsegüent. Abans de la suspensió de la sessió, el Síndic General advertirà de la possibilitat d'adoptar aquestes mesures.

Article 88.

El Síndic General pot ordenar l'expulsió immediata de les persones que, entre el públic, no s'atinguin a allò que disposa l'art. 55. Si una persona del públic comet una infracció greu serà conduïda davant l'Autoritat competent. En cas de desordre, el Síndic General pot ordenar el desallotjament del públic present a la Sala de Sessions.

Capítol XI. De les publicacions

Article 89.

El "Diari Oficial del Consell General" reproduirà totes les intervencions, incidències i acords adoptats en les sessions públiques del Consell General.

Article 90.

El "Butlletí del Consell General" publicarà tots els projectes i proposicions de llei, les esmenes ordenades pel Ponent i l'informe de les Comissions legislatives amb les esmenes i vots particulars que hagin de debatre's en el Ple, els acords de les Comissions i del Ple, les propostes de resolució, les preguntes i les respostes, les comunicacions i els acords que el Govern trameti al Consell General, i qualsevol altre text o document

que exigeixi aquest Reglament o que ordeni el Síndic General, atès el seu interès en la tramitació parlamentària.

Article 91.

Per raons d'urgència el Síndic General pot ordenar que, per tal que siguin debatuts i votats els documents a què es refereix el paràgraf anterior, aquests puguin ser reproduïts per un altre mitjà mecànic i repartits als membres de l'òrgan del Consell General que els hagi de conèixer. En tot cas hauran d'ésser publicats en el "Butlletí del Consell General".

Títol III. Del procediment legislatiu

Capítol I. Del procediment legislatiu comú

Secció primera. Dels projectes de llei

Article 92.

1. Els projectes de llei aprovats pel Govern seran tramesos pel Cap de Govern al Consell General acompanyats d'una exposició de motius, així com de la documentació i antecedents necessaris perquè el Consell General s'hi pugui pronunciar.

2. La Sindicatura ordenarà la seva publicació en el "Butlletí del Consell General" i obrirà un període de quinze dies per a la presentació d'esmenes. Aquestes poden ésser presentades pels Consellers Generals i pels Grups Parlamentaris mitjançant un escrit dirigit a la Sindicatura.

Article 93.

1. Les esmenes poden ésser a la totalitat o a l'articulat. Són esmenes a la totalitat les que postulen el retorn del projecte de llei al Govern i aquelles en què es presenta un text articulat alternatiu. Només poden ésser presentades pels Grups Parlamentaris o per un Conseller General amb la signatura de dos més.

2. Les esmenes a l'articulat poden ésser de supressió, de modificació o d'addició. En els dos darrers casos, contindran el text que es proposa.

Article 94.

En el cas que s'haguessin presentat esmenes a la totalitat, el Síndic General les inclourà en l'ordre del dia de la primera sessió plenària. El debat serà de totalitat i es desenvoluparà d'acord amb allò que estableix aquest Reglament. Un cop finalitzat, el Síndic General sotmetrà a votació les esmenes a la totalitat presentades, començant per aquelles que proposin la devolució al Govern.

Article 95.

1. Si el Ple acordés la devolució del projecte, el Síndic General ho comunicarà al Govern. En cas contrari, escoltada la Junta de Presidents, el remetrà juntament amb les esmenes a l'articulat a la Comissió corresponent per a la seva tramitació.

2. Si el Ple aprovés una esmena a la totalitat amb text alternatiu, el procediment legislatiu seguirà i el Síndic General obrirà un període d'esmenes a aquest text, que només podran ésser a l'articulat.

Article 96.

Si les esmenes presentades només fossin a l'articulat, el Síndic General les trametrà juntament amb el text del projecte, a la Comissió corresponent.

Article 97.

La tramitació en Comissió s'iniciarà amb l'elecció d'un Ponent que ordenarà les esmenes per tal que, en un termini de quinze dies, siguin examinades per la Comissió.

Article 98.

1. Realitzat l'examen de les esmenes i del text del projecte de llei, el President convocarà novament la Comissió i els esmenants per tal de debatre les esmenes presentades i votar aquestes i el text del projecte.

2. La votació es farà article per article. Les esmenes corresponents a un article seran debatudes i votades prèviament a la votació de l'article. Per a cada esmena hi haurà un torn a favor i un torn en contra.

Article 99.

Durant el debat de la Comissió, el President podrà admetre a tràmit esmenes transaccionals que presentin els seus membres adreçades a assolir un acord entre les ja formulades i el text de l'article. La seva presentació haurà de comportar la retirada de les esmenes respecte a les quals es transigeix.

Article 100.

1. Els acords de la Comissió constitueixen l'informe, que serà signat pel President de la Comissió i el Vicepresident per ser presentat al Ple pel Ponent. Els Consellers Generals i els Grups Parlamentaris, dins de les quaranta-vuit hores següents a la finalització dels treballs de la Comissió, hi podran reservar les esmenes que hagin presentat i formular vots particulars per al Ple mitjançant un escrit adreçat al Síndic General.

2. El Síndic General ordenarà la publicació immediata en el "Butlletí del Consell General" de l'informe, els vots particulars, les esmenes i, en el seu cas, de la sol·licitud del Govern prevista a l'art. 62 de la Constitució.

Article 101.

1. El debat del projecte de llei en el Ple s'iniciarà amb la presentació, per part del Ponent, de l'informe adoptat per la Comissió. Aquesta intervenció no podrà excedir de quinze minuts.

2. La votació es realitzarà article per article. Abans de procedir a la votació de l'article, es debatrà cadascuna de les esmenes i vots particulars que hagin estat mantinguts amb un torn a favor i un torn en contra, i després es votarà cadascuna d'elles pel mateix ordre. Finida la votació d'un article, es passarà al següent. Finida la votació de tots els articles, es votaran els Annexes, l'Exposició de Motius i el Títol de la llei.

3. Si les característiques del text ho permeten, el Síndic General pot proposar l'ordenació de les votacions per grups d'articles o paràgrafs.

Secció II. De les proposicions de llei

Article 102.

Les proposicions de llei poden ésser tramitades a iniciativa de:

- a) un Grup Parlamentari.
- b) tres Consellers Generals.
- c) tres Comuns, de manera conjunta.
- d) una desena part del cens electoral nacional, d'acord amb la llei.

Article 103.

1. Les proposicions de llei es presentaran per mitjà d'un escrit dirigit a la Sindicatura, acompanyades d'una exposició de motius i dels antecedents necessaris per poder-s'hi pronunciar.
2. Exercida la iniciativa, la Sindicatura ordenarà la publicació de la proposició i la remetrà al Govern perquè, en el termini de quinze dies, manifesti el seu criteri.

Article 104.

1. Transcorreguts quinze dies des de la seva publicació, la proposició podrà ésser inclosa en l'ordre del dia del Ple perquè sigui presa en consideració pel Consell General. El debat serà de totalitat i s'iniciarà amb la lectura del criteri del Govern, si n'hi hagués. Acabat el debat, el Síndic General preguntarà si el Consell General pren en consideració o no la proposició de llei.
2. En cas afirmatiu, el Síndic General la trametrà a la Comissió corresponent i s'obrirà un termini d'esmenes, que no podran ésser a la totalitat. La proposició seguirà el tràmit previst per als projectes de llei.

Secció III. De la sol.licitud del Govern prevista a l'art. 62.2 de la Constitució

Article 105.

El President de la Comissió legislativa encarregada d'examinar un projecte de llei, a través del Síndic General, trametrà les esmenes presentades al Govern, el qual disposarà de deu dies per sol.licitar, mitjançant escrit adreçat a la Sindicatura, que no siguin debatudes aquelles que comportin un increment de despeses o disminució d'ingressos en relació amb els previstos en la Llei del Pressupost General. Si el Govern fes ús de la sol.licitud prevista en l'art. 62.2 de la Constitució, el Síndic General ho comunicarà al President de la Comissió i ordenarà la publicació de la sol.licitud al "Butlletí del Consell General". En aquest cas, la Comissió s'abstindrà de tractar les esmenes afectades.

Article 106.

Si el Govern hagués plantejat la sol.licitud esmentada en l'article anterior, un Grup Parlamentari o un Conseller General amb la signatura de dos més podrà proposar, mitjançant escrit adreçat al Síndic General fins dos dies abans del Ple, que aquest s'oposi a la sol.licitud amb una moció motivada acordada per majoria absoluta. Si la moció prosperés, l'esmena afectada serà debatuda en el Ple.

Article 107.

Dins del mateix termini previst a l'art. 103, el Govern podrà sol·licitar que no sigui discutida una proposició de llei en cas que comporti un increment de despeses o disminució d'ingressos en relació amb els previstos en la Llei del Pressupost General. Si el Govern hagués plantejat la sol·licitud, es podrà procedir igual que en l'art. 106.

Secció IV. De la retirada dels projectes i de les proposicions de llei

Article 108.

1. El Govern pot retirar qualsevol projecte de llei del Consell General sempre que la discussió de l'informe no hagi estat inclosa en l'ordre del dia del Ple.
2. Les proposicions de llei podran ésser retirades a iniciativa del proponent abans de l'acord de la presa en consideració. Un cop produïda aquesta, la retirada només pot ésser efectiva si és acceptada pel Ple.

Capítol II. Dels procediments especials

Secció primera. De la Llei del Pressupost General

Article 109.

1. En l'examen i aprovació del projecte de Llei de Pressupost General s'aplicarà el procediment legislatiu comú excepte en el que estableix aquesta secció.
2. El projecte de Llei de Pressupost General tindrà preferència en la tramitació respecte d'altres qüestions i treballs de la Cambra.

Article 110.

Les esmenes al projecte de Llei del Pressupost General que proposin augment de crèdit en algun concepte només seran admeses a tràmit si alhora proposen una baixa d'igual o superior quantia en un altre concepte de la mateixa secció.

Article 111.

1. El debat de totalitat del projecte de Llei del Pressupost General tindrà lloc en el Ple abans de la tramitació en Comissió. Els torns seran de trenta minuts.
2. Els torns de debat de les esmenes a l'articulat i a la totalitat de les seccions o serveis pressupostaris seran de vint minuts.

Secció segona. De les lleis qualificades

Article 112.

1. Els projectes i proposicions de llei qualificades, un cop la Sindicatura els haurà atribuït aquest caràcter d'acord amb la Constitució, es tramitaran pel procediment legislatiu comú. Finalitzat aquest, es procedirà a una votació final en el Ple sobre el conjunt del text, que serà anunciada amb antelació pel Síndic General. La seva aprovació requerirà el vot favorable de la majoria absoluta dels membres del Consell General, feta excepció de les lleis que, segons l'art. 57.3 de la Constitució, requereixen la majoria absoluta dels Consellers Generals elegits en circumscripció parroquial i la majoria absoluta dels Consellers Generals elegits en circumscripció nacional. En aquesta cas, la votació serà pública i oral per crida.

2. Si a un projecte o proposició de llei ordinària li fossin presentades esmenes relatives a matèries reservades a llei qualificada, la Sindicatura no podrà admetre-les a tràmit si prèviament no hagués estat atribuït aquest caràcter al projecte o proposició.

Secció III. De la legislació d'extrema urgència i necessitat

Article 113.

1. Quan el Govern presenti al Consell General un text articulat per ésser aprovat com a llei d'acord amb l'article 60.1 de la Constitució, n'indicarà el seu caràcter d'extrema urgència i necessitat. Qualificat el document per la Sindicatura, el Síndic General convocarà directament el Ple en el termini de quaranta-vuit hores des de la seva recepció. Si la Sindicatura no li atorgués el caràcter d'extrema urgència i necessitat, una tercera part dels Consellers Generals pot demanar el debat incidental regulat en l'apartat 3 d'aquest article.

2. El debat s'iniciarà amb la presentació del text articulat per un membre del Govern i serà ordenat d'acord amb els debats de totalitat. El conjunt del text es sotmetrà a una única votació.

3. Si una cinquena part de Consellers Generals o un Grup Parlamentari discrepés del caràcter d'extrema urgència i necessitat del text proposat pel Govern, pot presentar una moció en aquest sentit abans de l'inici del Ple. En aquest cas, tindrà lloc un debat incidental amb torn a favor i torn en contra. Finit el debat, es votarà la moció presentada. Cas d'ésser aprovada, el text articulat serà tramitat pel procediment legislatiu comú, a menys que el Govern el retiri. Cas de no ésser aprovada, es procedirà al seu debat, d'acord amb el paràgraf segon.

Secció IV. De les lleis de lectura única

Article 114.

Quan la naturalesa d'un projecte o proposició de llei ho aconselli, la seva simplicitat de formulació ho permeti, i no hagin estat presentades esmenes al text, el Consell General, a proposta del Síndic General escoltada la Junta de Presidents, podrà acordar que la iniciativa es tramiti directament davant del Ple per a la seva deliberació i votació en lectura única. En aquest cas, es procedirà a un debat de totalitat i es sotmetrà el conjunt del text a una única votació.

Secció V. De la reforma constitucional

Article 115.

1. Els Coprínceps de forma conjunta, o una tercera part dels membres del Consell General podran presentar propostes de reforma constitucional. Aquestes s'adreçaran per escrit a la Sindicatura i, un cop admeses, es tramitaran com a proposicions de llei pel procediment comú.

2. Si el Consell General prengués en consideració la proposició, es constituirà una Comissió especial, de la qual en formaran part, en tot cas, els Presidents de Grup Parlamentari, per elaborar l'informe que es debatrà en el Ple. Finit el debat i la votació de les esmenes, dels vots particulars i del text de l'informe, el Síndic General anunciarà amb antelació la votació sobre el conjunt de la reforma que serà pública i oral per crida.

Es considerarà aprovada la reforma pel Consell General si obté el vot favorable de les dues terceres parts dels membres de la Cambra.

Capítol III. Dels Tractats internacionals

Article 116.

Els Tractats internacionals que hagin de ser aprovats pel Consell General es tramitaran com a projectes de llei, amb les peculiaritats d'aquest capítol, i es consideraran aprovats d'acord amb allò que estableix la Constitució.

Article 117.

Les propostes presentades pels Consellers Generals i els Grups Parlamentaris tindran la consideració d'esmenes a la totalitat de devolució, quan refusin l'aprovació del Tractat o bé quan proposin reserves o declaracions no previstes en aquest.

Article 118.

En els casos de denúncia previstos en l'art. 64.3 de la Constitució, s'utilitzarà el mateix procediment que en l'article 117.

Article 119.

El Consell General suspendrà la discussió sobre l'aprovació d'un Tractat quan aquest hagi estat objecte del requeriment de dictamen previ d'inconstitucionalitat previst a l'art. 101 de la Constitució, i el Tribunal Constitucional l'hagi admès a tràmit. La resolució estimatòria d'inconstitucionalitat farà decaure la seva tramitació.

Títol IV. De l'impuls i control de l'acció política del Govern

Capítol I. De l'elecció del Cap de Govern

Article 120.

Després de cada renovació del Consell General o en els supòsits en que quedi vacant el càrrec de Cap de Govern, la seva elecció es realitzarà d'acord amb les previsions d'aquest Capítol.

Article 121.

1. Les propostes de candidat a Cap de Govern han d'ésser presentades davant la Sindicatura dins dels cinc dies següents a la sessió constitutiva. L'escrit de proposta ha de contenir el nom i l'acceptació del candidat, així com la signatura dels Consellers Generals que el presenten. Admeses a tràmit aquelles propostes que compleixen els requisits exigits, la Sindicatura proclamarà els candidats a Cap de Govern.

2. En el termini de vuit dies següents a la sessió constitutiva, es celebrarà la sessió plenària per a l'elecció del Cap de Govern, a la qual seran convocats els candidats que no tinguin la condició de Conseller General.

3. En el supòsit en què quedi vacant el càrrec de Cap de Govern, els terminis anteriors es comptaran des del dia en què s'ha produït la vacança.

Article 122.

1. La sessió s'iniciarà amb la lectura per un Secretari dels candidats proclamats i dels Consellers Generals que els presenten.

2. A continuació, cada candidat presentarà, de manera successiva, el seu programa sense límit de temps. Les intervencions seran ordenades segons el nombre de Consellers Generals que el presentin, de major a menor. En cas d'igual nombre, s'ordenaran segons el moment de presentació de la candidatura. Un cop hauran finalitzat les presentacions dels candidats, els Grups Parlamentaris intervindran, per ordre de menor a major nombre de Consellers Generals, durant trenta minuts. A continuació, podran intervenir els Consellers Generals no adscrits per un temps màxim de cinc minuts cadascun.

3. Els candidats, si ho sol·liciten, podran intervenir novament durant quinze minuts i, en aquest cas, s'obrirà un nou torn de deu minuts per a cada Grup Parlamentari.

Article 123.

1. La votació dels candidats a Cap de Govern tindrà lloc dins les vint-i-quatre hores següents a la finalització del debat. El Síndic General anunciarà en el Ple, després de la darrera intervenció, l'hora en què es realitzarà la votació.

2. La votació serà pública i oral per crida, i en ella cada Conseller General expressarà el nom del candidat a qui vota o l'abstenció. Un cop celebrat l'escrutini, el candidat que hagi obtingut la majoria absoluta del Consell General serà proclamat Cap de Govern pel Síndic General, qui comunicarà als Coprínceps el nom del candidat elegit.

Article 124.

1. En cas que cap dels candidats hagués obtingut la majoria absoluta, el Síndic General fixarà la data per celebrar una segona votació, que haurà de tenir lloc dins dels set dies següents. A aquest efecte, proclamarà com a candidats els dos que hagin obtingut els millors resultats en la primera votació.

2. Els dos candidats proclamats presentaran el seu programa davant el Ple sense límit de temps. A continuació, els Grups Parlamentaris fixaran la seva posició durant quinze minuts. Finalitzat el debat, es procedirà a la votació, que serà pública i oral per crida. El candidat que obtingui més vots serà proclamat Cap de Govern. El Síndic General comunicarà als Coprínceps el nom del candidat elegit.

Capítol II. De la moció de censura

Article 125.

1. La moció de censura ha d'ésser presentada almenys per una cinquena part dels Consellers Generals en un escrit motivat dirigit a la Sindicatura en el qual es farà constar les causes de la moció.

2. La Sindicatura, un cop comprovat que la proposta reuneix els requisits exigits, l'admetrà a tràmit, ho comunicarà al Cap de Govern i als Grups Parlamentaris i als Consellers Generals en un termini no superior a les vint i quatre hores, i convocarà, entre el tercer i el cinquè dia posterior a la seva presentació, una sessió del Consell General que tindrà com a únic punt de l'ordre del dia la deliberació i votació de la moció de censura.

Article 126.

1. El debat de la moció s'iniciarà amb la seva defensa per part d'un dels signataris en una exposició de trenta minuts, a la qual li seguirà una intervenció del Cap de Govern

també de trenta minuts. El Síndic General podrà suspendre la sessió per un termini no superior a les vint-i-quatre hores abans de donar pas a les intervencions dels Grups Parlamentaris, que no podran excedir de quinze minuts. El Síndic General podrà concedir la paraula als Consellers Generals no adscrits per un màxim de cinc minuts.

2. Finalitzat el debat, es procedirà a la votació, que serà pública i oral per crida. Per tal que la moció de censura prosperi cal el vot favorable de la majoria absoluta del Consell General.

Capítol III. De la qüestió de confiança

Article 127.

La qüestió de confiança ha d'ésser presentada pel Cap de Govern mitjançant un escrit motivat adreçat a la Sindicatura acompanyat del programa, la declaració de política general o la decisió de transcendència especial que se sotmet al Consell General. Un cop admesa a tràmit, el Síndic General ho comunicarà als Grups Parlamentaris i als Consellers Generals. El Ple per a la seva deliberació i votació tindrà lloc entre el tercer i el cinquè dia a partir de la comunicació.

Article 128.

1. El debat de la qüestió de confiança s'iniciarà amb una exposició del Cap de Govern sense límit de temps, acabada la qual el Síndic General podrà acordar la suspensió de la sessió per un termini no superior a les vint-i-quatre hores. El debat seguirà amb la intervenció dels Grups Parlamentaris, per un temps de quinze minuts. El Síndic General podrà concedir la paraula als Consellers Generals no adscrits, per un màxim de cinc minuts.

2. Un cop finalitzat el debat, se sotmetrà a votació la qüestió de confiança. La votació ha d'ésser pública i oral per crida. La confiança s'entendrà atorgada quan obtingui la majoria simple.

Capítol IV. De les preguntes

Article 129.

1. Els Consellers Generals poden adreçar preguntes al Govern sobre temes de política general o bé relatives a un fet, situació o informació concreta, per tal de saber si aquell en té coneixement, i quina posició manté al respecte.

2. Les preguntes s'han de presentar mitjançant un escrit dirigit a la Sindicatura, tot indicant si se sol·licita una resposta oral o escrita. S'entén que la resposta ha d'ésser escrita llevat que es faci constar el contrari. El Govern ha de trametre la resposta escrita en el termini de trenta dies a partir de la seva publicació. Si se sol·licita resposta oral s'entendrà que aquesta ha de tenir lloc davant del Ple.

3. En cap cas s'admetran les preguntes en interès exclusivament privat del formulant o de qualsevol persona.

4. Les preguntes seran admeses a tràmit per la Sindicatura que en manarà la seva publicació immediata.

Article 130.

1. Les preguntes que sol·licitin una resposta oral, podran ésser incloses en l'ordre del dia del Ple a partir del setè dia de la seva publicació.
2. A cada sessió ordinària, el Consell General reservarà una hora per a la substanciació de preguntes al Govern. El Síndic General podrà ampliar aquest temps quan ho estimi necessari. L'ordre de substanciació es farà d'acord amb l'ordre de prioritat en la presentació.
3. Per a la substanciació, el Conseller General formularà la pregunta que serà contestada per un membre del Govern. El Conseller General disposarà d'un torn de rèplica i en aquest cas el membre del Govern disposarà d'un torn de dúplica. En cap cas el temps total per substanciar una pregunta pot excedir de vuit minuts, dividits en parts iguals. Finida la resposta del membre del Govern, si un Conseller General ho sol·licita, el Síndic General li concedirà la paraula per un minut per tal que formuli una repregunta estrictament sobre la mateixa matèria. El membre del Govern disposarà per a la resposta del mateix temps.
4. Acabada una intervenció, el Síndic General donarà la paraula de manera immediata a qui haurà d'intervenir a continuació o bé passarà a la qüestió següent.

Article 131.

En cada període de sessions cadascun dels Grups Parlamentaris té dret a obtenir la declaració d'urgència de tantes preguntes de resposta oral en el Ple com Consellers Generals tinguin adscrits. El mateix dret correspon al Conseller General no adscrit, si no existís Grup Mixt. Les preguntes de les quals se sol·licita declaració d'urgència poden ésser presentades fins a vint-i-quatre hores abans de l'inici del Ple. La publicitat quedarà assegurada per la seva distribució a l'inici de la sessió, sens perjudici de la posterior publicació en el "Butlletí del Consell General".

Article 132.

1. Les preguntes amb resposta oral poden menar a una moció en què el Consell General manifesti la seva posició. Aquesta moció en cap cas serà de censura al Govern.
2. La moció serà presentada davant la Sindicatura pel Conseller General que ha formulat la pregunta i dos Consellers Generals més, o un Grup Parlamentari l'endemà de la substanciació de la pregunta, i s'inclourà en l'ordre del dia de la sessió següent. El debat i votació es faran d'acord amb allò establert per a les propostes d'acord.

Capítol V. Dels debats sobre l'orientació política del Govern

Article 133.

1. Anualment, el Consell General celebrarà un debat sobre l'orientació política global del Govern. El debat s'iniciarà amb la intervenció del Cap de Govern que presentarà l'informe pertinent davant el Ple.
2. Realitzada l'exposició del Cap de Govern, el Síndic General pot suspendre la sessió per un termini no superior a vint-i-quatre hores. Tot seguit, s'obrirà un torn d'intervencions dels Grups Parlamentaris per un temps de quinze minuts per a cadascun. El Cap de Govern i els Ministres podran fer ús de la paraula tantes vegades com ho sol·licitin. Cada intervenció comportarà l'obertura d'un torn de rèplica per un temps proporcional.

3. Finalitzat el debat, el Síndic General fixarà un termini no superior a vint-i-quatre hores per tal que els Grups Parlamentaris puguin presentar propostes de resolució que han d'ésser congruents amb la matèria objecte de debat i que no poden incloure una moció de censura.

4. Les propostes admeses es discutiran segons l'ordre de presentació. Podran ésser defensades per un temps no superior als deu minuts per Grup Parlamentari. Acabat el torn, cada Grup Parlamentari podrà indicar la seva posició sobre les altres propostes presentades i precisarà el text que sotmet a votació.

5. Un cop finalitzada la discussió, cada proposta se sotmetrà a votació en el mateix ordre en que han estat exposades. Aprovada una proposta, totes les altres es votaran només en allò que faci referència als punts que no siguin idèntics o que no siguin contradictoris amb aquella.

Article 134.

1. Prèvia sol·licitud del Cap de Govern poden celebrar-se debats sobre l'acció política i de govern. També poden sol·licitar-los una quarta part dels Consellers Generals, cadascun dels quals només en podrà instar un en cada període de sessions. El Síndic General convocarà el Ple a aquests efectes en els quinze dies següents. Igualment podran tenir lloc aquests debats si així ho decideix la Sindicatura d'acord amb la Junta de Presidents, a iniciativa d'un Grup Parlamentari.

2. El debat s'iniciarà en tots els casos amb la intervenció d'un membre del Govern i es realitzarà d'acord amb allò que disposa l'article anterior.

Capítol VI. Dels programes, plans i comunicats del Govern

Article 135.

1. Si el Govern enviava al Consell General un programa, un pla o una comunicació en relació amb els quals desitgés que el Consell General es pronunciés, la Sindicatura n'ordenarà la publicació o la distribució entre els Consellers Generals i l'inclourà en l'ordre del dia corresponent per ésser debatut en el Ple.

2. El debat s'iniciarà amb la intervenció d'un membre del Govern. Seguidament, podran fer ús de la paraula els Grups Parlamentaris per un temps de quinze minuts.

3. Finit el debat, els Grups Parlamentaris podran presentar propostes de resolució que seran tramitades d'acord amb les normes del Capítol IX d'aquest Títol.

Capítol VII. De les sessions informatives

Article 136.

1. A petició del Consell General o d'una Comissió, o bé per iniciativa pròpia, el Cap de Govern o qualsevol dels Ministres compareixeran per tenir una sessió informativa davant del Consell General o d'una comissió, prèvia inclusió del tema en l'ordre del dia.

2. La sessió constarà d'una exposició oral del Cap de Govern o d'un dels Ministres. Represa la sessió, els Consellers Generals podran formular preguntes o fer observacions. La sessió es clourà amb la resposta del Cap de Govern o del Ministre.

Capítol VIII. Del control de la legislació delegada

Article 137.

1. Quan, d'acord amb allò establert a l'art. 59 de la Constitució, el Govern aprovi un decret legislatiu, aquest serà tramès a la Sindicatura que n'ordenarà la seva publicació al "Butlletí del Consell General".

2. Si durant el mes següent cap Conseller General ni cap Grup Parlamentari hi formulen objeccions, s'entendrà que el Govern ha exercit correctament la funció legislativa que li havia delegat el Consell General. Si, per contra, un Conseller General o un Grup Parlamentari formulés alguna objecció, s'adreçarà a la Sindicatura, que en donarà trasllat a la Comissió legislativa competent per tal que emeti un informe. Aquest serà debatut i votat en el Ple.

3. Aquest procediment de control no s'aplicarà quan la llei de delegació prevegi un procediment propi.

Capítol IX. De les propostes d'acord

Article 138.

1. Un Grup Parlamentari o un Conseller General amb la signatura de dos membres de la Cambra, poden presentar al Ple propostes d'acord sobre matèries no legislatives.

Les propostes seran adreçades per escrit a la Sindicatura que, un cop admeses a tràmit, n'ordenarà la publicació i en trametrà còpia al Govern. Publicada la proposta, s'obrirà un període de quinze dies durant el qual els Grups Parlamentaris hi podran presentar esmenes. Exhaustiu aquest període, s'inclourà en l'ordre del dia del Ple.

2. El debat de les propostes d'acord s'iniciarà amb una exposició d'un dels proposants per un màxim de deu minuts. A continuació s'obrirà un torn per als Grups Parlamentaris que han presentat esmenes i un altre per a aquells que no ho han fet. Un cop finalitzades aquestes intervencions, el Grup Parlamentari o els Consellers Generals proposants indicaran les esmenes que accepten i el text final que sotmeten a votació.

Disposicions finals.

Primera.

La reforma d'aquest Reglament es durà a terme exclusivament per iniciativa del Consell General, a proposta de dos Grups Parlamentaris o d'una cinquena part dels Consellers Generals que hauran de presentar a la Sindicatura un text articulat amb les modificacions que es pretenen.

La reforma del Reglament es tramitarà com a proposició de llei, sense possibilitat d'intervenció del Govern.

Si el Ple la prengué en consideració, es crearà una Comissió especial de la qual en formaran part, en tot cas, els Presidents dels Grups Parlamentaris.

L'aprovació de la reforma requerirà la majoria absoluta dels membres del Consell General en una votació de totalitat.

Segona.

El Consell General es regirà exclusivament per les normes de la Constitució, les d'aquest Reglament i les contingudes en les lleis.

Tercera.

Aquest Reglament serà publicat en el “Butlletí del Consell General” i en el “Butlletí Oficial del Principat d’Andorra”. Entrarà en vigor el dia 1 de gener de 1994.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, Gràcies al Sr. Secretari. Abans de passar al debat i com que no és pràctica que el Reglament del Consell vagi acompanyat d’una exposició de motius, el Sr. Subsíndic us farà unes consideracions de caire general sobre aquest Reglament.”

El M.I. Sr. Subsíndic General:

“Moltes gràcies, Sr. Síndic.

La Constitució estableix que el Consell General disposa d’una autonomia molt àmplia per autoorganitzar-se, és a dir, per determinar els seus òrgans, el seu funcionament, els seus pressupostos, així com l’estatut del seu personal.

La majoria d’aquestes qüestions s’ha volgut que estiguessin regulades pel present Projecte de Reglament que aquesta M.I. Assemblea es disposa avui a analitzar i a aprovar.

L’objectiu principal d’aquest Projecte de Reglament ha estat, recollint el substrat de la llarga tradició parlamentària andorrana, dotar al Consell General d’una eina que permet optimitzar esforços per assolir satisfactòriament les funcions bàsiques que l’article 50 de la Constitució li atribueix dins el marc del principi general de la separació de poders de l’Estat, que són altres que l’exercici de potestat legislativa i l’impuls i control, com a qualsevol altre règim parlamentari, de l’acció política del Govern. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, com tots sabeu, no hi ha hagut esmenes al Projecte de Reglament del Consell General, no obstant això, deixem el debat obert per si algun Conseller General considera adient fer explicacions sobre l’articulat i possibles millores.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“En nom del Govern vull fer una intervenció, una petita intervenció, que afecta potser l’actuació del Govern o la relació entre el Consell i el Govern. Es tractaria de la compareixença dels membres del Govern davant les respectives Comissions: semblaria d’una certa lògica i, penso, una qüestió de dret, que se’ls pogués facilitar les parts d’acta de les Comissions on hi hagi la seva intervenció. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El problema, Sr. Cap de Govern, és que tal com estipula l’actual Reglament —i també com estipula el vell—, el Govern no pot intervenir en el debat i no pot proposar esmenes; això ho hagués hagut que fer, en tot cas, per veu i boca de Consellers Generals.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“És igual, està dit. Retiro la proposta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, no. Si algun Conseller General ho vol recollir, es podrà tenir en compte. Bé, com que vec que n’hi ha molts que hi estan disposats, ho tindrem en compte.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Vull preguntar quin procediment hem de seguir, si comencem article per article o cada Conseller fa tota la intervenció de qualsevol manera.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Considero que pel fet que no hi hagi esmenes, en principi el debat l'únic que podria aportar és millores, però difícilment podem entrar a esmenar el text.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“No és un problema d'esmenes o de millores, sinó d'algun aclariment que pugui demanar algun Sr. Conseller.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Per ordenar el debat, potser més que article per article, perquè hauríem que tornar a llegir tot el text i seria desmanegat, si hi ha algunes observacions, per capítols i per títols.

El Reglament està, com veieu a l'índex, ordenat en títols i en capítols; llavors si voleu fer la sessió potser més entenedora, procediríem pel títol I, Organització del Consell General, abordant els diferents capítols.

Si hi ha alguna observació al capítol I del títol I per part d'algun Conseller. Són els que fan referència a l'article 1 i a l'article 2.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Bé, em sembla correcte. El que passa és que jo voldria començar per unes consideracions generals, potser ara és el moment, abans d'entrar a analitzar els títols.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, si volem abordar les consideracions generals, com que hi havia paraules demanades, començaríem per les consideracions generals i després abordariem l'anàlisi més acurat del text.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, aquest Reglament que estem analitzant avui és un Reglament que presenta canvis substancials amb el que estem acostumats a tenir en aquesta Cambra. He de dir que pel seu contingut fa l'efecte que és un Reglament d'un país que almenys té 350 diputats —per no dir altres nombres—. Però, bé, hem volgut modificar les estructures institucionals, ens hem volgut homologar als sistemes o a les democràcies occidentals i potser sí que hem hagut d'entrar a modificar el Reglament aportant-hi millores —no dic que no, hi ha moltes millores i penso que això enriqueirà molt més el debat legislatiu d'aquesta Cambra—, però sí que m'hagués agradat també que haguéssim continuat mantenint una mica les peculiaritats tradicionals d'aquest Consell General.

Analitzant una mica per sobre, sense entrar en els detalls, aquí s'estructura la Cambra en grups parlamentaris i el torn de paraules que s'haurà d'anar donant seran precisament per grups. En les intervencions tradicionals que sempre hi havia dels Consellers Generals em aquesta Cambra això, òbviament, passarà pràcticament a l'oblit perquè es debatrà punt per punt segons els projectes i amb les normes dels prups parlamentaris.

Hi veig un problema que és l'eliminació independent que tenien els Consellers d'intervenir. Em fa l'efecte que això feia la peculiaritat d'aquesta Cambra. No voldria incidir en altres punts —potser dins de l'articulat hi entrarem—, però sí que em fa l'efecte que la forma en què s'establiran els nous debats parlamentaris comportarà unes modificacions molt importants a la tradicional sessió dels Consells que sempre havíem tingut aquí.

Només reiterar que trobo a mancar precisament aquestes peculiaritats andorranes dins aquesta Cambra, ja que és una Cambra petita, reduïda a 28 Consellers; per tant, em fa l'efecte que l'opinió de tots 28 en qualsevol tema no podia allargar molt els debats i sí que podia enriquir molt més el fons dels temes. És tot.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La meva intervenció era exactament la mateixa que ha fet el Sr. Jordi Mas, la qual comparteixo totalment.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Voldria fer, també, unes breus consideracions generals. Estic d'acord, de forma parcial, amb el que ha dit el Sr. Mas. Entenc que potser l'actual Reglament hauria pogut respectar alguna d'aquestes peculiaritats que fins ara havien regit el funcionament del nostre Parlament, sobretot pel que fa a aquelles que donen una capacitat d'intervenció molt ràpida per part dels Consellers en determinats temes o que permeten, sorgit un problema fruit de la deliberació, arribar aquí, en presència del Ple del Consell a una solució negociada, de forma molt ràpida i de forma, penso, molt pragmàtica. Perquè de vegades un dels problemes dels Parlaments excessivament reglamentats és que costa, en la sessió plenària, poder solucionar alguna espurna de conflicte polític però, d'altra banda, penso que també hem de tenir en compte que estem en un canvi de règim polític i que el nou Reglament s'adequa molt bé a aquest esperit d'esquema de separació de poders i de règim constitucional que hem intentat dibuixar.

La gran aportació que entenc que fa el Reglament del Consell que avui analitzem és la creació de grups parlamentaris, que permetrà resoldre un dels grans problemes que penso que avui dia detectem clarament en la forma com prenem les decisions en el si del Consell General.

Les comissions, entenc jo, tenen sèries dificultats per vertebrar acords polítics que després puguin ser traduïts al Ple. A mi em sembla que l'actual Consell treballa una mica a la inversa de com hauria de ser. Les Comissions comencen a fer un treball tècnic molt important, però com que el Consell està estructurat per parròquies i no per grups parlamentaris que tinguin uns programes coherents, es comença una discussió tècnica en el si de les comissions i es van apartant els temes polítics i aquests esclaten just a la vigília d'arribar al Ple, amb la qual cosa també trobem que tota la pressió política de la discussió —i ho podem comprovar per experiència amb alguns dels temes que analitzem aquests dies—, arriba al conjunt dels Consellers Generals la vetlla d'analitzar determinada llei.

Penso que la gran, o una de les grans incorporacions d'innovació que presenta el nou Reglament del Consell és que precisament aquests temes polítics, la discussió política, les decisions polítiques, es prendran dins dels grups parlamentaris. I aquells grups parlamentaris que tinguin una presència més gran en el Consell podran ja, abans de començar a desenvo-

lupar tècnicament una llei, prendre les decisions i aquesta llei arribarà al Consell General molt més ben treballada.

Per tant, una certa recança amb algunes consideracions seguint la línia expressada pel Sr. Jordi Mas, però una gran satisfacció perquè penso que aquest Reglament del Consell és un gran pas endavant. Gràcies.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“És una consideració d'ordre general solament en defensa del text, ja que formo part de la Comissió i en tot cas la meua intervenció no voldria ser polèmica.

Voldria dir que la Comissió que ha treballat en l'elaboració d'aquest Reglament, ho ha fet amb l'esperit que ahir penso que algun dels que ha intervingut anteriorment a la meua paraula, va dir que lamentava que no es constituïssin partits nacionals i no s'estructurés la política a nivell de país amb partits nacionals.

Molt crec que aquest Reglament va dins d'aquest sentit, i va positivant el que ha de ser una política feta a través de partits i a través de grups parlamentaris. És cert que a nosaltres, que hem viscut l'anterior sistema i que hem fet un canvi substancial amb l'aprovació de la Constitució i el reordenament institucional del país, ens costi admetre que algunes de les peculiaritats que teníem quan interveníem en aquesta sala, haurem de deixar de tenir-les amb l'aplicació d'aquest nou Reglament. Però per coherència amb l'anteriorment fet i per la voluntat política que mantens vegades aquí s'ha expressat d'estructurar la política d'una altra manera, crec que val la pena que defensi el Reglament amb el sentit que l'ha fet la Comissió, estructurant-lo com un Reglament d'un règim parlamentari, que és la voluntat política que ha expressat aquest Consell en votar la Constitució. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No hi ha cap més paraula demanada per intervenir amb un caire general? Passariem doncs a l'anàlisi i debat capítol per capítol: sobre el capítol 1, hi ha alguna observació sobre l'article 1 i 2? Passariem al capítol 2 que és més extens, que és el capítol titulat “Dels Consellers Generals”.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

El que no veig bé en el títol 2, article 12, és el punt c), quan diu: “Quan el Ple del Consell General, a proposta del Síndic General ho decideixi per majoria absoluta, d'acord amb les normes de disciplina parlamentària establertes en aquest Reglament.”

Penso que si bé comparteixo totalment el punt a) i el punt b) sobre el fet que un Conseller General pot quedar suspès, no penso que hagi de ser per decisió del Síndic i per la majoria absoluta del Consell perquè, a la fi, l'únic que podria suspendre en aquest cas seria el qui li ha posat, que és el poble, però mai el Consell General, que sigui per majoria absoluta o per decisió del Síndic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser també, per completar la informació, s'hauria de veure el capítol 10 de l'Ordre Parlamentari, que està a la pàgina 26; és l'article 86.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Evidentment a l'article 86, al punt 2 i al punt 3, però continuo sense compartir-ho perquè, com li he dit abans, penso que l'únic que pot suspendre a un Conseller General — evidentment, per al punt a) i per al punt b) hi estic totalment d'acord— haurà de ser el poble andorrà que és qui li ha posat, però no per cap altra decisió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquest cas de figura no s'ha posat mai en aquesta Cambra, és per això que em sembla una mica insòlit però és pràctica parlamentària i realment, aquest cas de figura, com diu l'article 86, és quan un Conseller General realment insulta greument o pertorba greument el bon funcionament de la Cambra,. S'ha de veure que es fa en un context...”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Interpretant l'article 12.c), sembla que la condició de Conseller diu “queda suspesa” però no diu temporalment ni res; “queda suspesa” definitivament. Francament, és molt fort pensar que una persona a qui l'ha elegit el poble la pot destituir la majoria per majoria absoluta.

Si mirem l'article 86, parla només de suspensió temporal i això ho trobo més normal. S'hauria de matisar l'article 12.c) d'acord amb l'article 86; però mai suspendre de forma definitiva perquè, francament, de forma definitiva ho trobo una passada.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Voldria precisar a la Sra. Reig que de fet la suspensió temporal ve per part del Síndic i la suspensió definitiva vindria per part del propi Consell General.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, però la decisió final és del Ple. Crec que s'ha d'entendre el 12 apartat c) en base amb el que preveu el capítol 10, és a dir, que és una suspensió temporal, no és definitiva. Només en cas que realment un Conseller insulti greument un company i no acati les decisions de Sindicatura, el mateix Ple decideix imposar-li una sanció temporal que no pot ultrapassar... Em sembla que hi ha un termini fixat: “el Síndic General el suspensdrà temporalment com a tal fins a un termini màxim d'un mes”.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí, però tal com ha dit el Sr. Torres, Sr. Síndic, al 86 és el Síndic qui ho fa i, en canvi, al 12 és el Consell General que per majoria absoluta decideix suspendre la condició de Conseller General, cosa que penso que no s'hauria de fer.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord amb les normes de disciplina parlamentària establertes en aquest Reglament i ens trasllada al capítol...”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, penso que hauríem de demanar de retirar l'apartat c).”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No sé, faria un suggeriment perquè veig la preocupació que comporta això a alguns companys d'aquesta sala. Seria que al final de l'apartat c) s'hi posés: “amb les formes previstes en l'article 86, apartat 3” i quedaria aquí, en l'article 12, l'apartat c)...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Perdó, repeteixo, d'acord amb les normes de disciplina parlamentària establertes en aquest Reglament fa referència explícita al capítol 10.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“És cert que fa referència explícita al capítol 10, però si per tranquil·litzar a algun dels companys a qui li sembla que a l'article 12, l'apartat c) hi és de més, que es precisés aquí a l'article que fa referència, al 86.3.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Em preocupa una mica l'apreciació d'aquests desordres greus: on comencen els desordres greus i on s'acaben? És una apreciació molt subjectiva.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Penso que hi ha un problema greu aquí i és la majoria absoluta. Segons tal com està fet aquest Reglament, preveient grups parlamentaris i tal, es pot donar el cas que el cap de l'oposició estigui suspès indefinidament perquè, evidentment, tindrà qualsevol debat amb el Síndic i el Síndic pot interpretar que l'ha insultat i la majoria absoluta, lògicament, li votarà i resultarà que el cap de l'oposició estarà cessat definitivament d'aquest Consell. Això, evidentment, és molt greu, i igual passarà amb els no adscrits, és a dir, que en el meu cas particular d'ara resultaria que demà passat ja no seria aquí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La meva intervenció anava en el mateix sentit que acaba d'expressar el Sr. Dolsa, ja que amb aquest canvi de sistema la posició de Sindicatura totalment independent dins el Reglament evidentment variarà, perquè serà nomenada pel grup majoritari. Per tant, les forces dels grups majoritaris seran més importants que els demés i per tant, sembla una mica arriscat aquest apartat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“He de precisar que no és el Síndic qui pren la decisió, és el Consell, el Ple.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Evidentment, però el Consell funciona amb grups parlamentaris.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És que semblava que la cosa se centrava a nivell de Sindicatura i entenem que també poden ser insults entre dos Consellers; no forçosament ha de ser a la persona del Síndic.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Potser m'he expressat malament, Sr. Síndic, m'he expressat malament. No volia dir Sindicatura però com que Sindicatura està a l'inici de l'article 86 evidentment forma part del grup majoritari; per tant, és per això.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“L’únic que voldria dir és que penso que entre nosaltres ha imperat sempre la correcció i que en el pròxim Parlament també imperarà la correcció. No crec que per opinions polítiques de qualsevol cap de la minoria la majoria li votés un cessament, Sr. Dolsa, perquè la Constitució ja priva que qualsevol persona pugui ser perseguida per qualsevol opinió política i els Consellers estan preservats d’això dins la pròpia Constitució.

És evident que dins un reglament d’un Consell hi ha d’intervenir un efecte disciplinari perquè pot ser que hi hagi una persona que vingui aquí amb l’única voluntat d’entorpir el debat i d’obstaculitzar la feina d’aquesta pròpia Cambra. El que és evident és que sigui aquí o sigui en un altre lloc hi ha d’haver un sistema i un mecanisme que faci que la majoria absoluta pugui privar a aquesta persona, com a acte disciplinari, de la presència durant un temps limitat, però durant un temps, a les sessions perquè, cregueu-me, això és necessari que estigui en un reglament perquè obviar-ho podria permetre el que mai ha succeït però que a la llarga pot arribar a succeir, que un dia hi hagi una persona que vingui aquí amb la voluntat de distorsionar el debat i d’entorpir-lo.

En aquest cas, cal que el propi Parlament tingui la possibilitat de sancionar-lo. Però és evident que en cap cas no crec que passi i no es pràctica en el nostre país, per respecte a la institució i per respecte al que representem, que la gent vingui en principi aquí, elegida, a fer disturbis. Pot haver-hi diferència d’opinió i per a aquest cas no pot haver-hi mai, penso, una sanció com la que consideraven que podria haver-hi pel factor majoritari sobre les persones que estiguin en minoria a la Cambra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser situaria el debat. Em sembla que hi ha una preocupació sobre que la decisió la prengui la majoria en el sentit que podria haver-hi una desviació política. Potser podríem fer una proposició que seria que fos una majoria més qualificada; llavors, potser obviaríem un debat que pot ser llarg.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Bé, jo tornaré al que deia. M’agrada molt l’optimisme del Sr. Miquel Aleix, però des de no fa gaire temps tenim exemples d’altres Parlaments europeus, de països més importants que els nostres, inclús de països d’orient, que els Consellers han arribat fins i tot a pegar-se dins la sala del Consell, dins el Parlament. Espero que a Andorra no hi arribarà mai, però m’agradaria que hi hagués potser una precisió del que s’entén per desordres greus.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Una cosa que també penso que el Reglament hauria de fixar, és la durada d’aquesta suspensió de la que tampoc se’n parla perquè si anem a mirar grups enfrontats on hi hagi una majoria absoluta, poden cessar legalment o suspendre legalment “sine die”, que pot ser tota la legislatura que resta, a un Conseller que no es porti bé segons la majoria.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, comparteixo totalment l’opinió del Sr. Miquel Aleix, i amb una majoria qualificada de 2/3 parts em quedaria plenament satisfet, perquè no és la majoria absoluta que en aquell

moment tingui el Síndic, sinó que es queda ampliat i entenc perfectament que ha d'estar pel damunt del Reglament.

En canvi, si vol discutir ara l'article 86 o prefereix arribar-hi després, quan es tracti el capítol 10, però en el punt 2 que diu que és el Síndic personalment qui pren la decisió. No ja fort sinó que em sembla fortíssim."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Hi hauria un acord per ampliar a que fos una majoria dels 2/3? S'acceptaria per assentiment i llavors ja abordariem el capítol 10 per si hi ha una correcció, una millora a fer. Llavors, seria per majoria dels 2/3."

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

"Gràcies, Sr. Síndic.

La majoria dels 2/3 arregla el problema d'un cantó però llavors el complica d'un altre. És a dir, que una tercera part del Consell podria contínuament posar en la corda fluixa a l'altra part per problemes de comportament.

No veig que la solució passi per una majoria política. Per tant, potser hauríem de trobar un mecanisme perquè el que fa una mica de por és que per política i per procediment es puguin bloquejar sessions.

Potser aquesta majoria de la que s'està parlant en el Reglament seria bona per decidir expulsar aquest senyor de la sessió, però entenc que a partir d'aquest moment, si es vol anar més enllà d'això, hi ha d'haver el pronunciament d'un altre organisme que no té perquè ser el Consell General. Perquè serà molt difícil treure la política del Consell General i si augmentem les majories llavors donem unes minories de bloqueig que no trobo que sigui una bona solució."

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

"Gràcies, Sr. Síndic.

A mi em sembla que en l'article 12 hi ha una mica de contradicció entre l'apartat c) i una cosa que a mi em sembla bastant evident. Així com en el Reglament, l'article 86 explica una mica que una persona que es comporta malament aquí, que falta al respecte, etc. I en aquest aspecte crec que com a mínim estaria bé el que acaba de dir el Sr. Dalleres, que hi hagués en una primera instància una expulsió i si aquesta persona reincideix, a partir d'aquí que se li apliqui un altre tipus de tractament i probablement aquesta majoria de dos terços podria anar bé.

Però, en canvi el que em molesta una mica en l'article 12, i que ara me n'he adonat gràcies al debat que han provocat els meus companys, és que a l'apartat a) i b) més aviat es parla que aquest senyor queda suspès per qüestions de tipus judicial o delictuós. Sembla que es barreja la part de Reglament del propi Consell, ja que potser aquesta persona pot tenir un mal dia, pot estar nerviós o pot passar una cosa extraordinària, es pot comportar anormalment malament i potser amb aquesta sanció que ha dit el Sr. Dalleres de dir "bé, avui vés-te'n cap a casa i demà ho veuràs millor", em sembla que és més dins de l'esperit de les pràctiques d'aquest país i probablement aquesta persona es tornarà a comportar bé i no passarà res.

En canvi, en l'apartat de l'article 12, aquest apartat c) sembla que gairebé el posem en una postura de semidelinqüent. A mi em sembla que l'esperit que deia abans el Sr. Aleix, que

aquí més o menys tothom s'ha comportat bé, és el normal, i si un dia algú no es comporta bé, dins una delimitació més clara, perquè el que ha dit el Sr. Cassany també em sembla encertat. Penso que potser s'hauria de suprimir aquest apartat c), deixar estar l'article 86 i, en tot cas, fer les precisions que s'escaiguin en el Reglament disciplinari del propi Consell, article 86 i, en canvi, en l'article 12, que sembla que quedi suspesa per causes exteriors al propi Consell, no barrejar-hi l'apartat c)."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Sí, gràcies.

Jo estaria d'acord amb el Sr. Santamaria, i proposo també que es tregui l'apartat c)."

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

"Els quatre Consellers d'Ordino també compartim la mateixa opinió que el Sr. Santamaria: que és millor que es tregui."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Que es tragués l'apartat 12.c)? A veure, si el suprimim aquí, independentment que ja revisarem en el seu moment el capítol 10, el capítol 10 per si sol ja és coherent. Aquí l'únic que feia és reprendre una possibilitat d'inhabilitació, que en aquest cas és parcial —en la majoria de casos s'entendria que fóra parcial—, seria una supressió simple i després ja analitzarem el capítol 10 per veure si es pot fer alguna matisació. D'acord? Quedaria doncs suprimit, o sinó llavors podria ser que entréssim en unes repeticions innecessàries.

D'acord. Seguiríem amb l'article 13. Alguna observació? Sinó, ja passariem al capítol 3 "Del Síndic General i de la Sindicatura". Sobre el capítol 2 hi ha alguna altra observació? No? Llavors comencem amb el capítol 3."

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

"Pel que fa l'article 14.4, voldria que algú de la Comissió me l'expliqués. Perquè, no és amb mala fe, sinó que jo no l'acabo d'interpretar."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Sí, Sr. Torres, vol...? Crec que està clar: és incompatible amb qualsevol altre càrrec públic, Cap de Govern —Conseller no, perquè ja ho és—, Conseller del Comú o funcionari de l'Administració."

El M.I. Sr. Jordi Torres:

"Repeteix d'alguna manera les incompatibilitats d'un Conseller General."

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

"Però, Sr. Síndic: aquí dona la casualitat que el Síndic serà Conseller, a més a més, i tindrà les dues funcions. Aleshores no sé si aquest redactat és el més encertat."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, el Sr. Garrallà interpreto que vol dir, com altres companys, que estem repetint, però crec que això aquí no hi fa cap nosa. Queda ben clar que és Conseller General però que en accedir al càrrec de Síndic ha de tenir una dedicació exclusiva, com sabem, cosa que no té

un Conseller General. Per tant, no veig quin és el problema. Em sembla que es reproduïx la incompatibilitat de tenir un altre càrrec que ja té un Conseller i es fa referència a la qüestió de la funció pública perquè és una altra incompatibilitat. No hi veig un problema aquí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Estan satisfets per les explicacions? Deixaríem aquest tema i passariem a un altre.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Bé, jo parlaria de l'article 20 però va directament lligat amb aquest. L'article 20 diu que el Ple elegeix al Síndic d'entre els seus membres, és a dir, d'entre els Consellers.

Sempre s'havia parlat que el Síndic, seguint la seva tradició d'equilibri podia sortir de fora d'aquesta Cambra; però, bé, si l'elegim d'aquí dins resulta que és Conseller. Llavors aquí creem la figura nova d'aquestes incompatibilitats, és l'única figura que pot tenir dos càrrecs, per dir-ho d'alguna manera, perquè si deixés de ser Conseller té el càrrec de Síndic.

M'agradaria saber el motiu, el per què ha de ser Conseller i no pot deixar estar el càrrec de Conseller, quan tots els altres càrrecs els han de deixar estar.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“De la mateixa manera que la Constitució diu que el Consell General es compon de 28 o 42 —en aquest cas són 28—, la Constitució no ho preveu que el Síndic General ni el Subsíndic estiguin dins aquests 28; llavors han de ser dins aquests 28.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Bartumeu, si ho pot complementar.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí, Sr. Síndic, ho intentaré. Del debat que estem tenint i de les primeres intervencions generals o d'algunes que hi ha hagut, ens adonem que el Ple de Consell reproduïx d'alguna manera el que ha estat el debat d'aquest Reglament en la Comissió.

Tots plegats, alguns més que d'altres, tenim una certa recança del Consell tradicional i històric i d'un funcionament. La història és la història, el poble andorrà ha volgut una Constitució i aquesta casa ha volgut transformar-se en un veritable Parlament.

Tot i mantenint al màxim les tradicions d'aquesta casa, queda clar que si el Consell General és un Parlament, el dret parlamentari i el funcionament parlamentari està inventat, hi ha doctrina, hi ha textos, hi ha pràctiques parlamentàries i els Parlaments són presidits per un “primus inter pares”, és a dir, per un parlamentari. I aquí no podíem fer altrament que trobar-nos en la situació que el president del nostre Parlament, en aquest cas el Síndic, sigui un més dels parlamentaris.

Ara, clar, això xoca amb una tradició, efectivament, però és que abans el Consell General no era un Parlament i ara ho és. La qüestió central és aquesta.”

(inici de la 3a. part de l'acta núm. 7 de l'any 1993)

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquest sí que és un debat interessant i val la pena que l'aprofundim.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Aquest debat, com deien abans, repeteix el que ja va haver-hi en la Comissió i alguns haurien preferit que el Síndic hagués estat la figura tradicional. Però, és clar, aquest anhel comporta més o menys una visió romàntica del que era la situació política andorrana fins ara, que es trenca en el moment en que hi ha la Constitució.

En el debat que es va fer en la Comissió i pel tècnic que va assessorar en aquest Reglament, va quedar ben clar que el president d'un Parlament, el que dirigeix els debats, ha de ser membre del Parlament. Entre altres raons perquè si el Síndic no era Conseller la seva figura quedava desprotegida i, fins i tot, podria donar-se el cas que la seva autoritat es discutís enfront de la dels Consellers.

Llavors, hem de pensar que estem construint un nou model d'Estat, un nou model de funcionament de les institucions i, en aquest aspecte, hauria estat voler fer una innovació que no s'ajustava als sistemes parlamentaris. Pel fet d'anar a buscar el Síndic a fora, la seva autoritat segurament s'hagués vist disminuïda.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, jo potser complementant —encara que crec que els companys de la Comissió ho han dit tot— el debat, efectivament, aquest va ser llarg i vam donar moltes voltes a aquest tema.

Hi havia, efectivament, la possibilitat de configurar el Síndic —com ha sigut tradicionalment fins ara— com una persona allunyada del debat polític i com a element moderador de la Cambra, i hi havia l'opció, moderna, de que en fos membre, és a dir, que fos al mateix temps Conseller General i Síndic, amb una implicació política més important dins el joc parlamentari normal, com és la pràctica tradició avui dia en tots els parlaments moderns, i es va optar per la segona fórmula.

Crec que el que sí que queda clar, és que amb aquesta segona fórmula el pes polític del Síndic es reforça. Evidentment, també serà objecte potser de més crítiques perquè traslladarà més el seu pes polític i la seva activitat en el propi debat intern de la Cambra, però és d'esperar que els Síndics que vindran ho sabran fer en la mesura justa i necessària, és a dir, saber moderar i al mateix temps intervenir també políticament.

En tot cas, s'ha vist en els Parlaments dels països veïns, que cada dia els presidents de Parlament tenen més tendència també a entrar dins del joc polític de la Cambra; només cal veure en el Parlament francès algunes de les últimes intervencions del seu President.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, jo passaré a un altre tema, si em permeteu, i és que no trobo dins el Reglament si hi ha vot de censura a Sindicatura i vull que m'expliquin per què. Lògicament, no ho sé, si normalment el Síndic que serà anomenat serà el cap de llista del grup majoritari d'aquesta Cambra.

Si, pel que sigui, la majoria canvia, què passarà? Es continuarà guardant el mateix Síndic o no es continuarà guardant el mateix Síndic?. Penso que si ara, actualment, essent Conseller i essent representant del grup majoritari, si canvia la majoria, lògicament, ha de canviar el Síndic.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Bé, en aquest cas sí que la tradició andorrana coincidia amb la teoria parlamentària. El Síndic, a Andorra, històricament ha estat sempre elegit per la durada del seu mandat i la informació que vam recavar dels parlaments estrangers també és la mateixa. El Cap del Parlament, el President del Parlament és elegit per la durada de la legislatura. En certa manera l'explicació potser seria que, en definitiva, un parlament no és un executiu i aquesta persona que dirigeix els debats —abans deia el Sr. Síndic que és cert que intervé i, per exemple, en algun país veí fa poc ha intervingut políticament i fort, el President de l'Assemblea—, en certa manera ha de donar estabilitat a la institució durant els quatre anys que durarà la legislatura.

Aquí sí que coincidia la tradició andorrana amb la pràctica parlamentària. Fins i tot, hi ha països on el President del Parlament és elegit de per vida i hi ha la tendència que les diferents variacions polítiques que hagi dins de la Cambra no afectin a la Presidència per donar una certa estabilitat al país.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No oblidem que creem una nova figura que és una Sindicatura ampliada, a la qual tindrà accés un membre de l'oposició amb el càrrec de Secretari.

Independentment de les atribucions del Síndic que —potser ho podrem anar revisant— són importants però estan bàsicament centrades en l'organització dels debats parlamentaris, les grans opcions que té el Síndic les té sobretot a través de la Sindicatura, que és un òrgan col·legiat.

En aquest cas també la Sindicatura, que d'una certa manera Síndic i Subsíndic eren l'emanació d'una majoria del Consell, amb la nova figura que s'ha creat de la Sindicatura hi ha una intervenció també —i això crec que és important— de l'oposició, ja que un dels dos Secretaris forçosament serà de l'oposició parlamentària. No oblidem que el fet que també participi l'oposició —com és tradició en els parlaments moderns— a nivell de la Sindicatura i, òbviament, també a la Junta de Presidents hi tindrà la seva participació, també fa que l'equilibri entre majoria i oposició sigui més respectat.

Si ho mirem ara, d'una certa manera potser aquesta legislatura és excepcional, però en moltes altres legislatures la Sindicatura era una opció política d'una majoria en el Consell i l'oposició no hi tenia cap representació. Ara hi tindrà un membre, és a dir, hem de veure el text en la seva globalitat. Sí que es modifiquen moltes coses però sempre volent preservar l'equilibri i el respecte mutu que s'han de tenir majoria i minoria, i sense que hi hagi el que se'n diu “el rodillo” de la majoria sobre la minoria.

Per això s'han trobat una sèrie de punts d'equilibri. s'ha de veure el conjunt i no solament parcialment d'aquests temes.

No sé si hem convençut, però de totes formes hem de veure una cosa. El Reglament realment s'ha d'interpretar com una cosa que s'haurà d'anar modulant en funció de les necessitats de la Cambra, i com que el Reglament és la manera de fer operatiu el funcionament polític d'una Cambra, el lògic és que si una legislatura hi veu entrebancs, el vagi modulant.

És molt difícil encertar-la al primer cop. Nosaltres, els qui érem membres de l'anterior legislatura, vam veure que hi havia molts problemes amb la interpretació del vell Reglament de la Cambra. És a dir, quan el joc polític moltes vegades és aguditzat ens donem compte que en el Reglament hi ha insuficiències o hi ha millores a aportar. Probablement aquest també serà el cas de figura d'aquest Reglament, però crec que en tot cas el que sí que hem intentat preservar és que justament, quan hi hagués un debat polític aguditzat a tots, i dic bé, a tots els estaments rectors de la Cambra —que bàsicament seran la Sindicatura i la Junta de Presidents, i quan passarem al capítol de Junta de Presidents ho veurem—, s'ha mirat que estès realment respectat l'equilibri entre majoria i minoria, perquè la minoria no estès mai desprotegida en un dels òrgans rectors i de govern de la pròpia Cambra. I això, repeteixo, fins a l'actualitat no era el cas perquè l'òrgan rector de la Cambra —que era la Sindicatura—, si mirem, fem una mica d'història i repassem les últimes legislatures, era l'emanació sempre única i exclusiva de la majoria de la Cambra.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

A mi no m'ha convençut. Imaginem que a l'inici de la legislatura es vota a un Síndic, es fa un Cap de Govern i pel que sigui canvia la majoria durant els quatre anys de legislatura. Lògicament o normalment, es fa un vot de censura al Cap de Govern per ficar un nou Cap de Govern que representi a aquella majoria, i el normal seria que hi hagués un Síndic que representés a aquella majoria perquè el qui ha estat elegit tampoc la representaria.

Jo continuo amb aquest dubte; si vol quedar així perfecte, però no hi estic d'acord.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Gràcies, Sr. Síndic.

A mi em sembla que abundant en el que ha dit abans el Jaume Bartumeu, aquí el problema que avui es planteja és comprensible perquè estem parlant d'un canvi de sistema degut a la Constitució i a la nova vertebració de l'Estat andorrà.

El que deia abans el Sr. Dolsa, tinc la sensació que quan es comença una legislatura amb una majoria —normalment en tots els Parlaments passa—, automàticament s'elegirà al President d'aquest Parlament —que aquí en diguem Síndic—, però a la vegada, d'aquesta majoria en sortirà un Govern que és el que ha de fer d'executiu d'aquesta majoria i del parlament en general.

Per tant, una de les facultats del Govern, del Cap de Govern, és dissoldre el Parlament i com que la televisió és un dels mitjans que penso que tothom està veient continuament, el que passa normalment a les democràcies és que quan una majoria desapareix i canvia el que acostuma a succeir és que es dissolt el Parlament i es convoquen noves eleccions; això és el més normal.

Evidentment, si ens ho volem mirar amb el reflex del Consell actual, entenc que hi hagi certes coses que avui costi una mica, no dic d'entendre, perquè estic segur que el Sr. Dolsa ho entén perfectament, però diguem-ne d'assimilar.

De fet, és la mateixa cosa que va passar a la Comissió. Es va haver de triar entre mantenir un cert Parlament folclòric —i amb això de folklòric no vull pas ser pejoratiu—, vull dir amb uns reflexos que no són habituals en l'àmbit parlamentari habitual, o decididament agafar la

via de fer un parlament i deixar per al museu el que vingui de més endarrera, amb el respecte degut, i és l'opció que va agafar la Comissió i penso que és la bona opció.

Per tant, tots podem expressar la nostra opinió i és molt respectable però això és un Reglament d'un parlament modern i m'atreveixo a dir que pot haver-hi alguna llacuna com hem vist anteriorment, perquè no som perfectes, però penso que és un bon Reglament.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“El Sr. Santamaria ha exposat molt bé una part del que volia dir. Crec que preveure una moció de censura al Síndic seria completament incoherent per la nostra part perquè en el supòsit —com ha dit el Sr. Dolsa— que en el seu dia perdés la majoria, evidentment, el Síndic no podria actuar més com a Síndic. Això seria el seu problema i aleshores ja sabrà ell què haurà de fer amb les conseqüències polítiques que li podrà portar.

És a dir que és totalment innecessari preveure una moció de censura al Síndic aquí, en aquest Reglament.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“A mi m'agradaria conèixer, de la mateixa manera que un Cònsol pot presentar la dimissió i recupera la cadira de membre de Comú, si el Síndic pot presentar la dimissió i recupera la cadira de Conseller.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, el Síndic només té l'opció de la dimissió.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, pel que diu el Sr. Armengol penso que pot dimitir del càrrec de Síndic, però queda com a Conseller General perquè obligatòriament, tal com diu aquest Reglament i si l'entenc bé, fa funcions de Síndic però, a més a més, és Conseller General. En tot cas, després haurà de dimitir de Conseller General.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, és un problema de filosofia, no crec que sigui necessari fer cap votació però el debat potser sí que és il·lustratiu dels problemes que això, evidentment, posa a cadascun de nosaltres.

Si no hi hagués cap més observació sobre el capítol 3, passariem a un capítol important, que és una de les novetats com han dit alguns Consellers ja, que és el capítol 4: “Dels Grups Parlamentaris i de la Junta de Presidents”. Aquí dic que és un capítol important perquè la Junta de Presidents de fet és realment l'òrgan de govern del Consell.

Si algun Conseller vol fer alguna observació o algun comentari sobre el mateix. Em sembla que ja se n'ha parlat en debats anteriors, doncs, si no hi hagués cap observació passariem al capítol següent, que seria: “Del Ple”.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Demana que en l'article 35 s'hi fes una millora perquè no queda ben clara la diferència entre el que és la Sala del Consell i la Sala de Sessions i, tot i que jo ho entenc i suposo que tots els Consellers també, a l'apartat 35.2 com que diu “només tenen accés a la

Sala de Sessions els Consellers Generals, els membres de Govern, els funcionaris del Consell General en l'exercici de la seva funció i les persones autoritzades de manera expressa pel Síndic General", hi ha gent que interpreta que el Síndic podria privar al públic d'entrar a la sala.

A mi em semblava que estava prou clar, però avui en llegir l'article 88 és quan veig que no està gens clar, perquè el Síndic pot expulsar o pot ordenar el desallotjament del públic present a la Sala de Sessions, i és aquí on es complica."

El M.I. Sr. Síndic General:

"S'ha d'entendre que la Sala de Sessions és el recinte, l'hemicicle. Aquí s'entén que a la Sala de Sessions hi tenen entrada els Consellers Generals aquí presents, els membres del Govern que estan encabits en el recinte, la pròpia Presidència i llavors preveu, efectivament, persones autoritzades de manera expressa pel Síndic General, com és quan demanem a comparèixer als Presidents de les Parapúbliques quan venen a donar, per exemple, comptes sobre el Pressupost o sobre l'estat de comptes d'alguna parapública.

Pel que fa referència a la Sala del Consell General i a l'accés a les sessions públiques, són els articles 55 i 53. Si voleu els llegim i veureu que queda clar. El que passa és que es fa aquesta confusió entre Sala de Sessions, pròpiament dita, i la part del públic que és adjacent."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Ja ho he entès això. Per això demano que en lloc de la paraula "Sala de Sessions" s'hi posi "hemicicle" i quedarà ben clar que aquí dins no hi pot entrar ningú sense l'autorització del Síndic i que la Sala de Sessions en tot cas serà la sala que inclou al públic.

Llavors, a l'article 88 es pot deixar tranquil·lament "Sala de Sessions" perquè s'entén que és la Sala General. Ho dic perquè quedi més entenedor."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Potser ho podríem obviar amb el terme "hemicicle"."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Era per contestar al Sr. Enric Casadevall perquè, és clar, no m'ho dec llegir amb els mateixos ulls. A mi em sembla que queda prou clar tal com està escrit —no?— i que només són ganes de buscar aquí el petit giravolt de no entendre el que està clarament expressat.

Pel que fa la paraula "hemicicle", entre altres coses, no entenc com d'un costat es vol intentar conservar tradicions i de l'altra posem aquí paraules que els andorrans no hem sentit mai, i aquesta de "hemicicle" n'és una. Podeu posar "hemicicle" si voleu, però en aquest article queda ben clar que estem parlant de Sala de Sessions d'una banda i de l'altra banda de la sala, i no veig com algú pot arribar a pensar que el Síndic impedirà la llibertat d'accés a les sessions públiques, perquè això està clarament reconegut per la llei."

El M.I. Sr. Síndic General:

"I per la Constitució."

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

"Mercès, Sr. Síndic.

La meva intervenció anteriorment a l'articulat que havia manifestat era en el mateix sentit que l'ha fet el Sr. Enric Casadevall. Crec que valdria la pena buscar d'aclarir-ho perquè en el 35.2, si deixés a confusió Sala de Sessions, fent referència al que ha dit el Sr. Casadevall, a l'article 88 que també fa la mateixa nominació de Sala de Sessions, abans de posar "hemicicle" sol, diria que es podria posar "només tenen accés a l'hemicicle de la Sala de Sessions els Consellers". Seria la precisió que la Sala de Sessions està distribuïda en dues parts, una que és l'hemicicle i l'altra que és global i general de tota la Sala de Sessions. Llavors es faria molt més entenedor que a l'article 35, apartat 2, que és el lloc i recinte on estem ara ubicats i l'article 88 faria referència a tota la Sala del Consell."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Sí, gràcies.

No tinc cap interès en posar la paraula "hemicicle", si la paraula "hemicicle" no agrada. Aclarim què s'entén per Sala de Sessions i quedarà molt més clar també."

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

"A l'article 35, a l'apartat 1, quan diem "Els Consellers Generals seuen sempre al mateix lloc", a mi —és una qüestió suposo més aviat de forma— m'agradaria saber com seuran els Consellers a partir de la pròxima legislatura."

El M.I. Sr. Jordi Torres:

"Això ho determina la Junta de Presidents, en el seu moment."

El M.I. Sr. Síndic General:

"A la primera Sessió de Consell."

El M.I. Sr. Albert Pujal:

"Per no donar voltes semàntiques potser hi hauria una fórmula que seria: "Zona de debats", perquè si la paraula "hemicicle" posa problemes, doncs es podria utilitzar aquesta paraula: "Zona de debats"."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Voldria tranquil·litzar a l'opinió pública i suposo que a alguns Consellers. Queda clar a la Constitució que les sessions del Ple són públiques, no hi tingueu cap dubte; per sobre del que poguéu dir la llei, que ja ho diu a l'article 55, hi ha la Constitució i s'haurà d'aplicar.

Crec que queda relativament clar que la Sala de Sessions —potser sí, com deia el Sr. Aleix que en el capítol 10 hi veurem alguna petita incongruència i ja mirarem de matisar-ho en aquell moment—, s'entén a partir dels porters —com es diu tradicionalment, és a dir la Sra. Nàdia Aleix i el Sr. Pere Altimir—, fins a la Presidència, a la qual únicament s'hi poden incorporar, a part dels Consellers Generals, els Ministres i el Cap de Govern, algunes persones explícitament mencionades i que intervenen en els debats, i l'altra cosa és la part del públic. Crec que queda no solament garantit per la pròpia Constitució, sinó per aquest Reglament, no hi veig cap problema.

L'únic que s'ha de fer és aquest esforç pedagògic: que quedi clar que la Sala de Sessions pròpiament dita és a partir del porters fins a la Presidència; no són els bancs, ni la capella adjacent, ni la sala dels passos perduts. D'acord?"

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Abundant amb el que Vostè explica, Sr. Síndic, proposaria canviar, a l'article 88, on diu “En cas de desordre el Síndic General pot ordenar el desallotjament del públic present a la Sala del Consell General”, en lloc de Sala de Sessions, i queda ja clarament explicitat el que vol dir a l'article 35 “Sala de Sessions” i el que vol dir la Sala del Consell General on pot anar el públic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser amb aquesta millora quedaria tot... D'acord? Queda clar pel que fa la Sala de Sessions?”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Com que no quedava clar, en el 88 s'havia d'aclarir. Així queda perfecte.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S'ha de fer una mica d'explicació pedagògica de cara al públic que pot tenir aquesta legítima inquietud.

Llavors queda el capítol: “De la Comissió Permanent”. Aquí em sembla que hi hauria una correcció a fer, per tal com va quedar la Llei Electoral —en tot cas que el Sr. Secretari ho revisi—, que és en l'apartat 3: recordeu que a la Llei Electoral li donàvem una sèrie de competències que han quedat ara atribuïdes al Govern.

Doncs, si no li'n queda cap, quedaria decapitada la Comissió Permanent pel que fa referència a aquest aspecte. De totes maneres ho deixem pendent de fer una revisió acurada, però en principi em semblaria que hauria de desaparèixer; al Secretari li sembla que també.

Estarien d'acord els Srs. Consellers per regularitzar aquesta situació fruit d'un compromís anterior? Alguna altra observació?”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Pot quedar: “La Comissió Permanent exercirà aquelles competències que té atribuïdes”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És que no li'n queden cap, em sembla, ara.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La Constitució li'n preveu unes.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En el règim electoral? Ho revisarem.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Suprimim el de règim electoral. Les que té atribuïdes i punt. Ja sabrà quines són. En té algunes d'atribuïdes.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Es pot fer un apartat genèric que digui “les que se li atribueixin”, per deixar oberta l’opció. “La Comissió Permanent exercirà aquelles funcions o competències que li siguin atribuïdes per llei”, genèricament. D’acord? Doncs, mantindriem el 3 per no deixar-la desprotegida.

Passaríem al capítol 7.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Al capítol 7, a l’article 40, com que considero absolutament raonable el que demanava el Govern, hi proposaria el següent redactat que diu: “Les Comissions podran convocar els membres del Govern a les seves reunions. Els membres del Govern podran demanar l’assistència a les mateixes. Em ambdós casos hi tindran veu”. La proposició seria afegir “En ambdós casos i tindran veu, així com dret a obtenir còpia de l’acta o transcripció que reculli la seva compareixença”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És pràctica habitual.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Bé, jo parlaria de l’article 46 que és on s’hi preveuen les Comissions Legislatives i que venen enumerades aquestes Comissions.

A la meua manera d’entendre, i per facilitar la tasca, que no compliqui després el tema de modificar, no sé si seria millor no precisar-les per llei perquè si se n’ha d’afegir alguna o si se n’ha de canviar o modificar alguna hi ha d’haver automàticament una modificació de la llei.

Per exemple, ahir es parlava justament de la Comissió de Justícia que no està prevista i si mai s’ha de fer o si mai s’ha d’introduir un Ministeri o un tema així s’ha de modificar la llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Això va ser també un llarg debat de la Comissió, no sé si algun Conseller General...”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Va ser un llarg debat com diu vostè, Sr. Síndic. Això es va voler precisar perquè d’entrada, el Consell General que entri a aquesta sala a partir del 1r. de gener del 94 ja tingui definides aquestes Comissions legislatives.

Serà molt més fàcil per a ells a l’inici de la legislatura; podran canviar-les quan vulguin a partir d’ara, però és perquè tinguin un article que ho estipuli a partir d’ara.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Les dues opcions són bones. Tampoc no crec que se’n fes cap cavall de batalla: es pot deixar el tema totalment obert a la Junta de Presidents i que cada legislatura creï les Comissions que cregui necessàries o es pot mantenir aquest esquema, que és el que pretén aquest article, amb una configuració del que són les Comissions importants del Consell.

La tradició vol una mica que es vagi en aquesta línia perquè si recordem, tradicionalment el Consell sempre ha tingut 7 o 8 Comissions permanents. És a dir, hem volgut respectar la tradició i, tot i que no queda explicitat, la intenció de la Comissió —òbviament podrà canviar després, a la propera legislatura— era de recobrir els grans temes polítics que la Cambra haurà de debatre.

És a dir, Interior feia referència, entre altres coses, a Justícia, a manteniment de l'ordre i, fins i tot, s'havia parlat d'immigració. És a dir, la Comissió legislativa d'Interior seria realment de gran abast. Quant a la política exterior, està clar. Que l'economia afecta tots els àmbits econòmics del país... Finances i pressupost, la qüestió financera i de pressupost que també és important. És a dir que aquest esquema està pensat, no és casual. Ara, també cap l'opció de deixar-ho totalment obert.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Ja suposo que ha estat molt debatut i molt pensat en el moment de proposar aquest article però únicament la meva intervenció i la meva apreciació era per facilitar més les coses, és a dir, més aviat les tasques.

També podria ser objecte, si realment el que es vol és preservar o almenys intentar que la pròxima legislatura ja entri amb uns esquemes determinats, potser fora bo posar-hi una transitòria. Però, bé, no en faré un debat important. Únicament és per precisar que amb la complexitat legislativa que comporta modificacions de les lleis i que comportarà, no es varia en dos dies sinó que porta un llarg termini. És únicament això.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La meva intervenció va en el sentit de que a la Comissió que es va discutir l'article 46 l'largament. Té l'avantatge i també té inconvenients que estiguin aquí definides, com a mínim, unes Comissions.

L'avantatge que hi vam veure des de la Comissió, és que es treballa de manera més immediata, perquè un cop ja establertes pel Reglament, com a mínim, els grups parlamentaris ja sabran, un cop es vagin component i facin la demanda d'adscripció, una descripció de Comissions que hi ha establertes en el Reglament i que permet als seus membres de saber a quina volen anar o a quina volen participar per afinitat pròpia de treball.

En canvi, si es deixa totalment obert s'haurà primer de fer un debat per intentar saber quines Comissions es creen, i podríem caure en el problema que es creessin una mica les Comissions en funció de la voluntat de les pròpies persones que volguessin anar a segons quin tipus de Comissió i no a una altra i que quedés, així, desprotegit una mica l'ampli ventall legislatiu que ha de portar la Cambra. Doncs aquesta fa i obliga que com que ja estan predefinides abans guanyem temps i, a més a més, possibilita que els grups parlamentaris ja no tinguin una guerra interna en haver de definir les matèries i que es facin en funció del Reglament, i no en funció de la voluntat pròpia de cada Conseller d'anar a la matèria que més li agrada personalment a ell que a un altre.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“També com a complement hem de tenir en compte que, igual que preveu l'actual Reglament, a l'article 48 hi ha la possibilitat de crear Comissions suplementàries que poden

ser d'estudi o d'enquesta, o poden ser de legislatura, de caràcter legislatiu especial. És a dir, que en cas d'una necessitat concreta es poden crear. Això només fa que reproduir el que ja tenim a l'actual Reglament.

Bé, si no hi hagués cap més intervenció sobre aquest capítol, passariem llavors al títol II, que és el del funcionament del Consell General, i abordariem el capítol 1 que és el de les Sessions.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Voldria fer referència a l'article 53. L'article 53 preveu que les sessions del Consell són públiques, això és correcte, i també preveu que les sessions de les Comissions són públiques —aquí ho diu al rebés—, quan tracten temes que no van al Ple. És a dir, tot el que va al Ple no és públic, perquè s'entén que la gent ja ho sentirà quan va al Ple, però tots els temes que no van al Ple són públics.

Jo preferiria que no fossin públiques i, a més a més, si tenim en compte l'article 48 que acabem de llegir ara, que parla de Comissions especials, com que aquí en el 53 no diu quines Comissions, hem d'entendre que totes les Comissions del Consell seran públiques quan parlin de temes que no van al Ple. Jo preferiria que no fossin públiques.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És una preferència que podríem tenir en compte si el text constitucional que vam adoptar no ho preveïés d'una altra manera. Estem condicionats una mica pel text constitucional.

En tot cas, hem de tenir en compte que en el tema de les comissions d'enquesta i en el tema de les comissions de tipus especial que es creen per a un tema legislatiu concret, sempre són informes que s'eleven al Ple.

Quan es demana una Comissió d'enquesta, ha de fer el seu informe al Ple i així ho preveu ja el propi Reglament. De temes que es puguin tractar en Comissió que no s'elevin al Ple, òbviament els legislatius tots s'eleven al Ple, les propostes d'acord també s'eleven al Ple; realment s'hauria de buscar molt per trobar-ne un.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Ultimament hi han hagut sessions prou complicades que no han arribat al Ple.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Al seu dia hi arribaran, suposo, no? Si es un tema legislatiu l'objecte és que arribin al Ple; si és una proposta d'acord també. Potser no hi arriben perquè la legislatura s'acaba i no ha donat temps d'arribar-hi, però l'objectiu era que hi arribessin.

Aquí tenim un imperatiu constitucional. Llavors l'hem modulats sota aquesta formulació.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Recordo que en l'article 53.1, les sessions del Consell General podien no ser públiques en funció que de vegades podien examinar propostes que no vagin al Ple en matèria, de vegades, pressupostària. En funció de com es vulgui tractar el Projecte de Pressupost a posteriori pot haver-hi vots globals del Pressupost i que després la pròpia Comissió legislativa debati matèria pressupostària que ja, fent referència al Pressupost, no vagi al Ple, i les

adscripcions aquelles pressupostàries; doncs aquelles Comissions haurien de ser públiques perquè aquest motiu ho permetria. Ara, avui dia, tal com estem organitzats a nivell de Comissions legislatives, tot el que es passa a les Comissions legislatives ha d'anar després al Ple.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Recordo que és un tema que es va discutir també llargament. L’assessor ens va dir que de la manera que estava configurat el nostre text constitucional, s’entenia que les sessions del Consell General són públiques —ara no trobo aquí l’article de la Constitució—, i això recobria no solament les sessions de la Comissió sinó les del Ple. Llavors, només es podia reservar les deliberacions de la Comissió amb els temes que s’elevaven al Ple, perquè s’entenia que com que s’elevaven al Ple en el seu moment ja serien públiques.

Però en uns casos de figura que són molt concrets, i que ens-hi podem trobar, potser que, efectivament, a una Comissió se li delegui una sèrie de facultats i que pugui prendre decisions sense que aquestes passin al Ple. Llavors aquestes, ja per imperatiu constitucional, haurien de ser públiques.

És així que ha quedat configurat però és que aquí hi ha, efectivament, un problema que era la manera que s’havia transcrit aquest tema en el text constitucional. S’ha salvat d’aquesta manera que crec que presenta les suficients garanties per tenir un treball legislatiu àgil com tenim ara en aquest aspecte.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Vull fer referència a un altre article, perquè amb aquest em sembla que... o potser...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, si és sobre aquest donem la paraula al Sr. Jordi Mas.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La meva intervenció anava en el mateix sentit que la del Sr. Casadevall, i entenia que les Comissions eren públiques.

Ara, Sr. Síndic, em fa llegir la Constitució i aquí diu que les Sessions del Consell General són públiques, llevat que el mateix Consell General acordi el contrari per majoria absoluta dels seus membres. Suposo que la motivació dels tècnics i la de la Comissió deu venir per l’apartat 2, que diu que el Consell General funciona en Ple i en Comissions. És que sinó no veig d’altra...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, és lligant aquests dos.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Automàticament, a la manera de funcionar ja vol dir que les sessions del Ple són públiques. En fi, no ho entenia així, no ho havia entès així.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Això és el que ens va dir l’assessor: les reunions del Consell són públiques. A veure, llegim l’article 56, punt 1: “El Consell General es reuneix en sessions tradicionals, ordinàries i extraordinàries, convocades segons el que es prevegi en el Reglament. Hi haurà dos períodes

ordinaris de sessions al llarg de l'any, determinats pel Reglament. Les sessions del Consell General són públiques, llevat que el mateix Consell General acordi el contrari per majoria absoluta dels seus membres". Això és quan està reunit en Ple. I, en el punt 2: "El Consell General funciona en Ple i en Comissions".

Llavors com que a l'apartat 1 havíem dit que eren públiques i el Consell General diem que funciona en Ple i en Comissions, s'entendria que s'hauria de fer públic tant els Plens —que òbviament ja ho són—, i les mateixes Comissions.

Llavors, l'única forma de salvar aquest escull, és a través de que totes les decisions o totes les deliberacions que tinguin les Comissions, que hagin d'elevat un informe o una llei, en aquest cas, al Ple, com que en el seu moment ja seran públiques, podem obviar aquest tema, sinó no el podíem obviar.

Però els casos de figura que no s'elevin al Ple els informes són poquíssims, en general són matèries de pressupost o coses molt limitades."

El M.I. Sr. Jordi Mas:

"Em costa entendre aquest raonament perquè, evidentment, si les sessions del Consell General són públiques quan funciona en Ple, no entenc perquè quan funciona en Comissions i quan pot fer alguna altra tasca són públiques. Això no em queda molt clar, respecto l'opinió més sàvia que la meua, la d'aquests tècnics, però a mi em costa d'interpretar-ho d'aquesta manera."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Només per cloure el debat, que ja crec que ha quedat prou clar, però també ha quedat evident que de públiques n'hi ha molt poques, segons he entès. Per tant, ho haguessin pogut redactar més clar."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Alguna observació més sobre aquest capítol?"

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

"En l'article 56, on preveu que els ordres del dia de les Comissions estaran fixats pels Presidents d'acord amb el Síndic General. Penso que aquí l'acord del Síndic General hi és de més, perquè després es diu que pot estar alterat almenys per una cinquena part dels Consellers Generals i del President. Em sembla que aquí l'acord del Síndic no hauria de ser necessari. En canvi, el que hauria de fer el President de la Comissió és comunicar-ho al Síndic perquè realment sabés el que es debat en cada Comissió."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Em sembla que el President hauria de poder fixar l'ordre del dia lliurement, i em sembla bé l'oferta del Sr. Garrallà de que envii l'ordre del dia al Síndic."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Sí, només perquè el Síndic en tingui comunicació i perquè sàpiga el conjunt de treball que s'està elaborant. Ho podem mencionar d'aquesta manera, Sr. Secretari? Se'n faria comunicació al Síndic, d'acord."

Alguna altra observació? Passaríem al capítol següent: “De les votacions”, capítol 4. Alguna observació? Si no hi ha cap observació, passem al capítol 5: “Dels terminis”. Capítol 6: “De la declaració d’urgència”. Llavors arribaríem al capítol 7: “De la caducitat de les iniciatives i tràmits parlamentaris”. Capítol 8: “De l’elecció de persones”. Capítol 9: “De l’acord del Consell General per a la convocatòria de referèndum”. Si no hi ha cap observació en aquests capítols arribaríem a un que sí que havíem dit que tornaríem a revisar, que és el capítol 10: “De l’ordre parlamentari”.

Passaria primer la paraula al Sr. Secretari perquè s’ha estat rumiant aquest assumpte i hi ha vist una sèrie de problemes.”

El Sr. Secretari General:

“Gràcies, Sr. Síndic.

És en relació a la correcció que s’havia aportat o que s’havia acordat portar primer a l’article 12.c), que era de supressió d’aquest apartat.

Si se suprimeix pura i simplement aquest apartat, quedarien sense efecte o buides de contingut les previsions de suspensió que hi ha en el capítol 10, perquè dins el capítol que regula les suspensions no fa cap remissió a la possibilitat. Llavors, com a mínim, s’hauria de fer una remissió que podria ser en el sentit —en l’apartat 12.C-: “Quan el Ple del Consell General ho decideixi, d’acord amb les previsions del capítol 10”, i llavors regular dins el capítol 10 la suspensió, perquè sinó en el 86.3 hi hauria una suspensió que no forma part de les causes de suspensió i doncs, no queda lligat.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“En el punt 2 de l’article 86 es parla que el Síndic General el suspendrà temporalment. Aquí preferiria que es parlés de la Sindicatura com qui el pogués suspendre, i després que digués “el podrà suspendre” i no “el suspendrà temporalment”, perquè és una cosa potser una mica massa forta en aquest cas.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És a dir que la proposta que faria el Sr. Garrallà seria que fos l’òrgan Sindicatura que prengués aquesta decisió. Em sembla bé.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Fent referència, Sr. Síndic, a l’explicació que ha donat el Secretari General, penso que és correctíssima; abans no estava present quan per assentiment s’ha suprimit el 12.c) i penso que no es pot, per la raó que acaba d’expressar, i m’adhereixo a aquesta explicació.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord; és obvi que haurem de fer-hi una referència en els termes que potser ha dit el Sr. Santacreu. Demanaria al Sr. Garrallà que repeteixi la seva proposta perquè la puguem sotmetre.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“En lloc de dir: “el Síndic General suspendrà temporalment”, dir: “la Sindicatura podrà suspendre temporalment”. És l’article 86, punt 2, i en el punt 3 també: “A iniciativa de la Sindicatura”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És a dir, que cada vegada que es fa referència al Síndic General seria la Sindicatura. D’acord. Llavors crec que a l’article 87 hauria de ser, si de cas: “el Síndic General prèvia consultació amb els membres de Sindicatura”.

Pel que fa el 88 hi havia una proposta que havia fet el Sr. Canut que seria... Ens l’ha pot recordar?”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Era al final del 88 on diu: “En cas de desordre el Síndic General pot ordenar el desallotjament del públic present a la Sala del Consell General”.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Demanaria al Sr. Secretari que repetís el 12.c), a veure si recull l’aval.”

El Sr. Secretari General:

“12.c): “Quan el Ple de Consell General decideixi, d’acord amb les previsions del capítol 10”.

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord? Sobre el tema de les publicacions del capítol 11, hi ha alguna observació? Aquí es farà, al final de la lectura de la llei, una transitòria de la qual ja esmentarem el per què.

Abordaríem doncs el títol III que potser és el més tècnic i el més enrevessat, que és el “Del procediment legislatiu”. Aquí quasi diria que potser per a informació general s’hauria de fer una mica un recull de com es procedirà a nivell del procediment legislatiu tant per als projectes de llei com per a proposicions de llei.

Si volem entrar en una explicació aprofundida serà llarga ja que és un tema tècnicament complex, se’n pot fer un resum i un dia fer una sessió informativa per aclarir-ho.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Unicament és per un tema superficial i de curt tràmit. És sobre el temps per presentar les esmenes tant els Consellers com les Comissions: es preveuen 15 dies, tal com hi ha actualment. De vegades trobo una mica just aquest termini. No sé si ho heu debatut a la Comissió i si es podria allargar o no.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El problema és que es preveuen uns períodes de sessions d’una durada de tres mesos aproximadament, i també s’hi han d’encabir tots els tràmits. Si a la proposició de llei que surt del Govern ja hi ha un pronunciament del Consell, això ja requereix un cert termini de temps, la possibilitat de fer esmenes torna a passar a estudi de la Comissió.

Per encabir en una sessió parlamentària tres mesos, que preveu l’actual Reglament, que em sembla que comencen al març i s’acaben al juny, fins i tot són quatre mesos per encabir-ho tot; ja ha estat tot calculat per encabir-ho tot. Si ho modifiquem entrarem en una dinàmica de modificar molta matèria. Aquí s’ha volgut seguir el procediment tradicional.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Aquí s’ha seguit el procediment, però el Sr. Jordi Mas sí que potser té raó perquè fins ara com que les sessions eren molt més espaciades, el Conseller tenia bastant més temps per poder-ho estudiar. En aquests moments, quan estarà més concentrat també tindrà molta més cosa sobre la taula al mateix temps i els serà més difícil de tenir el temps per poder presentar les esmenes escaients.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Alguna observació més? Sobre les proposicions de llei en gran part recollim el que hi ha al procediment del projecte de llei, com ja teníem a l’actual Reglament, per cert.

Llavors abordariem el procediment especial de la Llei del Pressupost General. Aquí hem seguit bastant l’esquema que preveu la Constitució i la pròpia Llei de Finances.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall

“Gràcies, Sr. Síndic.

Voldria fer una proposta d’afegit per a l’article 112, que és el que preveu la votació de les lleis qualificades, i concretament a l’apartat que fa referència a l’article 57.3 de la Constitució quan es voten lleis que necessiten el vot per separat dels Consellers Generals elegits en circumscripció parroquial i dels Consellers elegits en circumscripció nacional. Aquí diu: “En aquest cas, la votació serà pública i oral per crida”. A mi m’agradaria que s’hi pogués afegir: “i per ordre alfabètic”.

M’explico. Si es donés el cas que primer votessin els Consellers elegits en circumscripció nacional i no estiguessin d’acord amb la llei, els altres Consellers no caldria que votessin, o al revés. Si es vota per ordre alfabètic llavors es fa el recompte per separat i no condiciona el vot de ningú.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Clar, lògicament, com que no funcionarà per parròquies el que s’ha de fer és tal com es fa ara: es comença per la dreta i es va continuant i quan s’ha acabat s’ha acabat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquí, si mal no recordo, a la Comissió li va semblar obvi que havia de ser oral i que tothom havia de prendre les seves responsabilitats i no camuflar-se darrera d’un vot secret. Aquesta va ser la primera observació que es va fer.

Llavors, el règim parlamentari vol que, si preveu que hi hagi una votació per mitges parts de la Cambra, com es preveu en aquest cas, que les dues es pronuncïïn; és a dir, obligatorietat que les dues es pronuncïïn.

Per ordre alfabètic? Quasi diria que allí on hi pot haver més aprehensió és a dir: qui vota primer, el parroquial o el nacional? No crec que hi hagi cap impediment en què s’alteri aquest ordre.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Jo diria que l’ordre alfabètic pot donar una opció. El que no hauria de ser és que votessin primer unes llistes que unes altres. O per ordre alfabètic o per ordre de situació de cadira, és igual.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Així, a priori, no hi veig cap problema a que sigui per ordre alfabètic de la Cambra; evidentment, després el recompte es farà en funció de la part en què se situa el Conseller que hagi votat, és a dir, si és parroquial o si és d'origen nacional.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“És que de la manera amb què s'ha escrit no ho preveu i, per tant, el Síndic podria demanar el vot als Consellers parroquials i a continuació als nacionals, o al revés. Si queda escrit és evident que s'haurà de fer així.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Probablement el recompte serà més ràpid, en el sentit de dir els parroquials queda tant, els nacionals queda tant, s'aprova o no s'aprova. De l'altra manera s'haurà d'anar desglossant i el Sr. Secretari tindrà una mica més de feina, però preservarà l'emoció de l'escrutini, això és segur.

D'acord. Si els membres de la Comissió no hi veuen cap problema, s'acceptaria.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sobre la votació parroquial voldria fer un comentari perquè aquests dies que votem ho vaig observant: en mantenir sempre el mateix ordre, s'hauria de buscar el sistema que aquest ordre pogués ser diferent perquè, és clar, quan ha passat la meitat de la sala ja tothom es resitua o no es resitua, però hi ha la possibilitat que sempre es resitui la mateixa gent.

Lavors, jo entendria que cada votació hauria de començar en una parròquia diferent i anar seguint el circuit rotatiu. Seria, entenc, més just.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser el tema no l'hem abordat però ja l'havíem passat, que era el de les votacions i potser val la pena que es faci una mica d'explicació.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Crec que en la pròxima legislatura es votarà per grups parlamentaris, suposo, no es votarà per parròquies i ja canviarà el sistema. És evident que avui teníem un sistema establert, i l'ordre alfabètic del Sr. Enric Casadevall em sembla perfecte per trobar un sistema, però crec que aquí s'hauria de buscar la possibilitat, tal com diu el Sr. Dalleres, s'hauria de començar una vegada per un costat de l'abecedari o l'altra vegada al revés.

Perquè el sistema alternatiu si és alfabètic és alfabètic però amb les votacions si una vegada es comença per un costat de l'alfabet l'altra vegada que es comenci per l'altre. Així, com a mínim, no quedaria ningú en la mateixa situació amb què ens trobem avui dia, que potser hi ha algú que es trobi perjudicat quan s'obre la votació perquè sempre ha de votar el primer i algú que potser es vegi amb avantatge perquè vota l'últim. Doncs, si busquem un sistema alternatiu, estic d'acord amb l'alfabètic que podria ser una possibilitat, però busquem l'alternativitat dins de l'alfabètic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En el capítol de votacions —faig una petita explicació per situar el tema—, hi ha la votació oral i la votació secreta: a la votació oral hi ha dues modalitats, una que hi posa

ordinària, que és aixecant la mà o aixecant-se de l'escó i fent el recompte, és a dir, que no queda nominalment recollit qui ha votat a favor o en contra, només si hi ha majoria o minoria, quina majoria hi ha per adoptar tal cosa.

Després hi ha el sistema oral per crida, que aquest és el que fem aquí tradicionalment, és a dir que es va fent votar sí o no a cada Conseller i queda transcrit a l'acta qui a votat sí i qui ha votat no.

En el sistema oral per crida, que és el que s'utilitza més habitualment, efectivament, com diu el Sr. Aleix, si es fes per ordre alfabètic els "Aleixos" estarien molt desprotegits, quan actualment estan molt protegits perquè és l'última parròquia que vota. Però el tema podria ser que a cada votació es tragués una lletra, però això no s'ha volgut posar en el Reglament, això entrarà dins de les atribucions de la Junta de Portaveus o de Presidents, que decidirà en començar la legislatura, dins els sistemes que preveu el Reglament, quines modalitats adopta o rebutja."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Volia aclarir que el vot per ordre alfabètic el demanava només per a les Lleis que fan referència a l'article 57.3 de la Constitució."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Crec que amb l'explicació que he donat, quan la Junta de Presidents de la pròxima legislatura es reunixi ho ha de fer pública i oral per crida. Tindrà l'opció de fer-ho per ordre alfabètic, tindrà l'opció de fer-ho per ordre parroquial, deixem potser a cada legislatura que s'organitzi."

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"Jo demanava que en l'article 112, en l'apartat últim, quan parla de les lleis que fan referència al 57.3, que només aquí quedés clar que la votació es farà d'una manera que els Consellers parroquials i nacionals quedin barrejats, per no condicionar que quan ha votat la meitat i ha decidit la resta el seu vot, tot i que votaran però és evident que el resultat ja està clar."

El M.I. Sr. Síndic General:

"En aquest cas concret el Sr. Casadevall demanaria que es fes per ordre alfabètic, precisant la lletra amb què es comença, o no?"

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

"No, es pot fer a sorts, és igual."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Sr. Síndic, penso que el recompte de la votació de les lleis afectades o que quedin cobertes per l'àmbit del 57.3, ja ho diu la Constitució com s'ha de fer.

El procediment de votació en aquesta Cambra ha de ser igual per a totes les votacions; m'és igual el que s'agafi, però no hi pot haver a més a més una manera de votar diferent per a les lleis del 57.3; això seria absolutament anormal en aquest Reglament i, per tant, m'oposo a la proposta del Sr. Casadevall."

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, era una mica el meu criteri, que no s’havia de fer un cas específic. És a dir, jo entenia que en començar la legislatura serà atribució de la Junta de Presidents dir de quina manera s’entén que es fa la votació ordinària, aixecant-se, per exemple, de l’escó o aixecant la mà i això val per a totes les votacions ordinàries que es facin en aquella legislatura.

Per a l’oral per crida, s’adopta el sistema alfabètic arrencant d’una lletra precisa: o es fa un sorteig en començar la legislatura o a cada votació. També hi ha aquesta opció, que a cada votació —em sembla una mica enrevesat això— es posi la mà a l’urna i es miri de treure una lletra. És la més democràtica, això és cert, però potser és la més llarga, però crec que difícilment podem fer un cas de figura especial i específic, és a dir, donar a cada legislatura la potestat —i això és el que preveu sempre el Reglament—, que la pròpia Cambra decideixi de quina manera vol votar les coses. És que si no ho lliguem, i la voluntat que tenia la Comissió era justament no lligar aquestes coses, que cada legislatura pugui optar per fórmules diferents en funció potser de l’experiència de l’anterior, en funció d’un desig potser més democràtic o menys democràtic que hi pugui haver en una Cambra en un moment donat.

Aquí creïem una figura especial i reconec que això posa potser... Si es vol, potser una mica pel neguit, canviar l’ordre però, clar, em sembla que la Constitució posa l’ordre aquest, circumscripció nacional i parroquial; invertir, però no canviarà res tampoc.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Només volia fer una precisió. L’article 57.3 ja és una excepció —el sistema de votació—; per tant, pot ser una excepció fins al final. El que diu el Sr. Jaume Bartumeu per a mi no té cap sentit. En fi, demano que s’hi posi, si es vol procedir a la votació.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Procedim a la votació. Llavors, per crida? Ordinària? En aquesta, si voleu, podem improvisar una votació ordinària amb aixecada, si s’accepta o no el suggeriment que fa el Sr. Casadevall. Crec que ens ha d’entendre el Sr. Casadevall: ho fem més per una objecció de forma que de fons.

El Sr. Casadevall demanaria que fos per ordre alfabètic. Passem a la votació: si es manté tal com ho ha presentat la Comissió, seria l’opció 1, o si es recull la proposta del Sr. Casadevall de que sigui per ordre alfabètic seria la proposta 2.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 2.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 1.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

La M.I. Sra. Nàdia Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Farem el recompte. També em deixava que a les votacions, la d'assentiment continuarà vigent. Com que sortosament és la més freqüent, continua en vigència.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 18 vots a favor de la proposta número 1, 7 a favor de la proposta número 2 i 3 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs s'acceptaria el redactat actual.

Bé, passàvem a les lleis qualificades. De “De legislació d'extrema urgència i necessitat”, alguna observació? “De lleis de lectura única”, això ja ho preveu l'actual Reglament. “De la reforma constitucional”, el procediment és el mateix, és pràcticament el mateix que per a una proposició de llei. Alguna observació a “Dels tractats internacionals”?

Llavors arribem al títol IV, que és “De l'impuls i control de l'acció política del Govern”. El capítol 1 és el “De l'elecció del Cap de Govern”. Alguna observació sobre el mateix?. Capítol 2: “De la moció de censura.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sobre la moció de censura, que després es podria estendre també a la qüestió de confiança, a l'article 27, al final del primer apartat hi posa: “El Síndic General podrà concedir la paraula als Consellers Generals no adscrits per un màxim de 5 minuts”.

Crec que no ha de dir “podrà” sinó “haurà de donar la paraula” o “concedirà la paraula”, igual que a l'article 128 pel que fa la qüestió de confiança.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És al 127?”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“No, al 126, al final de l'apartat 1.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, s'acceptaria? Sí? Per assentiment unànime. En compte de “podrà” demana que sigui “concedirà la paraula”: “El Síndic General concedirà la paraula als Consellers Generals no adscrits, als Consellers Generals que ho desitgin...”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“... que ho desitgin, clar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Al 128 passaria el mateix. D'acord, es recull. Alguna observació més sobre aquests capítols? Passaríem al capítol 4: “De les preguntes”, preguntes al Govern.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, jo encara passo a l'article 130, al punt 3, cap al final, que diu: “... si un Conseller General ho sol·licita, el Síndic General li concedirà la paraula per un minut...”. Amb un minut poca cosa podrà dir.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Perdó?”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“És que ja se m'ha acabat el minut! “... el Síndic General li concedirà la paraula per un minut...”. Clar que en un minut, poca cosa es pot dir en un minut.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Hem de tenir en compte que ja hi ha una intervenció anterior que és de 5, em sembla, o 8 minuts dividits en parts iguals.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Però, és que un minut! Que em digui 3 minuts em sembla correcte, perquè en 3 minuts mínimament es pot argumentar quelcom, però en un minut és difícil.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Aquí, l'orientació que va agafar la Comissió és que els temps tampoc no fossin massa llargs per donar opció —i això és un desig que crec que les Cambres comparteixen, i la nostra particularment— a que aquest sistema de preguntes s'utilitzi, i s'utilitzi cada dia més. Perquè s'utilitzi i no s'allargui innecessàriament també s'havien de programar una mica els intercanvis, les rèpliques i contrarèpliques.

S'ha optat per la fórmula d'un dret a rèplica, a repregunta i a contrarèplica, i tallar-ho aquí. Evidentment, també es pot allargar el dret de rèplica i de contrarèplica, però bé, l'orientació era que es pogués accedir fàcilment durant una sessió parlamentària a formular preguntes al Govern. Això sí, amb un temps que no diria que és molt limitat perquè bàsicament serà entre deu i dotze minuts, és a dir, que donarà opció a un debat, però que se'n puguin formular moltes i que sigui més àgil que el procediment que tenim ara. I que sigui amb terminis més curts, el que permet que un tema d'actualitat es pugui abordar i no estigui ja desfasat quan es tramita a nivell de la Cambra.

Per un costat es millorarà l'accessibilitat al tema aquest i l'eficiència en el sentit que els terminis seran més curts, però per un altre, efectivament, el debat s'ha circumscrit, i s'ha circumscrit perquè es considera que marxant d'aquesta premissa que hi haurà més accessibilitat per posar preguntes al Govern i podran ser més d'actualitat, probablement seran més nombroses, i una cosa compensa l'altra. També diria que és un dosatge i un equilibri. D'acord?"

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

"Aquí potser sí que soc una mica puntós, Sr. Síndic, però en l'article 130 també, en el punt 1 hi posa: "Les preguntes que sol·licitin una resposta oral, podran ésser incloses...". Crec que hi hauria de dir "seran incloses", perquè sinó podria ser que no les veiessin mai discutides dins aquesta sala si només s'hi posa "podran"."

El M.I. Sr. Síndic General:

"És que l'ordre del dia és potestat de la Junta de Presidents."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"Crec que la lectura que s'ha de fer d'aquest article, Sr. Garrallà, és que fins al setè dia no s'hi poden incloure, i és a partir del setè dia que s'hi poden incloure i punt. No vol dir que se li deixi la pregunta en un calaix. La Junta de Presidents, a la Sindicatura hi ha un representant de la minoria; per tant, s'entén que hi ha uns mitjans per aconseguir que aquesta pregunta surti en l'ordre del dia."

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

"Això ja ho sé, Sr. Bartumeu, però a mi no em queda tan clar, perquè quan es posa només "podran" és molt subjectiu, i que després estiguin debatudes o no en un Ple serà realment quan la Junta de Presidents vulgui, i les minories no hi tindran representants en la Junta de Presidents tampoc."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Mirem l'apartat 2: "A cada sessió ordinària, el Consell General reservarà una hora..."; és a dir, que a cada sessió, òbviament, si hi ha moltes preguntes algú haurà de decidir en funció dels terminis que hi ha previstos. Imaginem-nos que hi hagi 10 preguntes: si només hi ha opció a una hora, que es pot allargar eventualment però en principi és taxatiu, és una hora en aquest cas, quedaria per a la propera sessió."

Però, és clar, donar ja d'entrada sistemàticament que hi ha una obligatorietat, condiciona molt. Pot ser una forma d'obstrucció parlamentària, és a dir, inundar la Cambra i el Govern a preguntes i fer que els debats no es puguin acabar.

En tot cas, hi ha un requisit que m'assenyala el Sr. Secretari: es farà d'acord amb l'ordre de prioritats en la presentació, és a dir, es tindrà en compte la data de presentació. És a dir, que no serà allò de que la majoria afavoreix les preguntes de la majoria per reial decret i rebutja les de la minoria; l'ordre de presentació és el que valdrà en aquest cas.

Si no hi ha cap més observació passariem al punt següent, capítol 5: "Dels debats sobre l'orientació política del Govern". Aquí se segueix una mica el que ja tenim establert."

El M.I. Sr. Jordi Mas:

"En l'article 133, quan es parla del debat sobre l'orientació política del Govern, no marca cap període ni cap temps determinat perquè s'executi aquest debat.

Al meu entendre hi hauria d'haver almenys un temps determinat."

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

"El que penso que la Comissió volia defugir, era de la situació del Reglament actual on els anys en què s'elegeix Cap de Govern es fa de molt difícil aplicació la data concreta del debat d'orientació. Encara més, per exemple, amb la hipòtesi de l'any passat que, en haver-hi hagut una dissolució hi havia hagut un discurs programa, si aplicàvem la norma amb el calendari prefixat, al cap de dos mesos pràcticament ja hi havia d'haver el debat d'orientació.

S'entén que amb el funcionament normal, el mateix Govern i els grups parlamentaris ja trobaran la data per celebrar el debat. En tot cas, amb la disposició reglamentària és indefugible que s'ha de fer el debat. No crec que el Govern ho pugui obviar ni que el Parlament s'ho deixi passar.

És per això que ho hem fet, i no per cap problema de calendari."

El M.I. Sr. Síndic General:

"En l'anterior Reglament, efectivament, les legislatures estaven marcades, salvat el cas d'aquella autodissolució que va ser atípic. Però ara hi haurà la possibilitat de dissolució de la Cambra per part del Govern i, per tant, això altera qualsevol programació que es pugui fer de legislatura, perquè hi pot haver la possibilitat d'eleccions anticipades.

Seguiríem amb el capítol 6: "Dels programes, plans i comunicats del Govern". Això és una innovació referent a l'anterior Reglament.

El capítol 7 —si no hi ha cap observació a l'anterior—, seria: "De les sessions informatives".

El capítol 8 fa referència al control de la legislació delegada. Cap observació?

Capítol 9: "De les propostes d'acord".

Llavors ja abordariem les disposicions finals: primera, segona i tercera, que estableix que aquest Reglament entraria en vigor el dia 1 de gener del 94.

Llavors, tal com us havia esmentat en començar, el Sr. Secretari us llegirà un petit complement que fa referència a les disposicions finals."

El Sr. Secretari General:

"La proposta seria d'addició d'una disposició final que diria el següent: "Mentre no es puguin efectuar les publicacions en el Butlletí del Consell General previstes en el

present Reglament, tindrà els mateixos efectes la publicació realitzada pel procediment tradicional d'edictes”.

El M.I. Sr. Síndic General:

“És un problema més administratiu que polític, de posta en marxa d'un nou mecanisme que potser que requereixi dos o tres mesos a l'inici de la propera legislatura.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Suposo que aquest afegit deu ser per una falta de personal, d'efectius i em sembla que no és tan important per poder-ho incloure aquí, en una disposició transitòria.

Crec que per als primers Consells que hi haurà al principi de la legislatura podran fer-ho igual els que hi han, aleshores això no ho posaria en una disposició transitòria.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Pot bloquejar el treball si no està en marxa. Potser l'excepció que podríem fer, Sr. Garrallà, es posar un termini des de l'aprovació d'aquest de sis mesos perquè es resolgués el problema ràpidament. El problema és que si no està creat l'1 de gener, bloqueja totalment el funcionament del legislatiu.

El Sr. Garrallà ens demanaria que es pogués solucionar en aquesta legislatura suposo que els edictes per convocar el personal. La sobrecàrrega que ja tenim actualment en l'administració d'aquesta Casa és important i voler assumir-ho tot ens serà difícil. Per això, si ho demanem, és perquè realment hi veiem un problema pràctic que seria fàcil de resoldre i de l'altra manera ens comportarà mal de caps.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Primer demanaria que el Sr. Secretari tornés a llegir la proposta de disposició, si em permet.”

El Sr. Secretari General:

“Mentre no es puguin efectuar les publicacions en el Butlletí del Consell General previstes en el present Reglament, tindrà els mateixos efectes la publicació realitzada pel procediment tradicional d'edictes.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Entenc que un sistema o altre s'ha de preveure, Sr. Síndic, perquè el 8 de setembre del 90 el Consell va prendre l'acord de fer un diari de sessions i encara no s'ha fet avui. Per tant, per tot el que faci referència a complir els acords que les lleis preveuen i sobretot a complir les lleis, és important que les disposicions que es puguin portar a terme siguin el més eficaces possibles.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, potser li podríem donar el caràcter de transitòria i fixar-hi un termini. D'acord? El termini seria des de l'entrada en vigor del Reglament fins a 6 mesos. Quedaria com a disposició transitòria amb un termini de 6 mesos. En donem lectura.”

El Sr. Secretari General:

“Disposició transitòria: “Mentre no es puguin efectuar les publicacions en el Butlletí del Consell General previstes en el present Reglament, tindrà els mateixos efectes la publicació realitzada pel procediment tradicional d’edictes i això per un termini màxim de sis mesos a comptar de la data d’entrada en vigor del present Reglament.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord? Sr. Garrallà, ha d’entendre que la propera legislatura també tindrà els seus mals de cap. També haurà de posar-se en la pell d’aquest nou Reglament que ja hem vist una mica, en una lectura avui dels membres de la Comissió, que no serà fàcil. Donem-li el temps suficient perquè aquí li marquem un termini de temps que serà necessari, cregui’m; serà necessari perquè hi ha contractació de personal, hi ha l’elaboració d’aquest butlletí.

El Sr. Santacreu em fa l’observació que si el treball legislatiu que abordarem en aquests tres mesos que ens queda ens permet ja de posar els primers... ja ho farem. Potser que ens trobem en el cas de figura que la pròxima legislatura ja ho tingui en marxa això; millor que millor. Si no ho tingués en marxa hi ha aquesta clàusula de seguretat que els-hi donem un cert temps per donar la volta al tema.

Passem a la votació del text, d’acord? La pregunta és sí o no a la Proposició del Reglament del Consell General.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Sí.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

La M.I. Sra. Nàdia Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El resultat final, procedit el recompte, és que s’aprova per unanimitat.

Bé, vist l’hora, suspenem la reunió, anirem a dinar i reprendrem ràpidament perquè el dinar és un dinar de treball com havia dit anteriorment.”

Se suspèn la sessió a un quart de dues de la tarda.

Es reprèn la sessió a un quart de quatre de la tarda.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Reprenem la sessió. Després de l’examen finalitzat aquest matí de les quatre lleis qualificades d’obligat compliment constitucional, abordem el punt número 5 de l’ordre del dia.”

5. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei de Modificació de la Llei de Creació de l’Institut Nacional Andorrà de Finances.

El Sr. Secretari General:

“Proposició de Llei de modificació de la Llei de creació de l’Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF)

Exposició de motius

El M.I. Consell General va aprovar, en sessió ordinària del dia 12 de juny de 1989, la Llei de Creació de l’Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF), el text de la qual va ser publicat en el Butlletí Oficial del Principat d’Andorra de data 30 de juny de 1989.

L’inici de les activitats d’aquest organisme i els plans d’actuació a curt i mig termini, establerts en funció de les circumstàncies prevalents en el marc general de l’economia andorrana, pública i privada, mostren que és necessari de donar a l’INAF un contingut explícit d’autoritat financera, per tal d’assegurar la realització dels seus objectius fonamentals.

La idea essencial que queda integrada al text legal, mitjançant la present modificació de la Llei és, doncs, que l’INAF queda constituït en autoritat financera, per delegació del Govern.

En l’exercici d’aquesta potestat dues són les línies d’actuació que queden especialment definides.

La primera és que l’INAF, sota la supervisió del Ministeri de Finances, estudiarà l’ordenació de l’àmbit financer del Principat; elaborarà, quan el Govern li ho encomani,

els corresponents projectes de reglamentació a aprovar pel Consell General i, quan entrin en vigor, vetllarà pel compliment de les reglamentacions.

La segona és per poder cobrir, amb seguretat i eficàcia, els seus objectius, l'INAF farà aplicar, als bancs i a les altres entitats financeres establertes al Principat, coeficients i garanties determinats, d'obligat compliment, pels conceptes i en les condicions i límits que prèviament fixin el Consell General i el Govern.

El contingut d'aquesta modificació, com tot el conjunt de l'acció de l'INAF, serà desplegat des de la premissa que Andorra ha de mantenir un sistema financer estructuralment sòlid, que gaudeixi sempre del més alt nivell de confiança dels clients i que sigui internacionalment respectat.

El propòsit del M.I. Consell General és que l'INAF sigui un instrument orientat al servei de la globalitat del país; que faciliti la cooperació del sistema financer amb l'administració pública; i que, tot emparant els valors inherents a la dinàmica empresarial privada i al respecte del secret professional, complementi el sistema financer aportant-hi un adequat, i actualment indispensable, component d'autoritat pública.

Per altra banda, també es considera necessari modificar la composició del Comitè Consultiu, ja que les seves funcions, delimitades en l'Article 16 de la Llei, són d'assessorar el Consell d'Administració en la definició i orientació de l'activitat d'una institució pública. Per aital motiu no sembla adient mantenir la possibilitat, per part d'unes entitats privades, que poden veure's directament afectades per l'activitat de l'Institut, d'influir en les orientacions d'àmbit públic d'aquest Organisme.

Per tot l'exposat anteriorment, la Comissió legislativa d'Economia, Finances i CEE proposa al Ple del Consell General, l'adopció de la següent:

Llei:

Article 1.

Els articles 2 i 17 de la Llei de creació de l'INAF de 1989, queden redactats de la forma següent:

“Article 2.

L'Institut Nacional Andorrà de Finances té personalitat jurídica pròpia i autonomia plena per a la realització dels seus fins. Pot adquirir drets i contreure obligacions, i té plena capacitat d'obrar judicialment i extrajudicialment.

En l'exercici de les seves funcions, l'Institut Nacional Andorrà de Finances es constitueix en l'òrgan tècnic executiu de l'autoritat financera del Principat d'Andorra.

Article 17.

El Comitè Consultiu té la composició següent:

- dos membres designats pel Consell General.
- dos membres designats pel Govern.
- dos membres designats pels Comuns.”

Article 2.

Es crea l'article 6 bis, que diu el següent:

“Article 6 bis.

L'Institut assumirà, ultra les funcions específiques indicades en l'article 6, les derivades de la seva condició d'òrgan tècnic executiu de l'autoritat financera, en especial:

- Proposant al Govern, a través del Ministeri de Finances, mesures a prendre en relació amb l'ordenació i reglamentació de l'àmbit financer.
- Fent aplicar els coeficients i garanties d'obligat compliment per part dels bancs i de les altres entitats financeres, de conformitat amb el que el Consell General i el Govern ordenin en aquesta matèria.
- Exercint la supervisió i control dels diversos components del sistema financer, d'acord amb el que en el seu moment estableixin les respectives reglamentacions.”

Disposició final.

Aquesta Llei entrarà en vigor quinze dies després de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Hi ha alguna observació per part d'algun Sr. Conseller?

Llegiríem l'informe de Govern.”

El Sr. Secretari General:

“Diu el següent:

Tinc l'honor d'informar a la vostra M.I. Sria. que d'acord amb l'article 68.2 del Reglament del Consell General, el Govern, en la reunió del dia 9 de juny, ha examinat la Proposició de Llei de Modificació de la Llei de creació de l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF) i ha acordat no fer-hi cap esmena.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap observació donaríem per aprovada la Llei de Modificació de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

La donem, doncs, per aprovada i passen al següent punt de l'ordre del dia.”

6. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei de Mesures Provisionals en Matèria de Jocs d'Atzar.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Com a President de la Comissió de Turisme, que és qui va presentar aquesta llei el mes de maig i, en nom de la majoria de la Comissió, demano, Sr. Síndic, que avui es retiri aquesta llei de l'ordre del dia, degut a que el proppassat dia 1 d'agost la Comissió es va reunir, la Llei del Joc la tenim pràcticament preparada i la Llei del Bingo pràcticament també, el que fa que

durant aquest mes de setembre, si no hi ha res de nou, l'entrarem a tràmit parlamentari. Llavors, demanaria que aquesta fos retirada de l'ordre del dia.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Com molt bé ha dit el Sr. Dolsa, és per un acord de la majoria de la Comissió, el fet de retirar-la; el fet de fer-la i d'aprovar-la va ser per unanimitat de la Comissió. Jo demanaria, si no fos cap inconvenient, que es fes la lectura d'aquesta proposició de llei, si us plau.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si ho he entès bé, la proposta de la Comissió, que ens ha formulat el Sr. Dolsa, era de retirar el projecte vist que s'ha entrat a tràmit...”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé no s'ha entrat a tràmit encara, però la Comissió ja la té pràcticament enllestida. Si us mireu aquest projecte de llei que portem en el dia d'avui, en l'article 1 diu: “La utilització, organització i desenvolupament dels jocs d'atzar s'atindrà als termes que estableixi la Llei d'Ordinació i Reglamentació dels mateixos, aprovada pel Consell General”. És a dir que aquesta llei, la Comissió la té pràcticament enllestida i durant aquest mes de setembre, si no hi ha res de nou, es podrà entrar a tràmit parlamentari.

Per tant, pensem avui —la majoria de la Comissió, excepte el Sr. Canut—, que el millor que es pot fer és retirar-la.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“A mi em sembla correcta la posició de la majoria de la Comissió. Donat que ja tenen pràcticament enllestida la llei, a través del tràmit parlamentari normal la tindrem en poc temps i, avui per avui, queden vigents totes les normes que hi havia fins a la data. Per tant, a mi no em preocupa; al contrari, soc més partidari de votar una Llei del Joc que de votar una llei de mesures restrictives en aquest sentit.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Precisament és aquí, Sr. Síndic, on hi ha la diferència. És en el concepte de país on hi ha la diferència, en el sentit de fer un país seriós, un país creïble o en el sentit d'una altra cosa.

D'aquesta Proposició de Llei de Mesures Provisionals en Matèria de Jocs d'Atzar, demano que se'n faci lectura perquè és una llei que està a tràmit, ja està en l'ordre del dia del Consell i, per tant, és el Consell qui ha de decidir si la retira o no. La Comissió no n'està de facultada i, en cas que se'n fes lectura, jo tindria una disposició transitòria a proposar al Consell perquè s'adoptés amb aquesta llei.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Penso que hem d'anar a votació però, si la Comissió no ho pot proposar, ja ho proposaria jo mateix que tornés endarrera.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Llavors demanàriem si, a proposta del Sr. Jordi Mas, el Consell accepta o no accepta retirar aquesta proposició de llei.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“En nom de la majoria de la Comissió, és a dir, de tots els membres excepte del Sr. Canut, demanaria al Consell que votés no a aquesta llei.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Vista la voluntat del President de la Comissió, crec que hem d’accedir a la demanda que ell fa, que és el més correcte des del meu punt de vista.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap més intervenció, passariem a la votació.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“No sé si correspon ara o després de la votació, Sr. Síndic, però voldria fer una constància en acta, que en aquest cas serà segurament la lectura de la llei i la disposició transitòria que proposo. Perquè, si no es vol llegir, en tinc el dret, veritat? Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors procediríem a la votació. La proposta del Sr. Jordi Mas seria la següent: que és retirés la Proposició de Llei de Mesures Provisional en Matèria de Jocs d’Atzar, que la recull també, per majoria, la comissió d Turisme i Esports. Sí, o no es retira? Ho farem així, més simplificat.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Sí.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Sí.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“No.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“No.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 23 vots afirmatius i tres vots negatius.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, quedaria retirat el Projecte de Llei de Mesures Provisionals en Matèria de Jocs d'Atzar.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Vull llegir la carta que en data 2 de juny el President de la Comissió, el Sr. Dolsa, us va enviar a Vós, Sr. Síndic, que diu el següent:

“La Comissió legislativa de Turisme i Esport va aprovar per unanimitat en la reunió celebrada el proppassat 11 de maig la Proposició de Llei de Mesures Provisionals en Matèria de Jocs d'Atzar.

Posteriorment, aquesta proposició de llei va ésser lliurada a la M.I. Sindicatura per tal que fos tramitada directament al Ple del Consell General per a la seva deliberació i, si escau, aprovació en lectura única, és a dir, amb procediment urgent.

Atès que en el dia d'avui, la Comissió no ha rebut cap comunicació de la M.I. Sindicatura confirmant la viabilitat d'aquest procediment, la Comissió legislativa de Turisme i Esport ha acordat en la seva sessió d'avui, dimecres, demanar-vos que aquesta proposició de llei sigui tramitada seguint el procediment ordinari, en aplicació de l'article 68 del Reglament del Consell General.”

En data 3 de juny Sindicatura, doncs, va donar a tràmit ordinari a tots els Consellers aquesta Llei que no ha fet objecte de cap esmena per part de ningú, ni del Govern, i passaré, perquè consti a l'acta d'avui, perquè sinó no hi constaria, a llegir la Proposició de Llei.

“Proposició de Llei de Mesures Provisionals en Matèria de Jocs d'Atzar

Exposició de motius

El Consell General de les Valls, vist del Decret dels Veguers de data 3 de juny de 1918, les Ordinacions de dates 9 de maig de 1910, 1 de juny de 1911 i 27 de juny de 1962 i l'acord de 21 de març de 1962 i considerant els article 28 i 32 de la Constitució, estima indispensable i urgent procedir a una nova regulació que per llei ordeni i reglamenti l'autorització, organització i desenvolupament dels jocs d'atzar al Principat.

Per aquest motiu s'aprova la present Llei, articulada en cinc articles, en referència a la Constitució i a l'establiment al Principat d'empreses relacionades amb els jocs d'atzar, fins que no es promulgui la llei d'ordinació i reglamentació del sector al Principat.

Article 1.

L'autorització, organització i desenvolupament dels jocs d'atzar s'atindrà als termes que estableixi una llei d'ordinació i de reglamentació dels mateixos, aprovada pel Consell General.

Article 2.

No es poden constituir ni establir entitats destinades a la creació, organització, desenvolupament o gestió de jocs d'atzar mentre la Llei esmentada en l'article 1 no sigui aprovada.

Article 3.

L'autorització administrativa per a la instal·lació, obertura i funcionament de Casinos, Sales de Bingo o qualsevol altre establiment destinat a jocs d'atzar resta suspesa fins a l'entrada en vigor de la llei prevista en l'article 1.

Article 4.

1. L'atorgament de permisos d'explotació de màquines escurabutxaques i d'instal·lació de salons per a aquestes màquines, resta suspès fins a l'aprovació de la llei precitada a l'article 1.

2. S'entén per màquina escurabutxaques qualsevol aparell que a l'introduir-li una fitxa o moneda o més d'una, doni premi en diners o intercanviable per aquests.

Article 5.

La tramitació de les sol·licituds instades davant el Govern en referència a les autoritzacions i permisos esmentats en els articles 1, 2, 3 i 4, resta suspesa fins a l'entrada en vigor de la llei prevista en l'article 1.

Disposició derogatòria.

Resten derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquesta Llei.

Disposició final.

Aquesta Llei entrarà en vigor en el mateix dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra."

Voldria afegir a la constància en acta la disposició transitòria que avui, en cas que aquesta Llei hagués anat a aprovació del Consell General i que inexplicablement es retira, hauríem presentat per a la seva inclusió, disposició transitòria, que hauria anat abans que la disposició final.

Conscients de la importància dels Quintos tradicionals per a les entitats esportives i culturals a nivell dels seus recursos, conscients també de l'atractiu que potser aquests Quintos tenen en el decurs del trimestre que va del 1r de novembre al 31 de gener de cada any, amb permís especial de les Vegueries, demanaríem que s'inclogués una disposició transitòria que permeti, havent-se aprovat aquesta llei, a totes aquestes entitats esportives i culturals, d'organitzar aquests Quintos durant el període comprès entre el 1r de novembre d'aquest any fins al 31 de gener del 1994.

La constància l'acabariem en el sentit que aquest Parlament ha tingut l'ocasió, avui, de prohibir el joc d'atzar de creació pròpia en aquest país fins que una llei no el reglamenti.

Ha perdut l'ocasió de prohibir l'autorització i l'organització de les societats que es volguessin dedicar a aquest àmbit de la vida empresarial, fins que no entrés una llei aquí, al Parlament, que ho regulés i ho establís d'una forma seriosa.

El concepte que nosaltres tenim d'Andorra és un concepte que quan passi aquesta llei aquí, la que diu el Sr. President que deu d'estar a punt, si és que ve a tràmit aquesta llei, quan vingui aquesta llei tindrem ocasió de complementar. Gràcies.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, li agraeixo al Sr. Canut la seva lectura; de totes maneres, ja la coneixia. Aleshores li diré que la disposició transitòria que vostè presenta, si vostè vingués a les últimes Comissions, es donaria compte que a la llei que proposa la Comissió de Turisme i Esport ja hi és indicada, Sr. Canut.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“És per justificar perquè he votat “no” a aquesta Llei.

Quan vaig arribar a aquesta casa, fa més de tres anys i mig, ens vam trobar a la Comissió de Turisme i Esport amb unes lleis sobre el joc. De llavors ençà han passat aquest tres anys i mig i veig que el tema del joc no s'ha tractat. Crec que el tema del joc és un tema de voluntat política d'aquesta Cambra i que s'ha de tractar globalment. Hem de saber si volem joc en aquest país o si no en volem: si en volem, de quina manera el volem i llavors fer una Llei General del Joc. No crec en aquestes lleis sectorials i puntuals perquè al final no arreglen mai res; tapen un forat d'un costat i se n'obren d'un altre.

Crec que la Comissió, el que hauria de fer, és una Llei General del Joc i portar-la a l'aprovació d'aquesta Cambra. Llavors es podria tenir un debat sobre el joc bastant enriquidor i que ens obriria uns camins que ara potser no veiem.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, solament per assabentar al Sr. Cassany. Precisament el que vostè ens acaba de demanar —lògicament, com diu, jo també porto tres anys en aquesta casa i vostè sap igual que jo que fins ara, una vegada votada la Constitució el 14 de març d'aquest any, no era facultat del Consell General i menys de qualsevol Comissió poder parlar del joc, poder regular el joc—, llavors, el que s'està fent, precisament, és, una vegada votada la Constitució, s'està fent l'Ordenament de la Llei Reguladora del Joc que vostè està demanant i que si no hi ha res de nou, en principi estarà entrada durant aquest mes de setembre a tràmit.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Per complementar la informació que ha donat el Sr. Cassany, la qual comparteixo. El Sr. Cassany i jo mateix érem responsables de la Comissió de Turisme l'any 90 i sent President jo mateix i Vice-President el Sr. Cassany, vam fer prendre l'acord a la Comissió de comunicar al Govern que fes retirar les màquines escurabutxaques que en aquest país estaven autoritzades per decret d'algun Veguer.

Ho dic perquè en aquell moment va ser una decisió dura de prendre i la connotació o la sensació de que el joc està prohibit al nostre país, és una sensació errònia, i el Parlament avui ha perdut l'ocasió de demostrar la seva voluntat de primer prohibir per després regular.

I ho dic d'una forma molt seriosa perquè en quedi constància, perquè les ocasions passen i les ocasions perdudes no tornen. En aquell moment, el Sr. Cassany i jo vam passar moments difícils, però vam fer complir el que en l'esperit dels andorrans hi havia.

I avui, que no és competència compartida, sinó que és competència d'aquest Parlament exclusivament, aquest Parlament perd l'ocasió de prohibir per després regular. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap més intervenció, passariem al següent punt de l'ordre del dia.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“No és sobre la Llei del Joc, Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors tanquem el punt aquest i passo la paraula, abans de passar al següent punt de l'ordre del dia, al Sr. Santamaria.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Només voldria demanar, Sr. Síndic, si els companys hi estiguessin d'acord, que com que l'ordre del dia és molt carregat i penso que tots hem fet la nostra feina i ens hem llegit les lleis, si poguéssim evitar llegir les lleis.

No ens podrà privar ningú que algú faci una constància en acta tornant-les a reproduir, però de totes maneres...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Per part de Sindicatura, si la Cambra no hi té cap impediment, no n'hi posarà cap perquè les lleis, en principi, són de domini públic, estan publicades als diferents Comuns i estan a disposició dels ciutadans a nivell de Casa de la Vall i, òbviament, els Consellers Generals en disposen des de fa temps i en són coneixedors. Per tant, no hi hauria cap objecció, al contrari, per part de Sindicatura.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí, és una mica en aquest sentit. Ttenim un ordre del dia molt carregat i hi ha tota una sèrie de lleis que són molt transcendents. Nosaltres, en nom de la Comissió de Benestar Social, fariem una proposta, si és acceptada pel Consell General, i és de posposar un parell de les lleis que havíem presentat avui, és a dir, la Llei de Farmàcies i la Llei de Contaminació Atmosfèrica i Acústica, per al proper Consell, a condició que hi hagués un acord de que passessin amb prioritat, suposo, a d'altres lleis que es podran inscriure.

Tot això perquè aquestes lleis es puguin examinar d'una manera més tranquil·la, amb menys presses i amb menys cansament per part dels Consellers perquè portem ja un dia molt carregat de feina i avui un altre que encara no s'ha acabat, i això ens permetria examinar les altres lleis, com la Llei de Nacionalitat o la Llei d'Arrendaments avui, més acuradament i amb més tranquil·litat.

Demana que la Cambra es pronunciés si està d'acord amb aquesta proposta de la Comissió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, d'una certa manera recolliria —si entenc bé la proposta que fa el Sr. Cassany en nom de la Comissió— el parer del Govern que ens havia manifestat en els informes d'aquestes lleis, que li semblava al Govern que necessitaven petits ajustaments tècnics per fer-les més fàcilment aplicables.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Crec que els ajustaments tècnics que posa l’informe de Govern... No parla d’ajustaments tècnics sinó que més aviat ha sigut un informe de Presidència perquè crec que no han tingut temps de mirar-les amb els seus tècnics i poder donar el seu avís.

Proposo al Sr. Cap de Govern que, ja que els-hi ha passat el termini d’esmenes, la Comissió està oberta a rebre per carta els suggeriments que es puguin dir. Penso que podran ser recollides per la Comissió i introduïdes com una esmena ja acceptada per la Comissió.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Si no ho entenc malament, s’han acabat els terminis legals per formular esmenes i es proposa retirar unes lleis, retirar de la sessió d’avui...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Es podria considerar que es un retorn a la Comissió i que dóna opció...”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“És això. Aplaçar és una cosa; retirar les lleis, a la pràctica pot ser igual, però en sentit legal penso que és retirar la llei, que torni a la Comissió i presentar-la una altra vegada, si és que es vol donar oportunitat a obrir un altre termini d’esmena. Si el resultat pot ser igual, la vestidura jurídica és una altra: si és un aplaçament de la sessió és una cosa, si és una retirada i tornada n’és una altra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Entenc que és un retorn a la Comissió, és a dir, que es torna a obrir el termini d’esmenes i el possible informe del Govern. No?”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“No, no. La voluntat de la Comissió és de posposar aquestes lleis pel proper Consell, no de tornar a obrir un termini d’esmenes.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La proposta és que, ja que la Sra. Bibiana Rossa ens ha fet arribar els seus suggeriments —que no són esmenes, sinó que molts són suggeriments de redacció, molts dels quals a la Comissió els hem acceptat de bon grau—, doncs, per a la Llei de Contaminació Atmosfèrica que es faci el mateix: el Ministre corresponent que envii via correu, via carta o que comparegui a la Comissió, ens digui el seu parer i nosaltres ja ho recollirem. No anem aquí a fer una batalla i si hi ha una cosa que es pot millorar, estarem encantats de millorar-la, però no tornant a presentar la llei, ja que no la retirem.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Penso que val la pena aclarir els principis conceptuals d’una cosa. Si un Ministre o el Cap de Govern es manifesta a títol particular a favor d’una cosa o d’una altra, no obliga a la col·legialitat del Govern davant aquesta Cambra; és a dir, les coses són formals o no ho són.

Tal com es presenta aquesta llei, encertadament o no encertadament, el Govern no hi ha fet esmenes, i si es vol discutir el procediment normal i jurídic vostès estan en ple dret de fer-ho, però prenguin una decisió en un sentit o en un altre. És a dir, si s’aplaça, si la decisió

és aplaçar l'ordre del dia i traslladar-lo a un altre dia, evidentment, s'ha tancat el termini jurídic perquè el Govern pugui formular esmenes.

Si la decisió és que la Comissió retira o el Consell decideix que torna a la Comissió, evidentment que es pot obrir un altre termini d'esmenes que el Govern utilitzarà o no utilitzarà, de moment no ho sé. Però, per ser clars, aquí hi ha dues opcions i no en veig cap més.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La decisió de la Comissió era d'aplaçar aquestes lleis per alleugerir el Consell d'avui, posposant-les per al Consell vinent, no de tornar-les a entrar a tràmit amb un nou termini d'esmenes. Em sembla que aquesta era la voluntat de la Comissió.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Volia intervenir per una qüestió de Reglament però el Sr. Cassany i el Sr. Cap de Govern han dit part del que volia dir. Entenc que aquesta és una llei important que en el Consell hem de debatre quan abans millor; per tant, accepto que es retiri però que es retiri en el sentit d'ajornar, no que tornem a començar el procés d'elaboració legislativa de la llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, l'acord seria el següent: aplaçar-ho per al proper Consell. D'acord?”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, la proposta no era sobre aquest tema. Era la proposta que ha fet abans el Sr. Santamaria de no llegir les lleis. Hi estic d'acord, però el que sí demanaria és que les dues lleis qualificades que ens queden, que és la d'Educació i la de Nacionalitat, sí que es llegissin.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Faria una observació; crec que si els hi donem el tractament hauria de ser el mateix perquè tots han pogut tenir igualment coneixement.

Pel que fa referència al Codi de la Nacionalitat, no oblidem que a part de les observacions que fan referència als Delegats Permanents, ja s'ha llegit en el Ple d'aquesta Cambra i és pràcticament al 99% la mateixa llei que es va llegir farà aproximadament uns 8 mesos o una mica és, potser 10 mesos.

És una pràctica bastant habitual d'aquesta Cambra de llegir les lleis, però les lleis són de domini públic i els ciutadans les poden consultar sigui als Comuns, amb els edictes pertinents, sigui a la pròpia Casa de la Vall, on se'ls pot lliurar les còpies que tot ciutadà desitgi. En principi, tothom n'ha de ser coneixedor. Llavors jo mantindria, Sr. Dolsa, que si s'adoptà el criteri per a una, prosseguim també amb les altres.

En el cas de la Llei de Nacionalitat, òbviament encara és més justificat perquè ja se n'ha debatut llargament en aquesta Cambra i en el seu moment ja es va llegir íntegrament. Unicament s'hi han aportat esmenes de regularització a les noves institucions després de l'adopció de la Constitució, d'aquest Codi de la Nacionalitat, però el plantejament polític i tècnic segueix essent el mateix.

Bé, llavors l'acord que es prendria seria d'ajornar el punt número 12 i el punt número 13, es a dir, “Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei d'Ordenació Farmacèutica,

i Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei sobre la Contaminació Atmosfèrica i Acústica”, per al proper Consell.

Passaríem al punt següent de l'ordre del dia.”

7. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Reguladora de les Ordinacions dins del marc de la Constitució.

El M.I. Sr. Síndic General:

“No hi ha cap esmena a aquesta llei. Hi ha únicament l'informe del Govern que no té cap esmena ni cap consideració a fer. Si no hi hagués cap observació per part de cap Sr. Conseller, la donaríem per aprovada.

Vull precisar que únicament és una llei que regularitza el tema de les ordinacions en base al que ara disposa la pròpia Constitució, que no contempla les ordinacions que són textos promulgats per la Cambra que caduquen cada any; en aquest cas, l'únic que es fa és donar-les-hi rang de Llei amb potestat de modificació per part del Consell o del Govern quan ho cregui adient.

Doncs, donaríem per aprovada aquesta Llei i passariem al punt número 8.”

8. Examen i aprovació, si escau, del Projecte de Llei de Modificació de les Tarifes Elèctriques de l'Ens Forces Elèctriques d'Andorra, per a l'any 1993.

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“En nom de la Comissió hauríem de fer una esmena a l'article 1r. Allà on posa “Les tarifes reglamentàries d'electricitat per a tot el territori del Principat, es fixa com segueix...”, la paraula “reglamentàries” l'hauríem de suprimir perquè, evidentment, no estan fixades per reglament i s'hauria de deixar: “Les tarifes d'electricitat per a tot el territori del Principat, es fixa com segueix...”, suprimint la paraula “reglamentàries”, perquè la Comissió pensa presentar a aquest Consell, dins un termini bastant curt, un Projecte de Llei de Modificació de F.E.D.A., perquè sigui realment a nivell reglamentari que el Govern pugui fixar les tarifes de F.E.D.A..”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Em sembla que, en principi, és totalment justificada l'observació que fa el Sr. President i s'acceptaria doncs aquesta llei si no hi ha cap més observació.”

El M.I. Sr. Ministre d'Agricultura, Comerç i Indústria:

“Gràcies, Sr. Síndic.

El Govern no hi veu cap inconvenient en treure la paraula “reglamentària”. No obstant això, la paraula “reglamentària” aquí crec que no vol dir que ha estat aprovada reglamentàriament, sinó no es presentaria al davant d'aquesta Cambra per aprovació de les tarifes. No hi ha cap inconvenient.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Tots som conscients del pla d'inversió de F.E.D.A. i tots som conscients de la necessitat d'infraestructura complementària que necessita encara aquesta parapública. El que sí que és evident també és que per un costat hem de vetllar pels interessos de l'Estat, però per l'altre costat també hem de vetllar pels interessos dels usuaris, i ens semblaria una mesura prudent, una doble mesura en aquest cas.

Primera, ja ho vam manifestar en l'aprovació del Pressupost de l'any passat, de que ens semblava un impacte important el fet d'incrementar un cànon del 10% a l'usuari més un 6% de tarifa, que és el que es va aprovar l'any passat, però també ens sembla un impacte a l'usuari el fet —ja sé que és per motius de devaluació i per motius altres que no depenen en aquest cas de la parapública— també és un impacte ara d'un 6% a l'1 d'agost, i d'un 4% per aquests motius.

Ens semblaria molt oportú que el Govern presentés en el decurs del Pressupost General per a l'any vinent, les previsions exactes de les parapúbliques, en aquest cas de F.E.D.A., i que en el transcurs de l'any aquesta Cambra no hagués d'aprovar res més, sinó que el deixéssim, canviant la llei, a potestat, en aquest cas reglamentària, del Govern i a la seva responsabilitat i, evidentment doncs, a la responsabilitat de la majoria que li dona suport.”

Aquesta és la manera amb què les coses haurien de funcionar d'aquí endavant. I haurien de funcionar d'aquí endavant amb la consegüent publicitat que el Govern hauria de fer de l'augment de tarifes i dels motius o de les motivacions que el porten a augmentar les tarifes, que en aquest cas sempre és una decisió del Govern a proposta de la parapública. Això per un costat.

Per un altre costat, havíem demanat, i jo personalment havia demanat en el decurs del mes de febrer d'aquest any, que es facultés a la Comissió de Finances per fer una auditoria de gestió, una auditoria tècnica de les parapúbliques.

Pels motius que siguin, aquesta auditoria d'aquesta parapública en concret no s'ha acordat de fer. Per quins motius no ho sé, un dia o altre es diran, però sí que fóra important que haguéssim tingut tot aquest recull de dades de totes les parapúbliques, tant a nivell d'auditories comptables —que ja les fa aquesta casa cada any—, però també d'auditories a nivell de gestió i tècniques perquè el Govern i el Parlament de l'any vinent tinguessin més a mà el balanç consolidat de la situació de les parapúbliques.

En algun cas sí que ha servit aquesta facultat que ens va concedir el Consell General a Finances, perquè vam poder demanar el moviment dels fons d'inversió de la CASS durant l'any 93. Per quelcom ha servit, però hauria sigut important que s'hagués pogut fer, també, de FEDA i d'altres parapúbliques. És tot el que volia dir.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, he de demanar excuses perquè no entrem una mica en el debat perquè crec que s'han de diferenciar les dues coses. Una cosa és el control de finançaments i plans de finançaments d'una parapública o de qualsevol societat privada, i una altra és una necessitat en un moment determinat d'un augment de tarifes que, evidentment, s'han de justificar i pensem que les justifiquem. Una altra cosa és que no estiguin suficientment justificades i que es puguin demanar més informes, més estudis i aparcar aquesta necessitat més endavant per circumstàncies x.

Jo només volia recordar que, evidentment, en el moment d'un pressupost, tant del Govern com del Consell General o de qualsevol parapública, es preveu com a previsió pressupostària un augment de tarifes, tant d'ingressos com de despeses, i crec recordar —m'ho dirà el Ministre de Comerç, Indústria i Agricultura— que en el pressupost de la parapública presentat davant del Consell General hi havia una previsió d'augment d'un 6% i, el que es proposa ara, l'augment de la tarifa, que correspondria més elevada almenys ho intentem justificar, correspondria més elevada que aquest 6% pels augments que hi ha hagut de l'electricitat d'importació, i tenint en compte el pla d'inversió es proposa un augment inferior al pressupostat.

Això vol dir que té ja unes conseqüències: que serà el retardament del pla d'inversions. Evidentment, si ara anem amb tarifes més baixes o es distorsionen les previsions que hi han, això voldrà dir que no solucionem el problema sinó que el retardarem fins d'aquí un any o dos, perquè si les inversions són necessàries ara no complirem. És a dir, si hi ha una necessitat un dia o altre s'ha de cobrir, un altra cosa és que discutim si és necessari o no, però en rebaixar la proposta que fem avui vol dir que d'aquí a un any, d'aquí a dos —no ho sé—, s'haurà de fer tres vegades més, quatre vegades més o cinc vegades més. És a dir, qualsevol baixa de tarifa és traspasar el problema a un altre moment. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi ha cap més intervenció, gràcies pels aclariments que ens ha proporcionat...”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Solament vull fer un aclariment al Sr. Cap de Govern perquè el que a nosaltres ens preocupa és l'increment del cost de l'energia elèctrica i que la situació econòmica de les famílies actualment al nostre país i del propi comerç no és l'òptima perquè anem fent increments del cost de l'energia elèctrica, sense que el seu augment sigui totalment justificat i que el pla d'inversions que faci FEDA, per la nostra part creiem que Govern hauria de considerar d'intentar modular-lo perquè els increments que faci FEDA no els hagi de sustentar amb tanta virulència el propi usuari.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Comprenc que és una inquietud que ens preocupa, suposo, a tots els que tenim responsabilitats polítiques en els diferents àmbits.

Estem en una època de crisi econòmica i, per altra part, hi ha pressions de fora per regularitzar una situació, però crec que s'ha de diferenciar la qüestió política de la realitat econòmica. Si funciona FEDA com Telèfons o com qualsevol empresa particular moguda per una necessitat econòmica, com a empresa particular hi ha una realitat: se'ns ha apujat l'energia d'importació un 12%; per tant, això són números cantats. Es poden discutir els números, si en lloc del 12 és l'11, si el pla d'inversió en lloc de fer-lo a 20 anys el fem a 50 anys o a 3 anys, això es pot discutir, però els números canten i hi ha una necessitat.

Llavors s'ha d'analitzar també la necessitat social, és a dir, si apujant —per no enganyar-nos—, un 12% té un impacte social, doncs hem de decidir que aquesta diferència l'assumim a fons perdut o com a subvenció social per a les classes més necessitades, però la clarificació entre un funcionament com a empresa privada barrejant-lo amb funcions socials, crec que seria un error per part del Consell.

Per tant, es pot discutir la necessitat o no, si els números són exactes o no, però la decisió ha de ser clara: si s'acorda diferent del que preveuen els números s'ha de decidir si això va a subvenció social o a subvenció política o al que sigui.

A més, crec que no s'entendria gaire una actuació que ha tingut aquest Consell General a proposta del Govern, que és imposar el consum de certs serveis parapúblics, con Telèfons, FEDA, etc., fa pocs temps, i després reduir per un altre costat el que realment surt que s'ha de pagar. Crec que seria o desvirtuar una cosa o desvirtuar-ne una altra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, hi ha dues paraules més demanades, demanaria que encara que el debat és certament interessant, crec que se n'ha portat ja moltes dades, però avui es tracta bàsicament d'aprovar una sèrie de lleis que tenim encara en cartera.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

És únicament per aportar una precisió al que acaba de dir el Sr. Ramon Canut i la faig com a President de la Comissió d'Economia. Efectivament, el Consell General va aprovar que es poguessin dur a terme aquestes auditories aprofundides i això pertany a l'àmbit d'actuació de la nostra Comissió. La nostra Comissió ha fet unes auditories més específiques i concretes de FEDA i STA, el resultat de les quals no ens ha satisfet en relació a l'encàrrec que havíem fet als auditors i hem fet, com també ha dit el Sr. Canut, aquest altre treball complementari pel que fa la gestió dels fons de vellesa de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

L'altra auditoria que el Sr. Canut evocava aquí i que ha demanat amb insistència la nostra Comissió, a la Comissió li ha semblat que dins el seu pla de treball estàvem ja carregats amb altres activitats que la Comissió ha considerat prioritàries i per això no s'ha fet, de moment, aquesta auditoria.

Ja que s'ha evocat aquí volia que en quedés constància al Consell. Gràcies.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Com que han parlat que una puja en l'energia podia repercutir dins l'estalvi familiar, jo també voldria demanar al Govern si Indústria té algun pla de planificació energètica com, per exemple, posar en marxa una promoció d'energies alternatives, tarifes nocturnes o campanyes de sensibilització per a l'estalvi energètic, cosa que és igual d'útil i educa a la població a consumir menys i a dependre menys de l'exterior.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Estic d'acord amb Vostè, Sr. Síndic: el que avui hem de fer aquí és aprovar les lleis.

El problema és que, ja vaig dir-ho l'altre dia, trobo a faltar el debat d'orientació política i de política general del Govern que és on, segurament, hauríem pogut debatre tots aquests temes. La inquietud és que, clar, com que en aquesta sala no hem tingut aquest debat, la preocupació de molts de nosaltres és que temes de política que s'haurien de debatre per saber exactament quin tipus d'orientació es vol agafar a nivell de certs aspectes, com el de les tarifes elèctriques, a nivell del Govern no s'ha pogut debatre i avui amb una llei que és justament una llei puntual, hem d'intervenir perquè moltes vegades aquest debat no hi ha sigut.

Lamento però tampoc vull fer polèmica de que no s'hagi fet. Els seus motius hi haurà per no haver-se fet, però el que és segur és que l'opinió pública ha de saber quina és la voluntat dels seus polítics en certs aspectes, i quan hi ha l'ocasió permeti'm que intervingui en aquesta Cambra per demostrar la meva opció política i la meva defensa dels interessos de segons quins aspectes pel que fa l'administrat envers l'Administració."

El M.I. Sr. Cap de Govern:

"Com a resposta a la Sra. Maria Reig li contestaré que no, i quant a la intervenció del Sr. Miquel Aleix, he de contestar que la política en aquest cas concret s'ha definit i l'ha definit aquesta Cambra en el moment en què va aprovar el Pressupost."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Bé, donàriem per aprovada la Llei de Modificació de les Tarifes Elèctriques de l'Ens Forces Elèctriques d'Andorra, amb l'esmena —si m'ha semblat entendre no hi havia cap oposició per part del Sr. Conseller d'Indústria—, que ha proposat el Sr. President de la pròpia Comissió.

Passàriem al següent punt de l'ordre del dia, i si és possible tenint en compte l'observació general que ha fet el Sr. Miquel Aleix."

9. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada d'Educació.

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

"Sí, gràcies.

Demana si es pogués llegir el preàmbul perquè pot resultar aclaridor. Si bé no serà tan extens com pot ser llegir tota la llei, penso que pot ser aclaridor per veure quins són els principals elements del contingut de la llei. Gràcies."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Sí, demanarem al Sr. Secretari que llegeixi el preàmbul i així ens podrem fer una idea global de la pròpia llei."

El Sr. Secretari General:

"Preàmbul.

L'estructura educativa del nostre país, peculiar pel fet que hi coexisteixen diferents sistemes educatius forans que fins fa pocs anys han complert la funció d'ensenyament nacional, ha anat adquirint durant els darrers decennis una complexitat notable. La seva comprensió requereix necessàriament l'anàlisi del procés històric de decantament que s'ha anat produint al llarg dels darrers cent anys.

Històricament, la responsabilitat de l'educació requeia en els Comuns, que eren els organitzadors d'una gran part de la vida de la comunitat. No fou fins al final del segle passat, cap al 1880, que en algunes parròquies, amb un mestre pagat pel Comú, van instal·lar-se les primeres escoles congregacionals.

Després, des de 1900, van obrir-se les primeres escoles primàries franceses a diverses parròquies, tot i que la seva situació no va regularitzar-se fins a la promulgació del Decret sobre les escoles i el Liceu del Copríncep Francès a Andorra, l'any 1982. A partir

de l'any 1930 van obrir-se també diverses escoles espanyoles en diferents parròquies. La seva situació jurídica no es regulà fins a la signatura del conveni entre el Copríncep Episcopal i el Govern espanyol, l'any 1981. Unes i altres han assegurat la formació de primera i segona ensenyança del conjunt d'estudiants del nostre país.

L'any 1966 comença a funcionar el col·legi Sant Ermengol, bastit per la Mitra en un terreny cedit pel Consell General, i l'any 1968 s'inaugura el nou centre de la Sagrada Família a Santa Coloma: l'Institut Janer. Tant l'un com l'altre van ser després subvencionats íntegrament pel Consell General a fi que imparteixin l'ensenyament en règim de gratuïtat.

L'any 1972, el Consell General va posar en marxa el programa d'andorranització de l'ensenyament, destinat a preservar la identitat i les peculiaritats del nostre país. En aquells anys, i mercès a la iniciativa d'un grup de ciutadans, va crear-se l'escola especialitzada Nostra Senyora de Meritxell com a centre d'educació especial. L'any 1982, el Govern va promoure la creació d'un sistema educatiu propi amb la posada en marxa de l'Escola Andorrana.

Dins el sistema d'educació andorrà s'han creat més recentment uns altres dos centres de formació: l'Escola d'Informàtica i l'Escola Universitària d'Infermeria. Ambdues escoles, que inicien les seves activitats l'any 1988, responen a necessitats concretes del nostre món laboral i afavoreixen el sector de serveis que pren cada cop més importància dins la nostra societat.

Aquesta és l'estructura educativa andorrana en el moment en què el poble andorrà assumeix la plena sobirania amb la promulgació de la Constitució. Aquesta Llei estableix l'estructura educativa andorrana a partir de la realitat existent: la de diversos sistemes educatius que coexisteixen dins d'una sola estructura educativa, una especificitat certament enriquidora, a la qual no es vol renunciar.

La present Llei desenvolupa, en primer lloc, el dret de tota persona a l'educació, dret que la Constitució reconeix amb el caràcter de fonamental i estableix l'escolarització obligatòria i gratuïta fins als 16 anys; el dret dels adults a la formació bàsica, i el principi d'igualtat en l'accés als nivells superiors de l'ensenyament. Es refereix també a la llibertat de càtedra dels ensenyants, i als drets dels pares d'alumnes a escollir el tipus d'educació que desitgen per a llurs fills, així com als drets dels alumnes.

A partir de la proclamació constitucional del dret a l'educació com un dret fonamental, l'Estat andorrà ha de dotar-se dels mecanismes per fer-lo efectiu, i a aquesta finalitat obeeix el sistema educatiu andorrà. Amb aquest sistema, poden coexistir altres sistemes educatius, amb el sol requisit que es conclogui prèviament el corresponent conveni.

Pel que fa als centres docents, la llei distingeix entre els públics i els privats. La llei configura els centres públics d'una forma molt àmplia, entenent com a tals no sols aquells que depenen de l'Administració de l'Estat, sinó també tots els altres que, lligats per conveni, concert, contracte o altra fórmula d'acord de voluntats amb el Govern, serveixin finalitats públiques. Amb ells coexistiran centres privats com a expressió del principi constitucional de llibertat d'ensenyament i de llibertat de creació de centres docents, en funció de la lliure iniciativa. Quant a aquests centres, el paper de l'Estat es limita a controlar i garantir que imparteixin llur docència en condicions suficients per fer efectiu el dret constitucional de llurs alumnes a obtenir una educació ordenada al

ple desenvolupament de la seva personalitat i dignitat, en el respecte de la llibertat i dels drets fonamentals.

La regulació de l'ensenyament especialitzat es deixa al Govern, per via de reglament, però es reserva a la llei ordinària la creació de centres d'ensenyament superior o universitari.

Per últim, la llei es refereix expressament a la situació dels diferents centres educatius que actualment estan oberts a Andorra i que imparteixen estudis d'acord amb els sistemes educatius espanyol o francès. La situació i l'estatut dels centres docents d'ensenyament francès i espanyol dependents de les Administracions públiques dels països veïns, així com el col·legi Sant Ermengol i les escoles de la Sagrada Família han de regular-se per conveni amb el Govern d'Andorra.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, penso que avui el Consell té l'oportunitat d'examinar la Llei Qualificada d'Educació i penso que, per tant, és un dia molt important per a la comunitat educativa del nostre país. Una comunitat educativa que iniciarà o reiniciarà ben aviat el proper curs acadèmic, i una comunitat educativa que, a la vegada, està esperant des de fa un cert temps amb molt interès aquesta llei.

En primer lloc perquè ve a posar una mica el marc necessari dins tot el panorama educatiu d'Andorra. És una llei que té una estructura bastant simplificada en quatre grans títols. Per un costat, recull el dret constitucional a l'educació que, a més a més, és un dret fonamental i per això és una llei qualificada —tots els drets fonamentals s'han de regular per llei qualificada, no és per caprici que porta aquest atribut de qualificada—. Com dèiem, recull el dret a l'educació i, a la vegada, emmarca com s'ha de traduir en termes reals aquest dret a l'educació; per tant, el que es tracta de deixar molt clar és el principi fonamental de l'ensenyament obligatori gratuït dels 6 als 16 anys i, a la vegada, es tracta també de deixar molt clar que de moment aquest dret a l'educació obligatòria i gratuïta queda assumit pel conjunt de l'estructura educativa andorrana, una estructura educativa que es reconeix com a plural, integrada per diferents sistemes educatius.

D'altra banda, però, penso que hi ha un sector de la comunitat educativa que especialment ha de rebre la discussió d'aquesta llei amb un interès més intens. Es tracta, sens dubte, de l'Escola Andorrana.

En primer lloc, aquesta Llei ofereix la pauta de desplegament del sistema educatiu andorrà des d'un punt de vista legal. Existia ja la Llei de l'Escola Andorrana, però no quedava integrada dins un ordenament jurídic més ampli en matèria educativa. Aquesta Llei vol ser el marc legal a partir del qual s'ha de desenvolupar legalment el que és el sistema educatiu andorrà, i la pròpia llei encomana la realització d'una Llei del Sistema Educatiu Andorrà.

En tot cas, sí que la llei assumeix de forma molt clara que el sistema educatiu andorrà i, per tant, l'Escola Andorrana queda definida com d'ensenyament públic estatal al nostre país. D'altra banda, la llei, a través de la política de convenis, fa que els ensenyaments públics no andorrans contribueixin també a assumir aquella necessitat de formació obligatòria i gratuïta que reconeix la Constitució.

Es tracta, per tant, d'una llei que no únicament afecta —encara que sí de forma molt clara— a les escoles andorranes, al sistema educatiu andorrà, sinó que afecta —com dèiem al principi— al conjunt de la comunitat educativa del nostre país. És una llei que ofereix un marc molt ampli de desenvolupament per a tots aquests sistemes educatius, una llei que situa en un lloc prominent al sistema educatiu andorrà, ja que a més encomana al propi Parlament que desenvolupi una llei específica per regular l'estructuració d'aquest sistema educatiu.

En definitiva, penso que es tracta d'una llei llargament desitjada, una llei que potser pels avatars de la política i de la vida parlamentària s'ha entretingut una mica més del compte, però bé, penso que és bo que aquest text legislatiu sigui aprovat pel Consell General poc després de l'entrada en vigor de la Constitució. Penso que, a més, així hem pogut també aprofitar una mica el retard per fer una cosa més coherent. Penso, en definitiva, que és bo que la llei que regula el dret a l'educació s'hagi pogut votar després que el dret a l'educació hagi sigut recollit per la Constitució com un dret fonamental.

Finalment, també voldria assenyalar que ha sigut una llei en la qual s'hi han esmerçat forces hores de dedicació, i s'ha treballat amb el Govern en termes d'estricta col.laboració. Penso que en aquest sentit el diàleg o la col.laboració de poders, que no ha de ser contradictòria amb la separació de poders, ha funcionat de forma molt clara entre el Ministeri i la Comissió legislativa i penso que és bo que es pronunciïn a partir d'ara els Consellers Generals que tinguin alguna cosa a considerar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Ladislau Baró ha fet bé en recordar que havia estat consensuada i treballada conjuntament amb el Govern, i per això es justifica que l'informe del Govern és totalment favorable a l'adopció d'aquesta llei.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, sobre aquesta llei en primer lloc diré que la votaré i la votaré molt content. Però voldria fer una reflexió general que, sense voler complementar la que acaba de fer el company Ladislau Baró, diré que m'adhereixo a l'exposició que ell ha fet.

Crec que l'exposició de motius de la llei és molt interessant perquè ens dóna aquesta visió històrica i, per tant, podem estar orgullosos d'estar, jo crec... Un dia, aquí, el Sr. Subsíndic ens va fer —no un dia, sinó un gran dia, que va ser el de l'aprovació del text constitucional— un parlament emocionat, parlant de que podríem dir el dia de demà que havíem assitit a aquella sessió. La votació d'aquesta llei, per a mí, és gairebé tan important com aquella perquè des del punt de vista del nacionalisme andorrà, això és una fita transcendental, però per a mí insuficient, i és per això que he demanat la paraula.

És transcendental perquè, clar, venim de molt lluny, venim d'un país pobre que no es podia pagar unes escoles o en què els pares de família a través dels Comuns, a principis de segle, se les pagaven. Un país que va rebre una educació que venia de fora, que va agrair i que a molts dels que estem aquí ens ha permès de formar-nos, però que també ha vist la seva identitat nacional malmesa per un fenomen immigratori que ha portat la riquesa al país però que ha fet trontollar la nostra identitat personal.

És per això que a mí m'agrada aquesta llei i m'agrada aquest preàmbul, perquè és el reconeixement de la nostra sobirania, però també em fa fer avui aquesta intervenció per dir

que em deixa insatisfet. És una mica la teoria del vas mig buit o mig ple, és a dir, no teníem res i ara tindrem aquesta llei. És per això que he dit que la votaré però a mi no em satisfà perquè crec que el que hem de fer, mitjançant aquesta llei, i sobretot l'altra que ha anunciat el President de la Comissió, és anar a reforçar la nostra identitat mitjançant un sistema educatiu andorrà que reforci la nostra identitat. Una identitat que abans es transmetia per tradició oral però que avui, pel país que tenim i que hem volgut, no és així; no és així en tots els casos.

Penso que especialment el capítol que parla d'altres sistemes educatius que l'andorrà mereix un desenvolupament, un desenvolupament que ha de venir d'un debat d'orientació política general i, per tant, és un tema que els Consellers que estiguin aquí l'any vinent o que probablement els candidats a les eleccions del mes de desembre hauran de plantejar, penso, gairebé al mateix nivell que tots els plantejaments de política econòmica. Dit d'una altra manera, podem tenir molt progrés econòmic però si perdem la identitat això es convertiria en "Andorra societat anònima", i crec que tots reconeixem que seria una catàstrofe per a la nostra identitat nacional.

Vull dir amb això que reforçar l'escola andorrana, almenys per a nosaltres, és un objectiu prioritari. Mantenir l'aportació cultural exterior dels ensenyaments espanyol i francès és bo sempre que, mitjançant aquests convenis que ja s'han començat a fer i que aquest Govern ha signat —i també s'ha de dir que ha sigut un progrés extraordinari des del punt de vista de la nostra responsabilitat com a Estat—, sabem que amb això no n'hi ha prou. Ha de quedar clar que a Andorra, mitjançant la Constitució, la sobirania ens permet manar a casa nostra i aquests ensenyaments que volem s'han d'adaptar a aquestes situacions.

Per tant, trobo a faltar en aquesta Llei —probablement això vindrà a la propera— una definició estricta dels canals pels quals aquests ensenyaments estrangers s'han d'adaptar per defensar la nostra identitat personal, perquè sinó aquest Parlament podrà votar un Codi de la Nacionalitat integrador, podrà votar una Llei d'Immigració molt restrictiva, però si els fills d'estrangers que han volgut i hem acceptat a casa nostra no reben una formació estrictament andorrana, el dia que accedeixin a la nacionalitat andorrana no hauran estat assimilats a la nostra identitat nacional i això, repeteixo, seria una catàstrofe per al nostre poble.

I amb això acabaré. Entenc que accepto que hem omplert mig vas, que hem d'anar més lluny, que hem de defensar encara més la nostra identitat, a partir del moment que entenc que aquesta és una pedra important i transcendental. Doncs, la voto amb orgull i amb alegria però manifesto que estem a mig camí i que encara hem d'omplir l'altra part del got. Gràcies.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, amb l'esperit de la intervenció del Sr. Bartumeu hi estic completament d'acord. El que passa és que em sembla que ha fet potser una comprensió insuficient de la Llei; potser, en tot cas, n'ha fet una lectura que no es ben bé la que la Comissió n'ha fet.

Nosaltres estem convençuts que aquesta llei garanteix a l'Escola Andorrana tot aquell desenvolupament que les autoritats polítiques d'Andorra li vulguin donar. El que passa és que nosaltres entenem que una llei no pot ser únicament una proclamació de voluntarisme o de bones intencions, sinó que ha de ser fruit d'una decisió política que es pugui tirar endavant.

Entenem-nos: el nostre país té un gruix d'estudiants o de nois en edat de formació molt important que actualment reben la formació en diferents sistemes educatius. Evidentment, seria important de cara al refermament de la identitat andorrana, que tot aquest conjunt de nois poguessin tenir accés a l'Escola Andorrana. Això, evidentment, és una opció econòmica, és una opció política i, després, és una opció de discurs econòmic, és una opció de política pressupostària.

Entenc que, a mig termini i en aquest sentit, caldrà que el pressupost destinat a l'Escola Andorrana vagi augmentant. A mig termini és bo que l'Escola Andorrana vagi assumint el gruix de la formació d'infants del nostre país. El que passa és que és una opció que no es pot fer de cop, i a més és una opció que tampoc hauria de ser exclusiva. Els pares poden continuar optant pels altres sistemes educatius, sistemes educatius que, per altra banda, a través de la política de convenis que s'està seguint, ja inclouen els programes de formació andorrana dins del seu plantejament. Que es pot prémer més? Sempre, però la política mai és anar de res a tot en un únic pas sinó que s'ha d'anar prement gradualment.

En aquest sentit entenc que aquesta llei és ajustada a la realitat. En primer lloc, a la realitat social que tenim. En segon lloc, a la realitat de disponibilitats pressupostàries amb les que actualment el Govern compta. A més, és una llei prèvia a una reflexió molt profunda sobre on volem que arribi l'Escola Andorrana.

Perquè, és clar, fins ara hem concorregut tots a les eleccions amb programes més o menys nacionalistes però, com deia abans, no n'hi prou amb declaracions de bones intencions. Els plantejaments nacionalistes moltes vegades tenen al darrera implicacions econòmiques importants; per tant, aquest tema no només ve lligat —com deia abans el Sr. Bartumeu— a l'importantíssim tema de la identitat vinculat a la nacionalitat i a la immigració, sinó a la quantitat de recursos econòmics que el país està disposat a esmerçar en matèria educativa i a esmerçar en el sistema educatiu.

No he volgut fer aquest debat en aquest Consell —penso que és un debat que s'ha de fer—, perquè entenc que és un Consell que té sobretot el mandat de fer la Constitució i de fer unes quantes lleis marcs i urgents que permetin que els diferents actors de la vida social del país puguin desenvolupar-se. Ara bé, un debat més aprofundit sobre la capacitat de penetració que ha de tenir el sistema educatiu andorrà no és un debat a nivell legislatiu, és un debat a nivell pressupostari.

Estem d'acord amb la voluntat política d'anar en aquest sentit, però veiem quants recursos econòmics estem disposats a esmerçar-hi. És un debat que hem de fer i entenc que a partir de la propera campanya electoral estem tots emplaçats a iniciar-lo.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Renovaria una mica el que he dit en l'apartat anterior, que aquí no estem fent debats d'orientació política general i, per tant, demanaria que miréssim de cenyir-nos al punt de l'ordre del dia.

Llavors donaria —suposo que és per completar l'exposició del Sr. Baró— un temps de paraula curtet al Sr. Bartumeu, que té un gran esperit de síntesi. Després li tocaria al Sr. Cassany, al Sr. Cap de Govern i a la Sra. Maria Reig. Llavors, com que no hi ha esmenes, passariem a l'adopció o no d'aquesta llei.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Efectivament, és per completar, no per debatre perquè, com diu el Sr. Baró, no hem de fer debat però em sembla que hem de precisar perquè no em dec d’haver acabat d’explicar bé.

Jo no posava en qüestió que aquesta llei no anés prou bé per reforçar l’Escola Andorrana. Per contra, el que sí que posava en qüestió, i ho torno a precisar, és que s’han de definir molt bé —però també he dit que ho hem de fer en la propera campanya electoral i, doncs, ho haurà de fer el proper Consell— els continguts de formació andorrana que el Govern determini per conveni que han d’aplicar els ensenyaments estrangers.

A mi em preocupa això. No em preocupa reforçar l’Escola Andorrana perquè entenc que la voluntat actual, i he de creure que la voluntat futura, quedarà més refermada i reforçada. Em preocupa que no es puguin consolidar aquí uns ensenyaments forans als quals nosaltres, des de la nostra sobirania, no imposen uns continguts d’andorranitat suficients.

Això és el que em preocupa. I a partir d’aquí, intentant fer honor a aquest esperit de síntesi que se m’atribuïa, ja he dit tot el que havia de dir; no fent debat, fent complements i penso que estem totalment d’acord.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Era per dir que aquesta llei l’hem votat amb tot el convenciment de que fèiem quelcom de bé; en fi, l’hem votat, l’hem elaborat a nivell de la Comissió conjuntament amb el Govern. Potser que tingui alguna llacuna que es podrà solventar més tard. Estic molt d’acord amb el discurs nacionalista que fa en Jaume perquè jo sóc un nacionalista convençut i sóc dels qui també, com tots els que som aquí, hem sigut víctimes d’un colonialisme cultural però faré remarcar que al qual hem resistit molt bé. Crec que sí, que l’Escola Andorrana ha de ser un element d’integració a la comunitat nacional i l’element potser més important de cara a tota aquesta immigració galopant que tenim actualment.

Crec que avui votarem una bona llei, si la votem, jo n’estic convençut, i que a la propera legislatura, els que siguin aquí, la podran fer més nacionalista.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Abans de passar la paraula al Ministre d’Educació i de Cultura, només dos mots per confirmar que estic d’acord amb el M.I. Sr. Síndic amb què hem de ser breus perquè no és el moment d’orientacions polítiques, però bé, ja que hi som ho he de dir.

És claríssim que per a l’andorranització o qualsevol acció nacionalista i d’integració de la gent, l’important és l’escola en un percentatge molt qualificat —a nivell matemàtic podem dir el 60, el 70, el 80 o el 50%—, però hi ha d’altres factors també integradors que crec que val la pena valorar i promocionar a partir d’aquí. No crec que sigui urgent fer-ho però una orientació política en aquest sentit també l’haurem de prendre els responsables polítics.

Tindrem una ocasió, suposo, d’aquí un rato d’examinar també un factor d’integració o d’andorranització que és la Llei de la Nacionalitat i aquí potser ens podrem estendre una mica més.

Però només volia —amb dos mots només— assenyalar en aquest tema de l’escola, que pretendre andorranitzar, que és important, a través de lleis, sí, és maco, queda bé, però crec

que la tasca més profunda l'hem de fer a nivell de població, com a responsables polítics, a nivell de carrer, perquè dubto que l'Escola Andorrana s'hagi integrat dins de la consciència social dels propis andorrans. He de dir que es va crear amb moltes dificultats i com una aventura durant l'any 1982, i a mi el que em sorprèn és que 10 anys després encara es posi —a nivell de població, no parlo a nivell de polítics— el dubte de si això és viable o no és viable, no a nivell tècnic sinó a nivell econòmic.

A mi em preocupen molt aquestes preguntes que et posen, per què l'Escola Andorrana si ens ha de costar més cèntims? Per què no deixar l'educació en funció dels Estats veïns que no ens costa res? Aquesta crec que és la pregunta essencial que ens hauríem de posar als representants polítics quan fem o quan es facin programes d'orientació política.

I ara, si em permeten, després d'aquestes quatre paraules passo la paraula al Ministre d'Educació i Cultura.”

El M.I. Sr. Ministre d'Educació Cultural i Joventut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Si globalment estic d'acord amb el que ha manifestat el Sr. Jaume Bartumeu, hi ha un punt en el qual discrepo totalment i és quan parla d'insatisfacció, vol dir que està insatisfet. Jo personalment estic molt satisfet pel fet que avui, per fi, tinguem en el Ple d'aquesta Cambra una llei com aquesta que no deixa de ser un acte d'afirmació nacional i que, per dolenta que sigui —i ho vull acceptar, al límit—, n'estic molt satisfet.

L'altre punt és relatiu al nacionalisme. Perquè és molt fàcil parlar de nacionalismes; justament aquesta setmana, durant la Universitat d'Estiu se n'ha parlat molt i a mi em fa por l'exaltació en certs moments i, en aquest aspecte, em considero més aviat pragmàtic.

Hi ha, jo diria —i no ho dic jo, ho han dit d'altres i concretament els il·lustres professors que aquesta setmana han visitat Andorra—, diverses nocions de nacionalisme i em sembla que per un altre costat —i no voldria qualificar-los— hi ha nacionalismes excloents i d'altres que més aviat són conciliants.

Crec que en el moment de plantejar aquesta llei —i així es va treballar des del Govern d'acord amb la Comissió— es va tractar de plantejar una llei oberta, oblidant potser la idea nacionalista que ens ve del segle passat i pensant una mica en el futur. I el futur del contorn que tenim nosaltres, el contorn europeu, no deixa de ser, i sinó malament aniríem i en tenim l'exemple a l'ex-Iugoslàvia, o bé ens entenem culturalment o bé acceptem els demés i serà una forma que els altres ens acceptin, o bé ens mirem de tancar.

El que s'ha intentat fer amb aquesta llei —producte essencialment de la història que tenim a Andorra— és fer una llei oberta.

Sobre la definició estricta dels canals del que heu parlat que s'han d'adoptar hi estic totalment d'acord. Potser allà on no hi estic d'acord és si estricta vol dir que el Govern no té marge de maniobres. A mi em sembla que —és una interpretació—, però és aquí on potser no estaria d'acord. De fet, el que s'ha d'anar és a mirar de tenir una màxima obertura cap a l'exterior per mirar que se'ns accepti també.

Volia essencialment precisar el fet aquest de la insatisfacció i marcar el contrari, la meva gran satisfacció.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

És per precisar. Crec haver dit que estava molt satisfet i molt orgullós de poder-la votar, aquesta llei, però que a la vegada em deixava insatisfet. Pot semblar una contradicció explicar el del vas mig ple i mig buit, és a dir, que jo també estic molt satisfet, però no n'estic del tot de satisfet. Gràcies.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, abans que contestés en Jaume Bartumeu per al·lusions, jo volia ajudar una mica a la seva intervenció perquè a mi també em passa una mica el mateix. Si bé aquesta Llei penso que és fonamental, el tipus d'educació que s'està portant aquí a Andorra en aquests moments, tampoc em satisfà.

Llavors penso que aquesta Llei —sempre amb caràcter optimista— permet a l'Estat andorrà tenir una eina que pugui encetar una nova política en matèria d'educació, tant a nivell de contingut d'aquesta educació, com a nivell de qualitat d'aquesta educació, com a nivell de tutela que l'Estat andorrà li permet fer aquesta educació als diferents establiments d'educació que hi ha, tant andorrans com estrangers.

Bé, a mi m'agradaria que aquesta llei —ja que tinc aquí al Sr. Ministre i al Sr. Cap de Govern, avui que escolten— m'agradaria que aquesta llei permetés al nou Estat andorrà —que hi crec— no fer un pas tímid sinó fer un pas decidit.

Completant dades, penso que s'ha parlat de pressupostos i de factors integradors. El Sr. Cassany ha parlat de factor integrador i ha encetat el debat d'immigració que penso que un dia ens deixareu fer aquí; a la Comissió de Sanitat, que fa molts dies que ens entrenem.

Bé, el factor integrador, Sr. Cap de Govern, el més gran que puguem tenir en aquest país és una bona política d'immigració, una bona política orientada intel·ligentment.

Pel que fa els pressupostos, parlen que l'Estat andorrà assumeixi els pressupostos en educació; això, portaria un trasbals als pressupostos. Tinc dades que puc treure del recull estadístic que ha fet fer la nostra Comissió, i l'Estat andorrà ha invertit en educació en els últims tres anys 11.000.000.000 de pessetes, dels quals 7.000 són per a educació directament dirigida a escoles i 4.000 a edificacions. No em fico en el d'edificacions perquè sembla ser que hi havia un retard important, però això, agreujat amb la falta de política sobre immigració, penso que ja l'estem pagant una mica aquesta educació.

Potser el que hauríem de fer és plantejar el nou Estat i els nous objectius de l'Estat andorrà, i a mi m'agradaria molt ser molt valent, amb el temps, i un dels pressupostos que hauríem d'assumir més ràpidament seria precisament aquest: el de l'educació.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, Sr. Síndic, jo no volia intervenir, però com que això més que un debat d'orientació política sembla l'inici de la campanya electoral, aleshores el que li diré —i per afiliar-me a algú perquè ja li he dit que no volia intervenir— és que comparteixo plenament el raonament que ha fet sobre el particular el Ministre de Cultura.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sr. Síndic, seré molt breu.

Penso que després del debat he d'estar doblement content. N'estava molt pel fet que el Ple del Consell examinés la Llei d'Educació, i n'estic molt perquè feia molt temps que en el Consell General no es parlava d'educació. Penso que avui hem tingut una reflexió bastant seriosa, potser amb una pinzelladeta demagògica sobre el tema, i que la comunitat educativa del nostre país ho mereix. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord. Bé, llavors, si ho entès bé, tots els qui han intervingut, que tradueixen l'estat general de la Cambra i del mateix Govern, s'aprovaria per unanimitat la Llei d'Educació, m'ha semblat entendre, no?”

Doncs, quedaria aprovada per unanimitat la Llei Qualificada d'Educació.

Passariem al següent punt de l'ordre del dia per l'anàlisi d'una llei que si bé no és qualificada també té la seva importància.”

10. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei de Creació de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. President de la Comissió té la paraula.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Aquesta proposició de llei que ha estat presentada aquí també ha estat consensuada amb el Govern, malgrat presenti unes modificacions bastant importants sobre el projecte inicial que ens va presentar.

Hi ha hagut una modificació que és molt important i a la seva vegada podria ser una mica conflictiva: el projecte de llei del Govern preveia l'autofinançament de la Cambra a través de subvencions de l'Administració Central; i, en aquesta, precisament, seran unes quotes les que hauran de mantenir a la Cambra de Comerç. Aquesta és la diferenciació més important que hi ha hagut dins aquesta llei.

Pel que fa la resta, hi ha hagut poques modificacions sobre el projecte inicial i realment ha estat tot consensuat amb el Govern. Aleshores, si es volgués llegir l'exposició de motius, és molt curta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D'acord, sobretot de cara als oients perquè es puguin fer una idea de per on va aquesta Llei de Cambra de Comerç.”

El Sr. Secretari General:

“Exposició de motius.

El desenvolupament econòmic que ha experimentat el nostre país en els últims decennis amb la subsegüent complexitat i la conveniència d'inserir en els corrents comercials exteriors d'Andorra, dins del marc de la Comunitat Econòmica Europea, no són per més temps compatibles amb l'absència d'una vertebració de les activitats econòmiques privades que representi i defensi els interessos generals.

La situació actual fa necessària la confluència dels interessos públics i privats envers una organització representativa de l'economia andorrana que tingui naturalesa pública, però de base privada.

Amb la creació de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra, s'omple el buit actual, dotant a l'Administració pública d'un instrument útil per al sector públic que ha de contribuir a orientar i articular la política econòmica que, constitucionalment, es deixa a les forces de mercat i a la iniciativa privada, però que precisarà d'intervencions administratives, que cal que siguin proporcionades i representatives de la llibertat d'empresa i de comerç. Precisament, aquesta necessitat d'intervencions administratives, compatible amb la llibertat d'empresa i la iniciativa privada, són les que legitimen amb plenitud la previsió d'aquesta llei sobre l'obligatorietat de pertinença a la Cambra, així com les indispensables aportacions econòmiques dels seus membres.

La Cambra participa del caràcter de l'Administració pública, ja que és una creació dels poders públics, dotada de personalitat jurídica pròpia, sotmesa a la tutela del Ministeri que reglamentàriament es determini.

Per tal d'aconseguir una plena efectivitat de la funció pública encomanada a la Cambra, són membres d'aquesta entitat, tant les persones físiques com les persones jurídiques que tinguin inscrit al seu nom una o més activitats comercials, industrials, de serveis o artesanals en el Registre de Comerç i Indústria d'Andorra.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Voldria fer una observació de caràcter general ja que fa temps que s'havia intentat passar a través d'aquesta Cambra una eina com la Cambra de Comerç i espero que sigui —al meu entendre ho serà— una eina imprescindible perquè d'una vegada per totes, en aquest país, el sector comercial i industrial, que ha estat per molts anys i que per molts anys ho pugui ser, el motor del país —el motor econòmic em refereixo—, almenys tingui a través d'aquesta eina una possibilitat de poder fer sentir i de poder fer marcar les seves postures a través del temps.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Mercès, Sr. Síndic.

Em felicito que avui puguem examinar aquí aquesta Llei de la Cambra de Comerç, perquè en l'anterior legislatura, com a President de la Comissió de Comerç i Indústria, ja havíem treballat en l'elaboració del projecte de llei, consensuadament amb el Govern, de la Cambra de Comerç, i en aquell moment no va ser factible la seva aprovació.

Vista avui la presentació d'aquesta proposició de llei, crec que els motius pels quals en el seu moment la proposició de llei que hi havia no s'havia aprovat en aquesta Cambra, havia sigut més per voluntat política que per determinades decisions articulatòries del propi text. Crec que avui es farà un treball positiu aprovant aquesta llei que, malauradament, a l'altra legislatura no va poder tenir el consens que tindrà avui malgrat que les diferenciacions en l'articulat del text no fossin del tot el que privés en aquell moment l'aprovació d'aquesta llei.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Només volia manifestar que és per a mi una gran satisfacció poder avui votar aquesta Llei de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis.

Estem vivint a nivell internacional uns grans moments de crisi de la qual Andorra no se n'escapa, i crec que aquesta eina ens permetrà de regular els diferents sectors de la nostra economia.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Només voldria fer referència a que dins de les disposicions finals que es van ficar en elaborar aquesta llei, es demanava al Govern que en el termini de quatre mesos tingués elaborat el reglament per posar en marxa la Cambra de Comerç.

Vist que ens queden tres mesos de legislatura, demanaria —ja sé que hi estan treballant— que es fes el possible perquè aquest reglament estigués acabat abans que finalitzés la nostra legislatura. Res més.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Només voldria també manifestar la meva satisfacció perquè avui aprovem aquesta Llei de la Cambra de Comerç.”

El M.I. Sr. Ministre d'Agricultura, Comerç i Indústria:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Contestant la pregunta del Sr. Miquel Armengol, el Govern farà el possible perquè abans de final d'any tinguem els reglaments d'aplicació en marxa, i que es puguin fer eleccions al gener o al febrer de l'any que ve.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Alguna intervenció més? Bé, llavors, si no hi hagués cap més intervenció, donaríem per aprovada la Llei de Creació de la Cambra de Comerç, per assentiment unànim dels presents.

Bé, abans de fer una interrupció, passariem al punt número següent. Després, farem una breu interrupció, abans de reprendre els dos últims punts de l'ordre del dia.”

11. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei d'Expropiació.

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Gràcies, Sr. Síndic.

En primer lloc voldria fer una mica d'exposició sobre la Proposició de Llei d'Expropiació. Com abans s'ha demanat també, continuaria demanant-vos que encara que no es fes una lectura exhaustiva de tot el text, sí que es fes de la introducció.

Voldria dir als companys d'aquesta Cambra que aquesta llei és molt similar a la que el Consell va votar l'any 89. Dic molt similar però no és la mateixa, perquè s'ha hagut d'adaptar al nou estatut andorrà, o sigui a la Constitució, i hi ha algunes modificacions. Però la Comissió de Serveis Públics, que presideixo, us portem pràcticament la mateixa Llei que es va votar per unanimitat d'aquesta Cambra l'any 89.

El motiu no és únicament aquest, que el vam votar al 89, sinó que a la Comissió l'hem repassat, hi hem treballat molt a sobre, ens hem assessorat i creiem que continua sent la millor llei que us podem proposar avui, en aquesta Cambra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord. Passaríem doncs a llegir l’exposició de motius.”

El Sr. Secretari General:

“Exposició de motius.

La falta d’un procediment d’expropiació forçosa per causa d’utilitat pública realment operatiu i adaptat a les necessitats de l’Administració ha estat, durant anys, un dels principals frens al desenvolupament de les obres i els serveis públics del Principat. El vell Decret de 1958, malgrat la modificació efectuada l’any 1974, ha posat de relleu des de ja fa molts anys les seves insuficiències, com ho prova l’ús pràcticament nul que se n’ha fet durant el darrer decenni. Així malgrat la necessitat apressant d’adquirir terrenys per al desenvolupament dels principals serveis públics, el Govern s’ha vist abocat a la negociació com a sola via per a l’adquisició dels terrenys necessaris per a les obres públiques, amb la conseqüència, mantes vegades soferta, que una sola voluntat individual podia paraitzar de forma pràcticament indefinida la satisfacció de l’interès general. L’estat actual de la xarxa de carreteres és un exemple viu i palpable de la nul·la operativitat dels instruments de què disposava l’Administració en la realització de les tasques de servei públic que li són pròpies, i de la necessitat de comptar amb un procediment eficient per adquirir, fins i tot contra la voluntat del propietari, aquells béns i drets que resultin necessaris per a l’execució de les obres i els serveis declarats d’interès general.

Conscient d’aquesta situació, en data 12 d’octubre de 1989, el Consell General de les Valls va aprovar per unanimitat una nova llei d’expropiació que introduïa nombroses novetats respecte de la legislació anterior. D’entre elles, la més important era, sense cap mena de dubte, la creació d’un procediment especial per a l’expropiació en els casos de construcció, eixamplament o condicionament de carreteres, vials, places, jardins o parcs públics. A través d’aquest procediment es pretenia obtenir que els propietaris de béns immobles que, per estar situats dins la zona d’influència de l’obra pública que es projecta executar, s’havien de beneficiar, amb particular intensitat, de la plus-vàlua generada per aquesta obra pública, haguessin de contribuir forçosament al seu finançament, amb el benentès que no es tracta d’una obligació de pagar immediatament per una obra que pot no reportar al propietari cap utilitat immediata, sinó que l’obligació de pagar es vincula al moment de realització de la plus-vàlua, que la llei fa coincidir amb el moment en què la finca sigui objecte de venda, o bé amb aquell en què hom sol·liciti permís per edificar-la o realitzar-hi obres.

L’esmentada llei introduïa també altres novetats importants respecte de la legalitat anterior, com ara la possibilitat d’adquirir per expropiació forçosa no únicament la propietat o els drets reals sobre béns immobles, sinó d’adquirir igualment altres drets de contingut patrimonial, sempre per una causa d’interès públic; l’atribució de competència als Comuns per iniciar expedients d’expropiació forçosa; la possibilitat que les entitats parapúbliques puguin ésser, en determinades condicions, beneficiaris d’un procediment d’expropiació forçosa, és a dir, adquirir per aquest mitjà els béns o drets necessaris per a la gestió del servei públic que tenen confiat, satisfent a canvi el preu just o indemnització expropiatòria, i la creació d’un procediment d’urgència que havia de permetre l’ocupació dels béns expropiats en uns terminis brevíssims, en els casos que resultés necessària per raons d’extrema necessitat o de força major.

La llei votada pel Consell General l'any 1989 introduïa aquestes i altres novetats, que l'haurien convertit en un instrument eficaçíssim en mans de l'Administració pública. Però en aquella data, la competència per aprovar una llei com la d'expropiació, que afecta de forma directa el dret de propietat, requeria la intervenció dels copríneps. Per això, el Consell General de les Valls no pogué promulgar la llei, sinó que, com era d'ús en la legalitat anterior, es va trametre als delegats permanents dels copríneps que eren l'òrgan institucional competent per fer-ho, a fi que aquests aprovessin i sancionessin la llei. En els tràmits subsegüents de consensuació del text sorgiren algunes dificultats, més de caràcter formal que de fons, que van anar retardant-ne la publicació fins al punt de fer-la impossible.

Una volta aprovada la Constitució, havent adquirit doncs la competència exclusiva per a l'aprovació de les lleis, i conscient de la urgent necessitat que té l'Administració de disposar d'un instrument eficaç d'expropiació forçosa, el Consell General de les Valls ha fet de la creació d'aquest instrument una de les seves prioritats. Per aquest mateix motiu, la Comissió legislativa de Serveis Públics, ratificant el contingut del projecte de llei aprovat pel Consell General l'any 1989, ha considerat oportú adaptar-lo al nou marc constitucional, per tal de dotar a les Administracions públiques d'un estri del que és voluntat política d'aquesta Assemblea de no privar per més temps a aquestes Administracions i, sobretot, als ciutadans del Principat, que són, en definitiva, els principals destinataris i beneficiaris en tot procés d'expropiació per causa d'utilitat pública."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Potser que abans de passar la paraula als Srs. Consellers, es llegís l'informe del Govern sobre la mateixa, i passariem al debat."

El Sr. Secretari General:

"L'informe diu:

Em complau d'acusar recepció de la comunicació de la Vostra Molt Il.lustre Senyoria de 20 de juliol de 1993, mitjançant la qual trameteu còpia de la Proposició de Llei d'Expropiació.

El Govern, en la reunió del dia d'ahir, ha evacuat el tràmit previst en l'article 68.2 del Reglament del Consell General i ha acordat informar sense esmenes la Proposició de Llei d'Expropiació que ha estat presentada davant de la M.I. Sindicatura per la Comissió legislativa de Serveis Públics."

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

"Gràcies, Sr. Síndic.

La meva intervenció ve només per la modificació que s'hauria de fer potser en un article de la llei que presta a confusió i que potser canviant només una paraula podria quedar molt més clar; parlo de l'article 41, que és a la pàgina 24.

L'article 41 fa referència a les plus-vàlues i fa referència a la plus-vàlua que haurien de pagar els afectats quan la Comissió hauria ja donat la seva resolució. El text diu: "Respecte de les finques no-ocupables, llurs propietaris han de pagar el valor de plus-vàlua dins dels tres mesos següents a aquell en què d'acord amb l'article 25 els hagi estat notificada la resolució de la Comissió". Més tard se'ls hi diu que: "Transcorregut el termini indicat, queden automà-

ticament constituïts en mora els titulars que no hagin procedit a consignar el valor de plus-vàlua”, i després se'ls diu: “El valor de plus-vàlua s’incrementa en un 5% per cada any que transcorri entre la data d’expiració del termini de consignació o pagament efectiu”.

Clar, en un primer moment semblaria que dins els tres mesos després de la resolució de la Comissió han de pagar obligatòriament aquesta plus-vàlua. No és així, sinó que la poden pagar més tard, només que queden constituïts en mora i cada any que passa se'ls incrementa d’un 5% per posar la plus-vàlua al nivell del cost de la vida.

Llavors, només canviant el fet que en la primera frase hi posi “Respecte de les finques no-ocupables, llurs propietaris tenen la possibilitat de pagar” en lloc de “han de pagar”, el text quedaria molt més clar. És l’única cosa que volia especificar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans de passar la paraula als altres Srs. Consellers que ho han demanat, la passaria al Sr. President de Serveis Públics perquè valorés la proposta que fa el Sr. Toni Jordi.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Reflexionant sobre el que diu el Sr. Toni Jordi, malgrat que a l’apartat 2.a) queda bastant aclarit, no hi veig cap inconvenient en què es precisi millor l’apartat 1 i s’hi pot afegir la proposició del Sr. Jordi, no hi veig cap inconvenient.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“El Govern està d’acord amb l’esmena.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És a dir, la modificació seria... Si ho pot repetir el Sr. Toni Jordi.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La frase actual diu: “Respecte de les finques no-ocupables, llurs propietaris han de pagar el valor de plus-vàlua dins dels tres mesos següents”. Hauria de dir: “Respecte de les finques no-ocupables, llurs propietaris tenen la possibilitat de pagar el valor de plus-vàlua dins els tres mesos següents”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Tenen la possibilitat o poden?”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Poden, si voleu. Poden o tenen la possibilitat.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Voldria aportar una modificació a l’article 14 perquè a més a més crec que és imperatiu. L’article 14 diu: “La Mesa del Consell General” i hauria de dir “La Sindicatura”.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Posats a fer-ne de semàntiques, en el moment...”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“És que aquesta no és semàntica, és important.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, és important.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“En tot cas “La Mesa del Consell” no, perquè no existeix.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En l'exposició de motius es parla del Consell General de les Valls d'Andorra; Consell General del Principat d'Andorra és la denominació constitucional i demanaria que es recollís.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“Entenc Sindicatura com Síndic, Subsíndic i dos Secretaris, el bloc dels quatre.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Només volia manifestar que, malgrat faci part de la Comissió legislativa de Serveis Públics i que en aquesta llei hi vaig treballar a nivell de Comissió, el dia que es va aprovar no hi vaig poder ser present, però amb molt de gust l'aprovaré avui.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Només volia intervenir per agrair a la Junta que ha presentat aquesta llei. Perquè lleis com aquestes són molt importants i són evidents que estem avançant cap a un Estat de dret.

L'exposició de motius diu part del que jo volia dir,. He llegit la llei, és una llei bastant complexa, però és una llei que feia falta per al país. Penso que no s'haurà d'aplicar o no serà necessari en molts casos aplicar-la textualment. El que sí que demostra l'experiència en països veïns és que l'existència de la llei permet a l'Administració d'agilitar tots els processos d'ocupació de finques privades i en molts casos per avinença entre el particular i l'Administració.

Per a mi, aquesta és una llei d'Estat de dret i és una llei pedagògica. En aquest aspecte, doncs, felicito a la Comissió que l'ha presentat.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, m'agrada sentir el que els companys d'aquesta Corporació estan dient sobre aquesta llei, i em satisfà perquè crec que una vegada més —com ja va fer el Consell del 1988— l'aproverem per unanimitat, cosa que la nostra Comissió ja havia fet, amb mancança del Sr. Antoni Armengol que ja ha dit que estava absent i que avui ratifica també la seva unanimitat. Moltes gràcies.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Serà la segona vegada que votaré aquesta llei, malgrat la modificació, i em satisfà molt poder-la tornar a votar, però he de lamentar molt que no s'hagués pogut posar en aplicació des d'aleshores perquè ja va ser una llei prou problemàtica en els seus moments, i ara espero que d'aquí endavant el Govern pugui realment tenir l'eina que li faltava.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si no hi hagués cap més intervenció, després del reconeixement als companys d’una legislatura anterior que la van també aprovar per unanimitat, passariem a la votació.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Bé, només voldria precisar una mica el que diu el Sr. Garrallà, perquè no voldria que es confongués que va ser a causa del Consell General que no es va aplicar sinó que jo, a l’anterior legislatura, com a President de Serveis Públics, hi vaig treballar i va ser un problema diria tècnic dels Delegats Permanents el que no ens va deixar aplicar aquesta llei i que en part en aquell moment —ho voldria recordar al Ple d’aquesta Cambra— se me’n feia responsable a mi, quan jo no ho era.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Sr. Dolsa, pot estar ben segur que sóc conscient que no va ser per culpa del Consell General que no es va poder aplicar aquesta llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Em sembla —si no vaig errat— que l’exposició de motius ja recorda el per què no s’havia aprovat aquesta llei definitivament, tot i la seva aprovació en el seu dia pel Consell.

Bé, no hi ha cap més intervenció? Donariem per aprovada per unanimitat, per assentiment unànim, perquè falta algun Conseller, la proposta...”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Abans he dit que tindria una gran satisfacció que la tornéssim a votar per unanimitat com s’havia fet al 88 i, si vostè no hi veu inconvenient, m’agradaria més que fos així que no per assentiment unànim.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“La Sra. Nàdia Aleix sí que som coneixedors que s’ha tingut d’absentar. Demanariem que s’incorporés la Sra. Maria Reig i el Sr. Jaume Bartumeu si són presents. Llavors, procediríem a la votació dels presents. D’acord? Així quedarà aprovada per assentiment unànim dels presents.

Farem una breu interrupció de deu minuts i reprendrem amb els dos últims punts de l’ordre del dia.”

Se suspèn la sessió a un quart menys cinc minuts de sis de la tarda.

Es reprèn la sessió a tres quarts i deu minuts de sis de la tarda.

14. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei d’Arrendament de Finques Urbanes.**El M.I. Sr. Síndic General:**

“Potser la Presidenta de la Comissió vol fer un esbós de l’abast de la llei i de les seves orientacions més significades.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“No, si vol passariem a llegir les esmenes que han fet els Consellers. Penso que hi ha una esmena, que també s’explicarà, que explica bastant l’estructura de la Llei. Podríem deixar-ho per quan es parli d’aquesta esmena en concret; sinó, hauríem de tornar-ho a repetir dos cops.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors passariem a l’anàlisi de les esmenes que s’han presentat.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Si m’ho permet volia fer una observació de caràcter general pel que fa referència a aquesta llei. En el dia d’avui ens ha tocat debatre un paquet legislatiu penso que important i complex, que fa aproximadament un mes que els Consellers Generals tenim a les nostres mans.

Per la meua part i en honor a la veritat, he de dir que en els quinze dies que fixa el Reglament per presentar esmenes no m’ha estat possible fer una lectura aprofundida i total d’alguns d’aquests textos.

He donat, penso que com és lògic, una certa prioritat a les lleis qualificades i les altres, lamentant-ho molt, he de dir que potser les he deixat una mica en segon terme.

Sé que aquest argument és delicat i algú pot dir-me que no he fet la feina que em corresponia. Ara bé, admeto que la meua capacitat humana és limitada i sentint-ho molt no he arribat a més.

La Llei d’Arrendaments és una llei, penso, important i necessària per al nostre país; inclús l’he reclamat en reiterades ocasions i en aquesta mateixa Cambra.

Del projecte actual que se’ns presenta n’he fet una lectura —repeteixo que segurament no massa aprofundida— i vull fer una sèrie de consideracions de caràcter general.

En primer lloc hi ha unes esmenes presentades pel Govern que comparteixo bastant, malgrat que penso —al meu modest entendre— que tampoc arriben al fons de la qüestió.

La primera observació és que els arrendadors, i dic arrendadors i no propietaris, tenen encomanada una certa labor de control sobre totes les persones que tinguin en els seus habitatges. Tinc els meus dubtes si aquesta labor correspon o no a aquest sector.

Després, en un altre sector diu, per exemple, que els contractes amb gent que tenen una autorització de treball temporal únicament es poden fer per la durada d’aquest contracte d’arrendament. Aleshores el meu dubte és que si aquesta persona després pot obtenir una pròrroga del permís de treball, quan torni es trobarà sense pis i aleshores, quan el torni a arrendar difícilment ho farà amb les mateixes condicions i això penso que no és pas un factor precisament que beneficiï massa a les classes més freturoses.

Amb la Llei d’Immigració en què està treballant la Comissió, el projecte de la qual he tingut ocasió d’examinar, es parla que una de les condicions per obtenir l’autorització de sojorn i treball és la de disposar d’una vivenda digna, la qual cosa considero molt lloable i ho comparteixo totalment. Però, és clar, llavors entrem en un cercle viciós; si diguem que ningú

que no tingui carta de sojorn i treball pot arrendar una vivenda, com pot presentar el contracte? Penso que hi ha una sèrie de contradiccions que per a mi és important que s'aclarissin.

Inclús hi ha alguns termes en aquesta Llei que penso —és la meva opinió únicament— que correspondrien a la Llei d'Immigració i, aleshores, em preocupa que hi hagi una certa interferència en alguns camps amb aquestes lleis.

Tot aquest conjunt de factors i de dubtes que avui tinc, m'obliguen a no poder-me manifestar de manera favorable a la llei que avui presenta la Comissió, malgrat que estigui totalment convençut de la seva imperiosa necessitat.

Aleshores, sense cap afany de polèmica, ni molt menys, a més no penso tampoc reincidir massa en tots aquests arguments, crec que seria bo el retorn d'aquesta llei a la Comissió legislativa perquè reestudiés aquests problemes que penso que són prou importants i necessaris i, a més a més, poden comportar una llei inaplicable i, en una propera sessió d'aquest Ple del Consell General, fos tornada a portar.

Naturalment, això hauria de ser en el més curt període de temps possible i, de ben segur, en el transcurs d'aquesta legislatura.

No voldria de cap manera que la meva intervenció i la meva proposta fos interpretada com una maniobra dilatòria per postergar o aplaçar sine die aquesta Llei d'Arrendaments que, repeteixo, crec que és necessària i imprescindible per a la societat andorrana. Gràcies.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Seré molt breu; comparteixo en gran part el que acaba de dir el Sr. Gelabert, i estic completament d'acord amb què aquesta llei es retorni a la Comissió, i que se'n pugui parlar d'una manera molt més calmada en una altra sessió de Consell.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Amb la intervenció que ha fet el Sr. Gelabert i ara el Sr. Jordi, penso que si solament són aquests dos dubtes els que vostès tenen, els hi podem aclarir ràpidament.

L'obligació dels arrendataris de comunicar als Comuns les dades de la gent que habita dins els pisos, penso que és una obligació que pot imposar l'Estat quan vulgui. Ara, que vostè, Sr. Gelabert, vulgui dir que aquesta no és la llei, compartim completament la seva idea. Penso que això és una esmena del Govern que ha recollit la Comissió i que serà debatuda aquí i que s'ha acceptat; o sigui, no és el lloc de posar-la una llei d'Arrendaments, sí ho serà una llei governamental com és la Llei d'Immigració. O sigui, que això, ja veu, ja li hem aclarit.

El segon punt és que la carta de sojorn estigui lligada amb l'obtenció d'una vivenda digna o que no és pugui contractar sinó hi ha una carta de sojorn. Això penso que si tenim l'oportunitat de poder votar la Llei d'Immigració, que crec que el mes que ve estarà a disposició d'ésser votada, també se li soluciona.

Una persona que ve nova aquí, nova per treballar, nova, no dic la gent que ja hi està, una persona que vingui nova a treballar haurà, abans d'entrar a Andorra, abans d'instal·lar-se a Andorra, haurà de disposar d'un habitatge que li podrà oferir l'empresa o podrà venir ella a buscar-se'l. Una vegada el tindrà contractat, demanarà el permís de treball o quedarà supeditat a obtenir el permís de treball; o sigui, que això també esta solucionat.

Quant a algun company que ahir va comentar —això una mica per sobre— que què passava amb la gent turista, que habitualment ve aquí a Andorra i lloga un pis, doncs absolutament res; poden venir, poden llogar els pisos que vulguin, sense cap condicionament de cap classe. El condicionament només s'imposa amb la gent que viu de manera permanent aquí a Andorra, o sigui nacionals. Entre nacionals posem la gent que té residència efectiva amb carta de sojorn i treball regular, i els andorrans a qui se'ls ha de llogar obligatòriament per tres anys. Al cap de tres anys se'ls renova el contracte per un any més si no s'augmenta el preu de la renda o si se'ls. Si se'ls canvia completament el preu de la renda a més de l'IPC, llavors se'ls renova per tres anys més.

O sigui, que aquestes dues qüestions que quedaven una mica penjades penso que queden contestades. La primera posant l'obligació, aquesta obligació, no en una llei civil, sinó en una llei governamental, com és la Llei d'Immigració, cosa que ara veurem amb les esmenes que hem acceptat del Govern ja està solucionat, i la segona queda també solucionada per la Llei d'Immigració. Quant a la gent d'aquí no hi ha cap problema.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Bé, no puc entrar a discutir el tema de les manifestacions que acaba de fer la Maria Reig, en primer lloc perquè ella és la presidenta de la Comissió que l'ha elaborat, que la coneix d'una manera molt aprofundida i ben segur molt millor que jo mateix. M'he limitat a exposar els meus dubtes i, com comprendrà, m'és molt difícil poder-los assimilar amb una simple explicació i en un termini tant curt.

Quan ella fa referència a la Llei d'Immigració, a mi encara em dona un argument més, perquè considero que aquestes dues lleis haurien de passar, en certa manera, de manera conjunta al Ple d'aquest Consell, i aleshores alguns d'aquests dubtes que tinc d'aquestes eventuais duplicitats que hi pugui haver segurament quedarien solucionats perquè tindriem tots els dos textos a la mà i podríem fer una diferenciació ben clara. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans hi havia una paraula demanada pel Sr. Robert Cassany i després tornarem a donar la paraula a la Sra. presidenta.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“A nivell de la nostra Comissió, hem presentat únicament tres lleis. Hem fet un esforç, penso, generós de cara a aquesta Assemblea de retirar-ne dues, de posposar-les —no retirar-les— per al proper Consell. Ara, realment, a mi em molesta una mica que se'ns faci aquesta proposta de posposar ara aquesta Llei d'Arrendaments.

Quant al que diu vostè, Sr. Gelabert, que aquesta llei hauria de passar junt amb la Llei d'Immigració, pot ser que tingui una part de raó perquè en algunes coses van lligades, però amb molts més motius, Sr. Gelabert, hauria de passar la Llei de la Nacionalitat amb la Llei d'Immigració, i per a aquesta tampoc no farem aquesta excepció.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Jo volia tranquil·litzar a aquesta Assemblea. O sigui, aquest dos punts que han d'ésser contemplats en la Llei d'Immigració, els podem definir, un com l'obligació dels arrendataris i dels llogaters de donar-se d'alta als Comuns. Això és una cosa que penso que tothom hi està d'acord a tots els països del món; l'Estat, el Govern sap la gent que hi ha al país. I el segon,

és el que està supeditat a que una persona que ve a treballar aquí ha de tenir habitatge. Penso que això és el que volem tots. O sigui, que si és per aquests dos punts és molt fàcil de lligar aquests dos punts concretament remetent-ho a una Llei d'Immigració. No hi ha cap més, no hi ha cap més complicació.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“No, simplement, Sr. Cassany, no poso en dubte l'esforç que la Comissió ha fet. Ho comprenc molt bé, però segurament ha coincidit amb aquest paquet important legislatiu i aleshores, ja li ho he dit abans, ho sento molt però les meves capacitats no donen per a més.

Quant al tema aquest que diu la Sra. Maria Reig de lligar-ho amb la Llei d'Immigració, em sembla molt bé, em sembla correcte i segurament ella té les idees molt clares, però a mi m'és impossible en aquest moment de donar per vàlida aquesta proposta. Ho lamento molt però és que en aquestes circumstàncies i amb una simple explicació no em queda prou clara. No vull intervenir més sobre aquest assumpte, ja he dit que no volia fer polèmica, he llançat una proposta, el Consell General és sobirà per recollir-la o no.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, si no hi ha cap més intervenció de caire general...”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“Gràcies Sr. Síndic.

Jo tinc un dubte sobre l'article 46. L'apartat 2, que parla de l'actualització de la renda, diu que és podrà afectar una vegada a l'any com a màxim si la variació que hagi experimentat l'índex general dels preus de consum durant aquest any... Pregunto: qui ens donarà aquest índex general dels preus del consum?”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, Sr. Síndic, penso que aquestes preguntes, si llegíssim les esmenes, ja queden contestades a les esmenes. Què voleu fer, que ho contestem directament?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, és el que anava a suggerir. Procedirem —Sr. Joan Pujal, anotem la seva observació—, a analitzar les esmenes per ordre d'arribada i, al final, si hi ha observacions a fer a articles concrets, ho farem després de la lectura i anàlisi de les diferents esmenes presentades. L'observació del Sr. Pujal ja l'anotem.

Llavors, procedirem a la lectura de les esmenes. Sr. Secretari, té la paraula.”

El Sr. Secretari General:

“Si, correspon a les dites esmenes presentades pel Govern.

Esmena Núm. 1. Esmena d'exclusió de l'apartat vuitè de l'article 26 de la Proposició.

Motivació.

La llei d'arrendament de finques urbanes ha de regular la relació entre arrendador i arrendatari, és una llei de tipus privat no una llei governativa d'ordre públic, d'acord amb la teoria general del dret i la doctrina internacional, les normes de seguretat pública

no poden barrejar-se i concurrir amb normes de dret privat, consegüentment no pot imposar-se als arrendadors la càrrega del control de la immigració.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, l'esmena núm. 1, que va relacionada amb l'esmena núm. 2 i amb la núm. 3, la Comissió les va examinar i va acceptar-les. Tot i això, cal assenyalar que la llei no imposa als arrendadors la càrrega del control de la immigració sinó una col.laboració amb l'Administració, cosa que és molt diferent. Bé, però estem disposats a acceptar-la i a incloure aquesta exigència en la Llei d'Immigració. Encara que nosaltres ja dèiem que no imposàvem la càrrega de controlar la immigració, sinó de col.laborar en què l'Administració conegui qui viu dins els seus habitatges. Però s'accepta l'esmena del Govern i ja està.

La núm. 2...”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, perdó. El Sr. Cap de Govern té la paraula, però la Comissió pot presentar una proposta de redactat alternatiu. La té elaborada?”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La proposta seria que tot el que fa referència a aquests apartats fos suprimit de la Llei d'Immigració, perdó, de la Llei d'Arrendaments, i nosaltres ho recolliríem en la Llei d'Immigració d'una altra forma. O sigui, seria de supressió dels apartats que fan referència.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, sobre l'acceptació de l'esmena no tinc res a dir, però voldria precisar alguns conceptes que s'han dit aquí, que era una recomanació. Jo llegeixo a l'article 26, paràgraf vuitè: “En el cas d'arrendament de vivendes facilitar al Comú respectiu les dades d'identitat de l'arrendatari i o de les persones que hi convisquin, quan és tracti d'estrangers dins dels quinze dies d'accés...”. Per tant, és imperatiu i és discriminatori perquè amb els estrangers sí i amb els andorrans no. I després, com dèiem aquí com a motivació per fer l'esmena, no s'han de barrejar o no és convenient barrejar les normes d'ordre públic, com poden ésser la qüestió del cens o d'inspeccions, amb normes d'immigració o de control dins una llei de caràcter privat o de dret civil com és el contracte d'arrendament.

Amb això no vull dir, ni el Govern vol dir, que no és pugui fer o no és pugui imposar als arrendataris aquesta obligació sinó que, senzillament, ha d'ésser per una mesura o una llei que afecti, diguem-ne, l'ordre públic, que és per via administrativa. Això pot ser una norma que hauríem de mirar o hauria de mirar el Parlament de plantejar-se amb caràcter general, tenint en compte que les lleis són per ser interpretades per un poder judicial i que, per tant, s'hauria de diferenciar el que és civil, el que és penal i el que és administratiu amb lleis separades, perquè la via interpretativa també serà separada. És a dir, si hi hagués algun conflicte sobre aquesta part hauria d'anar per la jurisdicció administrativa i fiscal i no per la via civil. És a dir, es crea en aquest sentit una confusió, o es pot crear una confusió jurisdiccional en el moment d'aplicar o de jutjar la norma.

Això és el que volia dir i ho dic. Això últim pot ser en caràcter general perquè es tingues en compte aquesta separació jurisdiccional dels poders judicials.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“No gràcies, Sr. Síndic, no gràcies.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Si la Comissió ha acceptat les esmenes del Govern, aleshores crec que l'adient hauria sigut que aquí ens presentés com quedaria el redactat definitiu, perquè ara difícilment se'ns farà. No ho podem aprovar sinó tenim el redactat definitiu perquè, a més a més, vull dir que sobre aquesta definició que ha fet el Govern hi ha diverses coses implicades; aleshores sí que l'hauríem de tenir. Ja que ho vareu acceptar suposo que ho podeu presentar.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sr. Garrallà, el redactat és de supressió d'aquesta obligació. Vull fer referència al que ha dit el Sr. Cap de Govern, que ha parlat de recomanació. La Llei d'Arrendaments no recomanava, imposava l'obligació de col.laboració, però de col.laboració amb l'Administració, no de col.laboració per controlar la immigració, que era diferent. El dia en què estarà aquesta norma contemplada en la Llei d'Immigració sí que és convertirà en una obligació de col.laborar amb el control de la immigració, cosa que em sembla millor.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Solament, per no fer diàleg ni doctrina jurídica, una llei mai és una recomanació, ni una col.laboració. Una llei és o no és, s'imposa o no s'imposa.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, donem per entès que s'acceptaria l'esmena del Govern a proposta de la Comissió per assentiment dels presents, per no anar a una votació perquè em sembla evident que la voluntat general, no dic potser unànime, però la voluntat general és que s'accepti l'esmena de Govern. S'acceptaria doncs l'esmena de Govern? Si he entès bé és l'esmena número 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Seria suprimir de l'article 26, el paràgraf vuitè; després, de l'article 27, suprimir l'article quart i de l'article 27, modificar l'onzè, el primer paràgraf, o sigui, suprimir “En els d'arrendaments de vivenda comunicar a l'arrendatari i a les autoritats comunals qualsevol canvi que es produeixi en els familiars o altres persones que visquin en la finca arrendada de forma habitual i permanent”, i deixar al senyor al segon paràgraf, que això és “el nombre d'aquestes persones no pot ser en cap ni sota cap circumstància superior al nombre màxim previst en el certificat d'habitabilitat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Raonem. Per a més seguretat, i com deia el Sr. Garrallà, potser que llegim aquests articles per veure que realment hi hagi coherència en totes aquestes esmenes. Proposaria que les adoptéssim una per una, és a dir, que comencéssim per l'esmena núm. 1. Llegirem l'apartat vuitè de l'article 26.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Vol que ho llegeixi jo?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Secretari”.

El Sr. Secretari General:

“En el cas d'arrendament de vivendes, facilitar al Comú respectiu les dades d'identitat de l'arrendatari i/o de les persones que hi convisquin, quan es tracta d'estrangers, dins els quinze dies següents a la firma del contracte, quan es tracti de persones que han entrat a conviure amb l'arrendatari amb posterioritat de l'autorització constituïda amb aquest efecte. L'incompliment d'aquesta obligació se sancionarà d'acord amb les normes de la Llei Qualificada Reguladora de l'Entrada i Estada d'Estrangers al Principat d'Andorra i les normes que la complementin o desenvolupin.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors se suprimiria la totalitat d'aquest apartat.

Passariem a l'esmena següent, que és: esmena de modificació de l'apartat quart de l'article 27 de la Proposició de Llei. L'esmena és de modificació i no de supressió en aquest cas. Llavors, potser que llegim primer l'esmena.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena Núm. 2. Esmena de modificació de l'apartat quart de l'article 27 de la proposició.

Motivació.

L'apartat quart de l'article 27 estableix l'obligació de tot arrendatari a donar-se d'alta al Comú i també de les persones que resideixin en la vivenda. Tanmateix, sols es sanciona l'incompliment d'aquesta obligació als estrangers.

A l'igual que l'especificat en l'esmena primera, suposa la confluència de normes d'ordre públic amb normes de dret privat provocant una greu inseguretat jurídica.

A més la sanció imposada sols a la infracció de la norma per part dels arrendataris estrangers, atempta al principi de no discriminació establerta a l'article 6 de la Constitució. Conseqüentment s'ha d'excloure l'obligatorietat de donar d'alta al Comú les persones que hagin de residir en la vivenda per un termini superior a 30 dies i s'ha de sancionar l'incompliment de l'obligació a tot arrendatari a donar-se d'alta al Comú de la Parròquia amb independència de la seva nacionalitat.

Redactat de l'apartat quart de l'article 27 de la proposició.

En el cas d'arrendament de vivendes, donar-se d'alta del Comú de la Parròquia en què estigui situada la finca dins dels quinze dies següents a la firma del contracte i donar-hi també d'alta les altres persones que hagin de residir en la vivenda per un termini superior a trenta dies.

L'incompliment d'aquesta obligació es sanciona d'acord amb les normes de la llei qualificada reguladora de l'entrada i estada d'estrangers al Principat d'Andorra i les normes que la complementin o desenvolupin.

Proposta.

En el cas d'arrendament de vivendes, donar-se d'alta al Comú de la Parròquia en que estigui situada la finca dins dels quinze dies següents a la firma del contracte.

L'incompliment d'aquesta obligació es sancionarà amb una multa de X Pessetes.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, nosaltres preferim que sigui suprimir aquest apartat quart, i la proposta del Govern, en tot cas, acceptar-la però sense sanció. O sigui, que quedaria: “En el cas d’arrendament de vivendes donar-se d’alta en el Comú de la Parròquia en què estigui situada la finca dins els quinze dies següents a la firma del contracte.”

Després, la Llei d’Immigració o altres lleis, si els interessa, ja ho completaran.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S’acceptaria per part dels Consellers presents? Sr. Aleix, no?, Perdó. Sr. Cap de Govern, es modifica la seva esmena en un sentit.”

La M.I. Sra. Ministra de Benestar, Sanitat i Treball:

“Sí, s’accepta l’esmena”.

El M.I. Sr. Síndic General:

“S’acceptaria l’esmena”.

La M.I. Sra. Ministra de Benestar, Sanitat i Treball:

“S’accepta la modificació de l’esmena proposada per la Comissió legislativa.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Consell l’accepta per assentiment?”

Passaríem a l’anàlisi de l’esmena número tres. El Sr. Secretari en donarà lectura.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 3. Esmena d’exclusió de l’apartat onze de l’article 27 de la proposició.

Motivació.

Com a conseqüència de l’especificat respecte a l’apartat vuitè de l’article 26, i l’apartat quart d’aquest article excloure l’obligació de comunicar a l’arrendador i al Comú els canvis que es produeixin en els familiars o altres persones que conviuen a la finca de forma habitual i permanent.

Pel que fa a l’especificació de que el nombre de persones que conviuen en la finca arrendada no pot ser, en cap cas ni sota cap circumstància, superior al nombre màxim previst al certificat d’habitabilitat, ha de traslladar-se a l’article quart, considerant que aquest estableix que les finques urbanes destinades a vivenda no poden donar-se en arrendament si no és troben emparades per un certificat d’habitabilitat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“En aquest cas seria de supressió o d’exclusió?”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“De supressió del primer apartat i d’inclusió del segon a l’article quart, que això també s’ha analitzat en la Comissió i també s’ha acceptat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Perdó, pot repetir la Sra. Presidenta?”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Aquesta esmena afecta dos paràgrafs del mateix onzè. La primera part, de supressió i la segona, que és: “El nombre d’aquestes persones no pot ser en cap cas ni sota cap circumstància superior al nombre màxim previst en el certificat d’habitabilitat”, el Govern proposa que s’afegeixi a l’article quart, i estem d’acord en acceptar-ho.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord, està acceptat per la Comissió. La Cambra l’acceptaria també per assentiment? He de deduir que sí, vist el silenci. Passariem a l’esmena número quatre.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 4. Esmena de modificació de l’article 34 de la proposició.

Motivació:

Per aclarir i defugir possibles interpretacions contraries a l’esperit de la Llei, agregar al paràgraf primer que l’arrendatari pot resoldre el contracte abans del transcurs del termini pactat, sense haver de satisfer cap indemnització.

Proposta:

L’arrendatari pot resoldre el contracte abans del transcurs del termini pactat, sense haver de satisfer cap indemnització.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, aquí, òbviament, aquest article estableix l’oportunitat de resolució del contracte sense haver de satisfer cap indemnització. Si haguéssim volgut ho diria, no? Ara bé, si el Govern creu que l’addició d’aquesta precisió fa l’article més entenedor, no hi ha cap inconvenient en afegir-ho. Ho acceptem.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Aquí havíem de precisar que el Govern ha partit d’una interpretació que dóna a la llei sense explicació. És a dir, l’article 34 diu, comencem per dalt: “L’arrendatari pot resoldre el contracte abans del transcurs del termini pactat per qualsevol de les causes següents.” Bé, el que s’ha de dir és si serà amb indemnització o sense indemnització. S’ha d’aclarir, és una opció política, però s’ha de dir.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Contestant al Sr. Cap de Govern, quan l’arrendatari resol el contracte per les causes que hi ha sota, per incompliment de l’arrendador, per perturbacions que li fa l’arrendador, és obvi que, a més, no li ha de satisfer cap indemnització. Perquè, si és culpa de l’arrendador, és obvi que l’arrendatari encara se li ficaria un greuge —no?— d’haver de donar-li una indemnització. Per això no se n’havia establert cap. Ara creiem que la proposta del Govern de precisar-ho ho fa més entenedor i ho acceptem.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Continuo pensant que s’ha de dir si és amb indemnització o sense indemnització però, com que s’accepta, no en farem cap debat doctrinal.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans que ho passéssim a aprovació del conjunt de la Cambra, l'article 34 quedaria redactat de la forma següent: “L’arrendatari pot resoldre el contracte abans del transcurs del termini pactat sense haver de satisfer cap indemnització per qualsevol de les causes següents...”, d’acord?” Sí, el problema és que amb la redacció del Govern se suprimeix la part final que és: “per qualsevol de les causes següents”. Llavors, així a priori sembla que queda coherent al text, no? Demanaria a la Sra. Bibiana Rossa, si era aquesta la voluntat del Govern?”

La M.I. Sra. Ministra de Benestar, Sanitat i Treball:

“Gràcies, Sr. Síndic.

De fet, la voluntat del Govern és la d’introduir la frase o el tros de frase “sense haver de satisfer cap indemnització”, i continuar esmentant “per qualsevol de les causes següents” i, a partir d’aquí, parlar de quines són les causes que entrarien dins aquest supòsit.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“D’acord, així queda clar: s’aprova per assentiment de la Cambra? Queda aprovada l’esmena del Govern. Passariem a l’esmena número cinc.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 5 (Esmena de modificació a l’intitulat del capítol I del títol III).

Redactat de la proposició:

De l’arrendament de vivenda per a residència habitual i permanent.

Proposta:

De l’arrendament de vivenda.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Proposaria, que es llegissin la sis, set, vuit, nou i deu perquè van totes juntes i es poden contestar totes en el mateix moment.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Només un títol d’un capítol i les altres són de diferents articles. Jo proposaria, per a més seguretat, que les anéssim llegint totes.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, aquesta llei fa la distinció tota l’estona, entre arrendament de vivenda per residència habitual i permanent, que és la que pensa o té la intenció de protegir, i les que no són residència habitual o permanent de l’arrendatari, tant sigui nacional aquest arrendatari, o sigui un turista.

Com que aquesta Llei està estructurada en tres capítols —en dos capítols residència habitual i permanent, i residència secundària, per exemple, o no habitual i permanent i

després turística— es tracta d'un conjunt d'esmenes les que venen, de caire molt més polític-econòmic que afecten als grans principis de la llei. Per això, que parlar del títol... Penso que si no podem explicar el que volem dir, difícilment podrem eliminar un títol, Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Perdó, però la primera esmena que proposa el Govern és el canvi del títol del capítol 1 del títol III. S'accepta o no, per part...”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“No s'accepta l'esmena perquè va relacionat tot.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, doncs el Govern creia que s'havia de posar vivenda perquè dona la sensació que residència habitual i permanent i legal i després parla de residents estrangers legalment residents dóna a entendre que hi haurà algun contracte per als no legalment residents. És a dir, el complex vivenda, la denominació vivenda era molt més àmplia.

Es diu més avall, en una de les motivacions que ha dit la Presidenta de la Comissió, que ho vau diferenciar de vivendes de turistes. Bé, una vivenda per a turista, llogar una vivenda per a turista d'un mes com ho contempla, és una vivenda i és per a una persona estrangera legalment admesa a Andorra, perquè no hi ha cap llei que prohibeixi, almenys n'hi ha una que diu que el concepte de turista és la permanència en el país durant tres mesos. És a dir, la proposta no té més finalitat que donar-hi una racionalitat explicativa que és un arrendament de vivenda.

Em sembla molt, o almenys ho interpretem, que aquesta redacció d'aquesta regulació del contracte privat o civil d'arrendament està molt condicionada a l'aspecte d'immigració legal i no legal. Crec que això pertorba l'aspecte jurídic del projecte de llei proposada. És una opinió, no sé si és certa o no, però se'n dedueix de la lectura d'aquest projecte de llei.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No sé, però em dóna la impressió que aquest títol, l'arrendament de vivenda permanent, podria anar sense fer referència a la residència habitual i després, quan hi hagi l'altre títol, posaríem l'arrendament de vivenda secundària, perquè el que s'hauria de treure d'aquí és la noció de residència, que una cosa és la noció de residència i l'altra és la noció d'arrendament.

Hi ha un arrendament d'una vivenda i és de manera permanent, després hi ha un arrendament d'una vivenda que pot ser per a una vivenda secundària. Una altra cosa és el que fa referència a la paraula i a la ressonància per residència, la residència és un altra cosa que no té res a veure amb l'arrendament, per a mi.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Jo penso que el Sr. Cap de Govern aquí confon residència habitual o permanent amb vivenda habitual i permanent. No té res a veure la paraula residència aquí amb el que parlem de residents i nacionals, Sr. Cap de Govern. És la manera de viure en un habitatge de manera permanent o de manera turística. O sigui, un senyor andorrà pot tenir una residència secundària, demanar una vivenda per residència secundària al Pas de la Casa, per anar a esquiar, per exemple, i la pot llogar igual. O sigui, no té res a veure la paraula residència aquí amb el fet d'atribució de la idea de resident i de nacional.

Per favor, podríem passar i explicar aquestes esmenes d'una manera global, que és com ens entendríem tots.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“No ho sé, potser estem cansats i llegeixo malament, però jo llegeixo que títol III de l'arrendament de vivendes sota capítol de l'arrendament de vivendes per a residència habitual i permanent.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“No per a residents habituals, sinó per a residència, per viure-hi d'una manera habitual i permanent. No té res a veure amb el permís d'immigració, això.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, com que hi ha criteris contraposats demanaria al Consell que és pronuncies. Llavors, la proposta 1 és el manteniment de la proposició de llei presentada per la Comissió, la proposta 2 seria l'esmena presentada pel Govern.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“No sé si no valdria la pena que hi figurés la proposta que jo he fet, no?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Jo crec que la proposta que vostè fa podria resoldre el tema efectivament, si a la Sra. Maria Reig li sembla adient, i no vulnera...”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sr. Síndic. Miri, nosaltres hem dit que totes aquestes esmenes anaven juntes i que si ens deixessin llegir l'explicació d'aquestes esmenes, penso que tots ho entendríem millor i seria molt més fàcil. Bé, després si volen i encara no ho han entès, llavors agafarem la proposta del Sr. Miquel Aleix, de treure residència. Però la residència aquí no té res a veure amb la carta de sojorn que dona el Govern, és residència com si diguéssim vivenda natural, per poder-hi viure de manera habitual.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.”

Penso que la qüestió està prou debatuda i el que faria és posar a votació la proposta de la Comissió i la proposta del Govern, perquè crec que per a tots els qui que no hem participat en fer aquesta llei s'ha debatut prou perquè ens quedi clar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, llavors efectivament passaríem a votació: 1, com havia dit abans, és la proposta de la Comissió i 2 l'esmena del Govern.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“M'abstinc.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“M’abstinc.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació, és de 15 vots favorables a la proposta núm. 1 i 7 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, doncs es mantindria la redacció proposada per la Comissió.

Passaríem a la lectura de l’esmena següent, esmena núm. 6, esmena d’exclusió.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 6. Esmena d’exclusió de l’article 41.

Redactat de la proposició:

Les normes d’aquest Capítol únicament són aplicables als arrendataris de nacionalitat andorrana i als estrangers legalment residents a Andorra.

Proposta:

Suprimir la totalitat de l’article.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, potser que abans podem conèixer la motivació de l’esmena del Govern.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“No, l’explicació era que si no és legalment resident no existeix, és a dir, si és legal o no es pot contractar... És a dir, el concepte d’il·legalitat no es pot introduir. Però és igual, era una matisació. Retirem l’esmena.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Bé, continuem pensant que convé explicar l’estructura del projecte de llei i penso que és el moment, perquè potser no ha estat entesa prou clarament per l’autor de les esmenes. Es tracta del següent: el projecte d’arrendament de finques urbanes conté el règim general dels contractes d’arrendament, en el seu capítol 2, i regula després les especialitats de determinats contractes d’arrendament de vivenda, que és el capítol 3 i de locals per a negoci, al capítol 4.

Dins el contracte d'arrendament de vivendes n'hi ha dos que s'ha considerat necessari regular específicament. El primer, l'arrendament de vivenda per a residència habitual i permanent, en què per motius obvis s'hi han volgut introduir determinades mesures per protegir l'arrendatari o, si es vol, per protegir la vivenda habitual i permanent de l'arrendatari, com ho són: el termini no inferior a tres anys, la pròrroga tàcita per anys o la inaplicabilitat de determinats augments de renda durant els tres primers anys. El segon han estat els arrendaments vacacionals, o sigui, els que ho són per un termini no superior a un mes en el qual, al contrari, s'ha volgut protegir l'arrendador evitant-li el recurs al procediment judicial per al desnonament.

Tots els altres arrendaments de vivenda llevat d'aquests dos, es regeixen pel títol II. O sigui, que això que vostè, Sr. Cap de Govern, pensava que els turistes, bé, els estrangers que no són residents ni són andorrans no puguin llogar vivenda a Andorra, doncs sí, es poden llogar, no hi ha cap problema amb què ho puguin llogar. L'única cosa és que si són legalment residents poden exigir que se'ls faci el contracte per tres anys amb les condicions que imposa aquesta llei. I no es prohibeix en cap moment que l'altra gent, els estrangers que no són nacionals ni tampoc són turistes per menys d'un mes, puguin llogar un pis en les condicions que vulguin i pels anys que vulguin.

Bé, la proposta del Govern significaria, per una part, estendre a totes les vivendes les mesures de protecció que s'han volgut únicament per a la vivenda habitual. Pensem que una tal extensió és innecessària i pot resultar fins i tot contraproductent. Per exemple, és ben lícit que un andorrà o un resident vulgui llogar una vivenda secundària per un termini de tres o sis mesos o un any, però d'aquesta forma estaria obligat a fer-ho per tres.

Per altra part, eliminar la possibilitat que en els contractes convinguts per un termini inferior a un mes l'arrendador pugui llençar a l'arrendatari sense necessitat de recórrer al procediment de desnonament, possibilitat que sembla útil per a una determinada categoria de turisme: el que lloga apartaments per setmanes o en règim d'hotel o d'aparthotel.

Com ha quedat dit, la voluntat de la Comissió és que, junt al règim general d'arrendament de vivenda que és el del títol II, coexisteixen dos règims especials: el de vivendes per a residència habitual i permanent de l'arrendatari, en el qual es vol donar a aquest una protecció especial, i el de l'arrendament de vivendes moblades per un termini no superior a un mes, que la Comissió voldria equiparar al règim jurídic dels hotels.

Aquesta és la voluntat de la Comissió, i aquesta voluntat quedarà canviada si acceptem les esmenes núm. de la 5 a la 10 de les que proposa Govern.

Cal afegir que els articles 51 i 52 es troben sota el capítol 3, i no al capítol 2, com per error diu el projecte de llei."

El M.I. Sr. Síndic General:

"Llavors, si ho he entès, el Govern retirava l'esmena número 6."

La M.I. Sra. Ministra de Benestar, Sanitat i Treball:

"Gràcies, Sr. Síndic.

Sí, les esmenes números 5, 6, 7, 8, 9 i 10, a causa de les explicacions que acaba de donar la presidenta de la Comissió legislativa. Si tal és l'esperit de la llei i és la voluntat de la Comissió legislativa i, a la vegada, és la voluntat política d'aquesta Assemblea, així ho admet el Govern."

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, quan arriba la llum més val tard que mai. Així passariem ja a l'última esmena, l'esmena número 11. Les altres quedarien rebutjades, més ben dit, el Govern les retiraria vista l'explicació de la presidenta de la Comissió.”

La M.I. Sra. Ministra de Benestar, Sanitat i Treball:

“Gràcies, Sr. Síndic.

No obstant això, el Govern agrairia que aquesta il.lustre Assemblea es pronunciés explícitament al respecte, pel que fa el contingut de la llei.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Crec que la M.I. Assemblea, com demana la Sra. Bibiana Rossa, ja s'ha manifestat, perquè si ho entenc bé i llegeixo les esmenes del Govern, i en el moment en què veig que fa una motivació conjunta per a la 5, 6, 7, 8, 9 i 10, en el moment en què aquí ens manifestem a favor de la Comissió, ens manifestem per la 5, 6, 7, 8, 9 i 10.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, en el sentit que diu el Sr. Dolsa, hem d'interpretar el resultat final. Doncs, no s'acceptaria.

Passariem a l'esmena número 11.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena núm. 11. Esmena de modificació de la Disposició Transitòria 4a. de la proposició.

Motivació.

Una llei ha de fixar els paràmetres i les magnituds econòmics per calcular l'índex general de preus al consum, consegüentment fins a la promulgació d'aquesta el Govern no pot procedir a determinar l'índex.

Fins tant no es promulgui la llei, es proposa que les parts es sotmetin a la seva voluntat a un dels índex dels països veïns, França o Espanya.

Redactat de la Disposició Transitòria 4^a de la proposició:

El Govern ha de prendre les disposicions necessàries per tal que un institut o entitat pública o parapública determini i publiqui periòdicament un índex general de preus al consum del Principat d'Andorra.

Mentre no es publiqui aquell índex, el Govern, atenent als índex dels països veïns i als altres paràmetres econòmics que consideri significatius, ha de determinar periòdicament, per decret, un indicador que compleixi les funcions d'aquell, als efectes previstos per la present Llei.

Proposta:

Una Llei fixarà els paràmetres i magnituds econòmic per calcular l'índex general de preus al consum al Principat d'Andorra.

Mentre no es publiqui aquesta Llei les parts es sotmeten a la seva voluntat a un dels índex dels països veïns, França o Espanya.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Pel que fa l'esmena número 11 que proposa el Govern, la Comissió ha cregut convenient no acceptar-la, ja que la Comissió és plenament conscient que el Govern no pot determinar l'índex de preus al consum sense una llei o un reglament que no hagi determinat prèviament com es calcula.

Per això hem fet aquesta Disposició Transitòria 4^a, on es diu clarament que mentre no es publiqui aquell índex, el Govern determinarà un indicador que compleixi les funcions de l'índex. És clar que el Govern sí que pot determinar l'indicador, com ja en determina actualment d'altres com, per exemple, l'augment del salari mínim nacional, i el que hauria de fer és fer-lo provisionalment i publicar-ho.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Aquí hi ha una transitòria o el que sigui, però aquí el que realment obliguen el Govern és a fer un índex. L'índex, sigui provisional o sigui definitiu —al provisional n'hi diu fer un índex i, mentrestant, indica la provisionalitat que serà el de França o el d'Espanya—, si una cosa és claríssima és que qualsevol índex de preus al consum ha de ser motiu de llei. Per això, a part, han de dir el que se'n diu “cistella de la compra”, on hi intervindrà el pa en un 10%, la gasolina en un 5, el vestit en un 3. Això és matèria de llei, no pot ser per reglament ni ho pot fer el Govern almenys que se li deleguin facultats legislatives.

En segon lloc, perquè ho tinguin en compte, per experiència pròpia, l'any 83 es va intentar fer un índex nacional de preus. Es va fer una simulació i va resultar a la pràctica impossible —impossible no, sinó poc realista—, per la impossibilitat de treure preus d'un ventall ampli. El nostre país és molt petit i, per tant, una incidència una mica en un producte o l'augment en un comerç determinat distorsionava o distorsiona l'índex de preus al consum d'una manera que no correspon a la realitat.

El primer és una afirmació que faig, que penso que un índex —si aquesta Cambra decideix fer-lo— ha de ser motiu de llei; l'altra és una experiència viscuda —possiblement avui es puguin donar unes altres circumstàncies i s'hagi trobat el sistema de fer un índex fiable—.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Crec que si tenim un índex sobre els salaris, el mateix índex pot servir sobre els arrendaments. No valdria pas la pena que es compliqués més, perquè si l'índex dels salaris és d'un 5% no podem pas permetre els augments dels arrendaments d'un 10%.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El problema és que em sembla que l'índex dels salaris no el tenim encara. Potser vol dir augments de pensions de vellesa de la CASS.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“El Govern crec que fixa els salaris mínims cada any; doncs, en funció dels augments dels salaris mínims podríem fer l'índex dels augments dels arrendaments.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El salari mínim, d’acord.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Estic totalment d’acord amb l’explicació que acaba de donar el Cap de Govern pel que fa a la temàtica concreta de l’índex, i sóc sabedor de l’intent que es va fer al 83 en aquest sentit.

No comparteixo el fet que el Govern no tingui potestat o iniciativa legislativa, perquè la té i, per tant, des del 83 fins ara hauríem pogut tenir en aquest sentit un projecte de llei sobre la taula.

És evident que també pot ser la culpa compartida pel Consell General, perquè aquesta inquietud tampoc l’ha demostrada, però en qualsevol dels casos és ben sabut que tots dos tenim iniciativa legislativa.

També voldria —i no és cap motiu de polèmica— reiterar la demanda que cada any vinc fent de l’ampliació del servei d’estudis, que no solament no s’ha ampliat sinó que ha desaparegut pràcticament i que és un servei d’estudis que, si bé per altra part ara sé que s’està fent una mica d’esforç intentant estructurar-lo, és una eina que ha sigut indispensable o hauria estat indispensable per a tot el recull de dades per tenir una major informació de la problemàtica no de tot Andorra, evidentment que no, però sí d’algun sector o d’alguns aspectes de la vida social.

Només em volia referir a això per recomanar al Govern que faci aquest esforç a nivell del servei d’estudis i que la iniciativa legislativa la tenim tots, tant el Govern com el Parlament. Gràcies.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Un dels fets més importants que ha influït en l’elaboració d’aquesta proposició de llei ha estat el fet de poder pal·liar l’increment incontrolat i desorbitat dels preus dels lloguers.

Aleshores, la nostra Comissió ha cregut convenient que es determinés un índex general de preus al consum per a Andorra, doncs la situació econòmica d’un país es coneix a través dels indicadors econòmics, dels quals l’índex de preus al consum n’és un.

Aquest indicador podria constituir per a Andorra un primer pas en la posta en funcionament d’un sistema de comptes nacional que permetrien conèixer de manera més precisa i més fiable l’activitat econòmica del país. Per tant, l’IPC és necessari no solament per a la Llei d’Arrendaments, sinó per conèixer realment quin ha estat el volum de productes importats, quin és el creixement dels preus de les despeses en cultura, alimentació, vestimenta, transports i altres. També per conèixer la variació de preus que s’ha produït en els productes industrials, en els serveis i en el sector agrícola.

Andorra no pot continuar aplicant un indicador de la inflació tal com fa, que és la mitjana de la inflació a França i a Espanya, o un dels índex de França o d’Espanya, sinó que ha de disposar d’indicadors realistes i adaptats a la seva situació.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Potser que del conjunt de les intervencions, si la Sra. Presidenta recull l’observació del Sr. Armengol, li sembla que la Comissió el pot recollir o manté la seva posició i llavors passaríem a votació entre l’esmena del Govern i la proposició de la Comissió.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Crec que la diferència està en el paràgraf 1, on nosaltres diem que el Govern prengui les disposicions necessàries per tal que un institut o entitat pública determini l’índex, i el Sr. Cap de Govern ens diu que ha d’estar regulat per una llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“La iniciativa legislativa és ben sabut de tothom que la pot tenir tant el Parlament com el Govern. Si no és un objectiu prioritari del Govern, pot ser a la pròxima legislatura un objectiu del propi Parlament.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Doncs preferim mantenir l’articulat de la Comissió.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Personalment el trobo assenyat, si em permet la Cambra aquest comentari.

De la forma que està presentat per la Comissió, queda clar que l’índex que deduirà el Govern de la inflació dels països veïns és el límit màxim d’augment perquè, evidentment, hi pot haver un arrendador que procedeixi a augments inferiors; queda clar que no està obligat, suposo que queda clar que no està obligat a executar l’índex previst. És a dir, no el pot ultrapassar però sí que es pot quedar per sota.

Procedim a la votació, o s’accepta per assentiment la proposta de la Comissió? Vist el silenci donaríem per acceptada la proposta de la Comissió per assentiment.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“A mi m’agradaria saber, en concret, la redacció que queda d’aquesta Transitòria 4^a. Queda tal com està en la Llei?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Sí, fins que no hi hagi un institut que elabori periòdicament l’índex general de preus al consum del Principat d’Andorra s’utilitzaran els índex dels països veïns i, eventualment, si ho creu adient el Govern, altres paràmetres. És a dir, té la llibertat d’actuació en aquest camp.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“Bé, és un vot de confiança al Govern: que faci el que vulgui. És pot jurídic però, bé, ho acceptem.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“És de pressuposar que té la confiança de la Cambra i té la confiança del conjunt de la població, o d’una gran majoria d’ella.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“D’acord, gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, donariem per acceptada la proposta de la Comissió. Queden altres consideracions que fan referència a redactats o numeració d'articles.”

El Sr. Secretari General:

“Altres Consideracions:

1. Pel que fa a la redacció de l'article 39 de la proposició: La referència a l'article 4 és errònia, correspon a l'article 5.
2. Pel que fa a la redacció de l'article 53 de la proposició: La referència a l'article 5 és errònia, correspon a l'article 6.
3. Pel que fa a la redacció de l'article 64 de la proposició: En l'apartat 1) el mot causahavents —deformació de l'espanyol— s'ha de substituir pel català drethavents.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“S'acceptarien, doncs?”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“S'accepta el canvi de la numeració.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors, passariem a les esmenes presentades per un Conseller, el Sr. Jaume Bartumeu Cassany.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena número 1, de supressió i subsegüent addició:

Consistent en suprimir els articles 64 i 66, de la Proposició i substituir-los per una Disposició Addicional Segona amb el redactat següent:

No obstant allò que estableix l'article 63 la llei fixarà un procediment abreujat i urgent per a resoldre sense dilacions les accions que s'exercitin amb l'objecte de resoldre les relacions arrendaticies en vivendes o locals de negoci.

Motivació:

No sembla adient regular en la present llei tota l'extensa casuística processal derivada dels litigis judicials en matèria d'arrendaments. Pel contrari, sembla més ajustat a una bona pràctica legislativa l'emetre a una llei de procediment civil l'establiment d'un procediment extraordinari i de caràcter preferent davant altres contenciosos, que reguli les accions judicials en aquesta matèria.

Altrament es podria incórrer en contradiccions i incongruències amb les lleis de procediment.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

No vull cansar a aquesta Assemblea. La motivació és curta però em sembla que diu el que ha de dir, i entenc que no podem fer amb les lleis que regulen aspectes determinats de

la vida econòmica i social d'Andorra procediments judicials específics perquè, altrament, això es convertiria en un veritable conflicte de terminis, de dates, de procediments i això generaria inseguretats jurídiques.

El procedent, entenc, és que es faci en una llei a part. Entenc també, perquè el company d'Andorra la Vella que participa en aquesta Comissió m'ha tingut informat de l'evolució de l'elaboració d'aquesta llei que, per altra banda, és també un compromís electoral contret per part nostra, que hi ha una preocupació per l'allargament de terminis.

A mi no em sembla procedent —i per això he fet l'esmena— que això estigui en aquesta llei. Amb el redactat que proposo, em sembla que hi hauria una bona sortida, tot i que penso que la Comissió potser té alguna cosa a dir i ja ho deurà de presentar. Em reservo, doncs, el poder modificar o adherir-me a una eventual posició de la Comissió. L'únic que vull dir és que no crec que puguem fer-ho en aquesta llei.

Hi ha un procediment abreujat actualment existent, que és el que se segueix per als arrendaments. Crec que dóna garanties als arrendataris i als arrendadors. Es pot accelerar però, en tot cas, hauria de ser la propera legislatura qui faci aquest text, i no pas nosaltres. És per això que he fet aquesta esmena. Gràcies.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La Comissió, quan va llegir l'esmena feta pel Sr. Jaume Bartumeu, va consultar el tècnic i hem preparat un redactat alternatiu, que seria l'actual procediment abreujat que ens proposava el Sr. Bartumeu, adaptat al desnonament per la Llei d'Arrendaments.

Seria un canvi en la Disposició Transitòria 2^a, que contempla el procediment abreujat actual però adaptat a la Llei d'Arrendaments que estem discutint ara. Quedaria com Disposició Transitòria 2^a de la manera següent:

“La llei establirà un procediment abreujat i urgent per resoldre sense dilacions les accions que s'exercitin amb l'objecte de resoldre les relacions arrendatícies en vivendes o locals de negoci.

Provisionalment, mentre que no s'hagi promulgat la llei a què es refereix l'apartat anterior, i a partir del moment en què entri en funcionament la nova organització de l'Administració de Justícia prevista per la Llei Qualificada de la Justícia, totes les reclamacions que tinguin per objecte la resolució de contractes d'arrendament de vivenda o de locals per a negoci se substanciaran pel procediment sumari següent:

1. Són part legítima per exercitar l'acció els que tinguin la possessió real a títol de propietaris, usufructuaris o per qualsevol altre concepte que els doni dret a gaudir-ne, i llurs causa-havents.

2. La demanda pot adreçar-se:

a) Contra els arrendataris

b) Contra els administradors, encarregats, porters, guardes o altres persones que l'arrendador hagi posat dins de les seves finques.

3. En la demanda l'actor hi ha de fer constar el seu nom i domicili, el nom i domicili del demandat, els fets i els fonaments de dret en que basa la seva pretensió i la concreta petició que adreça a l'òrgan jurisdiccional.

4. Presentada la demanda, amb tantes còpies com demandats, el Batlle manarà citar les parts a judici verbal, assenyalant a l'efecte dia i hora, que no podrà alterar-se si no és per causes excepcionals. En la citació s'hi farà constar que, en l'acte del judici, el demandat ha de contestar la demanda.

La data del judici s'assenyalarà dins els 13 dies següents al de la presentació de la demanda, i hauran de mitjar sempre 5 dies, com a mínim, entre la citació del demandat i el judici.

5. Si el dia assenyalat per al judici no comparegués l'actor, se'l tindrà per desistit de la demanda, condemnant-lo en totes les costes del judici, i a que indemnitzi al demandat que hagués comparegut els perjudicis que li hagués ocasionat. Si no comparegués el demandat, es continuarà el judici en rebel·lia, sense tornar-lo a citar.

6. En l'acte del judici, les parts exposaran per torn les seves pretensions, després el jutge decidirà sobre l'admissió de les proves que es proposin, i s'uniran als autes els documents que s'acompanyin en aquell moment.

7. Si s'admetien proves que no eren practicables en el mateix acte, el termini per a practicar-les no pot excedir en cap cas el de trenta dies comptats des de la data de celebració del judici. El Batlle pot també acordar d'ofici la pràctica de les proves que consideri oportunes.

8. Practicades les proves o esgotat el termini per a fer-ho, el Batlle dóna a les parts un termini de 13 dies, perquè presentin conclusions.

9. Presentades les conclusions, el Batlle dicta Sentència en el termini improrrogable de trenta dies. En l'acte de la notificació s'adverteix les parts del dret a recórrer en apel·lació i del termini per a fer-ho.

10. La Sentència imposarà les costes al demandat, si s'ha donat lloc a la demanda, o a l'actor en cas contrari.

11. Contra la Sentència de primera instància es pot interposar recurs d'apel·lació, que es presenta directament davant del Batlle, en el termini de tretze dies des de la notificació de la Sentència. En l'escrit d'apel·lació, l'apel·lant ha de fonamentar motivadament la seva pretensió de revocació.

12. El mateix Batlle dóna trasllat de l'escrit a la part apel·lada perquè al·legui allò que estimi procedent en el termini improrrogable de tretze dies.

13. Practicades les actuacions a què es refereix l'apartat anterior, el Batlle eleva els autes a l'òrgan competent per a entendre de l'apel·lació, d'acord amb les normes generals, i aquest, sense més tràmits, dictarà Sentència dins dels trenta dies a comptar de la recepció. Contra aquesta sentència no s'hi pot interposar cap altre recurs.

14. Totes les excepcions i incidents que se suscitin durant la tramitació en primera o segona instància han de ser resoltes en la sentència.

15. No es pot admetre el recurs que interposi l'arrendatari, si no acredita estar al corrent de pagament de la renda o haver consignat judicialment el seu import. L'arrendatari està obligat al pagament o consignació de les rendes que vagin vencent durant la substanciació del recurs. L'incompliment d'aquesta obligació dóna lloc a la caducitat

del que hagués interposat sempre que, requerit pel jutge o tribunal que el conegui, no compleixi aquesta obligació en el termini improrrogable de cinc dies.

16. Quan la resolució de l'arrendament fos per manca de pagament de la renda o quantitats assimilades, es tenen en compte, a més a més, les normes següents:

- a) El desnonament pot ésser enervat per l'arrendatari mitjançant la consignació de les rendes adeudades durant el període comprés entre la citació i la data assenyalada per a la celebració del judici verbal.
- b) No es produeix aquesta enervació quan se'n hagués produït una altra en els dotze mesos immediatament anteriors.
- c) Si el demandat es troba en rebel·lia, serà suficient que la sentència es notifiqui mitjançant la publicació en el Butlletí Oficial del Principat.

17. La Sentència que es dicti, en els supòsits en que disposi la resolució del contracte d'arrendament, serà executada pel Batlle que hagi conegut del litigi en primera instància, i en la forma següent:

- a) Quan sigui ferma la sentència que condemni al desnonament, i rebuts els autes a la Batllia en cas d'apel·lació, es procedirà a l'execució a instància de l'actor, ordenant el Batlle que s'apercebeixi el demandat de desnonament per al cas que no desallotgi la finca en el termini de 15 dies.
- b) La providència ordenant l'execució de la sentència i el llançament, quan escaigui, es notifica al demandat en els mateixos termes en què se li hagués fet la citació, si es trobava dins del Principat. En cas contrari es notifica per mitjà de la publicació en el Butlletí Oficial, amb els mateixos efectes que si s'hagués notificat personalment.
- c) Transcorregut el termini assenyalat sense que l'inquilí hagi desallotjat la finca, es procedeix al llançament, sense pròrroga de cap classe, i a despeses d'aquest.
- d) Les apel·lacions que poguessin interposar-se en període d'execució no impediran que aquesta es dugui a terme.
- e) En executar el llançament, es retindran i constituïran en dipòsit els béns més fàcilment realitzables que es trobin, en quantitat suficient per cobrir les costes del judici i de les diligències posteriors que siguin de càrrec del demandat.
- f) També es retindran i embargaran en el moment del llançament, si ho demana l'actor, els béns necessaris per cobrir l'import de les rendes o lloguers que estigui adeutant el demandat i els desperfectes que hagués ocasionat a la finca. Aquest embargament quedarà nul de ple dret si dins del termini que s'assenyali en el mateix acte no presenta l'actor la corresponent demanda i sol·licita la ratificació de l'embargament."

Això, com es pot veure és el procediment abreujat actual adaptat als contractes d'arrendament."

El M.I. Sr. Cap de Govern:

"Potser la justificació d'intervenir el Govern és que hi ha hagut modificacions en els plantejaments d'abans però el Govern continua considerant que una llei de procediment civil s'ha de desvincular d'una llei de contracte civil. És a dir, que es troba encertada la proposta que ha fet el Conseller d'Andorra la Vella, desvinculada d'aquest text.

La recomanació sobretot és la d'evitar, com a caràcter general, els procediments especials per a cada llei que fem, perquè —torno a repetir— les lleis no poden ser interpretades ni per aquest Consell ni pel Govern. És a dir, que l'òrgan interpretatiu és l'òrgan judicial, per tant, s'ha de mirar de facilitar-li també una mica la feina, donant les coses clares i evitar procediments especials per a cada llei que fem.

Per tant, resumint el que he dit, el Govern considera que, en aquest cas, la proposta del Conseller d'Andorra la Vella és la més convenient.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies.

Me n'adono, amb la lectura que acaba de fer la presidenta de la Comissió, que potser valdria la pena, si al Sr. Síndic li sembla bé, que es llegís la meva segona esmena perquè, de fet, la modificació que proposa la presidenta de la Comissió també recull, entenc, la meva segona esmena. Una vegada s'hagi llegit la segona esmena, tornaria a agafar la paraula, si se'm concedeix, per dir el que volia dir. Em sembla que així ja discutiríem globalment de tot i quedaria liquidat.”

El Sr. Secretari General:

“Esmena número 2 de supressió:

Consistent en suprimir la norma 4 de l'article 65 que estableix la inapel.labilitat o irrecurribilitat de les sentències de primera instància.

Motivació:

Ultra la contradicció existent en parlar d'una sentència “de primera instància”, la qual cosa obliga a pensar que n'hi haurà una de segona, es proposa de suprimir aquesta disposició per considerar especialment restrictiu de drets i lesiu per a la part condemnada la impossibilitat de formular o interposar “... cap recurs de cap classe”.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Aquí ara em trobo amb una alternativa. La Comissió sembla que recull —no sembla que recull, sinó que recull— la meva segona esmena de supressió perquè elimina aquesta situació, que no em semblava acceptable, d'irrecurribilitat o d'inapel.labilitat, i també recull tot el redactat de la meva primera esmena, traslladant-ho, en lloc d'una Disposició Addicional a una Transitòria que, fins i tot, tècnicament probablement és millor. Fins aquí, per tant, agraeixo a la Comissió que ho hagi tingut en compte.

Només ens quedaria el problema de veure si en una Transitòria hi podem introduir una disposició processal tan llarga com aquesta.

Només he de dir —i de fet ho apuntava la presidenta—, que en tot aquest llarg redactat de fet estem reproduint l'actual procediment abreujat fixat per les normes de dret processal civil que ja existeixen a Andorra i que havien estat adoptades, com sabem, per altres instàncies pel fet que en aquesta casa no teníem poder legislatiu en aquesta matèria fins avui.

També entenc que amb es això dona satisfacció a una regulació amb què d'alguna manera s'han volgut escoltar les parts afectades o directament afectades per aquest text.

Continuo pensant que tècnicament és complicat de posar en una Disposició Transitòria tot aquest reguitzell de terminis i de possibilitats de recursos i de terminis per fixar sentències, demandes, contestes i altres temes processals. En realitat estem reproduint el que ja hi ha. El que més preocupava, que és que estessin dins el cos de la llei unes disposicions processals, s'elimina; el fet que no hi pugui haver recurs també s'elimina. Doncs, el Consell potser que apreciï si considera adient això que diu la Comissió de que hi hagi aquesta Disposició Transitòria tan extremadament detallada. És tot el que he de dir. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Si em permet la Sra. Maria Reig, només una petita intervenció també sobre aquest punt. Jo crec que la motivació de la primera esmena que fa el Sr. Bartumeu és totalment encertada. Realment crec que podem crear un sentiment d'inseguretat jurídica prop dels mateixos jutges. Vull dir que fem procediments especials en diferents lleis d'àmbit civil pel que fa a matèria de procediment judicial.

Recullo també gran part de l'explicació que ens acaba de formular el Sr. Jaume Bartumeu en el sentit que a partir d'ara, les lleis de procediment judicial seran potestat d'aquesta Cambra, i em consta que cada vegada que s'ha parlat de la Llei Qualificada de la Justícia, hi ha la intenció que probablement hagi de ser un dels primers reptes que haurà d'afrontar la pròxima legislatura. No solament en aquest àmbit potser fa falta un procediment judicial preferent, sinó en d'altres que contempla la pròpia Constitució; doncs, crec que és una necessitat ineludible de la pròxima legislatura que haurà de legislar en matèria judicial, d'afrontar, probablement amb prioritat, aquest aspecte legislatiu.

Per consegüent, crec que seria assenyat per a la tranquil·litat dels Jutges i dels Magistrats, i per respectar aquests principis de legalitat, no fer intrusions en una llei civil amb procediments judicials i de mantenir la proposta que ens fa el Sr. Jaume Bartumeu. Tenint en compte que molt pròximament, a la pròxima legislatura probablement, siguin quins siguin els Consellers que en tinguin la responsabilitat, hauran d'afrontar el tema, ja que en diferents apartats de la Constitució es preveu un procediment urgent i preferent, i en aquell moment ja contemplaran els requisits necessaris amb les lleis de procediment judicial per donar aquest caràcter urgent i preferent a una sèrie de procediments que podran afectar a una sèrie de lleis.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“No hi ha cap dubte que en circumstàncies normals la solució proposada seria la preferible, però resulta que hi ha un greu problema actualment, que són els terminis exageradament llargs en els procediments judicials. Pel que fa la futura llei de procediment civil, quan es farà aquesta llei? Tardarà un any? Dos anys?”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Suposo que és la llei de procediment judicial.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Judicial, exacte. No estaria de més que mentre aquesta llei no hi sigui durant el període de 4, 5, 10, no sé, els mesos que siguin, ja s'adapti al procediment ordinari. Perquè no en creem cap d'especial, sinó que aquesta proposta nova és agafar el mateix procediment que hi ha i adaptar-lo. No penso que sigui cap cosa de l'altre món.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Jaume Bartumeu, que ha demanat la paraula, té més experiència per saber més o menys el termini mitjà en aquest procediment abreujat que hi ha actualment. En tot cas, em sembla que el problema radica sobretot en l’execució de les sentències, més que en la lentitud del procediment.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

El que volia dir, reprenent una mica el que acabeu de dir fa una estona, és el següent: l’aprovació de la Llei Qualificada de la Justícia, sobretot la posta en pràctica d’aquesta llei, que esdevindrà el dia dos de gener de l’any vinent, comporta una modificació evident dels actuals procediments civils i penals.

És a dir, que portat a l’extrem, molt probablement —i això és una idea, ningú m’ha dit res—, ens podem trobar amb què la Magistratura andorrana vingui a trobar a la Sindicatura i li demani que abans d’acabar aquesta legislatura fem una llei de mesures urgents d’adaptació dels procediments judicials perquè sinó els nous jutges, el dia dos de gener, hauran d’improvisar. Perquè els actuals procediments no quadraran amb les noves institucions judicials, tant en el civil com en el penal.

Doncs, amb això responc. Aquesta elaboració potser ens veurem obligats a fer-la per aquest Consell que estem avui debatent aquesta qüestió.

Per a aquesta situació d’urgència, per exemple, hi havia un Jutge d’Apel·lacions civil que desapareix. En un desnonament es podien fer tres instàncies; ara, només se’n podran fer dues a partir del gener de l’any vinent. Per tant, hi ha terminis a adaptar.

Això també pot donar tranquil·litat a les persones que estaven preocupades, legítimament preocupades diria, per les dilacions en l’Administració de Justícia, perquè precisament, com deia l’exposició de motius de la llei que vam votar ahir, una de les motivacions que han portat a fer-la com s’ha fet era per evitar dilacions en els procediments. Gràcies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Em sembla que el debat ha sigut suficientment explícit, ja que les esmenes del Sr. Bartumeu van interrelacionades, si ho he entès bé. És a dir, que es complementen. Procediríem a una votació en els termes següents: o la proposta que ha fet la Sra. Maria Reig d’una Transitòria que ens ha llegit en la seva totalitat, això seria la proposta 1, o la proposta 2, la proposta del Sr. Jaume Bartumeu.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La 2.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“La 2.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 2.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 2.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“M’abstinc.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 11 vots a favor de la proposta número 1, 10 vots a favor de la proposta número 2 i 3 abstencions.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs quedaria acceptada la proposta que ha fet la Sra. Maria Reig en nom de la Comissió.

Llavors només quedaria posar a l’aprovació pel Consell de la proposta de llei amb les modificacions que s’han acceptat. Pel que m’ha semblat entendre, s’hauria de procedir per votació, no Sr. Gelabert?”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Abans d’entrar a la votació... La disposició final on hi posa “Aquesta llei entrarà en vigor l’endemà de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d’Andorra”, no sé si és massa correcta, em sembla que s’hauria de modificar.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Garrallà per què ho diu? Perquè s’hauria de fer una mica de publicitat i explicar una mica el contingut de la llei, perquè és complexa? És potser en aquest sentit?”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“No, perquè com a mínim és potser 15 dies.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Quinze dies normalment, sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Gràcies, Sr. Síndic.

A la pregunta que abans em feia de passar a la votació, per a mi no hi cal passar, malgrat la meua proposta inicial. Accepto la decisió de la majoria d’aquesta Cambra.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Doncs, no procedeix una votació. Diríem que la llei ha estat aprovada per assentiment unànime, no? Per assentiment.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Jo, Sr. Síndic, després de l'aprovació d'aquesta llei voldria fer una constància en acta:

Un cop aprovada la Llei d'Arrendaments, he de lamentar que després del debat pressupostari per l'exercici d'enguany, no s'hagi avançat en l'elaboració del pla del primer habitatge.

Considero d'extrema urgència que el Consell assenti unes bases legislatives per permetre als joves andorrans l'accés a la propietat de la seva primera vivenda.

La regulació de les relacions entre arrendadors i arrendataris hauria d'anar acompanyada d'una iniciativa pública per augmentar el parc de vivendes de renda reduïda. Gràcies.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“M'adhereixo, en nom dels companys de la Parròquia d'Andorra la Vella, a les manifestacions del Sr. Antoni Armengol.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans de passar a la Llei qualificada de la Nacionalitat, potser que féssim una petita suspensió de la sessió, perquè veig que tots ho necessitem. D'acord? Reprenem d'aquí —això sí, demanaria que siguéssim breus aquesta vegada— cinc, màxim deu minuts.”

Se suspèn la sessió a un quart i deu minuts de vuit de la nit.

Es reprèn la sessió a tres quarts i deu minuts de vuit de la nit.

El M.I. Sr. Síndic General:

“Reprenem la sessió. Abans de passar a l'últim punt de l'ordre del dia la Sra. Rosa Mari Mandicó voldria fer una precisió sobre com ha quedat la Llei d'Arrendaments en l'aspecte últim que havíem enfocat.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Abans de passar, com ha dit Vostè, a l'últim punt de l'ordre del dia, voldria deixar molt clar com ha quedat exactament. El fet de la incorporació de la Disposició Transitòria comporta suprimir del text de la Proposició de Llei d'Arrendaments i de Finques Urbanes, els articles 63, 64, 65 i 66, que han quedat tots inclosos en la Disposició Transitòria. Gràcies, Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors passaríem a l'últim punt de l'ordre del dia.”

15. Examen i aprovació, si escau, de la Proposició de Llei Qualificada de la Nacionalitat.**El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:**

“Gràcies, Sr. Síndic.”

Voldria fer ara una intervenció que ja he fet en repetides ocasions davant la Comissió Permanent, abans que es procedeixi a la deliberació, discussió i subsegüent votació d'aquesta llei.

Tal com sabem tots els Consellers Generals que vam ser elegits en el mes d'abril de l'any passat, el dia 27 d'octubre del 92 —acta número 13/92 d'aquesta Assemblea— va tenir lloc una sessió del Consell General en la qual ja vam examinar i aprovar una Proposta de Modificació del Codi de la Nacionalitat Andorrana.

Sabem també que en aquell moment hi va haver un procediment determinat per a l'adopció d'aquesta llei que va ser un vot dit bloquejat. Hi va haver tota una sèrie de manifestacions i de posicions de la major part dels membres d'aquesta Assemblea. Totes aquestes posicions consten en l'Acta a la qual he fet referència fa un moment.

Durant aquests dos intensos dies de debat, en algun moment hem fet, alguns Consellers Generals, referència a la situació atípica que vivia el nostre Parlament, que era un quasi-Parlament però que —i aquest és un exemple especialment significat, el cas del Codi de la Nacionalitat—, era un semi-Parlament en el sentit que no tenia la facultat legislativa plena.

Sabem, doncs, tots que vam adoptar aquesta proposició però que el cicle legislatiu s'havia d'acabar fora d'aquesta casa. Concretament, a les Delegacions Permanents dels Coprínceps, entitats que, com tots sabem, el poble andorrà va decidir el 14 de març d'aquest any que desapareguessin de l'organigrama institucional andorrà.

En definitiva, la situació quina era? Els Delegats Permanents no van tancar el cicle. La Proposició que ja ha estat votada en aquesta sala per aquesta mateixa Assemblea avui aquí reunida, doncs, no havia acabat el seu cicle.

Vam discutir repetides vegades a la Permanent. Jo personalment defensava una teoria que ara voldria explicar aquí al davant del Consell General. Se m'ha dit, persones més expertes que no pas jo en matèria legislativa han explicat a la Permanent que no s'havia de fer com deia jo. Pensava que com que això ja ho havíem votat, que aquest text ja havia estat votat, el cicle legislatiu no s'havia acabat perquè la institució que l'havia de tancar no ho havia fet, i el que es tractava és que vinguéssim avui aquí amb una proposta d'acord dient: bé, el Codi de la Nacionalitat, la Proposició de Modificació adoptada en data 27 d'octubre del 92, vista la Constitució, vista la nova situació institucional, queda revalidada amb les adaptacions que es fan en aquest text com és, per exemple, excloure la referència a les Delegacions Permanents dels Coprínceps en el tractament dels expedients.

Aquesta no ha sigut la via escollida —repeteixo que probablement jo podia haver estat equivocant—, i s'ha tornat a entrar en la roda legislativa normal reglamentària, entenent que ara ja som totalment sobirans i, per tant, el vot d'aquest Consell General serà decisiu i no caldran ulteriors ratificacions legislatives.

Ens trobem, doncs, tots plegats en una situació difícil. Aquest és un tema —i aquesta gruixuda acta del 27 d'octubre de l'any passat ho demostra— sensible per als andorrans i sensible, doncs, també per als seus representants que estem aquí elegits per defensar les aspiracions del poble andorrà, i que d'alguna manera podia motivar repetides confrontacions entre els membres d'aquesta Assemblea.

Penso que el que havíem de dir d'aquest text —i el text que avui hem hagut d'examinar és exactament el mateix que el que fou adoptat el 27 d'octubre— ja ho vam dir el dia 27

d'octubre de l'any passat. Per tant, tot i constatant que obert el procés legislatiu hi ha una sèrie de Consellers Generals que en ús de les atribucions reglamentàries que tenen ja han formulat algunes esmenes, penso que seria més procedent i més coherent amb l'actuació que va tenir aquesta Assemblea amb l'actuació del 27 d'octubre del 92, de procedir a un vot bloquejat d'aquest text de llei. És això —i amb això acabo la meva intervenció— el que demanaria, un vot de procediment abans que entréssim més endavant a l'aprovació o desaprovació del text.

Vist que no s'ha pogut fer el que jo creia adient, que era un acord de revalidació de la votació del 27 d'octubre, demanaria que avui féssim un vot bloquejat. Gràcies.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Demanaria de posposar aquesta llei mentre i quan no es voti la Llei d'Immigració. Si per cas aquesta proposta que faig passés, demanaria una transitòria.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Bé, començaré dient que comparteixo totalment l'exposició que ha fet el Sr. Jaume Bartumeu. Aquesta llei no és que la vulgui comparar amb cap altra però el mateix procediment el comparo amb la llei que hem passat avui, que és la Llei d'Expropiació, que ja havia estat passada en aquest mateix Consell i aleshores ja havia estat votada per aquest Consell i l'únic que s'ha fet amb la Llei d'Expropiació —igual que amb la Llei de Nacionalitat— és adequar-la a la nova situació política andorrana.

Evidentment, respecto moltíssim totes les esmenes que s'hi han presentat però, lògicament, tant jo com segurament els meus companys de parròquia, si no fos que pensàvem que s'havia de votar en la seva globalitat, evidentment hi han termes que tampoc ens agraden i si s'obre per capítols també hi portarem les esmenes corresponents. Per això, continuo pensant que el que s'ha de fer és votar per la globalitat ja que l'únic que s'està fent en el dia d'avui és una adequació.”

El M.I. Sr. Miquel Naudi:

“Només volia adherir-me al que ha exposat el Sr. Guillem Areny, i això ho faig en nom dels Srs. Josep Areny i Enric Casadevall.

Considerem, tal com vam exposar el 27 d'octubre, que la Llei de Nacionalitat ha d'anar amb una Llei d'Immigració en primer lloc, i vist que aquesta llei no ha estat presentada en el Consell, ens ratifiquem en la nostra posició i ens adherim, doncs, a la proposta d'en Guillem Areny. Gràcies.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Fa un any vaig haver de votar aquesta llei. La vaig votar, vaig fer unes observacions i em seria molt molest avui d'haver de tornar a discutir aquesta llei. Si es vota bloquejada com l'altra vegada, no hi tinc cap inconvenient però em molestaria molt que entréssim a discutir article per article i haver de fer unes altres observacions, i això podria acabar molt malament.

El que sí que crec, és que hi ha una voluntat dins aquest Consell de votar una Llei d'Immigració i amb això sí que m'agradaria que hi hagués un compromís de tot el Consell,

de que una vegada entrada aquesta llei a tràmit —que suposo que serà d'aquí a molt pocs dies—, en el proper Consell puguem votar aquesta Llei d'Immigració. Però ja ho he dit, aquesta llei ja la vaig votar i ara em sabia molt greu haver de procedir d'una altra manera.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Primer vull dir-li al Sr. Dolsa que no puc compartir el raonament que ha fet perquè, com ha dit abans el Sr. Bartumeu, la Llei de Nacionalitat va tenir una gran discrepància. Tots podem veure en l'acta del dia del Consell què va passar, i tots sabem que la Llei d'Expropiació una i altra vegada ha passat per unanimitat. No crec que hi hagués cap problema en tornar a votar i a reconduir la mateixa votació que va tenir lloc amb la Llei d'Expropiació, com ha passat avui. Si el primer cop la Llei de Nacionalitat hagués tingut la unanimitat del Consell, possiblement l'hagués tornat a tenir avui.

Llavors passaré a formular la demanda de votació a les esmenes o el vot detallat, amb una constància en acta:

En nom dels Consellers Generals que han signat les esmenes sobre la Proposició de Llei de la Nacionalitat, voldria fer la següent constància en acta:

La Comissió permanent del Consell General ha presentat al Ple la Llei Qualificada de Nacionalitat, recollint de forma gairebé total el text que el Parlament havia examinat el dia 27 d'octubre del 1992.

Aquesta volta, però, s'ha decidit que la Proposició de Llei segueixi el tràmit legislatiu ordinari; es va obrir per tant, un període d'esmenes —recordem aquí que aquest és un factor de normalitat dins de la vida parlamentària— i, en conseqüència, es va obrir també una nova dimensió en el debat polític que ha envoltat l'elaboració del present text legislatiu.

En aquest sentit i per coherència política, hem volgut traduir en forma d'esmenes a l'articulat el que en la sessió del 27 d'octubre de 1992 havíem expressat en forma de constància en acta per imperatiu vinculat al procediment que es va seguir per organitzar el debat.

Les esmenes que avui presentem al Ple del Consell General tenen una doble motivació: per un costat es pretén modificar l'articulat en aquelles parts del mateix que poden crear diferents categories d'andorrans en establir criteris diferenciats a l'hora de perdre la nacionalitat; a més, una tal exigència podria plantejar problemes d'anticonstitucionalitat en ser, al nostre criteri, contrària als principis d'igualtat i de no discriminació.

D'altra banda, es volen esmenar aquelles parts del text que condueixen a una aplicació restrictiva dels drets incorrent, per tant, en una possible inconstitucionalitat com és el cas dels articles 20 i 22.

Pensem que en el cas d'aprovar-se les esmenes que avui presentem al Ple del consell General, la Llei Qualificada de Nacionalitat milloraria de forma notable.

En congruència amb la presentació d'aquestes esmenes, demanem que la present Proposició de Llei s'exameni seguint el procediment de votació article per article previst pel Reglament del Consell General.

Volem, però, també deixar constància de la nostra voluntat de votar afirmativament la Llei Qualificada de Nacionalitat encara que no prosperi cap de les nostres esmenes i encara

que la majoria del Consell General decideixi procedir a una votació bloquejada del conjunt del text, sense prèvia discussió de les parts esmenades.

No pot ser d'una altra manera, doncs estem convençuts que la Proposició presentada per la Comissió Permanent conté malgrat tots, principis d'integració i d'afirmament de la identitat nacional, com ja vam expressar en les constàncies recollides en l'Acta del 27 d'octubre de l'any passat.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“El Sr. Garrallà i em sembla que no hi ha cap més intervenció. Demanaria si hi hagués algun Sr. Conseller més que volgués intervenir i passariem a la votació. No hi ha cap més Conseller? El Sr. Garrallà tancarà el torn.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Com a signants de l'esmena, el Sr. Daniel Armengol i jo mateix no podem acceptar la proposta del Sr. Bartumeu d'un vot bloquejat per a tota la Llei.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Bé, em sembla que la intervenció del Sr. Bartumeu era en nom personal però recolzada per la Permanent. La proposta de vot bloquejat em sembla entendre que és la proposta de la Permanent, no?”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“No, Sr. Síndic. Bé, si volem ser formalistes i reglamentaris no hem fet acta però hem fet una reunió de la Permanent on s'ha intentat trobar solucions i m'ha semblat entendre que aquesta proposta no la feia en nom propi sinó que hi havia un assentiment de la Permanent perquè la fes com vostè diu. No podem dir que hem fet una reunió formal de la Permanent perquè no hem fet acta.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Llavors procediríem a la votació que seria: la proposta de la Permanent de mantenir el vot bloquejat tal com es va fer en l'última sessió en què es va discutir el Codi de la Nacionalitat —per coherència amb aquella sessió— i, evidentment, el rebuig d'aquesta proposta seria l'acceptació de que es procedís a l'examen de les esmenes presentades pels Srs. Consellers.

Passarem doncs a la votació: el punt 1 és l'acceptació de la proposta de la Comissió Permanent i el 2 la proposta dels esmenants de mantenir l'anàlisi i el debat de les diferents esmenes presentades.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“M'abstinc.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“M'abstinc.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“M’abstinc.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“La 1.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“La 2.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“La 2.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“La 2.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“La 1.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“La 1.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“La 1.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“La 1.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“La 1.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“La 2.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“La 2.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La 1.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“La 1.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“La 1.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“La 2.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“La 2.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“La 1.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“La 1.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“La 1.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 15 vots a favor de la proposta número 1, 7 a favor de la proposta número 2 i 4 abstencions.”

El M.I. Sr. Cap de Govern:

“La intervenció del Govern en aquest moment, després d’haver-se votat aquesta llei, es concreta en significar, en recordar i en reposar davant aquesta Cambra les esmenes que va presentar el Govern el mes d’octubre del 92 i que dins el tràmit parlamentari d’aquesta segona passada de la llei va reproduir i que fins ara, en aquesta sessió, no se n’ha parlat.

Evidentment la Cambra és lliure de prendre la decisió que ha pres, però en nom del Govern sí que demanaria de reproduir, de donar per reproduïdes aquestes esmenes i que constessin en l’acta d’avui.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Obviament s’accepta la proposició que fa el Govern i quedarà adjuntat a l’acta d’avui l’escrit-informe que ha presentat el Govern a la Llei de Nacionalitat.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Voldria fer en primer lloc una constància en acta i després una proposta:

El 27 del proper mes d’octubre farà un any que en el Ple d’aquesta Cambra ja es va debatre i aprovar la Llei de Modificació del Codi de la Nacionalitat.

Recordaré que em vaig abstenir ja que pensava i continuo pensant que una llei de tal importància i transcendència com aquella no es podia aprovar baix cap tipus de pressió i amb les presses amb què se’ns va presentar.

A l'igual que aleshores crec que aquell moment no era l'oportú i que no solament es mereixia sinó que també era obligat un estudi més detingut i amb més reflexió.

En aquella sessió del Consell —la del no, però sí— la majoria de les manifestacions i constàncies en acta van deixar ben palesa la inquietud d'haver de votar aquella llei d'una manera condicionada i de forma apressada.

Crec, també, que la majoria dels Consellers per no dir la totalitat vàrem deixar constància de la necessitat de votar aquesta llei conjuntament i just després de votar una Llei d'Immigració que regulés, garantís i protegís la identitat del nostre país.

Fa quasi un any que es va aprovar i com era de preveure, els Delegats Permanents no hi han donat curs. Em torno a preguntar per què ens van fer donar tanta pressa.

Avui, actuant com a Parlament sobirà amb plena llibertat i responsabilitat, se'ns proposa debatre de nou aquesta llei. Si bé les circumstàncies han canviat, la sola pressió que tenim és el deure i l'obligació de donar la nacionalitat andorrana als nats al nostre país, complir les nostres promeses i, a la vegada, regularitzar alguns aspectes deguts a l'adquisició de la mateixa.

Basant-me en els parlaments, exigències, constàncies i manifestacions fetes en aquesta sala el passat 27 d'octubre del 1992, em pregunto: on està la Llei d'Immigració? És normal que tots els parlamentaris que varen votar manifestant i reclamant que aquesta Llei de la Nacionalitat havia d'anar precedida de l'aprovació de la Llei d'Immigració ara, poguent-ho fer, haguem de reclamar de nou aquesta necessitat?

Vull avançar que, arribat el moment, sense pressions ni presses, votaré sí a aquesta Llei de la Nacionalitat perquè, com he cregut sempre, crec que és un acte de justícia que fa temps s'havia d'haver fet i, repeteixo, com abans he dit, ara ho faré sense cap condició.

No obstant això, vist el risc que comporta l'aprovació d'aquesta llei sense tenir aprovada una Llei d'Immigració, vull proposar al Ple d'aquesta Cambra que avui es prengui el compromís formal que la Llei d'Immigració sigui debatuda per aquest Parlament abans de final d'octubre.

Res més, Sr. Síndic.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Com a Presidenta de la Comissió de Sanitat, Benestar, Treball i Medi Ambient, que és la que està elaborant la Llei d'Immigració, vull dir que la Llei d'Immigració està llesta, la setmana que ve —dilluns o dimarts— entrarà a tràmit.

Per què no s'ha fet abans la Llei d'Immigració? Per què s'ha tramès la Llei de la Nacionalitat sense saber quan es trametria la Llei d'Immigració? A nosaltres no se'ns ha demanat com estava la Llei d'Immigració i un bon dia ens vam trobar que ja s'havia tramès la de la Nacionalitat. Doncs, penso que si hi ha d'haver coordinació hi ha d'haver coordinació en tot i no constàncies en acta que diuen on són o que se n'ha fet.

Penso que la Llei d'Immigració té un procediment a fer i en canvi vostès he vist que no s'han trencat massa la closca. Han agafat la mateixa que tenien i l'han posat a tràmit quan els ha donat la gana.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Alguna intervenció més? Bé, potser els Srs. esmenants volen recollir la proposta que ha fet el Govern de que l'Acta també reculli les seves esmenes ja que no es discutiran avui. S'adjuntaran també a la mateixa.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“No és ni una amenaça ni res, però també m'agradaria saber si tots aquests senyors que han lluitat tant per poder passar una llei bloquejada, a veure si també acceptaran la proposta, en el seu dia, de la nostra Comissió de passar la Llei d'Immigració bloquejada.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Passaríem a la votació de la Llei Qualificada de Nacionalitat: s'accepta o no s'accepta, sí o no.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“No.”

El M.I. Sr. Enric Casadevall:

“No.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Naudí:

“No.”

El M.I. Sr. Jordi Torres:

“Sí.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Sí.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Sí.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Pujal:

“Sí.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Sí.”

La M.I. Sra. Olga Adellach:

“Sí.”

El M.I. Sr. Andreu Gaspà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Albert Gelabert:

“Sí.”

El M.I. Sr. Josep Garrallà:

“Sí.”

El M.I. Sr. Daniel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“No.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Robert Cassany:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Armengol:

“Sí.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Sí.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Sí.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Sí.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Sí.”

El M.I. Sr. Antoni Jordi:

“Sí.”

El Sr. Secretari General:

“El resultat de la votació és: 22 vots afirmatius i 4 vots negatius.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans de passar a les constàncies en acta, vist el resultat de 22 sí i 4 no, queda doncs aprovada la Llei Qualificada de Nacionalitat.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“La nostra constància en acta no és altra cosa que una justificació de vot.

Els meus companys, Enric Casadevall, Miquel Naudí i jo mateix, Consellers de la Parròquia de Canillo, volem manifestar que si bé avui ja tenim la Constitució i, per tant, les autoritats andorranes ja podem legislar lliurement en matèria d'immigració, no podem votar aquesta llei mentre i tant no disposem de la Llei d'Immigració, que en la nostra constància del dia 27 d'octubre ja vàrem reclamar, i que és indispensable per al nostre país.

No obstant això, som partidaris de donar la nacionalitat als nascuts a Andorra després de l'any 1975, així com també volem que tots els andorrans tinguin una sola nacionalitat. Això és tot.”

La M.I. Sra. Rosa Maria Mandicó:

“He emès el meu vot favorable a la Llei de Nacionalitat i no és en absolut una contradicció amb el meu vot del proppassat mes d'octubre, sinó que és una coherència i, reprenent la constància en acta, puc dir que el poble andorrà ha aprovat una Constitució i que les autoritats andorranes electes poden legislar lliurement sobre matèria d'immigració.

Tot i que avui aquesta Cambra ni disposa encara de la Llei d'Immigració, personalment formo part de la Comissió de Sanitat, Benestar social i Medi Ambient i conec l'esperit i el contingut de la Llei d'Immigració.

Per tant, no puc avui supeditar la Llei de la Nacionalitat a la Llei d'Immigració tot i que puc comprendre que els meus companys, que encara no han tingut el text definitiu a les mans, ho puguin tenir en consideració.

De totes maneres sí que voldria manifestar que integrar als residents arribats a Andorra abans de l'any 60, ho considero una mica discriminatori per a la resta dels residents.

Aquesta llei la trobo satisfactòria en tota la seva globalitat i penso que segueix una línia de coherència amb la política que he anat mantenint des del principi d'aquesta legislatura.

Gràcies, Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Jordi Mas:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Unicament és per precisar i clarificar una mica la nostra situació, que ja ha estat dita pel company Dalleres amb la constància en acta.

El nostre vot és perquè creiem en força elements integradors que estaven dins aquesta llei. Per contra, amb totes les altres partides que al nostre entendre mereixien potser una modificació per això havíem intentat trametre o vam trametre, millor dit, les esmenes en temps pertinent tal com preveu el Reglament, i que per voluntat de la majoria d'aquesta Cambra no s'ha procedit a aquesta anàlisi tal com és obvi en tots els Parlaments.

Aquesta vegada és molt diferent de l'altra. Pel canvi institucional que s'ha produït entre el mes d'octubre de l'any passat i aquest any, som sobirans; ja s'ha dit abastament en aquesta Cambra i no cal pas repetir-ho.

Del que sí que discrepo és de la manca de procediment de diàleg que hi hauria d'haver en aquesta Cambra, com en tot Parlament, i entenc que un vot global a un projecte de llei que, evidentment, hi havia d'altres esmenes, s'hauria d'haver discutit."

La M.I. Sra. Olga Adellach:

"Gràcies, Sr. Síndic.

Jo, Olga Adellach, Conseller General de la Parròquia d'Ordino, vull formular la present constància en acta:

Després de vàries lectures d'aquesta proposició de llei, i estant d'acord amb la majoria dels criteris i amb la filosofia global de la modificació de la vigent legislació sobre la nacionalitat, voldria matisar el fet que l'article 22 és un dels que més m'ha convençut per votar aquesta llei.

Aquest article diu que la nacionalitat andorrana és exclouent de qualsevol altra. Us vull recordar que contradir aquest article suposa fer cas omís del passat, ja que no fa masses anys s'obligava a renunciar a altres nacionalitats a qui esdevenia andorrà.

Per concloure aquest tema vull dir que donar el termini de cinc anys per renunciar a d'altres nacionalitats, suposa temps més que suficient perquè una persona decideixi si vol o no ser andorrà.

No poseu en dubte que qui tingui la nacionalitat andorrana perquè estima aquest país no li farà falta tant temps. Ara bé, qui sols pensi en els seus interessos per sobre dels interessos del país protestarà i criticarà aquesta llei.

També vull recordar que en aquesta Cambra, el passat octubre, es va dir que no es podien fer andorrans de dues classes, per tant, si els andorrans o la major part de nosaltres sols tenim una nacionalitat, hem de considerar que el que en tingui dues o més té uns privilegis que els altres no tenim. Moltes gràcies."

El M.I. Sr. Albert Pujal:

"Recordo que quan vaig votar, farà un any aviat, aquesta Llei de la Nacionalitat, parlava d'íntima convicció.

És evident que la meva convicció no ha canviat. És evident que els arguments que en aquell moment em van portar a votar la llei són vigents avui, però n'hi ha més; és a dir, no solament vaig votar la llei per íntima convicció, la vaig votar perquè pensava que s'aplicaria.

Van ser circumstàncies alienes a la nostra voluntat que van fer que no s'apliqués, però aquella llei va tenir una continuació positiva i és que en la discussió de la Constitució, l'article 7 va permetre basar-se en una llei àmpliament votada pel Consell per a la redacció d'aquell article.

A continuació, al referèndum nacional del dia 14, el poble andorrà va donar un ampli recolzament a la Constitució. No va ser, evidentment, solament per això ja que ni una constitució ni una llei es pot votar per un sol article però avui, després d'aquella votació i passat un any, encara estic més convençut que s'havia de votar la llei.

Per què s'havia de votar la llei? A part de l'íntima convicció, perquè la llei es va fer l'any passat en el si de la Comissió Permanent, aquest any se n'ha tornat a parlar, se n'ha parlat amb els companys del Consell, i una llei no és una cosa que un pugui decidir per ell sol, una llei és un acord que es pren amb d'altres.

En aquest acord s'ha de cedir. De vegades passen íntegrament les teves preocupacions, de vegades acceptes suggeriments que fan d'altres. Tot això era vàlid l'any passat, estem en la mateixa legislatura, els elements que s'han produït durant aquest any m'han reafirmat en la meua convicció i molt content he tornat avui a donar el meu sí a aquesta llei.

Gràcies, Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Guillem Areny:

“La meua constància en acta és pràcticament la mateixa que vaig dir fa un any. E en tot cas no la tornaré a llegir i m'adheriria a la constància en acta que han fet els companys de Canillo.

De totes maneres penso que tal com tenim ara nosaltres totalment el poder legislatiu, hauria sigut molt bo que primer s'hagués passat la Llei d'Immigració. Penso que hauria pogut canviar algun que altre vot. Gràcies.”

El M.I. Sr. Joan Santamaria:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Només voldria, en nom dels Consellers de Sant Julià i en el meu propi, expressar la satisfacció que tenim de que s'hagi fet justícia a un col·lectiu que penso que s'ho mereix. No m'estendré sobre aquest tema. Només vull dir que sé que hi ha una quantitat important de companys d'aquesta Cambra per als quals aquesta decisió de votar favorablement la llei ha representat, segurament, un problema molt més greu que per a mi. Per tant, en nom de tots aquest nous andorrans els voldria donar les gràcies a tots i especialment a aquests.”

El M.I. Sr. Pere Altimir:

“Gràcies.

En nom dels Consellers de Sant Julià, també voldria que constés que ens remetem als arguments polítics que consten en l'acta i que vàrem fer el passat 27 d'octubre, en la primera votació del Codi de la Nacionalitat.

Em sap greu —això és a títol personal—, em sap greu que no haguem pogut votar aquestes esmenes perquè algunes d'elles no tenien tant un caire polític com de tipus tècnic i podien haver millorat força aquest redactat.

De tota manera penso —com s'ha dit a la primera constància que s'ha fet— que és bo que aquesta llei hagi passat, que és bo en el sentit que ha dit el Sr. Santamaria i que, en definitiva, el nostre vot només podia ser sí, encara que aquestes esmenes no passessin. Gràcies.”

El M.I. Sr. Jaume Bartumeu:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Els Consellers d'Andorra la Vella volem fer una breu explicació de vot en el sentit que considerem que la votació que hem reproduït avui aquí manté una estricta coherència amb

la votació que ja vam fer el 27 d'octubre, que els dos objectius principals que ens van moure a donar un suport en aquell moment han quedat avui confirmats. Vam dir que del que es tractava era de fer —com diu el company Santamaria— un acte de justícia, de reforçar la comunitat andorrana integrant-hi aquelles persones que s'estaven mantenint en una injusta situació de desarrelament que podia generar conflictes en la identitat andorrana en els propers anys. I, a més a més, que el seu gran objectiu era assentar el principi de que els andorrans, per poder reforçar el nostre paper en la comunitat internacional, havíem de consolidar el nostre Estat també demostrant que teníem una única, sola, exclusiva i excloent nacionalitat, la nacionalitat andorrana, la nostra.

Aquests són els dos pilars. Per tant, nosaltres hem aconseguit finalment després d'un any de dilació que, com ja s'ha dit aquí i repeteixo ara, no hem mantingut nosaltres aquesta interinitat d'un any, sinó que era un fet que venia per una situació exterior i no per voluntat d'aquest Consell, es tanca avui aquest cicle amb la Disposició Transitòria que el Consell va acceptar ahir d'introduir en la Llei Electoral.

Amb la votació d'avui s'obre fins i tot la possibilitat a tots aquests nous andorrans que vulguin preparar els seus expedients —que, com sabem ara ja, quedaran resolts directament pel Govern— de poder fins i tot participar molt aviat en l'accés a la gestió i a la responsabilitat dels afers públics andorrans que, en definitiva, és el que ens movia a tots. Crec que era fer un acte de justícia però també reforçar i augmentar la nostra comunitat nacional.

En definitiva —i amb això acabo—, també diré que els Consellers d'Andorra la Vella, Antoni Armengol, Robert Cassany i jo mateix ens adherim finalment a la proposta que ha fet el nostre company Miquel Armengol de que del Consell d'avui en sortís també un acord d'accelerar la tramitació de la Llei d'Immigració. Gràcies.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“Mercès, Sr. Síndic.

Els Consellers d'Escaldes-Engordany ens felicitem avui, aquí, d'aquest ampli consens que ha assolit la votació del nou Codi de la Nacionalitat, i el catalogariem d'un Codi de la Nacionalitat nacionalista i integrador.

Dic nacionalista en el sentit que creiem fermament que el Codi que avui hem votat preserva molt més la nostra identitat que no ho feia el que teníem anteriorment. I integrador... Per què el cataloguem d'integrador? El cataloguem d'integrador a aquest nou Codi perquè integra a una generació d'andorrans que crec fermament que seran positius i necessaris per fer del nou Estat andorrà un Estat confortable, amb una bona convivència, un Estat integrador i on hi farà de bon viure. Aquest és el sentiment que tenim els Consellers d'Escaldes avui, en reproduir el vot del text que ja vam fet el 27 d'octubre passat.”

El M.I. Sr. Ramon Canut:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Havia demanat la paraula però penso que després de les paraules d'en Miquel Aleix poques me'n queden per dir. Només repetir una mica el que vam dir a l'octubre de l'any passat.

Una llei és producte d'un pacte polític. L'hem votat per íntima convicció; mirar-la possiblement posava en perill aquest pacte i posava en perill parts importants d'aquest text.

S'ha intentat, l'esperit de millora és digne d'elogi, però també és digna d'elogi la responsabilitat que avui ha demostrat el Parlament i l'esforç que han fet tots per tenir una majoria més àmplia que no pas en el mes d'octubre de l'any passat. Gràcies.”

El M.I. Sr. Ladislau Baró:

“Gràcies, Sr. Síndic.

En primer lloc i pel que fa referència a la votació del Codi de la Nacionalitat vull, per un costat, expressar la meva satisfacció pels elements d'integració que conté aquesta llei, per un costat als andorrans nascuts a Andorra després del 75 o als nois nascuts a Andorra que ara seran andorrans i, d'altra banda, pel principi d'integració o de naturalització que s'introdueix en els residents a partir de determinada data.

En aquest sentit he d'estar content per l'aprovació de la Llei però, per una altra banda, he de lamentar alguns elements que pertorben —al meu entendre— o poden pertorbar determinats principis constitucionals, com són el principi d'igualtat i el principi de no discriminació, així com també la clàusula de no retroactivitat de les disposicions restrictives de drets.

Poca cosa més tinc per dir en aquest sentit, però a mi sí que m'agradaria fer una consideració vinculada al tema de la Llei d'Immigració. Certament estic molt d'acord amb els Consellers Generals d'Andorra la Vella, la problemàtica de la nacionalitat i totes les reflexions que puguem fer sobre temes vinculats amb la identitat van molt lligades també amb una política d'immigració determinada. Estic molt d'acord en subscriure el compromís plantejat sempre i quan no sigui una mena de xec en blanc a qualsevol Llei d'Immigració. És a dir, una Llei d'Immigració pot tenir polítiques diferenciades, amb el concepte genèric de Llei d'Immigració n'hi pot haver de restrictives, n'hi pot haver d'expansives; per tant, el que m'agradaria no és dir “és que volem una Llei d'Immigració sigui la que sigui”, sinó que primer hi hagi un consens sobre els principis polítics que ha de definir aquesta Llei d'Immigració.

La meua intervenció sobretot va en aquest sentit. La primera part de reflexió del per què no acabo d'estar content del tot. És una mica allò que deia abans el Sr. Jaume Bartumeu, del vas mig ple; en aquest cas a mi també se m'ha quedat el got a mig omplir en el tema de la Llei de la Nacionalitat. Moltes gràcies.”

La M.I. Sra. Maria Reig:

“Jo també he votat sí a aquesta llei pels elements d'integració que correspon als nens d'Andorra i als residents de llarga durada, i també perquè aquesta llei permet acabar amb els abusos de les antigues disposicions de l'actual Codi.

Però també vull recordar —potser no és el moment de recordar-ho però agrairia que ho escoltéssiu— que si hi ha hagut abusos és perquè nosaltres hem volgut. Hem acceptat expedients que si hi hagués hagut rigor no els haguéssim hagut d'acceptar mai, i també hem certificat dades i continuem certificant dades que mai les hauríem de certificar. O sigui, que penso que hem votat un Codi on volem ser restrictius i volem que esdevingui andorrà qui veritablement ho senti —com ha dit l'Olga Adellach—, però penso també que és l'hora de vigilar més com s'instrueixen els expedients.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Com tots saben en aquest Consell, en el mes d'octubre de l'any passat, quan es va votar la llei jo personalment em vaig abstenir i em vaig abstenir precisament perquè pensava que era una coacció votar aquella llei abans de votar la Constitució. Avui, malgrat que el 100% de la llei no m'agradi perquè hi han aspectes que, si l'únic legislador fos jo, evidentment canviarien, penso que aquesta llei l'havia de votar perquè globalment és bona.”

El M.I. Sr. Gabriel Dalleres:

“Només vull afegir que constato que és la primera llei de les dotze votades entre avui i ahir en què s'accepta una votació sense esmenes. Si és en contrapartida del resultat de recolzament que ha tingut, possiblement potser val la pena. Lamentaria que fos a costa d'anticonstitucionalitat. Res més.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Abans de tancar la sessió d'avui, complint el compromís de l'última sessió del dia 30 de juliol del 1993, voldria informar sobre l'assumpte de la CASS. En resum la informació que puc facilitar és la següent (i aquí faré un calendari de les actuacions que s'han dut a terme):

A) Sobre el procés judicial

31-07-93

La representació del Consell General presenta, davant el Sr. Batlle Francès, petició d'adopció de mesures cautelars adreçades a l'assegurament de la responsabilitat civil i recurs de nul.litat contra l'aute mantenint la reserva sumarial.

4-08-93

Aute del Sr. Batlle Francès decretant la llibertat provisional del Sr. Antoni Ubach prèvia prestació de fiança per l'import de cinc cents milions de pessetes, devent romandre al seu domicili durant els quinze dies següents i abstenir-se d'entrar en contacte amb persones vinculades amb la gestió de la CASS durant els darrers tres anys.

11-08-93

La representació del Consell General presenta, davant de la Batllia de guàrdia, recurs de nul.litat contra l'aute decretant la llibertat provisional del Sr. Antoni Ubach i querella contra els Srs. Antoni Ubach i Isidre Baró.

13-08-93

Providència del Sr. Batlle Francès acordant tenir per interposat el recurs de nul.litat contra l'aute decretant la llibertat provisional del Sr. Antoni Ubach. (El Ministeri Fiscal també ha interposat recurs de nul.litat contra aquest aute).

15-08-93

El Sr. Batlle Francès decreta novament la presó provisional del Sr. Antoni Ubach.

16-08-93

La representació del Sr. Antoni Ubach presenta recurs contra l'aute decretant la presó provisional d'aquest.

19-08-93

La representació del Consell General presenta escrit d'al·legacions dins el marc del recurs formulat per la representació del Sr. Antoni Ubach contra l'acte decretant la presó provisional d'aquest.

27-08-93

El Sr. Jutge d'Apel·lacions desestima el recurs de nul·litat presentat pel Ministeri Fiscal en data 10 d'agost i pel Consell General en data 11 d'agost contra l'acte del Sr. Batlle decretant la llibertat provisional del Sr. Antoni Ubach. El mateix dia també desestima el recurs presentat per la defensa del Sr. Antoni Ubach contra l'acte del Sr. Batlle, de data 15 d'agost, decretant novament la presó provisional d'aquest.

Com es pot veure, s'estan duent totes les accions necessàries a esclarir els fets i demanar responsabilitats a qui escaigui dins d'aquest afer, amb la plena confiança que la Justícia, des de la seva independència, continuarà actuant amb rectitud i fermesa.

Ara passaré a fer un breu resum de les actuacions d'àmbit polític que s'han dut a terme en aquest lapsus de temps que va del 30 de juliol al dia d'avui.

El Consell General, amb la legitimitat que li atorga el fet d'ésser l'òrgan que ha de vetllar pel control financer de la CASS, competència que li ve atribuïda per la Llei General de les Finances Públiques, per les successives Lleis de Pressupost i per la reglamentació específica d'aquesta entitat, segueix i seguirà menant les seves accions amb la mateixa transparència i decisió que ho ha fet fins ara, amb l'única i exclusiva voluntat de salvaguardar els interessos dels assegurats.

En aquest sentit, el dia 6 d'agost de 1993, en reunió de la Comissió d'Economia, Finances i CEE, sota la presidència del Sr. Síndic, es va informar dels acords presos per la Comissió Permanent en la reunió celebrada el passat 4 d'agost, el contingut essencial dels quals és:

- No es faran declaracions de contingut als mitjans de comunicació fins i tant no es disposi de la totalitat del sumari i hagi estat analitzat acuradament pels tècnics i per les Comissions corresponents.

Vull fer una precisió aquí. Actualment encara no disposem de la totalitat del sumari ja que ens ha sigut impossible policopiar la gran part que encara ens manca, que estava dipositada al Tribunal de Corts. Ara, en principi, ha reintegrat la Batllia francesa i, per tant, podrem procedir a obtenir la resta d'informació que ens falta, que són bastants folis.

- Es disposa ja d'una part del sumari, la qual està a disposició dels Consellers Generals per consulta.

- Una delegació formada pels Srs. Farràs, Bartumeu i Aleix convocarà al Consell d'Administració de la CASS per donar-los indicacions encaminades a coordinar les respectives actuacions i evitar interferències amb l'acció del Consell. Així mateix se'ls demanarà que les actuacions que duguin a terme els seus tècnics i assessors estiguin coordinades amb les que porta a terme el Consell a través dels seus.

- La direcció de l'afer la porta el Consell General i el seguiment es fa segons els acords presos en la seva darrera sessió.

Escollida la informació, la Comissió d'Economia, Finances i CEE, va manifestar compartir les propostes i línies d'actuació plantejades per la Comissió Permanent —que acabo d'esmentar— i va suggerir que, per facilitar la coordinació, es podria incorporar un dels assessors de la CASS en matèria financera a l'equip tècnic designat pel Consell.

Aquest suggeriment fou recollit per la Comissió Permanent en la seva reunió del dia 25 d'agost, la qual, per la seva banda, va acordar fer una reunió de coordinació amb el Sr. Cap de Govern, abans de fer la reunió amb el Consell d'Administració de la CASS, per explicar-li quina era la posició de la Comissió Permanent i demanar-li que el Govern actues en el mateix sentit. El dia 31 d'agost va tenir lloc una reunió amb el Sr. Cap de Govern amb l'objectiu abans indicat.

És evident que les institucions concernides, des dels respectius àmbits de competències, estan seguint aquest procés amb diligència i fermesa —com he dit abans—, però també amb la prudència que un afer d'aquesta envergadura demana, amb el ple convenciment d'obrar en la línia encertada per la defensa dels interessos de tots els ciutadans andorrans i molt particularment dels assegurats a la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Demano doncs a tots la mateixa prudència i ponderació, així com la paciència necessària per deixar que la Justícia faci el seu camí.

Això era tot el que tenia a bé informar la Comissió Permanent sobre l'assumpte de la CASS.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Hi ha una referència sobre aquest tema, però m'agradaria abans d'aixecar la sessió posar una pregunta al Sr. Síndic.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Endavant.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Pel que entenc, el tema de la CASS està acabat. La pregunta que li volia posar, Sr. Síndic, perquè en tinc referències... Avui estem a dia 3 de setembre, el dia de Meritxell és el dia 8 i per les referències que en tinc pel meu company Pujal semblaria ser que tots els actes que fins ara s'han vingut fent tradicionalment i d'ús i costum semblaria ser que han quedat totalment caducs. És a dir, que a Meritxell no s'hi tornarà i jo el que voldria saber és si realment és així i el motiu.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Quan fa referència que a Meritxell no s'hi tornarà, és a nivell de Consell, a nivell de sessió de Consell, o a nivell d'assistència a l'acte.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“D'assistència a l'acte. No fico pas en dubte, lògicament, si hi ha d'haver Consell a Meritxell o no hi ha d'haver Consell, amb el qual jo personalment no hi estic d'acord, i és la informació que semblaria ser m'ha arribat a mi i per això li demano aclariments. És que a la missa de Meritxell les autoritats, en tant que autoritats, no hi assistiran més? Això és el que volia saber, si això és realment així o no.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“No, la proposta que s’ha examinat a nivell de la Comissió Permanent és que en principi no se celebrarà cap acte polític —com un Consell el dia de Meritxell—, tenint en compte que és el dia de la Festa Nacional i que, per tant, la Comissió Permanent ha cregut que era millor guardar-li aquest caràcter festiu i que no hi hagués interferències polítiques.

Per tant, la convocatòria que s’havia de fer de les eleccions el dia 8 de setembre, tal com mana la Constitució que l’hi encomana al Síndic, es farà per Decret que surt en el Butlletí Oficial. S’anunciarà el dia 8 de setembre, però no es farà en sessió del Consell.

Dit això, la diada nacional de Meritxell continua sent la Festa Nacional d’Andorra i espero que ho sigui per molts anys. Per tant, si bé no és d’obligat compliment l’assistència de les autoritats el dia de Meritxell, sí crec que el sentiment moral i nacional que tots tenim farà que siguin nombroses les autoritats que estaran presents a la Festivitat de Meritxell, a la missa solemne que tindrà lloc a les 11 del matí al Santuari de Meritxell, com és tradicional. Crec que tots els Consellers que estaran presents en aquell moment a Andorra, i crec que seran nombrosos, hi seran presents com a autoritats del país. En tot cas també he d’informar referent a aquest fet que la missa solemne estarà celebrada pel Sr. Bisbe, tal com va comunicar ell personalment l’última vegada que vam tenir ocasió de veure’ns.

Crec que la Festa de Meritxell, avui més que mai, guarda tota la seva solemnitat, guarda tot el seu caràcter de Festa Nacional i, fins i tot, reuneix un requisit que abans no reunia: perd el seu caràcter polític, que molts de nosaltres, em sembla, havíem desitjat que perdés. És a dir, que sigui una jornada de germanor i de retrobament. També voldria manifestar, potser anticipant-me al Sr. Areny, que totes les autoritats del país estan convidades, així com el conjunt de la població que assistirà a l’acte de Meritxell, a una coca amb moscatell —em sembla que és— oferta pel Comú de Canillo.

També, per cloure la informació sobre aquest tema, només comunicar als Srs. Consellers que el Sr. Cap de Govern organitza una recepció amb les autoritats del país a les set i mitja a un hotel d’Andorra la Vella, a la qual tots els Consellers, òbviament, també hi estan invitats.

Això seria, en resum, el conjunt d’activitats que se celebrarien el dia de Meritxell.”

El M.I. Sr. Josep Areny:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Celebro que el Sr. Dolsa hagi posat a debat en el Ple d’aquesta Cambra el tema de la diada de Meritxell.

Personalment, com a membre de la Permanent i representant de la Parròquia de Canillo, quan s’ha debatut el tema de Meritxell no hi he estat d’acord i continuo, evidentment, no estant-hi d’acord perquè crec que minvar Meritxell de la seva festa religiosa i política és una falta de respecte a les institucions, a Meritxell per ell mateix i al poble andorrà.

Llavors demanaria que aquesta Cambra decidís si es vol anar a Meritxell de la manera que s’ha decidit o si es vol anar a Meritxell d’una manera tradicional, com s’havia fet fins ara.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Crec que amb la consciència d'andorrans que tenen tots els Srs. Consellers d'aquesta Cambra i els membres del Govern, no dubto que hi aniran com a autoritat amb tot el que això comporta i faran honor a la nostra Verge i a la nostra Diada Nacional.

No em passa per la ment que es pugui fer d'una altra manera, per respecte —com deia abans— al que és el símbol del nostre país, com pot ser la Verge de Meritxell i el dia 8 de setembre que és la nostra Festa Nacional.”

El M.I. Sr. Enric Dolsa:

“Gràcies, Sr. Síndic.

Agraeixo l'explicació i em felicito perquè, si entenc bé el que m'està dient vostè, l'únic que s'elimina de la tradició fins avui seria la sessió del Consell, és a dir, que la resta queda exactament igual. Aleshores, per la meua part no hi tinc cap inconvenient i el felicito perquè sigui així.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“La sessió del Consell s'ha cregut adient eliminar-la perquè la tendència —com deia abans— és donar un caire festiu de germanor i de retrobament popular obviant les decisions polítiques i els temes polítics. Ja en debatem prou durant l'any, ja hi estem prou capficats, almenys que aquell dia ens puguem donar un dia de reflexió i de tranquil·litat i de respir en plena natura com és l'ocasió quan fem aquest retrobament a Meritxell.”

El M.I. Sr. Miquel Aleix:

“És evident que crec que no calia debatre-ho avui aquí perquè ho hem debatut llargament a la Permanent. Val la pena informar, el que és evident és que ho he reclamat a la Permanent i considero que —possiblement aquest any no es faci però es faci l'any vinent— el dia de la nostra Festa Nacional hi ha d'haver un acte civil. El Parlament, a través de Sindicatura, ha de fer veritablement una festa amb un acte civil. Considero que com que aquest any és un any en què les circumstàncies de transició fan possible que potser no s'hagi pogut organitzar, espero que l'any que ve s'organitzi aquest acte civil el dia de la Festa Nacional, i per part de Sindicatura. Crec que si s'hagués pogut preparar aquest any hauria estat molt millor; ja que no s'ha pogut preparar aquest any, com a mínim, que quedi constància aquí que l'any que ve hi hagi un acte civil que refrendi per part de les autoritats andorranes la voluntat de marcar la Festa Nacional.”

El M.I. Sr. Síndic General:

“Una petita precisió al Sr. Miquel Aleix. La Festa de Meritxell, que abans s'organitzava des del Consell General, com bé és sabut per part dels Consellers de la Permanent i per la resta de Consellers Generals, actualment està sota la responsabilitat de l'Executiu. En aquest cas, l'Executiu sí que fa un acte polític i crec que el Sr. Cap de Govern li vol donar aquest significat, que serà l'aperitiu que oferirà al conjunt d'autoritats del país, a les set i mitja de la tarda a un hotel d'andorra.

Si hi ha alguna intervenció més?

Llavors només vull agrair als MM.II. Consellers i als Srs. Ministres la seva presència, el seu esforç, la seva gran dedicació. Crec que avui hem fet un gran pas, amb les seves dificultats, com és lògic. Hi havia molts punts en l'ordre del dia, però crec que l'únic que ha quedat

reflectit de tota l'anàlisi d'aquests punts de l'ordre del dia és que durant aquests últims mesos s'ha treballat de ferm i molt valent per encaminar a aquest país cap a les fites que marca la pròpia Constitució.

Gràcies a tots i fins la Festa de Meritxell.”

I no havent-hi més intervencions el M.I. Sr. Síndic General aixeca la sessió, de la qual se n'ha formalitzat la present acta als efectes pertinents. Són les nou de la nit.

P.O. del M.I. Consell General
El Secretari General

V. i P.
El Síndic General

ANNEX 1:

Proposició de Llei Qualificada de la Nacionalitat, introduïdes les esmenes de Govern.

Article 1. la nacionalitat andorrana per filiació. Són andorrans els fills, legítims o no legítims, nascuts a Andorra, de pare o mare andorrans, o nascuts a l'estranger si el pare o mare andorrans són nascuts a Andorra.

Article 2. la nacionalitat andorrana per naixement a Andorra.

2.1 Són andorrans els fills, legítims o no legítims, nascuts a Andorra, si almenys un dels progenitors és també nascut a Andorra, i a condició que tant els pares com els fills tinguin domicili i residència permanent al Principat.

2.2 Els infants trobats i els nascuts a Andorra de pares desconeguts, fins que s'estableixi llur filiació, tindran des d'aquest moment la nacionalitat que els correspongui. La possessió d'estat durant divuit anys els donarà dret, en el cas en què la nacionalitat que els correspongui no sigui l'andorrana, a conservar aquesta, sempre que renunciïn a la que els correspongui.

Article 3. Disposicions comunes a tots els casos d'adquisició de la nacionalitat andorrana.

Ningú no pot adquirir la nacionalitat andorrana, si, prèviament, no ha establert el seu domicili i residència al Principat i demostrï haver perdut la residència del país d'origen.

Article 4. Casos d'Adquisició de la nacionalitat andorrana per naturalització.

4.1 Pot esdevenir andorrà un menor d'edat adoptat, amb adopció plena, per una persona de nacionalitat andorrana, si:

- L'adoptat resta sotmès a la pàtria potestat de l'adoptant fins a la majoria d'edat.
- El procés d'adopció ha estat acabat abans que el menor hagi arribat a l'edat de 14 anys.

4.2 Per derogació de l'article 4.1, en el cas que l'adoptant hagi nascut a l'estranger, de pare o mare andorrans nascuts a Andorra, l'adoptat no pot adquirir la nacionalitat andorrana en el moment de l'adopció, sinó que resta sotmès a les disposicions de l'article 5.

Article 5. Pot esdevenir andorrà el fill, nascut a l'estranger, de pare o mare andorrans nascuts també a l'estranger, si estableix permanentment el seu domicili i la seva residència efectiva al Principat, i si declara la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana per declaració personal escrita adreçada al Govern.

Article 6. Pot esdevenir andorrana la persona estrangera que contregui matrimoni amb una persona andorrana, si acredita tenir domicili i residència efectiva al Principat, ininterrompudament durant tres anys, declara la seva voluntat d'adquisició de la nacionalitat andorrana, prova la seva integració a Andorra i dins el termini d'un any, a comptar de l'atorgament provisional de la nacionalitat andorrana, aporta la documentació de renúncia de la seva nacionalitat d'origen.

Article 7.

7.1 Els fills d'una persona estrangera esdevinguda andorrana per raó de matrimoni i que no siguin fruit d'aquest matrimoni, no podran adquirir la nacionalitat andorrana.

7.2 En cas de nul.litat o de dissolució del vincle matrimonial, per causa diferent de mort, seguit d'un nou matrimoni, el nou cònjuge de la persona esdevinguda andorrana pel matrimoni anterior no pot adquirir la nacionalitat andorrana en virtut de l'article 6. Tampoc no podran adquirir-la els fills nascuts d'aquest nou matrimoni.

Article 8. Les persones nascudes a Andorra, fills de pare i mare estrangers, adquiriran la nacionalitat andorrana a condició que el pare o la mare tinguin residència i domicili efectius al Principat d'Andorra durant un període ininterromput de divuit anys, com a mínim, i que ells mateixos hi tinguin domicili i residència efectius, declarin la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana per declaració personal escrita adreçada a Govern i provin la seva integració a Andorra.

Article 9. Pot esdevenir andorrana la persona que acrediti tenir una residència efectiva i ininterrompuda al Principat des d'abans de l'1 de gener de 1960, declara la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana, per declaració personal escrita adreçada al Govern, prova la seva integració a Andorra i dins el termini d'un any, a comptar de l'atorgament provisional de la nacionalitat andorrana, aporta la documentació de renúncia de la seva nacionalitat d'origen.

Article 10. Efectes de l'adquisició de la nacionalitat andorrana.

Les persones esdevingudes andorranes en virtut de les disposicions dels articles 4, 5, 6, 8, 9 i 11 adquiriran els drets polítics, d'acord amb les disposicions comunes en la matèria.

Article 11. Per raó de pàtria potestat.

El menor d'edat, solter, fill d'una persona que hagi adquirit la nacionalitat andorrana, esdevé andorrà de ple dret, salvat el cas previst en l'article 7.

Article 12. Són andorrans, mentre conservin les funcions i els oficis respectius:

a) D'acord amb l'article 48 de la Constitució, els representants personals del Coprínceps a Andorra.

b) D'acord amb la Disposició Transitòria Segona de la Constitució, les persones designades Magistrats del Tribunal Constitucional que no siguin andorrans.

c) D'acord amb l'article 11.3 de la Constitució, els Clergues amb ofici eclesiàstic de les parròquies del Principat.

La nacionalitat adquirida en virtut d'aquest article no és transmissible per matrimoni i filiació, i no dóna accés als drets polítics.

Article 13. A títol honorífic, el M.I. Consell General per majoria 2/3, podrà conferir el títol d'Andorrà d'Honor a les persones estrangeres que consideri mereixedores, pels seus mèrits i actes envers el Principat.

Article 14. Tota persona que ostenti la nacionalitat andorrana pot renunciar a la mateixa voluntàriament, sempre que provi tenir una altra nacionalitat al moment en què vol perdre-la, i la renúncia no comporti frau a la Llei andorrana. La renúncia s'haurà de presentar al Govern el qual verificarà el compliment de les dues condicions esmentades. Si el frau a la Llei es descobreix i es posés de manifest després d'haver-se fet efectiva la pèrdua, aquesta no tindrà efectivitat.

Article 15. Qualsevulla persona de nacionalitat andorrana perd aquesta nacionalitat si adquireix voluntàriament una nacionalitat estrangera, des de la data d'aquesta adquisició.

Article 16. En cas de matrimoni amb un estranger o amb una estrangera, l'espòs o l'esposa andorrans no perden la nacionalitat andorrana, si no hi renunciem expressament mitjançant declaració personal escrita adreçada al Govern. No poden renunciar a la nacionalitat andorrana, sinó en tenen una altra.

Article 17. Perd la nacionalitat andorrana el menor d'edat que esdevé sotmès a la pàtria potestat exclusiva d'un estranger, per causa d'adopció o de legitimació.

Article 18. Perd la nacionalitat andorrana la persona que s'enrola voluntàriament a l'exèrcit d'un Estat estranger o que, essent enrolat de força no exerciti, encara que no prosperin, els recursos que la Llei del dit Estat estranger li ofereixen per eximir-se de l'enrolament.

Article 19. Perd la nacionalitat andorrana la persona que exerceix un càrrec electiu o polític en un país estranger, sense haver obtingut prèviament l'autorització de Govern.

Article 20. Perd la nacionalitat andorrana la persona que l'hagi adquirit en virtut de l'article 5, en el cas que estableixi el seu domicili i residència permanents fora de les Valls, durant els deu anys subsegüents a l'adquisició.

Article 21. El que per adquirir, conservar, recuperar o veure's reconeguda la nacionalitat andorrana, hagués fet falses declaracions, inclosa l'omissió voluntària de fer conèixer les situacions jurídiques o fàctiques que li haguessin impedit d'adquirir, conservar, recuperar o veure's reconeguda la nacionalitat; perdrà la nacionalitat andorrana, amb efectes a comptar de la data en què s'efectuà la falsa declaració o l'omissió.

Article 22.

1) La nacionalitat andorrana és excloent de qualsevol altra, no admetent-se la doble o múltiple nacionalitat.

2) Ningú no podrà esdevenir andorrà si no renuncia a la o a les nacionalitats que tingui en el moment de l'adquisició o del reconeixement de la nacionalitat andorrana, en els termes del present Llei.

3) Tot andorrà ja sigui d'origen, ja sigui per adquisició, que obtingui una altra nacionalitat per haver-la demanat o per haver-la acceptat sense demanda prèvia, perd, en el mateix moment de l'obtenció d'aquella, la nacionalitat andorrana.

4) Els efectes de la pèrdua de la nacionalitat andorrana seran constatats pel Govern en l'expedient personal de cada interessat, en els Registres de Nacionalitat i de Passaports. El Govern comunicarà aquesta constatació als Comuns, els quals suprimiran els interessats de les llistes electorals, a comptar del moment de la notificació, tot i prenent nota de la notificació en els registres comunals. Els interessats hauran de retornar el passaport andorrà de manera immediata, devent ésser aquest requisat, per ésser tornat al Govern, per tot agent de l'autoritat que tingui constància de la pèrdua de nacionalitat.

Article 23. Poden recuperar la nacionalitat andorrana:

a) Les persones que l'hagin perdut per raó de matrimoni amb persona estrangera.

b) Els menors d'edat que hagin perdut la nacionalitat andorrana, tal com està previst en l'article 17, dintre de l'any següent a majoria d'edat.

Article 24. La recuperació de la nacionalitat andorrana no comporta efectes retroactius.

Article 25. L'expedient a adreçar al Govern serà en dos exemplars i comprendrà:

1) En tots els supòsits:

a) Partida de naixement del sol.licitant

b) Partida de naixement del pare i de la mare o ascendents del sol.licitant.

c) Certificat de residència consignant la data des de la qual el sol.licitant resideix al Principat lliurat pel Comun corresponent.

d) Certificat de pèrdua del domicili i residència anteriors.

e) Certificat d'antecedents penals andorrà, del país qual nacionalitat s'ostenta i dels països de residència.

f) Certificat escolar dels centres docents andorrans especificant els anys que ha estat inscrit i ha cursat estudis a Andorra.

g) Declaració escrita i signada en full apart, adreçada al Govern, en la qual el sol.licitant manifesti la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana, declari la voluntat de defensar el bon ordre i benestar i independència d'Andorra, es comprometi a complir fidelment el seu sistema constitucional, les seves Lleis, Usos i Costums, i els seus deures de ciutadà andorrà.

2) En el supòsit de l'article 4, la documentació acreditativa de l'adopció comprenent els actes administratius i jurisdiccionals que la continguin.

3) En el supòsit de l'article 6, documentació acreditativa de la nacionalitat del cònjuge i certificat d'estat civil recollint el matrimoni en virtut del que es demana l'adquisició.

Article 26. Una vegada rebut pel Govern serà instruït pels serveis adscrits al Cap de Govern els quals demanaran als Serveis d'Immigració un report sobre la situació del peticionari en matèria de domicili i residència efectius a Andorra. Per les necessitats de l'enquesta es tramitarà als Serveis d'Immigració còpia dels certificats aportats pel peticionari, previstos en els punts 1c), 1d) i 1f), de l'article 25, i altres eventuais relacionats amb el domicili i la residència, amb exclusió de tot altre document que figuri en l'expedient.

Article 27. Acabada la instrucció de l'expedient serà resolt per Decret de Govern, que haurà d'ésser motivat en cas de refús.

Contra la decisió del Govern hi cabran els recursos administratius previstos pel Codi de l'Administració.

Article 28. En els casos dels nascuts a l'estranger, fills de pare o mare andorrà, previstos en l'article 1, així com en els casos previstos en l'article 2.1, que al sol.licitant li pertanyi una altra nacionalitat en virtut d'una llei estrangera, caldrà fer un expedient simplificat.

En els demés casos previstos en els articles 1 i 2 no faran objecte d'expedient.

Article 29. L'expedient simplificat a què es refereix l'article anterior contindrà la petició, la partida de naixement del sol.licitant, documents que acreditin la nacionalitat andorrana,

per part del progenitor que l'ostenti. Serà donat a l'expedient el mateix tractament previst en l'article 28.

Article 30. En matèria de nacionalitat, l'opció del menor d'edat s'exercirà de la forma següent:

- Abans dels 16 anys, per mitjà del representant legal del menor d'edat;
- entre els 16 i 18 anys, el menor d'edat exercirà personalment la seva opció amb l'autorització del seu representant legal.

Article 31. Els fills nascuts accidentalment a l'estranger i que, si haguessin nascut a Andorra serien andorrans, s'assimilen als fills nascuts a Andorra, sempre que la mare tingués, en el moment del naixement, residència i domicili efectius a Andorra.

Article 32. La suficiència de la integració a Andorra, exigida en els articles 6, 8 i 9, serà apreciada pels serveis de l'Administració Central que fixarà el Govern.

Article 33. En cas d'error manifest, l'interessat al que s'hagi denegat l'adquisició, recuperació o reconeixement de la nacionalitat andorrana, podrà formular un escrit de recurs davant el propi Govern per a què aquest subsani l'error i modifiqui la seva anterior resolució. Si la decisió a aquest recurs continua essent denegatòria, l'interessat podrà exercir la via de recurs determinada en l'art. 27.

Article 34. Per Reglament de Govern es preveuran els mecanismes necessaris per la constatació de l'existència o absència de suficient integració, de manera que aquest siguin el més objectius i tecnificats possibles, impossibilitin el quebrantament del principi d'igualtat, tot i evitant prendre en compte cap element discriminatori basat en el sexe, la raça, la religió, les opinions, la nacionalitat i la situació econòmica del peticionari, però prenent en compte el coneixement de la llengua catalana i de les Institucions com a element essencial. Mentre no s'hagi publicat aquest Reglament, continuarà decidint, amb una resposta simplement positiva o negativa sense apreciació de grau, l'actual Comissió de la Nacionalitat, tot i aplicant els principis suara esmentats.

Article 35. Els documents amb que els peticionaris fonamentin el seu expedient, així com els informes i documents que el Govern obtingui dels Serveis d'Immigració, en aplicació de l'article 26 i dels Serveis de l'Administració Central, fixats pel Govern, en aplicació de l'article 32, tindran el caràcter de confidencials. Solament podran ésser comunicats al propi peticionari o a tercers que tinguin interès jurídic per impugnar la petició ella mateixa, la resolució recaiguda o en general l'estatut nacional del peticionari.

Article 36. La demanda d'adquisició de la nacionalitat andorrana segons el que preveuen els articles 8 i 9, i que hagi estat objecte de refús ferm, podrà ésser presentada, novament, transcorregut que siguin cinc anys de la data de la decisió denegatòria definitiva, devent-se en aquest cas tornar a formular nou i total expedient.

Article 37. Les Resolucions del Govern atorgant la nacionalitat andorrana, així com les constatacions de pèrdua de la mateixa efectuades per aquest, seran publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 38. Ultra les accions civils que pertanyin a tercers a fer valer davant les jurisdiccions competents, tota persona que tingui interès jurídic podrà recórrer els actes

publicats al Butlletí Oficial d'Andorra, en virtut de l'article anterior en el termini de tretze dies hàbils, a comptar des de la seva publicació.

El recurs, que haurà d'ésser motivat en fet i dret, serà de reposició davant el Govern i contra la resolució recaiguda podrà recórrer davant la Jurisdicció Administrativa i Fiscal o davant la Jurisdicció que en tot moment sigui competent per apreciar la legalitat dels actes administratius del Govern. Les resolucions de justícia recaiguda seran publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Disposicions Finals.

Primera. La present Llei de la Nacionalitat Andorrana entrarà en vigor el mateix dia de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Segona. Quedaran derogades totes les disposicions anteriors contràries a la present Llei.

Tercera. S'encomana al Govern el desenvolupament, per via reglamentària, dels preceptes d'aquesta Llei que així ho requereixin.

Quarta. Resta vigent, en tot el que no contradiu aquesta Llei, l'Edicte del M.I. Consell General, de data 16 de març de 1977, en referència al lliurament de passaports provisionals a les persones nascudes a Andorra que tinguin la possibilitat d'adquirir la nacionalitat andorrana, en virtut de l'article 8 d'aquesta Llei.

ANNEX 2:

M.I. Sr. Jordi Farràs Forné

Síndic General

Casa de la Vall.

Molt Il.lustre Senyor:

Els Sotasignants, Josep Garrallà Rossell i Daniel Armengol Mora, Consellers Generals de la Parròquia de La Massana, desitgen formular, dins del termini establert per l'Edicte de V^a M.I. Sria. de data 2 d'agost de 1993, i d'acord amb allò que disposa l'article 68 del Reglament del Consell General, l'esmena a la Proposició de Llei Qualificada de la Nacionalitat que es detalla a continuació:

Esmena núm. 1. A l'article 19. Es proposa la redacció següent:

“Perd la nacionalitat andorrana la persona que exerceixi un càrrec públic electiu en un país estranger.”

Motivació: L'accés als càrrecs públics electes sol estar reservat als nacionals d'un Estat. Amb aquesta redacció es pretén limitar l'activitat política dels andorrans a l'àmbit andorrà i alhora evitar incórrer en possibles problemes de doble nacionalitat.

Josep Garrallà Rossell

Daniel Armengol Mora

ANNEX 3:

M.I. Sr. Jordi Farràs Forné
Síndic General
Casa de la Vall.

Molt Il.lustre Senyor:

Els sotassignats, Jordi Mas Torres, Gabriel Dalleres Codina, Ladislau Baró Solà i Pere Altimir Pintat, Consellers Generals, desitgen formular, dins el termini establert per l'Edicte de V^a M.I. Sria. de data 2 d'agost de 1993, i d'acord amb allò que disposa l'article 68 del Reglament del Consell General, les esmenes a la Proposició de Llei Qualificada de la Nacionalitat que es detallen a continuació:

Esmena núm. 1: de modificació a l'article 1

Es proposa la redacció següent:

- “1. Són andorrans els fills nascuts a Andorra de pare o mare andorrans.
2. Són andorrans els fills nascuts a l'estranger si el pare o la mare andorrans són nascuts a Andorra.”

Motivació:

Aquesta nova redacció respon a la necessitat d'evitar qualsevol tipus de discriminació entre les persones, d'acord amb l'article 6.1 de la Constitució, i a la necessitat d'afavorir la interpretació de l'article 29.

Esmena núm. 2: de supressió a l'article 2

Es proposa suprimir, en l'apartat núm. 1, la frase següent:

“... , legítims o no legítims, ...”

La nova redacció de l'article 2.1 seria la següent:

- “1. Són andorrans els fills nascuts a Andorra, si almenys un dels progenitors és també nascut a Andorra, i a condició que tant els pares com els fills tinguin domicili i residència permanent al Principat.”

Motivació:

Aquesta supressió, d'acord amb l'article 6.1 de la Constitució, respon a la necessitat d'evitar qualsevol tipus de discriminació de les persones.

Esmena núm. 3: de supressió a l'article 3

Es proposa suprimir la frase següent:

“... , demostrí haver perdut la residència del país d'origen i continuï residint a Andorra després d'adquirida de forma efectiva almenys durant els anys que es fixen en l'article 20.”

Motivació:

La Llei Qualificada de la Nacionalitat, tal com s'afirma en la seva exposició de motius, no pot establir categories diferents d'andorrans. Amb aquest objectiu, la supressió que es proposa reforça la idea d'admetre només una única classe d'andorrans.

Esmena núm. 4: de modificació a l'article 4

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm.1:

“1. Pot esdevenir andorrà un menor d'edat adoptat, amb adopció plena, per una persona de nacionalitat andorrana, si:

- L'adoptat resta sotmès a la pàtria potestat de l'adoptant fins a la majoria d'edat.
- El procés d'adopció ha estat acabat abans que el menor hagi arribat a l'edat de 14 anys.”

Motivació:

Amb aquesta redacció s'elimina la possibilitat que el menor de 14 anys que adquireix la nacionalitat per adopció pugui esdevenir apàtrida per un període de temps determinat.

Esmena núm. 5: de supressió a l'article 7

Es proposa suprimir l'apartat núm. 2 en la seva totalitat.

Motivació:

La mateixa que en l'esmena núm. 3.

Esmena núm. 6: de modificació a l'article 8

Es proposa la redacció següent per al primer paràgraf de l'apartat núm. 1:

“1. Les persones nascudes a Andorra, filles de pare i mare estrangers, podran adquirir la nacionalitat andorrana a condició que el pare, la mare o el tutor legal tinguin residència i domicili efectius i exclusius a Andorra durant un període ininterromput de vint anys, com a mínim, i que ells mateixos hi tinguin residència i domicili efectius i exclusius, i provin la pèrdua de la o de les altres nacionalitats que ostentin.”

Motivació:

Es considera convenient assegurar els mateixos drets per a les persones nascudes a Andorra, amb independència de la seva situació familiar.

Esmena núm. 7: de supressió a l'article 8

Es proposa suprimir l'apartat núm. 2 en la seva totalitat.

Motivació:

En allò essencial, els supòsits que s'explicaven en aquest apartat ja es contemplen en l'article 6.

Esmena núm. 8: de modificació a l'article 19

Es proposa la redacció següent:

“Perd la nacionalitat andorrana la persona que exerceix un càrrec electiu o polític en un país estranger, d'acord amb les disposicions contingudes en el reglament que el Govern elaborarà i publicarà.”

Motivació:

Amb aquesta nova redacció es pretén evitar una actuació discrecional per part del Govern regulant de forma sistemàtica el tractament dels casos que es puguin veure afectats per aquest article.

Esmena núm. 9: de supressió a l'article 20

Es proposa suprimir l'article 20 en la seva totalitat.

Motivació:

La mateixa que en l'esmena núm. 3.

Esmena núm. 10: de supressió a l'article 21

Es proposa suprimir la frase següent:

“... , sense perjudici d'incórrer en el delictes tipificat en l'article 148 del Codi Penal.”

Motivació:

La menció específica d'un delictes tipificat en el Codi Penal és innecessària perquè tota persona està sotmesa al conjunt de les seves disposicions.

Esmena núm. 11: de supressió a l'article 22

Es proposa suprimir els apartats n.ºs. 4 i 5 en la seva totalitat.

Motivació:

El manteniment en el text d'aquests apartats es contradiu amb els principis de no retroactivitat de les disposicions restrictives de drets individuals i de seguretat jurídica garantits per l'article 3.2 de la Constitució.

A més, aquesta supressió es necessària per no establir un tractament diferenciat per a aquelles persones que ostentin, a més de la nacionalitat andorrana, una altra o més nacionalitats i que no es poden acollir als supòsits que regulen aquests apartats.

Esmena núm. 12: de modificació a l'article 22

Es proposa la redacció següent per a l'apartat núm. 6:

“Els efectes de la pèrdua de la nacionalitat andorrana seran constatats pel Govern en l'expedient personal de cada interessat en els Registres de Nacionalitat i de Passaports. El Govern comunicarà aquesta constatació als Comuns, els quals suprimiran els interessats de les llistes electorals, a comptar del moment de la notificació, tot i prenent nota de la notificació en els registres comunals. Els interessats hauran de retornar el passaport andorrà de manera immediata.

S'encomana al Govern l'elaboració d'un reglament que precisi el procediment pràctic per donar compliment a allò previst en el present apartat.”

Motivació:

S'exclou qualsevol referència al Cens en virtut de l'article 3 del capítol I de l'Acord Institucional.

Esmena núm. 13: de modificació a l'article 29

Es proposa la redacció següent:

“En els casos dels nascuts a Andorra, fills de pare o mare andorrà, previstos en l'article 1.1 i els nascuts a Andorra amb almenys un progenitor andorrà, previstos en l'article 2.1, no caldrà formular un expedient.

En els demés casos previstos en els articles 1.2 i 2.2 caldrà formular un expedient simplificat com es dirà en l'article següent.”

Motivació:

Per afavorir la interpretació d'aquest article i com a conseqüència de la modificació proposada per a l'article 1.

Això és tot del que ens plau assabentar-vos, amb el prec que vulgueu donar a aquest escrit el tràmit reglamentari previst en el Reglament del Consell General.

Jordi Mas Torres Gabriel Dalleres Codina

Ladislau Baró Solà Pere Altimir Pintat